

TWAALF ADVENT- EN KERSTPREKEN

8 PREKEN

Uit: 12 twaalftallen

Door

Dr. H. F. Kohlbrügge

Predikant te
Elberfeld, Duitsland

4 PREKEN VAN J. VAN LODENSTEYN

UIT: de heerlijkheid van een waar Christelijk leven.

STICHTING DE GIHONBRON

Voltaweg 18
4338 PS MIDDELBURG
2004

INHOUD

133. GENESIS 22: 18.

"En in uw Zaad zullen gezegend worden alle volken der aarde."

134. DEUTERONOMIUM 18:15-19.

"Een Profeet, uit het midden van u, uit uw broederen, als mij, zal u de Heere, uw God, verwekken; naar Hem zult gij horen. Enz.

135. 2^e BOEK VAN SAMUËL 7:13.

"Die zal Mijn Naam een Huis bouwen."

136. JOHANNES 1:1-3.

"In den beginne was het Woord, en het Woord was bij God, en het Woord was God. Dit was in den beginne bij God. Alle dingen zijn door Hetzelve gemaakt, en zonder Hetzelve is geen ding gemaakt, dat gemaakt is."

137. JOHANNES 1:4a.

"In Hetzelve was het Leven."

138. JOHANNES 1: 4b.

"En het Leven was het Licht der mensen."

139. JOHANNES 1: 5.

"En het Licht schijnt in de duisternis; en de duisternis heeft Hetzelve niet begrepen."

140. JOHANNES 1: 6-13.

Er was een mens, van God gezonden, wiens naam was Johannes. Deze kwam tot een getuigenis, om van het Licht te getuigen, enz.

141. JOHANNES 1:14.

"En het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond, en wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid, als des Eniggeborenen van den Vader, vol van genade en waarheid."

142. JOHANNES 1:15-18.

"Johannes getuigt van Hem, en heeft geroepen, zeggende Deze was het, van Welke ik zeide: Die na mij komt, is voor mij geworden, want Hij was eer dan ik. Enz.

4 PREKEN VAN J. VAN LODENSTEYN

UIT: de heerlijkheid van een waar Christelijk leven.

Elfde preek, met een toevoeging, over Lukas 2:8-12

En er waren herders in diezelfde landstreek, zich houdende in het veld, en hielden de nachtwacht over hun kudde. Enz.

Twaalfde preek over Lukas 2:13, 14

En van stonde aan was er met de engel een menigte van de hemels heirlegers, prijzende God, en zeggende: Ere zij God in de hoogste [hemelen] en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen!

Dertiende preek over Lukas 2:15-20

En het geschiedde, als de engelen van hen weggevaren waren naar de hemel, dat de herders tot elkaar zeiden: Laat ons dan heengaan naar Bethlehem, en laat ons zien het woord, dat er geschied is, hetwelk de Heere ons heeft verkondigd. Enz.

Veertiende preek over 2 Korinthe 8: 9

Want gij weet de genade van onze Heere Jezus Christus, dat Hij om uwentwil is arm geworden, daar Hij rijk was, opdat gij door Zijn armoede zoudt rijk worden.

133. Genesis 22:18

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 9 December 1849, 's voormiddags. Gezongen: Psalm 37:2 4, Psalm 119:3; Psalm 107:22. In het Nederduits vertaald verschenen zij in de eerste uitgave der Twaalf Twaalfallen Leerredenen" als No. 8 van het 7de Twaalfal. Onder het opschrift: "De belofte aan Abraham." in het Hoogduits is zij opgenomen als No. 2 in "Der verheissene Christus." - Aangaande de avondgodsdienstoefening vonden wij geen enkele aantekening.

Christus Jezus, de in-het-vlees-Gekomene, de lijdende, stervende en overwinnende Immanuël, werd u acht dagen geleden, voor de ogen geschilderd in de belofte, aan onze eerste ouders in het paradijs gegeven. Christus Jezus zal u heden voor de ogen worden geschilderd, zoals God Hem aan de aartsvaders, bepaald aan Abraham, niet aan de vleselijke, maar aan de gelovige Abraham, geopenbaard en verkondigd heeft als de gerechtigheid voor alle volken, en dus ook als onze gerechtigheid, heiligmaking en verlossing.

Zodanige openbaring te kennen en daaraan deel te hebben, is ons altijd, maar vooral in deze dagen nodig, opdat wij een goede consciëntie tot God hebben tegen de ons bedreigende dood, tegen de zonde, welke de prikkel des doods is, en tegen de verdoemende wet, waaraan de zonde haar kracht ontleent.

God sprak aldus tot Abraham op de berg Moria, - u vindt de woorden in het 1ste Boek van Mozes, hoofdstuk 22:

Tekst: GENESIS 22: 18.

"En in uw Zaad zullen gezegend worden alle volken der aarde."

Van Christus Jezus wordt hier gesproken, niet *van* Izak, want toen God dezelfde belofte aan Izak gaf, zeide Hij niet: *in* u (Luther heeft: *door* u) zullen alle volken der aarde gezegend worden; maar de Heere zeide ook *tot* Izak: *in* (door) uw Zaad (Gen. 26:4). Ook wordt Jakob hier niet bedoeld; want toen God deze belofte aan Jakob bevestigde, zeide Hij wederom, niet: "in (door) u", maar: "in u en in uw Zaad zullen alle geslachten des aardbodems gezegend worden." (Gen. 28: 14)

Bovendien betuigen ons de Apostelen Petrus en Paulus, dat wij hier door het "Zaad van Abraham", als ook door "het Zaad van Izak en Jakob" *Christus Jezus* hebben te verstaan. Immers, zo sprak Petrus in de tempel tot het volk, hetwelk hij tot boete en bekering vermaande: "Gijlieden zijt kinderen der Profeten en des verbonds, hetwelk God met onze vaders opgericht heeft, zeggende tot Abraham: en in uw Zaad zullen alle geslachten der aarde gezegend worden. God, opgewekt hebbende Zijn Kind Jezus, heeft Denzelven eerst tot u gezonden, dat Hij ulieden zegenen zou, daarin dat Hij een ieder van u afkere van uw boosheden." (Handel. 3: 25, 26) en zo schrijft Paulus aan de Galatiërs: " Opdat de zegening van Abraham tot de heidenen komen zou in Christus Jezus (hij schrijft niet "in Izak", maar "in Christus Jezus") en opdat wij de belofte des Geestes verkrijgen zouden door het geloof. Broeders, ik spreek naar de mens: zelfs eens mensen verbond (testament), dat bevestigd is, doet niemand te niet, of niemand doet daartoe. nu zo zijn de beloften tot Abraham en zijn Zaad gesproken. Hij zegt niet: "en de zaden", als van velen, maar als van Één: "en uw Zade", hetwelk is Christus" (Gal. 3:14-16). Dat ook Abraham zelf het in uw Zaad" niet anders dan van Christus

verstaan heeft, waarborgen ons de woorden van onze Heere Jezus Christus: "Abraham, uw vader, heeft met verheuging verlangd, opdat hij Mijn dag zien zou, en hij heeft hem gezien, en is verblijd geweest." (Joh. 8: 56)

Wat God dus aan de aartsvader Abraham verkondigd en geopenbaard heeft, is dit: *in Christus zullen alle volken op aarde gezegend worden*, dat is, in Christus zullen alle volken op aarde zo gezegend worden, dat zij door het geloof zullen weten, dat zij gezegend zijn, zoals ook de Profeet Jesaja zegt: "Wie zich zegene zal op aarde, die zal zich zegene in de God der waarheid." (Jesaja 65:16)

Willen wij nu weten, wat God hier aan Abraham in weinige woorden heeft aangekondigd, zo moeten wij aan elk van deze woorden onze bijzondere aandacht wijden.

Er staat hier geschreven:

1. *In uw Zaad*
2. *zullen*
3. *gezegend worden alle volken der aarde.*

"In uw Zaad zullen gezegend worden alle volken der aarde", zo sprak God tot Abraham. Bij welke gelegenheid? Wél, toen Abraham op Gods bevel op Moria een altaar bouwde, het hout daarop schikte, Zijn Zoon Izak bond, hem op het altaar leide boven op het hout, voorts zijn hand uitstreckte en het mes nam, om Zijn Zoon te slachten. In dat ogenblik dus geschiedde dit woord tot hem, toen God tot hem zeggen kon: "Nu weet Ik, dat gij God-vrezende zijt"; en wederom: "Daarom dat u deze zaak gedaan hebt", en wederom: "Naardien gij Mijn stem gehoorzaam geweest zijt."

Het was dus bij die gelegenheid, dat Abraham zich een dader des woords betoonde, en geen vergetelijk hoorder; bij Die gelegenheid dan, dat Abraham uit werken gerechtvaardigd werd, zoals Jakobus, een dienstknecht Gods en van de Heere Jezus Christus, schrijft: "Maar wilt gij weten, o ijdel mens, dat het geloof zonder werken dood is? Abraham, onze vader, is hij niet uit de werken gerechtvaardigd, als hij Izak, Zijn Zoon, geofferd heeft op het altaar?" (Jac. 2: 20, 21)

Maar als het dan nu bij zodanige gelegenheid was, hoe kan dan de Apostel Paulus uit deze woorden: "In uw Zaad zullen gezegend worden alle volken der aarde" een testament of een verbond bij wijze van testament maken, waarbij het erfdeel een vrij geschenk is, waarbij geen werken in aanmerking komen? Hoe kan hij van zegening, *van rechtvaardiging door het geloof zonder werken* spreken en dit uit deze woorden afleiden, daar men integendeel hier bij Abraham niets ziet dan *werken*, om welke God hem de belofte geeft? Immers God zegt: "Daarom, dat gij deze zaak gedaan hebt" en: "naardien gij Mijn stem gehoorzaam geweest zijt."

Op deze vraag weet het menselijk verstand niet te antwoorden, ja, het kan er zich slechts aan ergeren en nu zal ik er nog een tweede moeilijker vraag aan toevoegen: Toen Abraham nog een bedorven Syriër was (Deuteron. 26: 5) en God Zich in Ur der Chaldeeën de eerste maal aan hem openbaarde, toen Abraham dus nog niets dan goddeloze werken had, zeide God tot hem: "In u zullen alle geslachten des aardrijks gezegend worden." Hier was het dus: "in u, de goddeloze, " en daarbij bediende Zich de Heere nog van de (dat ik zegge) fatsoenlijke uitdrukking "geslachten", "achtenswaardige families."

Maar toen Abraham de proef had doorstaan en de getuigenis van Zijn godsvrucht en gehoorzaamheid ontvangen had, toen hij dus vol was van alle goede werken, werd tot hem gezegd: "In uw Zaad", niet meer: "in u"; en toen sprak God van "volken", Zich

bedienende van een woord, dat voor Hebreeuwse oren klinkt als: "allerlei schuim van heidenen", het uitvaagsel der heidense volkeren.

Waarom zeide God niet tot Abraham, toen Hij hem voor de eerste maal riep en deze geheel in zijn goddeloosheid lag: "In uw Zaad zal al het heidens schuim gezegend worden"; en waarom niet op Moria, toen Abraham uit werken gerechtvaardigd werd: "In u zullen alle geslachten (alle brave, achtenswaardige families) op aarde gezegend worden"? Het geloof alleen kan hier het antwoord geven; het geloof alleen zal het verstaan, dat de Apostel Paulus uit de woorden van onze tekst terecht de gevolgtrekking heeft gemaakt, dat de mens uit het geloof rechtvaardig wordt, zonder werken der wet.

1. Ten eerste merk ik op, dat het menselijk verstand de Apostel Jakobus op geen duizend mijlen na bereikt heeft. Het verstand zegt: de gehele gebeurtenis op Moria is een geloofsstuk; wij aanschouwen daar het grote geloof van Abraham. Intussen zegt de Apostel Jakobus: De ganse gebeurtenis op Moria is een stuk der werken. En ik zie ook niet anders, want er staat hier niet geschreven: "daarom, dat u geloof d hebt", maar: "daarom, dat gij dat *gedaan* hebt; naardien gij Mijn stem gehoorzaam geweest zijt." en evenwel, hier wordt niet gehandeld van een doen, van een gehoorzaamheid, van werken, zoals vlees het wil, volstrekt niet, maar het is geheel en al een geloofsstuk, doch van een geloof, zoals vlees dat niet wil. Dat geloof namelijk bedoel ik, hetwelk ik in deze volgende stelling uitspreek: "Wilt gij de wet doen, zo doet gij ze niet; u doet ze evenwel dan, als u de wet niet doet."

Het gehele voorval op Moria heeft met het "doe dat", heeft met de wet en haar werken niets gemeen. God heeft in Zijn Wet gezegd: *gij zult niet doodslaan*; mitsdien was de daad van Abraham, dat hij Gode zijn eerstgeborenen wilde offeren, zonde, ja, die daad was een gruwel voor deze Wet. En al mocht Abraham met recht kunnen zeggen: "God heeft het bevolen", zo blijft het toch staan: God heeft bevolen: "Gij zult niet doodslaan"; en: "Wie des mensen bloed vergiet, zijn bloed zal door de mensen vergoten worden." Bovendien, een mensenoffer Gode te willen offeren behoorde tot de gruwelen der heidenen, gelijk God Zelf dit aan Abraham geopenbaard had, nadat Hij hem had wedergeboren. Zo was dan de daad voor de wet der werken "zonde", ja een gruwelijke zonde. Hoe kan dan de Apostel Jakobus zo'n daad als een "goed werk" prijzen. hoe kan hij schrijven: "Is Abraham niet uit *de werken* gerechtvaardigd?" Ik antwoord daarop: Deze werken waren, deze daad was, zoals de man was. De man was overeenkomstig de Wet des Geestes des levens in Christus Jezus; overeenkomstig deze Wet was ook zijn daad; overeenkomstig deze Wet waren ook zijn werken.

Wat was het doel der verzoeking, waarmee God Abraham verzocht? Het moest voor hemel en hel openbaar worden, dat Abraham zodanig een was, die met zijn schip op de oceaan der vrije genade dreef; een man, die inzag in de volmaakte Wet der vrijheid en ook daarbij volhardde; een man, die zijn verstand en zijn overleggingen onderwierp aan de gehoorzaamheid van Christus; een man, die zijn eigen wil, zijn eigen wijsheid en godsvrucht, zijn eer bij de mensen, zijn gerechtigheid en heiliging, de Wet en haar werken, zijn geloof en zijn Godsdienst, zijn hoop en zaligheid, het goed en het kwaad, ja Zijn Christus Gode in handen gaf. Het moest openbaar worden, dat hij zodanig een man was, die opnieuw, ook nadat hij nu de belofte ontvangen had, voor zijn God als een goddeloze voor de Wet stond, en die met zijn geloof, met zijn Christus, tot stof en as werd voor zijn God. Hij moest openbaar worden een man te zijn, die volstrekt geen leven meer vond in eigen hand, en die op niets meer rekende dan op dit éne, dat deze God machtig was, ook uit de doden te verwekken.

Abraham zou er te vroom voor zijn geweest, om zijn zoon te offeren, zo niet de Wet des Geestes des levens in Christus Jezus hem reeds lang hoog over de wet der werken had heengezet. En zo was het bij Abraham een geloof, dat de werken had, een levend geloof. Het was geloof, het was werk, waar geen wet der werken iets tegen kon hebben. Hoezeer ook zijn daad tegen de wet der werken scheen in te gaan, zij was geheel overeenkomstig het eerste en grote gebod: God boven alles te eren, te vrezen en lief te hebben, en de ganse zaligheid als een goddeloze, met overgave van al het eigene, te verwachten van Hem, Die machtig is ook uit de doden te verwekken.

U hebt nu gezien, Geliefden, van hoedanige aard het geloof van Abraham is geweest, en zal het u nu ook duidelijk zijn, hoe de Apostel Paulus uit de belofte, op Moria aan Abraham gegeven, terecht de gevolgtrekking maakt, *dat zalig is de mens, die niet met werken omgaat; hij wie God de zonde niet toerekent, maar wie Hij het geloof toerekent tot rechtvaardigheid.*

Abraham had een daad gedaan, gelijksoortig aan die, welke de Profeet Hoséa deed, waarvan wij lezen in hoofdstuk 1 van zijn profetieën, toen de Heere tot hem zeide: "Neemt u een vrouw der hoererijen, en verwekt kinderen der hoererijen." en zij baarde hem een zoon, welke hij "Jizreël" moest noemen; hierbij leerde hij van de Heere de verwerping van het zichzelf rechtvaardigende huis Israëls. Daarop verwekte hij wederom bij haar een dochter, die hij noemen moest: "Lo-Ruchama" dwz. "zij is in ongenade"; en eindelijk een zoon, die hij heten moest: "Lo-Ammi", dwz. "gij zijt Mijn volk niet." Hieruit leerde de Profeet van de Heere deze prediking: "Ik zal Mij ontfermen over diegene, die in ongenade was, en Ik zal zeggen tot hetgeen Mijn volk niet was: "Gij zijt Mijn volk"; en dat zal zeggen: "Gij zijt mijn God."

En zo leerde de Profeet Hoséa, toen hij gehandeld had naar de Wet des Geestes des levens in Christus Jezus, ofschoon in rechtstreekse tegenspraak met de wet der zeden en der werken, hetzelfde wat Abraham voor hem op Moria had moeten leren. Hoséa leerde het van Abraham door dezelfde Geest.

Het gehele doen van Abraham was een belijdenis, gelijk aan die, welke later door Petrus werd afgelegd, toen hij; op de vraag van de Heere Jezus: "Wie zeggen de mensen, dat Ik, de Zoon des Mensen, ben?" antwoordde: "Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods" (Matth. . 16:16) en een andermaal op de vraag tot de twaalven: "Wilt gijlieden ook niet weggaan?" zeide: "Heere, tot wie zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwige levens; en wij hebben geloofd en bekend, dat u bent de Christus, de Zoon des levenden Gods." (Joh. 6: 68, 69) En gelijk de Heere toen antwoordde: "Gij zijt Petrus, en op deze petra", - dat is op deze belijdenis¹ - "zal Ik Mijn Gemeente bouwen."

Zo sprak de Heere ook tot Abraham op Moria. "Ik zweer bij Mezelf", zo sprak de Heere, "daarom dat u deze zaak gedaan hebt en uw zoon, uw enigen, niet onthouden hebt, naardien gij Mijn stem gehoorzaam geweest zijt" (dat is, dus: dewijl u niet naar de wet der zonde en des doods, maar naar de Wet des Geestes des levens in Christus Jezus gehandeld hebt), "Zo zullen in uw Zaad gezegend worden alle volken der

¹ THOMAS VAN AQUINO heeft in zijn opdrachtsbrief aan Paus URBANUS IV deze schriftuurplaats als volgt gecommenterd. *U bent Christus, de Zoon des levenden Gods. O zalige belijdenis die niet vlees en bloed openbaart, maar de hemelse Vader; deze belijdenis grondt op aarde de Kerk, geeft de toegang in de hemel heeft de verdienste de zonden weg te nemen, en tegen haar vermogen de poorten der hel niets. Zo zien wij, dat een Rooms Kerkvader uit de Middeneeuwen (+1274) de verklaring heeft gegeven, dat de Heere Zijn Gemeenteniet op de persoon van Petrus, maar op de petra dat is op de Belijdenis van de Christus Gods, zoals zij door Petrus geschiedde, gegrondvest heeft.*

aarde." De Heere wilde zeggen: overeenkomstig deze uw handeling zal de ganse raad der zaligheid zijn voor alle degenen, die Ik Mij verkies tot prijs Mijner genade.

Abraham stond op Moria als een vervloekte en verdoemde voor de wet van Mozes; immers hij wilde zijn zoon slachten, terwijl deze wet zegt: "Gij zult niet doodslaan." God had het hem echter desnietteenstaande bevolen. Welk een strijd moest hij doorstaan met de wet der zonde en des doods! Gehoorzaamde hij aan deze wet, die hem toeriep: "Gij zondigt, als ge uw zoon slacht", zo gehoorzaamde hij de stem des Heeren niet, en zo zondigde hij eerst recht, en had hij dies de dood en de toorn Gods te verwachten. Gehoorzaamde hij evenwel aan deze wet niet, dan was het uit met al Zijn gerechtigheid en vroomheid, dan was hij met al het vervloekte heidenvolk op één lijn gesteld, want immers dan deed hij naar de godsdienst van die heidenen.

Intussen, God had tot hem gesproken; hij kon Gods stem, na lange genadige bevinding wel onderscheiden van de influisteringen des duivels; het was voor hem hier een kiezen, een: óf, óf! Welaan, hij neemt de beslissing, hij werpt zich met zijn zoon, met de belofte, met zijn Christus, met zijn geloof, met al zijn gerechtigheid, heiligheid, vroomheid, met al de gevolgtrekkingen des vleses, met zijn ganse weg, met al zijn bevindingen, met de wet en haar werken in de dood. Hij werpt zich met al het goddeloze heidenvolk, omdat God het zo beveelt, op één hoop, hij heeft boven dat volk niets vooruit!

En nu, ziet: *uit de doden komt het tevoorschijn*. En nu krijgt hij in een gelijkenis de gehele raad Gods te zien, naardien Hij, de Heere, zijn wet, zijn gerechtigheid, zijn zaligheid, zijn leven, zijn hoop was geworden.

"In uw *Zaad*", zo luidt nu Gods toezegging, en niet meer: "in u." Abraham heeft zich met al het heidens schuim op aarde op één hoop geworpen; van hem is zo min werk der gerechtigheid te wachten, als van al die heidenen. Er moet een ander komen, Die de gerechtigheid, de heiligmaking en verlossing is van al de heidense volkeren. Deze zal uit hém voortkomen, te weten uit die Abraham, die zich met al het heidens schuim op één hoop geworpen heeft, dat is, uit de gelovigen en niet uit de vleselijke Abraham, immers het heet hier "uw *Zaad*." Zo zal Hij dan het vlees en bloed van al het heidens schuim mede deelachtig zijn; Hij zal hun broeder wezen. Van Hem dat zag Abraham in de Geest zal men verwachtingen koesteren, zoals ook ik van Mijn Izak gekoesterd heb, maar Hij zal op Gods bevel op het hout gebracht worden, en daar zal Hij moeten sterven. Hij zal weliswaar onschuldig op het hout komen, gelijk mijn Izak; nochtans zal het zo naar Gods wil zijn; zo zal Hij; dan door Gods wil voor ons, heidens schuim, de dood smaken. Zal hij dat door Gods wil doen, dan is het Gods wil, dat Hij onze zonde en onze dood wegneemt, dat Hij dus voor ons, het heidens schuim, lijdt en sterft.

Maar, gelijk God mijn Izak als uit de doden weer te voorschijn geroepen heeft, zo zal Hij ook Hem uit de doden verwekken; en gelijk Hij mij, die zich met al die heidenen één gevoel, vanwege het offeren van mijn zaad, gerechtvaardigd heeft, zo zal Hij ook om de wil van dit geslachte en opgewekte *Zaad* alle heidenen op de aarde rechtvaardigen en hen Zich toe-eigenen en heiligen als Zijn volk. Daaruit, dat de Heere zo uitdrukkelijk gezegd heeft: "Neem uw zoon, uw enige, die gij liefhebt, en offer Mij die ten brandoffer." Zeg ik, dat God Zijn eigen Zoon niet zal sparen, maar Hem, ter wil van Zijn eer en gerechtigheid, krachtens Zijn eeuwige Wet, opdat die blijve en vervuld zij, zal overgeven op het hout. En voorts daaruit, dat Hij de woorden herhaalt: "Daarom dat gij uw zoon, uw enigen, Mij niet onthouden hebt", zie ik, dat God Zijn eigen Zoon niet zal sparen, maar Hem zal overgeven, opdat wij heidens

schuim alleen in Hem leven, gerechtigheid, heiligmaking en verlossing hebben, opdat Hij alleen onze wijsheid zij.

Zo heeft dan Abraham op Moria voor God afstand gedaan van al het zijn en heeft, terwijl hij zich aan het heidens schuim gelijk rekende, in een gelijkenis al zijn gerechtigheid, zijn ganse weg, zijn leven, zijn zaligheid, al zijn heil bij God in Christus gezien, en heeft het ondervonden, hoe de ganse genade uit God in Christus Jezus over hem heerste, zonder enig verdienste, werk of roem van Zijn zijde.

Het is een dierbare belofte, die God op Moria aan Abraham gaf! Alle Profeten, alle Apostelen des Heeren putten daaruit de eeuwige leer der zaligheid. Alle volken der aarde zullen gezegend worden in Christus; en dit geschiedt van God. "Alle volken der aarde" luidt hier naar de betekenis der Hebreeuwse woorden, zoveel als "allerlei heidens schuim." De heilige God ziet uit Zijn hoge hemel, daar liggen zij, al deze volken, de volken der toekomst (Psalm 87) voor Hem: Egypteland met zijn wijsheid, welke dwaasheid is bij God; Tyrus met zijn hoerenloon; Sidon met zijn afschuwelijke afgod; Moab en Ammon met hun afgrijselijke afgoden; de Filistijnen met hun Dagon; de Syriërs, de Babyloniërs en de menigte van volken, die na hen zullen geboren worden, al dat heidenvolk, wij met hen; en God ziet van Zijn hoge hemel, en heeft gedachten des vredes over al deze volken. Hij maakt geen onderscheid; zoals zij daar voor Hem liggen, heeft Hij gedachten des vredes over hen; dit verklaart Hij hier op Moria, op dezelfde plaats, waart en tijde van Zijn Jedidjah Zijn Tempel werd gegrondvest en gebouwd. Hij zegt: "Zij zullen gezegend worden", zoals later door Zijn Profeet: "In het laatste der dagen zal Ik hun gevangenis wenden."

- De heilige God ziet in deze volken niets. Hij geeft hun echter niet de wet, maar een Zaad; Hij verenigt dit Zaad met hen, en hen met dit Zaad. Dit Zaad wordt hun Hoofd, hun Broeder, van Godswege, zij worden vlees en been van dit Zaad. In dit Zaad zegent hen God.
- Zo heeft dan dit Zaad alleen alles in Zich, waardoor God op alle volken der aarde met welbehagen neerziet, waardoor Hij aan de volken de vrede geeft, Zijn eeuwige vrede.
- De volken liggen allen in de duisternis terneder, maar Hij geeft hun het Zaad van Abraham, Zijn Zoon, en in deze worden zij een licht in den Heere. De volken liggen allen in de duisternis, in volslagen onkunde van God; zij dienen de Moloch en de Astaroth, de Remfan en Baal, de Bel en Dagon; zij dienen allen tezamen de duivel, maar God geeft hun een Zaad, en in dit Zaad leren zij de Heere kennen. Zij zijn allen vervreemd van het leven Gods, maar Hij geeft hun een Zaad, en in dit Zaad het eeuwige leven.
- Zij liggen allen dood in zonden en misdaden; maar in dit Zaad worden zij levend gemaakt, om God te dienen in ware gerechtigheid en heiligheid. Zij liggen allen in de trotse waan van werken en in de hoogmoed der eigengerechtigheid; maar met dit Zaad ontvangen zij de Geest van dat Zaad en Diens vrucht.
- Altijd liggen zij voor de Wet vervloekt, en hun vlees zal niet ophouden, de vloek zich te berokkenen; maar God geeft hun een Zaad, en door de genade van dit Zaad geeft God hun de Geest, dat zij naar deze Geest wandelen en niet naar het vlees. Hij rekent hen hun misdaden niet toe, maar de gerechtigheid en heiligheid van dit Zaad, en Hij schenkt hun zo, uit vrije goedheid, zonder enige verdiensten hunnerzijds, de erfenis des eeuwige levens.

Zie daar, Geliefden, u iets gemeld van de zegen, welke Abraham op Moria over zich en alle volken zag komen; iets van de zegen, welke God ook naar Zijn trouw over alle volken op aarde, ook over ons heeft laten komen overeenkomstig (in) Zijn eeuwig Evangelie.

Nu komt het daarop aan, dat wij van deze zegen ook voor onszelf gebruik maken. Wie zich niet met al het heidens schuim op één hoop willen laten werpen, maar die onder wet zijn, die zijn onder de vloek. Er is niets edeler, niets beter, dan het werk der Wet; nochtans zijn wij daarmee vervloekt, omdat wij niet deugen. Alle aanmatiging om de Wet te willen doen, alle aanmatiging van vroomheid, alle aanmatiging van leven in eigen hand loopt steeds en altoos uit op grove overtreding der Wet. Het recht der Wet wordt alleen dan in ons vervuld, wanneer wij wandelen naar de Wet des Geestes des levens in Christus Jezus.

Wandelen wij naar deze Wet, dan is de liefde van God en van de naasten aanwezig; en terwijl een Apostel van ons getuigen zal, dat wij uit werken zijn gerechtvaardigd, zullen wij van onszelf niet anders weten, dan dat wij tot al het "heidens schuim" behoren, en dat God alléén heilig is, dat Hij alleen te eren, lief te hebben en te vrezen is. Zo leve dan niets anders dan deze belijdenis in ons: *Mijn is de vloek, van U echter de zegen, o mijn God, in Christus Jezus; alleen uit U ben ik in Christus Jezus rechtvaardig, heilig en volkomen verlost.*

De weg, om tot het heidens schuim te behoren, dat de zegen van God in Christus Jezus verkrijgt, is die, welke ook de kranke vrouw (in het Evangelie) insloeg, die de Wet overtrad om in overeenstemming met de Wet te zijn. De Wet verbood haar een man aan te raken, nochtans ging zij tot de Man Jezus, om door Hem tot God te komen; zij raakte de zoom Zijns kleeds aan.

Om zich te beproeven, of men ook een erfgenaam van deze zegen is, onderzoekte men zich, of het daarom te doen is, dat men zich bekeerd hebbe, een ieder van Zijn boosheid, gelijk Petrus betuigt: "God heeft tot u gezonden Zijn Kind Jezus, dat Hij ulieden zegene zou, daarin dat Hij een ieder van u afkere van uw boosheden."

Wie het daarom te doen is, die komt niet als een zichzelf rechtvaardigende Jood, maar hij doet, als Abraham; al heeft de zodanige, evenals Abraham, een honderdjarige weg, hij geeft de wet en haar werken, vroomheid, gerechtigheid, leven en heil uit eigen handen, en legt het al in de handen Gods; hij werpt zich met al het heidens schuim op één hoop; en zo vraagt hij naar de wil van God, dat is: hij Gelooft alleenlijk, en dan zullen de werken er ook zijn. Intussen is dit aanhoudend zijn leven: *Ook uit de doden te verwekken, is machtig zijn sterke God.*

Zo hebbe God u gezegend in het Zaad van Abraham!

AMEN.

134. Deuteronomium 18:15-19

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 16 December 1849, 's voormiddags. Gezongen: Psalm 25:2 - 4; Psalm 86:3; Lied 31:3 (Zie Naschrift Deel II, blz. 348) in het Nederduits vertaald zag deze leerrede het licht 1852 in de eerste uitgave der "Twaalf Twaalfallen Leerredenen" als No. 9 van het zevende Twaalfstal onder het opschrift: "De belofte aan Mozes." in het Hoogduits is zij opgenomen in de bundel "Der verheissene Christus" en wel als No. 3. In de avondgodsdienstoefening werd gezongen Psalm 119: 8 en 9; Psalm 84:3. De tekst is ons onbekend.

U weet, Geliefden, dat er bijkans zesduizend jaren verlopen zijn, sedert hemel en aarde zijn geschapen. Eén derde van die tijd is het tijdsverloop van Adam tot op Abrahams geboorte. Weet u welk Evangelie de uitverkorene Gemeente gedurende deze tweeduizend jaren heeft gehad? Geen ander dan datgene, hetwelk ik voor veertien dagen met u behandelde: "Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw." Dat was een liefelijk Evangelie; want daar is het begin van vrede en vriendschap met God, waar men met de duivel gebroken heeft. En waar God Zelf deze breuk gemaakt heeft, waar Christus duivel noch vlees zal laten leven, maar beide tenietdoet, en ook de toorn wegneemt, daar kan men Zijn stem geloven; *"Het is volbracht!"* En zo rusten van eigen werken, gelijk God van de Zijne; daar kan men ook aanvangen de eeuwige sabbat te vieren in de nieuwe schepping, waarin alles gerechtigheid is uit God.

Van Abraham tot op Mozes zijn vijfhonderd jaren. Weet u welk Evangelie de uitverkorene Gemeente, gedurende die vijf eeuwen gehad heeft? Het was de paradijsbelofte, en geen ander evangelie; daarbij kwam nog het woord, hetwelk wij laatstleden Zondag behandeld hebben: "In uw Zaad zullen gezegend worden alle volken (al het heidens schuim) der aarde."

Welaan, wij willen in dit morgenuur een woord betrachten, dat Mozes onder veel andere woorden bij het paradijsevangelie en bij het woord, door God tot Abraham gesproken, ontving. Het is een woord, dat de Apostelen des Heeren zeer bijzonder hebben doen uitkomen, hetwelk alle de Profeten, en voornamelijk Jesaja, hebben doen uitkomen, een woord vol van rijke troost.

Het eeuwige Evangelie van de getrouwe God verkondigt ons Christus niet alleen in zijn beide naturen, maar ook in Zijn drievoudig ambt. Daarin hebben wij Hem als onze Profeet tegen onze aangeboren blindheid en onwetendheid, als onze Hogepriester tegen onze aangeboren vijandschap, en als onze eeuwige Koning tegen onze aangeboren machteloosheid.

In het paradijsevangelie is uitgesproken al wat wij nodig hebben tot onze eeuwige zaligheid; dat zal u duidelijk geworden zijn. In datzelfde Evangelie, zoals het daarna aan Abraham verkondigd is, wordt onze Heere bijzonder voor ogen gesteld als onze Hogepriester; en ja, welk een Priester moet Hij wezen, Die een door de Wet vervloekt heidens schuim zo zegene kan, dat het voor God gezegend is en gezegend zal blijven! En voorts, uit het Evangelie, zoals het aan Mozes is verkondigd geworden, treedt onze Heere te voorschijn als onze hoogste Profeet en Leraar, Die als zodanig van God de Vader verordineerd en gezalft is, om ons de verborgen raad en wil van God tot onze verlossing volkomen te openbaren.

Deze woorden vindt u in het vijfde Boek van Mozes, genaamd Deuteronomium, hoofdstuk 18.

Tekst: DEUTERONOMIUM 18:15-19.

"Een Profeet, uit het midden van u, uit uw broederen, als mij, zal u de Heere, uw God, verwekken; naar Hem zult gij horen. Naar alles, wat u van de Heere, uw God, aan Horeb, ten dage der verzameling, geëist hebt, zeggende: Ik zal niet voortvaren te horen de stem des Heeren, mijns Gods, en ditzelve grote vuur zal ik niet meer zien, dat ik niet sterve. Toen zeide de Heere tot mij: Het is goed, wat zij gesproken hebben. een Profeet zal Ik hun verwekken uit het midden hunner broederen, als gij; en Ik zal Mijn woorden in Zijn mond geven, en Hij zal tot hen spreken alles, wat Ik Hem gebieden zal. En het zal geschieden, de man, die niet zal horen naar Mijn woorden, die Hij in Mijn Naam zal spreken, van die zal Ik het zoeken."

Al de Joden hebben dit woord als op Christus ziende verstaan; daarom zeiden zij eens: "Deze is waarlijk de Profeet, Die in de wereld komen zou. (Joh. 6:14) Ja, zelfs de Samaritanen verstonden deze belofte van geen anderen; want de Samaritaanse vrouw aan de fontein, toen zij niet wist, hoe zich van Jezus af te maken, zeide tot Hem: "Ik weet, dat de Messias komt, Die genaamd wordt Christus; wanneer Die zal gekomen zijn, zo zal Hij ons alle dingen verkondigen." en de Heere antwoordde haar: "Ik ben het, Die met u spreek." (Joh 4:25, 26) In de synagoge te Názareth las de Heere eens de plaats uit Jesaja voor: "De Geest des Heeren is op Mij, daarom heeft Hij Mij gezalfd; Hij heeft Mij gezonden, om de armen het Evangelie te verkondigen, om te genezen die gebroken zijn van hart; om de gevangenen te prediken loslating en de blinden het gezicht, om de verslagenen heen te zenden in vrijheid, om te prediken het aangename jaar des Heeren." En Hij begon tot hen te zeggen: "Heden is deze Schrift in uw oren vervuld." en wederom zeide Hij: "Voorwaar Ik zeg u, dat geen Profeet aangenaam is in zijn vaderland." (Ev. Luc. 4:18, 21 en 23) Met deze woorden heeft de Heere Zelf Zich als de bij Mozes beloofden Profeet kenbaar gemaakt. De Emmaüsgangers noemden Hem daarom ook: "Een Profeet, krachtig in werken en woorden voor God en al het volk." (Luc. 24:19)

En na de uitstorting van de beloofden Geest, zeide Petrus tot het volk: "De hemel moet Jezus Christus ontvangen tot de tijden der wederoprichting aller dingen, die God gesproken heeft door de mond van alle zijn heilige Profeten van alle eeuw. Want Mozes heeft tot de vaders gezegd: De Heere, uw God, zal u een Profeet verwekken uit uw broederen, gelijk mij; die zult u horen in alles, wat Hij tot u spreken zal." (Handel. 3:21, 22)

Wederom sprak Stéfanus tot de grote raad: "Deze is die Mozes, die tot de kinderen Israëls gezegd heeft: De Heere, uw God, zal u een Profeet verwekken uit uw broederen gelijk mij; Die zult gij horen." (Handel. 7: 37).

Met deze uitspraak is dus Christus bedoeld, Hij "Die van God de Vader eer en heerlijkheid ontvangen heeft, als zodanig een stem van de hoogwaardige Heerlijkheid tot Hem gebracht werd: Deze is Mijn geliefde Zoon, in Denwelke Ik Mijn welbehagen heb, hoort Hem." (Matth. 17: 5; 2 Petrus 1:17) Christus, Die, als de Opperste Wijsheid, in het Boek der Spreuken van Salomo, ons toeroept: "Ik ben van eeuwigheid af gezalfd geweest, ... Mijn vermakingen zijn met der mensen; nu dan, kinderen, hoort naar Mij, want welgelukzalig zijn zij, die Mijn wegen bewaren"; en: "Wie is slecht? Hij kere zich herwaarts! Verlaat de plechtigheden, en leeft; en treedt in de weg des verstands." (Hoofdstuk 8 en 9)

Ik herhaal het: met deze uitspraak is bedoeld Christus, in Wiens rechterhand eeuwig leven is, en in zijn linkerhand rijkdom en eer, Wiens wegen liefelijke wegen zijn, en al Zijn paden zijn vrede (Spr. 3: 16, 17); Christus, van wie Jesaja profeteert: "Zijn rieken zal zijn in de vreze des Heeren; gerechtigheid zal de gordel van Zijn lenden zijn; ook zal de waarheid de gordel van Zijn lenden zijn" (Jesaja 1 1: 3) ; en wederom getuigt de Profeet² (Hoofdstuk 30:20 en 21): "De Heere zal uw Leraar niet meer als met vleugelen laten wegvliegen, maar uw ogen zullen uw Leraar zien; en uw oren zullen horen het woord desgenen, die achter u is, zeggende: Dit is de weg, wandelt in denzelven; als u zou afwijken ter rechter- of ter linkerhand." En wederom: "Ik ben de Heere, Die gerechtigheid spreekt, Die rechtmatige dingen verkondigt" (Jesaja 45:19) En: Ik weet met de moeden een woord ter rechter tijd te spreken" (Jesaja 50: 4) en wederom staat er bij dezelfde Profeet: "Ziet, de Heere heeft doen horen tot aan het einde der aarde; zegt der dochter van Sion: Zie, uw heil komt; zie, Zijn loon is met Hem, en Zijn arbeidsloon is voor Zijn Aangezicht" (Jesaja '62:11); en nog eens: "Hij zal niet schreeuwen noch Zijn stem verheffen, noch Zijn stem op de straat horen laten. Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken, en de rokende vlaswiek zal Hij niet uitblussen; met waarheid zal Hij het recht voortbrengen. Hij zal niet verdonkerd worden, en Hij zal niet verbroken worden, totdat Hij het recht op aarde zal hebben besteld; en de eilanden zullen naar zijn leer wachten." (Jesaja 42: 2 4) En de Gemeente zingt, smekende tot Hem in het Lied der liederen: "Och, dat Gij mij als een broeder waart, zuigende de borsten mijner moeder! Dat ik U op de straat vond, ik zou U kussen, ook zouden zij mij niet verachten; ik zou U leiden, ik zou U brengen in mijner moeders huis, Gij zoudt mij leren." (Hoogl. 8:1, 2)

Hebt u uit de Apostolische en Profetische getuigenissen vernomen, dat met de Profeet, in ons tekstwoord, onze hoogste Leraar en Profeet Christus bedoeld is; niet minder hebt u uit diezelfde getuigenissen (die alle in dit woord hun oorsprong hebben) gezien, hoe in deze woorden, door God tot Mozes gesproken, de heerlijkheid van onze hoogste Leraar Christus uitblinkt. Wij willen nu nog nader op dit Evangelie het oog vestigen, doch eerst overwegen, onder welke omstandigheden God hetzelfde aan Mozes verkondigd heeft.

Mozes zegt tot het volk: *"Gij hebt van de Heere, uwen God, aan Horeb, ten dage der verzameling, geëist, zeggende: Ik zal niet voortvaren te horen de stem des Heeren mijns Gods, en ditzelve grote vuur zal ik niet meer zien, dat ik niet sterve! Toen zeide de Heere tot mij: Het is goed wat zij gesproken hebben."* (Deuteron. 18: 16 en 17.

In het 20ste hoofdstuk van Exodus lezen wij: "En al het volk zag de donders en de bliksemen en het geluid der bazuin en de rookenden berg; toen het volk zulks zag, weken zij af en stonden van verre; en zij zeiden tot Mozes: Spreek u met ons, en wij zullen horen; en dat God met ons niet spreke, opdat wij niet sterven!" (Ex. 20:18, 19) en in het 5de hoofdstuk van Deuteronomium lezen wij: "En het geschiedde, als u de stem uit het midden der duisternis hoordet, en de berg van vuur brandde, zo naderdet u tot mij, alle hoofden uwer stammen en uw oudsten, en zeidet: Indien wij voortvoeren de stem des Heeren onzes Gods langer te horen, zo zouden wij sterven. Want wie is er van alle vlees, die de stem des levenden Gods, sprekende uit het midden des vuurs, gehoord heeft, gelijk wij, en is levend gebleven? Nader gij, en hoor alles wat de

² Hier wordt aangehaald de vertaling van LUTHER, terwijl in de Statenvertaling van "leraars" gesproken wordt, die der Gemeenteniet zullen ontbreken, en: "Hij zal maken dat u altijd enige bij u hebben zult, te weten nadat Christus in de wereld zal gekomen zijn, Zelf bij u zal prediken, als ook zijn Apostelen en discipelen, die Hij daarna zenden zal in de ganse wereld, om het Evangelie allen volken te prediken" voegen de vertalers in de kanttkening er bij.

Heere, onze God, zeggen zal; en spreek gij tot ons al wat de Heere, onze God, tot u spreken zal, en wij zullen het horen en doen. Als nu de Heere de stem uwer woorden hoorde, toen gij tot mij spraakt, zo zeide de Heere tot mij: Ik heb gehoord de stem der woorden van dit volk, die zij tot u gesproken hebben; het is altemaal goed, dat zij gesproken hebben. Och, dat zij zo'n hart hadden, om Mij te vrezen en al Mijn geboden te allen dage te onderhouden; opdat het hun en hun kinderen wel ging in eeuwigheid!" (Deuteron. 5: 23 29)

Onder deze omstandigheden dan was het, dat God de belofte gaf van de Profeet Christus. In welke gemoedsgesteldheid de kinderen Israëls geweest zijn, toen zij de stem uit het vuur hoorden, kunnen wij afleiden uit hetgeen Paulus in het 12^e hoofdstuk van zijn Brief aan de Hebreëen schrijft: "Want zij konden niet dragen hetgeen er geboden werd: "Indien ook een gedierte de berg aanraakt, het zal gestenigd of met een pijl doorschoten worden. En Mozes, zó vreeslijk was het gezicht, zeide: Ik ben gans bevreesd en bevende." (Hebr. 12: 20, 21) Welk een stem moet dat geweest zijn! Een mens zou zijn stem nauwelijks over zesduizend mensen of, als die zeer sterk is, over tienduizend mensen doen gaan; maar deze stem ging mijlen ver, over zesmaal honderdduizend mensen; en die stem kwam uit een vuur, dat hoog in de hemel brandde en zich tot in de afgrond uitstreckte, zodat het scheen, alsof hemel en aarde zouden vergaan, en de kinderen Israëls zich niets anders voorstelden, dan dat zij allen tezamen zouden omkomen.

En wat zeide deze stem? God sprak al deze woorden: *"Ik ben de Heere, uw God, Die u uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgeleid heb. Gij zult geen andere goden voor Mijn Aangezicht hebben, gij zult niet begeren, enz."*

Was het wonder, dat het volk als van de dood getroffen werd, dat het van zielsangst, van beving en siddering, ja van vertwijfeling niet wist te blijven, dat zij ontsteld en geheel verschrikt waren, en niets dan toorn, vloek en verdoemenis in hun harten en gewetens gevoelden. Zij hadden immers andere goden naast de Heere; zij hadden immers allerlei beeltenissen van God en aanbaden dezelve; zij hadden immers de Naam des Heeren misbruikt; zij hadden de sabbat niet gehouden; zij waren ongehoorzamen, moordenaars, echtbrekers, dieven, valse getuigen, zij waren vol van allerlei boze begeerte. En nu hoorden zij wat verboden en wat geboden werd! Op eens waren hun alle hun zonden ontdekt; zij waren verloren, zij waren kinderen des duivels en des doods, zij zagen zich reeds in de eeuwige verdoemenis. En waar wilden zij nu heen? De berg op? Dat was hun bij straffe des doods verboden. Naar God toe? Daar was alles een verterend Vuur en een eeuwige Gloed. O, hoe benauwd werd het hun om het hart, toen zij de woorden van de heilige God hoorden; het hart zou hun van angst moeten barsten, indien God nog voortging met hen te spreken.

In zo'n doodsangst en doodsnoed wilden zij nu wel doen wat de Heere gebod, zij wilden het alles doen, als de Heere slechts niet meer met hen sprak. Spreek gij tot ons, zeiden zij tot Mozes; nader gij, en hoor alles, wat de Heere, onze God, zeggen zal en zeg het ons. Dit woord van het volk: "Spreek gij tot ons, nader gij!" behaagde God. En waarom? God had door de ernst en de donder van Zijn Wet hun verdorvenheid aan hen ontdekt; door het vuur van Zijn heiligheid had Hij Zijn gerechtigheid, soevereiniteit en vrijmacht, om hen uit hoofde hunner overtredingen in de eeuwige verdoemenis te werpen, aan hen geopenbaard. De heiligheid der Wet alsmede de verplichting van haar op te volgen hadden zij erkend; dat zij deze Wet niet hadden opgevolgd, vervulde hen met angst en droefheid; en daardoor was bij hen gewekt de

behoefte aan een middelaar, zodat zij de woorden Gods als heilig lieten staan, zelf daaronder tenietgingen, en in de angst en de smart hunner ziel omzagen naar een middelaar tussen zich en God.

Mozes heeft toen niet geantwoord: "Goed, ik wil uw middelaar zijn"; ook heeft God niet gezegd: "Het is goed, wat het volk gesproken heeft; gij zult hun middelaar zijn." Nee, maar aldus onderricht Mozes het volk: *"Een Profeet, als mij, zal u de Heere, uw God, verwekken."*

Dat wij dit: "een Profeet" in 't algemeen van alle Profeten na Mozes, en dan verder ook van Christus zouden hebben te verstaan, is te dwaas om te wederleggen. Aldus staat geschreven Deuteronomium 34: "En er stond geen Profeet meer op in Israël, gelijk Mozes, die de Heere gekend had van aangezicht tot aangezicht." "Een Profeet als gij" zegt God; en Mozes zegt: "Een Profeet als mij." Zo kon Mozes zelf het best begrijpen en het ook aan het volk begrijpelijk maken, hoedanig deze Profeet zijn zou.

Allerlei vergelijkingen zou men kunnen maken tussen Christus en Mozes. Immers:

- gelijk Mozes in zijn jeugd door Faraö in doodsgevaar verkeerde, zo ook Christus door Herodes;
- gelijk het volk Israël in Egypte het niet verstond, hoe God hun door Mozes' hand heil en verlossing zou geven, zo lezen wij ook van Christus: "Hij is gekomen tot het Zijne, en de Zijnen hebben Hem niet aangenomen";
- gelijk Mozes het volk, niettegenstaande al hun murmureerden en miskenning uit de macht van Egypte, door de Rode-Zee geleid heeft, zo heeft ook Christus Zijn volk uit de slavernij van de helse Faraö en uit het land der duisternis en des doods uitgeleid;
- en gelijk Mozes om zijn zonde, waartoe hij door des volks murmureren was gedreven, op Nebo stierf, zo stierf Christus voor Zijn volk, als zonde en vloek, op Golgotha.

Dat wordt hier echter niet bedoeld. De overeenkomst ligt daarin,

- dat de Heere Mozes kende van aangezicht tot aangezicht. Zo heeft Hij ook Zijn Christus gekend.
- Mozes is een handhaver der Wet geweest; dat is Christus, onze Profeet, ook;
- Mozes heeft Gods eer gezocht én met opoffering van zichzelf het heil en de zaligheid van het volk; voor dat volk stelde hij zich zo vaak in de bres, wanneer God hen om hun zonden wilde verdelgen. Christus heeft de eer Zijns Vaders gezocht, en Hij is gekomen om te zoeken en zalig te maken dat verloren was; Hij heeft Zich, evenals Mozes, moedig door de toorn Gods als een trouwe Voorspraak doorgeslagen; en "indien iemand gezondigd heeft", schrijft Johannes, "wij hebben een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de Rechtvaardige." (1 Joh. 2:1)
- Mozes was de meest geplaagde en daardoor ook de meest zachtmoedige en ootmoedige onder alle mensen (Num. 12: 3); en zo staat er van Christus geschreven: "De straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem" (Jesaja 53: 5); en Zelf betuigt Hij: "Komt herwaarts tot Mij, allen, die vermoeid en belast zijt, en Ik al u rust geven. Neemt Mijn juk op u, en leert van Mij, dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart." (Matth. 11: 28)
- Van Mozes wordt betuigd: "Hoezeer bemint hij de mensen" (Deuteron. 33:3);³ en van Christus staat er: "Zo Hij de Zijnen liefgehad had, zo heeft Hij hen liefgehad tot het eind de." (Joh. 13:1) en gelijk Mozes niet alleen de Wet handhaafde, maar

³ naar de opvatting van LUTHER. Onze Statenvertaling laat de woorden "Immers bemint Hij de volken" enz. woorden zijn, die Mozes van God uitspreekt.

ook tot troost van allen, die met zonden beladen waren, de volkomen voldoening aan Gods gerechtigheid, de verzoening der vijandschap en de vergeving der zonden, ook de heiliging in het bloed en door de Geest in beelden tot het volk bracht, zo handhaafde ook Christus de Wet, en Hij vergoot Zijn eigen bloed tot een losprijs voor onze zielen.

Dat bij dit alles Mozes en Christus geheel van elkander verscheiden zijn, behoef ik hier niet te vermelden. Wat Mozes als Profeet was, dat was hij door Christus en in Christus; voorts: "de Wet is door Mozes gegeven, de genade en de waarheid is door Jezus Christus geworden." (Joh. 1:17) Mozes kon niet zelf de genoegdoening, de verzoening des volks zijn; hij kon hun geen besneden hart geven, het stenen hart niet van hen wegnemen en hun een vlesens hart geven. Wanneer Mozes de beloofde Christus een Profeet noemde, zoals hijzelf was, dan sprak hij dit alleen zo uit, opdat het volk zich de juiste denkbeelden van Christus zou kunnen maken. Zoals ik gezegd heb: de Heere kende Mozes van aangezicht tot aangezicht.

Welnu, aan deze Mozes hadden zij een man van vlees en bloed, gelijk zij waren, en zij wisten van hem, hoe gewillig hij was, om bij hun angst en zielsstrijd voor hen bij God in te treden, hoewel hij ook zelf met zwakheden omvangen was. Als middelaar wilde hij getrouw voor hen zijn in alle dingen, die bij God te doen waren; en zo schrijft dan ook Paulus van Christus: "Die getrouw is Dengene, Die Hem gesteld heeft, gelijk ook Mozes in geheel zijn Huis was." (Hebr. 3: 2)

Ziet, in het besef van hun niets-zijn konden zij Gods stem niet horen; deze stem bracht hen in angst en verschrikkelijke nood; zij konden deze stem niet horen, zonder zich verdoemd te gevoelen; zij hoorden ook niets anders van God, dan wat hen verdoemde; en tot God konden zij niet gaan, want daar was alles een verterend vuur; ook mochten zij op straffe des doods niet tot Hem naderen. Zij zagen nu evenwel Mozes met God spreken en levend blijven. Hoe kon hij echter in leven blijven, terwijl doodsangst hun harten vervulde, als zij Gods stem hoorden? Dit en nog zo veel meer, wat van raad en troost er in zo'n doodsnoed voor hen nog wezen mocht bij God, dat konden zij van God door Mozes weten; die was hun als mens gelijk, met deze konden zij spreken; van aangezicht tot aangezicht zag hij de God Israëls. nu, zo'n Profeet, als hij was, moesten zij hebben, opdat zij met Hem spreken konden en van Hem de wil en ganse raad Gods ter hunner zaligheid zouden vernemen, wie zij ook alles zouden kunnen mededelen, wat er op hun hart lag.

Om de troost volkomen te maken, zegt Mozes: "*De Heere zal Hem u verwekken uit u en uit uw broederen.*" Een broeder zouden zij aan Hem hebben, een liefhebbende broeder, die voor hen zou intreden, zoals de Apostel Paulus schrijft: "Hij moest de broederen in alles gelijk worden, opdat Hij barmhartig zou zijn, want in hetgeen Hijzelf verzocht zijnde geleden heeft, kan Hij dengenen, die verzocht worden, te hulp komen." (Hebr. 2: 17, 18)

En zodanig een Profeet zou hun de Heere, hun God, verwekken; zoals dan ook onze Heere Zelf betuigt: "De Geest des Heeren is op Mij, omdat de Heere Mij gezonden heeft, om een blijde boodschap te brengen."

O, hoeveel ware hier nog op te merken! Hetgeen ik u echter heb gezegd zij voor ditmaal genoeg; alleen een woord van toepassing zal ik tot u spreken.

Wanneer twee miljoen Egyptenaren om de berg Sinaï gestaan hadden, dan zou toch niemand van hen iets van deze stem hebben vernomen; doch hier was het volk; tot

hetwelk de Heere zeide: *"Ik ben de Heere, uw God."* Deze hun God, Die zijn Wet liet horen uit het vuur, gaf hun ook die verschrikkelijke doodsangst.

Velen zijn er onder ons, die uiterlijk de Wet kennen en geleerd hebben, zonder evenwel de stem van God zo in het vuur vernomen te hebben, dat zij daardoor van doodsangst niet wisten, waar te blijven. Tot deze zeg ik, dat al wie Leven uit God ontvangt, een tijd kent, waarin hij de stem van God in zo'n donder en bliksem, in zo'n vuur vernomen heeft, zoals eertijds de kinderen Israëls Ik wens degene geluk, wie de stem Gods, de stem van Zijn Wet, zo in de oren gedonderd heeft of dondert, dat hij daarover geheel verschrikt en als doodgeslagen is.

"Gij zult geen andere goden voor Mijn Aangezicht hebben! ... Gij zult niet begeren", dat is de stem van de levende God uit het midden des vuurs!

Dit gebod en verbod moet bij u waarheid worden; het recht der Wet moet in u vervuld zijn. Wat heeft God aan uw ganse christendom, als u voor zo'n stem niet beeft en uitroept: "Wee mij. Hier hoor ik tot mij het woord: u zult niet begeren, u zult niet dit, u zult niet dat! ... En, ik ben een afgodendienaar, een moordenaar, een hoereerder en echtbreker, een dief en rover, een lasteraar van God en van mijn naaste, een weerspannige, en ... ik kan niet geloven; ik heb de eeuwige dood verdiend."

Ik herhaal het: Wat heeft de levende God aan al dat praten van uw geloof, als gij u vleit met dingen, die toch bij u geen waarheid, geen werkelijkheid zijn! De Wet laat zich niet in een graf werpen. Die mens bedriegt zichzelf, die Gods stem verneemt en niet verbrijzeld wordt, die niet verslagen in angst des doods belijdt: Dit "gij zult niet" is niet bij mij. De zodanige misleidt zijn hart, wie het er niet om te doen is, dat dit "gij zult niet" bij hem in vervulling gekomen zij.

Waarheen dan nu, opdat dit bij u in vervulling gekomen zij? De berg der heiligheid op met uw verontschuldigen? Met uw goede voornemens, met het u in acht nemen voor verdere zonden? Wie er lust toe heeft, die wage het, maar hij zal verpletterd worden. Naar God wilt u heen? Naar God met berouw, met boete, met veel tranen? Maar Hij spreekt in een vuur en in een gloed van toorn, die u verteert! O, welgelukzalig hij, die met een verbrijzeld en verslagen hart, bij het gevoel van Zijn verdoeming, buigend onder het recht Gods, in doodsbenauwdheid het woord verneemt: "Uit het midden van u heb Ik een Profeet verwekt, naar Hem zult gij horen."

God laat Zich met geen zondaar in. Geest kan Zich niet inlaten met het voor Hem verdoemde vlees. Maar God in Zijn ontferming geeft en heeft gegeven een Profeet, naar Hem moeten wij gaan. deze Profeet houd ik u voor; Zijn Naam is: *Jezus Christus*. Wie zich vervloekt en verdoemd gevoelt, wie in een doodsangst beeft voor de stem van de heilige God, die hore deze Profeet, gelijk God het heeft bevolen.

Wie niet in overeenstemming is met de Wet, die is de eerste dood gestorven; wie echter Hem, deze Profeet, niet hoort of wie Hem veracht, die sterft de tweede dood; wie Hem hoort, die ademt Hij van Zijn lippen eeuwig leven in de ziel; van deze neemt Hij weg de drievoudige dood.

Wat weten wij zonder deze Profeet van God? Slechts dit: Hij is een verterend Vuur, en wij zijn verloren.

Wat doet deze Profeet, als u bij Hem ter school gaat, u door Hem laat onderwijzen?

Hij bestraalt u met Zijn wonderbaar licht, Hij openbaart Zichzelf aan u als de Waarheid, en u ziet al de banden der duisternis en der onkunde van God van u afgeworpen. Hij openbaart u de ganse zaak uwer zaligheid, de ganse raad Gods, hoe

dat alles waarheid is in Hem, de Heere Jezus, en Hij geeft u Zijn Geest. Hij neemt de blindheid, de aangeboren onwetendheid van u weg. Hij leert u, dat deze in vuur en gloed sprekende God, deze rechtvaardige Rechter door Hem uw Vader is; dat Hijzelf aan Diens gerechtigheid voldaan heeft, en dat Hij dit "Gij zult niet" voor u vervuld heeft. Voorts leidt Hij u in de hoofdstukken van Zijn leer, hoe Hij voor u van God is uitgezonden; hoe Hij is geworden uit een vrouw, geworden onder de Wet; hoe Hij een vloek geworden is voor u, om u van de vloek der Wet te verlossen, en hoe Hij u een eeuwige zegen, eeuwige gerechtigheid, eeuwig leven heeft aangebracht van de Vader, zodat er geen verdoemenis voor u is, omdat Hij u in Zich heeft opgenomen.

En zo brengt Hij u naar Gethsémané, voert u voor de geestelijke en voor de wereldlijke rechterstoel; Hij neemt u met Zich op Golgotha, aan het kruis, in het graf; Hij staat met u op uit de doden, vaart met u op ten hemel. Als nu verrast Hij u, zeggende tot u: *Zie, dit Mijn paradijs is het uwe; u hebt de verlossing van al uw misdaden in Mijn bloed; u hebt recht op de liefde Mijns Vaders, recht op de erfenis.*

En met dit Zijn onderwijs, waarin Hij gedurig het geloof in uw hart werkt, herschept Hij u, geeft u zijn gezindheid, ook Zijn Geest, en werpt aldoor Zijn licht, het licht van Zijn genade, op dit "Gij zult niet", opdat u gedurig op Hem ziet, u aan Hem houdt, en zo zult u niet alleen doen, maar zo doet u werkelijk de goede en heilige en volmaakte wil van God, zonder dat u het weet. Genoeg, dat u dit éne weet: *"Zonder U, o mijn Profeet, mij van God gegeven, vermag ik niets."*

Vervloekt is het volk, dat de Wet niet bewaart, dat deze Profeet niet hoort en niet gelooft! Gezegend is het volk, dat bij Hem ter school gaat, en alleen dit weet, dat het zonder Hem niets weet en ook niets vermag! O, welk een goede, geduldige Leraar is Hij!

"Spreek, Heere, Uw dienstknecht hoort!"

AMEN.

135. 2 Samuël 7:13

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 23 December 1849 des voormiddags. Gezongen: Psalm 65:1--3, Psalm 100:3, 4; Psalm 17:8 of Psalm 48:3. In het Nederduits vertaald zag zij het licht (1852) in de eerste uitgave der "Twaalf Twaalfallen Leerredenen" als No. 10 in het 7de Twaalfal onder het opschrift: "De belofte aan David." in het Hoogduits is zij opgenomen in de bundel "Der Verheissene Christus" als No. 4. Des avonds werd gezongen Psalm 42: 4, 5; Psalm 26: 12 of Psalm 27:7. Tekstopgave ontbreekt.

Tekst: 2° BOEK VAN SAMUËL 7:13.

"Die zal Mijn Naam een Huis bouwen."

Op de voorgaande Zondagen hebben wij ons tot onze stichting beziggehouden eerst met het Evangelie, dat uit het paradijs ons tegemoet klonk, voorts met de belofte van Christus Jezus, onze Heere, op de berg Moria vernomen, waar, op het geloof van Abraham, Christus geopenbaard werd als de enige Hogepriester, Die in Zijn opstanding uit de doden alle heidenvolken zegent, nadat Hij Zichzelf voor hen Gode onstraffelijk heeft opgeofferd; wij hoorden daarna Hem als Profeet aan Mozes verkondigen. Zien wij nu, hoe de zon van het Paradijsevangelie na verloop van drieduizend jaren een nieuwe straal werpt van leven en blijdschap in de woorden, die wij u hebben voorgelezen: *"Die zal Mijn Naam een Huis bouwen."*

De Held, Die der oude slang de kop vermorzelt, alhoewel dodelijk door haar verwond, treedt schitterend in deze nieuwe lichtstraal der belofte uit de dood ons tegemoet als een wonderbare Bouwmeester, wie het gelukt een Huis voor de eeuwigheid te bouwen, een levend Huis, waarover alle engelen verbaasd staan, waarvoor de hel bevende achterwaarts wijkt, een Huis, de Naam des almachtigen Gods waardig.

De Heere had aan David rust gegeven van al zijn vijanden rondom; hij woonde nu in zijnen schonen burcht; hij zat daar in zijn huis, waarin God zijn Zon en zijn Schild was, rustend op de armen der eeuwige liefdes onder de bedekking der eeuwige genade, ommuurd met eeuwige trouw, en hij zag onafgebroken op de Ark des verbonds, en op Hem, Die aldaar tussen de cherubim woonde.

Dat hij in zo'n sterke en rijken burcht was gezeten, terwijl de Arke Gods als een gast en vreemdeling, zonder een eigen betamelijk verblijft in het midden der gordijnen woonde, kon David niet behagen. Grote schatten, als het zand aan de oever der zee, had hij op de vijanden buit gemaakt; reeds lang had hij die de Heere toegedacht, de Heere geheiligd, om Hem een Huis te bouwen van onvergankelijk hout; thans wilde hij met het bouwen van dat Huis een begin maken en deelde dit zijn voornemen aan de Profeet Nathan mede.

Dit was ook overeenkomstig de begeerte van Nathan, vandaar diens antwoord aan de koning: "Ga heen, doe al wat in uw hart is, want de Heere is met u."

Maar des nachts geschiedde het woord des Heeren tot Nathan, zeggende: "Ga, en zeg tot Mijn knecht, tot David: zo zegt de Heere: Zoudt u Mij een Huis bouwen tot Mijn woning? De Heere geeft u te kennen, dat de Heere u een Huis maken zal. Wanneer uw dagen zullen vervuld zijn, en gij met uw vaderen zult ontslapen zijn, zo zal Ik uw

Zaad na u doen opstaan, dat uit uw lijf voortkomen zal, en Ik zal Zijn Koninkrijk bevestigen. Die zal Mijn Naam een Huis bouwen."

Moge al het beeld in dit woord van Salomo zijn genomen en van het cederen huis, dat deze gebouwd heeft; Hij, Die hier beloofd werd, kwam door Salomo heen, doch was geenszins Salomo, maar Jezus Christus, Davids Zoon en Davids Heer. Salomo, diens tempel en diens koninkrijk waren van Hem slechts vergankelijke schaduwen.

Zo heeft het de koning en profeet David zelf verstaan. "Gij hebt", zo spreekt hij in zijn dankgebed, "ook over het huis van uw knecht gesproken tot van verre heen; en dit naar de wet der mensen, Heere, Heere!" Hij wilde zeggen: Deze, Die mij beloofd wordt, is de Heere God, en zal nochtans komen naar de wijze eens mensen, dat is, naar dezelfde wijze, als ieder mens geboren wordt; Hij is mijn Zaad, Hij komt uit mijn lijf voort, en toch is Hij mijn Heere en mijn God. "David wist", zo betuigt Petrus, "dat God hem met een eed gezworen had, dat hij uit de vrucht van Zijn lenden, zo veel het vlees aangaat, de Christus verwekken zou, om Hem op zijnen troon te zetten." (Handel. 2: 30) Deze wetenschap verkreeg David hier.

"Tot wie van de engelen heeft Hij ooit gezegd", schrijft Paulus aan de Hebreëen: "Ik zal Hem tot een Vader zijn, en Hij zal Mij tot een Zoon zijn?" Dat heeft God tot Zijn Zoon Jezus Christus gezegd. En indien Hij dit niet tot de engelen gezegd heeft, dan nog veel minder tot Salomo, tenzij in Salomo tot Christus.

Ik weet wel, dat bij velen voor deze uitleg de volgende woorden in deze belofte een bezwaar zijn, namelijk: "Als Hij misdoet, zo zal Ik Hem met een mensenroede straffen" enz. Wie echter de woorden van Christus in de 41ste Psalm: "Ik heb tegen u gezondigd", of Zijn woorden in de 40ste Psalm: "Mijn ongerechtigheden hebben Mij aangegrepen, dat Ik niet heb kunnen zien; zij zijn menigvuldiger dan de haren Mijs hoofds" van Die misdaad en van Die zonden heeft leren verstaan, welke Hij, Die Zelf schuldeloos en vlekkeloos was, om onzen wil, dus als een vreemde schuld, als Borg op Zich heeft geladen, terwijl Hij in Zijn vlees ons in Zich opnam, zodat wij het waren en onze misdaad, die vindt ook juist in de woorden van deze belofte voor zijn ziel een op Gods raad en op de liefde van Christus rustende troost.

Hier wordt dus gesproken van *Jezus Christus, het Zaad van David, de Bouwmeester van Zijn Kerk*.

Welk een schat van troost hebben wij hier in weinig woorden!

1. Jezus Christus, het Zaad van David, onze Heere, is een Bouwmeester;
2. Hij bouwt een Huis;
3. Hij bouwt het voor de Naam van God.

I.

Jezus Christus, het Zaad van David, onze Heere, is een Bouwmeester.

"Ook geeft u de Heere te kennen, dat de Heere u een Huis maken zal"; zo heette het tot David, en zo heet het ook nog tot ons. Wij zouden graag Gode een plaats bereiden, een schone plaats, waar Hij wonen kon; dat zouden wij graag doen met onze werken. Maar de hoogste Liefde vraagt er niet naar, waar Zij zelf zal blijven, veelmeer daarnaar, waar haar dienstknechten en dienstmaagden zullen mogen blijven en woning hebben. Aangezien deze echter gasten en vreemdelingen zijn hier op aarde, draagt de Heere er zorg voor, dat zij een Huis hebben; waarin zij eeuwig kunnen blijven bij Hem. Dat is nu in beeldspraak uitgedrukt.

Als de Heere zegt: "De Heere verkondigt u, dat de Heere u een Huis maken zal", dan wil Hij daarmee te kennen geven, dat Hij een eeuwige genade zal daarstellen, waarin men eeuwig geborgen is, geborgen voor de vloed des eeuwige toorns, der eeuwige straf, geborgen en beschut voor de wind, waarmee duivel, dood en zonde alles neerhalen.

Deze belofte: "*De Heere zal u een Huis maken*" heeft de Heere dikwijls aan Zijn Gemeente herhaald. Verneemt thans slechts dit éne woord uit het 54ste hoofdstuk van de Profeet Jesaja: "Gij verdrukte, door onweder voortgedrevene, ongetrooste! Zie Ik zal uw stenen gans sierlijk leggen, en Ik zal u op saffieren grondvesten, en uw glasvensters zal Ik kristallijnen maken!"

Is dat niet een lieflijke belofte, wanneer u klaagt: "Waar zal ik zondaar mij verbergen? ik weet, dat ik verloren ben!" Wie van zijn verloren toestand overtuigd is, die kan het in de brandende woestijn van Gods toorn niet uithouden; wie er van overtuigd is, dat in hem, dat is in zijn vlees, geen goed woont, die heeft in zichzelf, in zijn eigen woning volstrekt geen rust; hij ziet daarin niets dan allerlei kwaad gedierte, slangen en draken; ook ziet hij wel in, dat met de eerste de beste vloed, die hem van boven bedreigt, hij met huis en al in de afgrond geslingerd wordt. Wanneer de bazuin der Wet niet ophoudt de mens te verdoemen, wanneer de schuld der zonde zwaar op hem drukt, en hij voor de eeuwige rechtvaardige straf siddert en beeft, dan gevoelt hij zich in een eenzaamheid, die hem zo ververschrikkelijk is als de hel. De levendgemaakte zondaar, de uit God geborene gevoelt bij elke nieuwe overtreding, hoe doodsbenauwd het de mens om het hart is, ais hij zich zo geheel zonder God bevindt, Die zijn leven is, als hij zo geheel en al aan zichzelf overgelaten is; de onvrede, de toorn Gods woedt dan als een vuur in al zijn leden, in al zijn beenderen.

Waar moet hij nu heen? en waar moet een David heen? Waar moet hij blijven, al heeft hij ook de Heere een Huis gebouwd, waar hij nu schuldig staat aan echtbreuk en moord? Ja, waar moet hij blijven, hij, de man naar Gods hart, anders zo lieflijk in psalmen Israëls? Met zijn zonden zou hij zijn eigen gebouw weer afgebroken hebben; nooit had hij het gewaagd in een huis in te gaan, dat hij in eigen heiligheid gebouwd had: het zou in de vlammen van Gods toorn zijn opgegaan. naar is nu God tussen beiden gekomen: Hij heeft het tevoren voorzien, dat de mens door de list des satans geheel en al van Hem zou afvallen, en dat hij, weer tot Hem bekeerd zijnde, het door hem Zelf gebouwde, heilige huis altijd weer verwoesten zou.

Het was Gode bekend, dat gelijk Hij in 't begin de mens de ganse aarde gegeven had, Hij, ofschoon de mens voor Hem vlood, hem een Huis van eeuwige genade zou bouwen; Hijzelf zou de mens daarheen trekken, nadat Hij de mens door zijn Wet eerst radeloos zou hebben gemaakt. Hij zou de Zijnen door Zijn Wet en Zijn verborgen Geest zo toebereiden, dat zij zonder God en Zijn gemeenschap niet zouden kunnen leven, dat zij Hem zouden zoeken, totdat zij Hem vonden. Hij zou hun voorts het Huis bouwen, waar zij Hem vinden, Hem hebben, Hem behouden en eeuwig in vrede bij Hem wonen zouden. Dit Huis was zijn vrije genade, zijn eeuwige barmhartigheid; daarin zouden zij eeuwig met Hem en voor Zijn Aangezicht leven in zijn zaligheid.

Maar dit Huis van vrije genade en eeuwige barmhartigheid moest een Bouwmeester hebben; doch deze was onder al de mensen en engelen niet te vinden! Het moest een bouwmeester zijn, die de gehele ellende van de mens kende, om bij ondervinding te weten, hoe dit Huis voor een ellendige, overeenkomstig al diens behoeften op de meest gemakkelijke wijze zou worden ingericht. En tegelijk moest het een

bouwmeester zijn, die met deze genade en barmhartigheid doen kon wat hij immer wilde om het Huis met eeuwige wijsheid zo te bouwen, dat het in zijn onderbouw en in het dakwerk, in al de voegen en reten, in alle muren en vertrekken sterk en vast ware en staan bleef, al deed ook de hel de vreselijkste aardbeving ontstaan, al werd de zon ook zwart en de maan als bloed. Onwrikbaar vast moest het Huis staan, al woedde en bruisde de zee met haar onstuimige baren, al vielen ook de sterren uit de hemel, al kraakten ook de elementen, ja, al vergingen hemel en aarde. Daarvoor heeft God de Heere God verordeneerde daartoe Zijn eigen Zoon. Hij liet Hem geboren worden als de Zoon van David, Hij zalfde Hem daartoe met Zijn Heilige Geest.

II.

Jezus Christus, onze Heere het Zaad van David, bouwt een Huis.

Als des eeuwige Vaders eeuwige Zoon en als het Zaad van David, als de Heere uit de hemel en als de sterfelijke Zoon van David, komt Hij in de wereld. Hij een wijs Bouwmeester. Maar hoe komt Hij in de wereld? Hij verbergt Zijn heerlijkheid, openbaart haar in onze nood; Hij openbaart het meest Zijn heerlijkheid daarin, dat Hij onze smaadheid, onze ellende, onze dwaasheid, al onze zonde, onze schuld, onze straf op Zich genomen heeft. Hij heeft tot een vader (David) dien, die even tevoren de Tempel Gods geschonden en zijn handen met het bloed van een rechtvaardig man bezoedeld heeft, en die gestorven ware, stikkende in zijn tranen van oprecht berouw, indien niet het woord tot hem gekomen was: "De Heere heeft ook uw zonde van u weggenomen, gij zult niet sterven." Hij heeft tot moeder de vrouw (Bathseba) van een vermoorde man, tegen welke de Wet Gods is, die zegt, dat zij moet gestenigd worden wegens haar echtbreuk, een vrouw, die verteerd wordt in haar zonde en misdaad, indien niet de koninklijke echtbreker en moordenaar haar vertroost met de vertroosting, waarmee hijzelf door God is vertroost geworden Uit zulk vlees, dat een stank is voor God, uit zulk vervloekt en verdoemd vlees wil Hij voortgesproten zijn.

Nochtans wordt Hij geboren in de "vrede Gods", overeenkomstig het woord: Wij dan gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben wij vrede bij God door deze Salomo; nochtans wordt Hij geboren uit Davids zaad, zonder vader, uit de maagd, en Zijn Naam is en blijft: "geliefde Zoon, Jedid-Jah, lieveling des Heeren."

Maar de eeuwige Wijsheid en eeuwige, vlekkeloze Heiligheid wilde in zulk verdoemd, verpest, vervloekt vlees komen, als een wijs Bouwmeester, om de wonden van dit vlees te kennen, ze aan Zijn lichaam te dragen, en in zijn wonden voor het arme vlees genezing aan te brengen en eeuwige rust.

En zodra de Geest over Hem gekomen was, ving Hij aan met bouwen. Hoe ging dat toe? Niemand hielp Hem, een ieder zeide: *wat wil toch Deze? Wat verbeeldt Hij Zich?* Allen stelden zich in de weg om Hem het bouwen onmogelijk te maken, om Hem het bouwen te doen leed zijn en het te doen mislukten. Alle duivelen brachten alle vlees op de been, ja zelfs het vroomste, het beste. En de hemel kraakte, en de donder gromde boven Zijn hoofd, terwijl Hij bouwde; aanhoudend had Hij met de wangunst der elementen te kampen, alsof de vloek des hemels lag op hetgeen Hij ondernam. Elke steen, die Hij voor de houw gebruikte, haalde Hij op uit de hel; daar brak Hij die uit een rots, die vuur en vlammen op Hem spuwde; elke steen, die Hij naar boven oprichtte, wilde de duivel Hem afpersen; geen enkele steen deugde tot de bouw; niet een enige paste op de anderen; geen enkele steen wilde rustig blijven liggen, waar die door zijn hand werd neergelegd; geen enkele steen wilde zich laten behouwen en naar de maat laten bewerken; geen enkele ook, die Hem niet wondde. Maar alle stenen

maakte Hij naar de maat en de wet der eeuwige bouwkunst; maar allen voegde Hij tezamen en maakte er één steen uit in zijn tranen, in Zijn bloed. En toen Hij het werk gereed had, wilde de duivel het voor zich met geweld bemachtigen en het Hem afwinnen; maar toen legde Hij er Zich onder, omving het met Zijn hart en met beide zijn armen ... stierf, om in de hemel het gebouw aan Zijn Vader te tonen. "Het is volbracht!" riep Hij in Zijn sterven. Het Huis was gebouwd.

Waarheen, o mens, die tot hiertoe in uw onbekeerden toestand, die tot hiertoe in de wereld leeft? Boete en bekering worden u toegeroepen van de tinnen van dit Huis.

Ziet u de afgrond niet onder uw voeten? De duivel houdt die voor u bedekt met zijn betoverende giftbloemen! en als u zo voortgaat, dan, ja dan ligt u weldra in de eeuwige verdoemenis! Wilt u eeuwig bij de duivelen wonen Daar is een eeuwig knarsetanden, een eeuwig wenen en huilen! Terug! Spoed u om uws levens wil en ga in dit Huis, hier slechts is eeuwige vreugde!

Hoe blijft u zo buiten staan en aan de weg zitten, u ongetrooste, vanwege uw zonden? Ziet u de rovers niet, die op u loeren, om u ook het laatste af te nemen? Buiten is het niet veilig. Lees het opschrift van het Huis: "Komt herwaarts tot Mij, allen, die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven!" Is dat niet voor u?

Gij kinderen Gods, wat zoekt u daarbuiten bloemen en genezende kruiden? De kruiden zijn giftig, en de bloemen bedwelmen u en zullen u doden, als u bent ingeslapen. Staat op! Ga in uw Huis, en zingt het gezang van de dienstknecht Gods en het gezang van uw Bouwmeester! Er is een ververschrikkelijk onweder aan de lucht en een grote hagel, waarvan elke steen een talent pond zwaar is, dan blijft geen mens in het leven, die niet in dit Huis is.

O, welk een wonderbaar, kostelijk Huis! Elke vloer heet: *barmhartigheid*; elke kamer: *genade*; elke wand: *verzoening*; elke zoldering: *eeuwige trouw*; elk vloertapijt: *wonder vóór en wonder ná*; elk rustbed: *eeuwige liefde*; elke tafel: *overvloed*; elke bekleding: *gerechtigheid*; elke deurpost: *sterkte in den Heere*; elke deur: *heil en open u!* Elke schat: *vermeerder u!* Appelen en wijn versterke hier de vermoeide zielen. Al wat men hier inademt, is vreugde en vrede; al wat men hier hoort wentelt zelfs de zwaarste steen van het hart af; de Koning is in alle vertrekken en antwoordt niets anders dan goede woorden, troostrijke woorden. Hier is een eeuwig licht, al is er buiten ook dikke duisternis; geen dodelijk tochtje kan door deze vensters. Allen die in dit Huis wonen, weten van geen kwalen van Egypte, want zij hebben allen vergeving van zonden. En dit zijn de klanken, die in het Huis worden gehoord, dit het spel en de zang: *Hier is de Heere!* En de naam van het geheel is: *Zo lief heeft God de onbruikbare stenen gehad!*

III.

Jezus Christus, onze Heere, het Zaad van David, bouwt dit Huis de Naam des Heeren. Ik heb in beelden gesproken, zoals ook de belofte in beelden spreekt. Zo schrijft de Apostel Paulus: "Maar Christus (was getrouwd) als de Zoon over Zijn eigen Huis; Wiens Huis wij zijn, indien wij maar de vrijmoedigheid en de roem der hoop tot het einde toe vast behouden." (Hebr. 3); en de Apostel Petrus: "Zo wordt gij ook zelf, als levende stenen, gebouwd tot een geestelijk Huis, tot een heilig priesterdom, om geestelijke offerande op te offeren, die Gode aangenaam zijn door Jezus Christus." (1 Petrus 2) Hoe dit te verstaan: *de vrije genade en eeuwige barmhartigheid* zijn het Huis, en: *wij* zijn het Huis?

Ik zet met deze vraag een beeld op een beeld.

1. Jezus Christus, de Heere en de Zoon Davids, heeft de vrije genade en de eeuwige barmhartigheid verdiend door Zijn volkomen gehoorzaamheid, door het bloed der verzoening. De vrije genade Gods en de eeuwige barmhartigheid is het Huis, waarin alle ellendigen, die de Naam des Heeren aanroepen, geborgen zijn; anders is er geen toevlucht en geen verbergung. Hij heeft het verworven; als de tweede Adam, als de Mens in onze plaats, werd Hij de Middelaar Gods en der mensen. De genade en de barmhartigheid is op Hem als op zo Een gekomen, opdat Hij daarmee zou doen en handelen naar Zijn goedvinden, tot lofprijzing van de Vader. Zo is het Huis, dat Hij gebouwd heeft, de genade en de barmhartigheid, en daarin zijn door deze Bouwmeester en mét Hem alle zielen van Zijn verlost en geborgen.
2. Wederom is zijn verlost Gemeente zelf Zijn Huis, zoals ook Hijzelf haar Huis is; want Hij heeft haar in Zijn genade en barmhartigheid zodanig geborgen, dat zij met de genade en barmhartigheid als 't ware saamgegroeid zijn; want zij zijn geheel en al genadekinderen en kinderen der barmhartigheid, zodat al wat Hij aan hen ziet en wat zij zijn, alleen Zijn genade is, en alles, wat zij om en aan en in zich hebben, alleen Zijn barmhartigheid. Zo is Zijn genade en barmhartigheid ons Huis, en zo zijn wij zelf Zijn Huis, waarin Hij woont met Zijn genade en barmhartigheid. Wij, die geloven, wonen daarin en wonen in Hem, en Hij woont in ons, zoals Hij gezegd heeft: "Ik zal in hen wonen, en Ik zal hun God zijn, en zij zullen Mij een volk zijn. Ik zal hun ongerechtigheid vergeven, en hun zonden niet meer gedenken. Ik zal u reinigen van al uw dregoden."

Ziet, zo'n Huis bouwde Hij de Naam Gods, dat is, Hij bouwde het ter verheerlijking van alle deugden en volmaaktheden, welke het de volzalige God behaagd heeft te openbaren en te verheerlijken in de raad Zijns vredes, in het raadsbesluit van onze verlossing.

Jezus Christus, onze Heere, het Zaad van David, doet niets voor Zichzelf, ook niets voor ons als voor ons, maar alles voor de Naam van God. "Ik heb U verheerlijkt op de aarde: Ik heb voleindigd het werk, dat u Mij gegeven hebt om te doen." "Ik heb uw Naam geopenbaard de mensen, die u Mij uit de wereld gegeven hebt"; zo liet Hij Zich horen in Zijn Hoge priesterlijk gebed. (Joh. 17) Ook is het opmerkelijk, dat die God, Die tot David eerst zegt: "Ik zal u een Huis maken", weldra daarop laat volgen niet: "Die zal Uw Naam een Huis bouwen", maar "Mijn Naam", want daarbij blijft het: "Niet ons, o Heere! Niet ons, maar uw Naam geef eer."

Moest dit Huis ter ere van een menselijke Naam gebouwd zijn, dan zouden duivel en wet weldra zelfs de allerheiligste Naam voor Gods Rechterstoel als geschandvlekt kenbaar maken, en het Huis voor zich opeisen en in beslag nemen; nu is echter de Naam van God verheerlijkt door deze Bouwmeester, en staat het Gebouw daar ter ere van Zijn Naam. En omdat Gods Naam verheerlijkt is, daarom wil Hij het ook voor Zijn Huis erkennen, Zijn Naam er op leggen, en het voor Zijn Naam in eeuwige bescherming nemen.

- Zodra nu deze Bouwmeester in het vlees kwam, werd de Naam "*HEERE*" verheerlijkt, dat Hij het raadsbesluit genomen en het tevoren bepaald had, om door deze Bouwmeester uit helse stenen een Gebouw te maken, dat dit raadsbesluit verheerlijkte.
- En toen deze Bouwmeester het Gebouw gereed had, werd de Naam "*HEERE*" wederom verheerlijkt, dat dit raadsbesluit zo wonderbaar heerlijk was volvoerd.

- Toen nu dit Gebouw voleindigd was en daar stond als een Huis, waarin geen dood, geen leed, geen tranen zijn, waar ook geen nacht meer is, en waar de aanklager der broederen niets uitrichten zal, toen werd verheerlijkt de Naam *"Sterke God."*
- Wederom: toen de Bouwmeester de verwerpelijke stenen verkoos, werd verheerlijkt de Naam *"Barmhartige."*
- En waar Hij Zich ontfermde over hetgeen niet in ontferming was en geen ontferming verdiende, daar werd verheerlijkt de Naam: *"Genadige."*
- En waar Hij met stenen, die in 't geheel niet wilden deugen, nochtans bouwde en die niet uitwierp, daar werd verheerlijkt de Naam *"Lankmoedige."*
- En eindelijk als Hij nu vrijspreekt van alle zonden en misdaden, hoe groot, hoe zwaar, hoe gruwelijk ook, zo wordt het openbaar: *"Gij zijt groot van goedertierenheid, U vergeeft ongerechtigheid, overtreding en zonde"*, en als Hij nu, niettegenstaande geen steen op de andere steen en op zijn plaats wil blijven, dezelve nochtans van boven tot beneden samenhoudt, zodat men niets anders zien kan, dan dat het is één enige steen, zo wordt het openbaar: *"Gij zijt groot van weldadigheid en waarheid, Gij bewaart weldadigheid aan veel duizenden."*
- Wanneer Hij nu echter de een voor, de andere ná, de hitte van de oven der ellende laat gevoelen, zodat alle eigen sappen uitdrogen, daar wordt ook dat woord openbaar: *"Niemand is onschuldig voor Uw Aangezicht."*

Zo is het Huis gebouwd door onze Bouwmeester de Naam Zijns Gods. Spreekt hij iemand vrij van zonde, schuld en straf, het is ter verheerlijking van de Naam Gods, dat Hij een rechtvaardige God is, want de gerechtigheid van het Huis ziet God in de tranen, in de wonden, in het bloed, in de overwinning van de Bouwmeester. Reinigt hij iemand (al heeft deze zich ook nog zo moedwillig onrein gemaakt) van zijn onreinheid, zo is het tot verheerlijking van de Naam Gods, dat Hij een heilig God is; want Hij ziet de heiligheid van het Huis, en Hij verklaart hem volmaakt in het bloed en in de Geest van deze Bouwmeester.

Zodanig is de Bouwmeester, zodanig het Huis; zo is het gebouwd, zo wordt het nog gebouwd, zo wordt het gehandhaafd voor de Naam des allerhoogsten Gods, Die hemel en aarde gemaakt heeft, Die trouwe houdt in eeuwigheid en niet laat varen de werken van Zijn handen.

Gij kinderen der wereld, of u ook al Christenen heet, geeft de Heere de ere, eer dat het duister wordt, want dan zult u het Huis niet meer kunnen vinden! Neemt de vriendelijke nodiging ter harte: *"Ik heb geen lust aan de dood des goddelozen; verlaat de slechtigheden"*; slechts in dit Huis kunt u de eeuwige verdoemenis zijn ontgaan. Gij, die u in dit Huis bevindt, en nochtans handelt, alsof u in de wereld leefde, denkt er toch aan, dat hij, die zonder bruielofskleed aanzat, uitgeworpen werd!

Gij treurenden in dit Huis, die het niet met Gods gerechtigheid bestaanbaar acht, dat u langer in dit Huis woont, houdt u toch niet langer op met uw ziekte en uw gedurig weder instorten. Dat wordt nooit anders. Zie op uw Koning en geloof Zijn stem: *"Want Ik zal u de gezondheid doen rijzen, en u van uw plagen genezen, spreekt de Heere."* (Jeremia 30: 17) *"Gij zijt schoon, Mijn vriendin, Ik zie geen vlekken aan u."* (Hoogl. 4: 7)

O, allen, die niet geloven kunt, dat u werkelijk in dit Huis woont, of die bestendig vreest eenmaal dit Huis uitgezet te zullen worden, omdat u de huurpenning der werken niet kunt voldoen! Uw Huisheer, Die zo rijk is in barmhartigheid, weet wel hoe het

met u gesteld is; Hij eist van u in uw armoede niets. Verblijdt u veeleer en roemt, u die arm zijt, in de genade van uw Bouwheer, Die, ofschoon Hij uitnemend rijk was, om onzenwil is arm geworden, alleen om voor ons een vrije woning te bereiden in het Huis Zijns Vaders en uws Vaders, Zijns Gods en uws Gods, en ons zo met Zijn rijkdom te vervullen.

Dienstknechten en dienstmaagden des Heeren, zingt de Heere het loflied! Uw sterkte zij de blijdschap in Hem, Die ons een eeuwige Woning, uit vrije gunst, bouwde in het bloedige zweet van de arbeid van Zijn ziel. Neemt om niet uit Zijn volheid, want dat is Zijn bevel. Wie om niet neemt, die houdt Hij ongetwijfeld bij Zich.

Offeren wij in dit Huis de Heere Zijn eigen offer, zoals dat is overeenkomstig Zijn wetten, bevelen en rechten. Daarbuiten verheft zich een storm, ontzettend, ververschrikkelijk; daarbuiten geschiedt een aardbeving, waardoor hemel en aarde zullen vergaan; maar binnen in dit Huis is het wachtwoord: "*Christus is hier!*" En wanneer hemel en aarde zullen zijn vergaan, dan heeft Hij Zijn Huis overgezet in het eeuwige licht.

Wat God bereid heeft dengenen, die Hem liefhebben, kan ons oog hier zo niet zien; het oog van al zijn verlostten zien daarboven het Huis nog geheel anders met eeuwige heerlijkheid des Heeren vervuld. Het oor hoort daar de naam nog anders uitspreken, zoals het ons hier niet vergund is die te horen; de eigenlijke vreugde des Huizes is nog voor ons weggelegd.

Gaat in door de poort, die de Bouwmeester Zelf is! In het voorhof weliswaar zijn kruis, lijden, tegenspoed, smart en tranen, worsteling en strijd, allerlei doding, allerlei vermagering, voorts de dood en het graf, maar houdt stand en volhardt, zo zult u blijven. In de binnenste der kameren des Huizes is eeuwige vreugde, eeuwige blijdschap, eeuwige zaligheid, liefelijkheden aan des Konings Rechterhand, eeuwiglijk.

AMEN.

136. Johannes 1:1-3

Gehouden te Elberfeld op 30 December 1849, 's voormiddags. Gezongen: Lied 68: 3 5; Lied 74:1 en 2; Lied 76:3 en 4. (Zie Naschrift blz. 275 vv)

Tekst: JOHANNES 1:1-3.

"In den beginne was het Woord, en het Woord was bij God, en het Woord was God. Dit was in den beginne bij God. Alle dingen zijn door Hetzelve gemaakt, en zonder Hetzelve is geen ding gemaakt, dat gemaakt is." Enz.

Eenvoudig en verheven luiden de woorden van het eerste Bijbelblad: "In den beginne schiep God de hemel en de aarde." "En God zeide: Daar zij licht! En daar werd licht." Eenvoudig en verheven luiden wederom de woorden van het eerste blad des Evangelies van Johannes: "In den beginne was het Woord, en het Woord was bij God, en het Woord was God." Was het één en dezelfde oorzaak, die Mozes en Johannes bewoog, om hun getuigenissen aldus te beginnen? Ik denk, dat dit zeer zeker het geval is. Johannes geeft in de laatste woorden van zijn eerste Zendbrief de oorzaak aldus aan: "*Kinderkens*", schrijft hij, "*bewaart uzelf van de afgoden.*"

Waar de overgang plaats heeft van de dode werken tot de dienst van de levenden God, de overgang van de eigengerechtigheid tot de gerechtigheid van Christus, van de zelfheiliging tot de heiliging des Geestes, van de werken tot het geloof, van eigen verdienste tot genade, van het willen en het lopen tot de genade van Christus, van de wet der zonde en des doods tot de Wet des Geestes des levens in Christus Jezus, daar begint men tot zijn eeuwige troost iets te verstaan van de verborgenheid, die in deze woorden ligt opgesloten; en waar aanvechting is om Christus en om der gerechtigheid wil, daar zal deze verborgenheid dengene, die in het gelove volhardt, hoe langer hoe meer ontdekt worden.

Hetgeen mij van de verheven woorden, waarmee Johannes zijn Evangelie aanvangt, ontdekt is, deel ik u graag mee, u, wie het daarom te doen is, bij het geloof in Christus te volharden. Die echter wegens dit geloof dikwijls in allerlei aanvechting geraakt. Juist dezulken moeten in hun allerheiligst geloof versterkt worden; zij moeten vertroost en bemoedigd worden; zij moeten echter ook de gevaren kennen, waaraan wij, zolang als wij vlees en bloed met ons omdragen, blootgesteld zijn.

De overigen, wie het er niet om te doen is bij het geloof in Christus te volharden, maar die altoos op vlees en de wandel naar het vlees zien, zullen er niets van verstaan en toch genoeg er van vernomen hebben, om op de dag der openbaring van Jezus Christus niets tot hun verontschuldiging te hebben.

Het is een ervaring, die men in het dagelijks leven maakt, dat bijna niemand van de onderhorigen nauwkeurig op het woord let of stipt bij het woord blijft, hetwelk hij van degene verneemt, die over hem gesteld zijn. Wij zien dit inzonderheid bij de kinderen. Men wil het bevel weten, maar de eigenwijsheid komt er tussen, en men denkt: ik kan het ook wel anders doen; men vraagt naar het bevel, doch niet om dit te volbrengen, integendeel, om met het bevel en het woord naar eigen goeddunken te handelen.

In het geestelijke is dit nog erger. De aard en natuur van Eva, om niet op het woord Gods nauwkeurig te letten, maar om het in de mond te nemen, er zelfs iets aan toe te

voegen, het woord te verklaren en te laten verklaren naar eigen lust en begeerte, en ten leste het woord zelf prijs te geven, is ons aller natuur.

Daarom schreef de Apostel Paulus eenmaal aan die van Korinthe: "Want ik ben ijverig over u met een ijver Gods, want ik heb ulieden toebereid, om u als een reine maagd aan één Man voor te stellen, namelijk aan Christus. Doch ik vrees, dat niet enigszins, gelijk de slang Eva door haar arglistigheid bedrogen heeft, zo uw zinnen bedorven worden, om af te wijken van de eenvoudigheid, die in Christus is." (2 Kor. 11: 2 en 3)

Zowel uit deze plaats, als uit hetgeen ik gezegd heb, wordt het u duidelijk, dat Mozes daarom aldus begon: "In den beginne schiep God den hemel en de aarde", opdat de kinderen Israëls mochten bewaard worden van de afgoden, opdat zij dus in het geloof aan Christus blijven zouden. Daarom ook dat Johannes daarom zijn Evangelie aldus begint: "In den beginne was het Woord, en het Woord was bij God, en het Woord was God", opdat de zinnen der gelovigen niet zouden bedorven worden, om af te wijken van de eenvoudigheid, die in Christus is. Zo zijn dan deze woorden van Johannes, die als het ware een echo der woorden van Mozes zijn, ook voor ons geschreven, en zouden wij tot een opschrift boven zijn eerste hoofdstuk de woorden willen zetten: *"Kinderkens, blijft in Hem."*

Wanneer wij nu onze aandacht gaan wijden aan de veertien eerste verzen van dit hoofdstuk, dan wil ik de inhoud daarvan zo kort en zo duidelijk mogelijk aangeven, terwijl ik u de volgende zeven vragen ter ernstige overweging voorstel:

1. Waarom noemt de Apostel Johannes Christus hier: "het Woord"?
2. Waar moeten wij ons bevinden, zo wij bij God willen zijn?
3. Hoe is het dagelijks brood voor ons gewis, en waardoor wordt het ons verzekerd?
4. Waar ligt het onderpand van ons geestelijke en eeuwige leven?
5. Hoe onderscheid ik waarheid van dwaling?
6. Waarin ligt de macht en de bevoegdheid, om te mogen geloven, dat ik een kind Gods ben?
7. Op welke grond kan ik verwachten, dat ik met het geloof niet bedrogen zal uitkomen?

In dit morgenuur behandelen wij de eerste drie vragen.

1.

De Apostel noemt hier Christus het Woord, omdat God gesproken heeft, toen Hij de hemel en de aarde schiep; want aldus lezen wij: "En God zeide: Daar zij licht! En daar werd licht." Zo heeft dan God ook gesproken, toen er nog niets was. Toen God sprak, uitte Hij Zich; er ging een woord van Hem uit. Ons is wel bekend, dat God Geest is; hemel en aarde zijn echter niet Geest", maar "stof" zijn iets, dat men zien en tasten kan, iets wat vergankelijk is. Wat nu zichtbaar en vergankelijk was, kon de onzichtbare God niet daarstellen; dat zou met Zijn Wezen niet in overeenstemming geweest zijn, tenzij Hij het schiep als een openbaring van Zijn barmhartigheid. Maar deze openbaring van Zijn barmhartigheid kon alleen plaats hebben door middel van Zijn Zoon, Die het in de eeuwige raad des vredes op Zich genomen had uit een schepping, die ineensstorten zou, een nieuwe schepping voort te brengen. Zo schiep dan God de hemel en de aarde in Christus, zoals de Apostel Paulus aan de Kolossenzen schrijft: "Want door Hem, dat is Christus, zijn alle dingen geschapen, die in de hemelen en die op de aarde zijn, die zienlijk en die onzienlijk zijn, hetzij tronen, hetzij heerschappijen, hetzij overheden, hetzij machten; alle dingen zijn door Hem en

tot Hem geschapen." (Kol. 1:16) zo uitte Zich dan God door Christus, zo was dan Christus het Woord Gods. En dat Woord *was in den beginne*, dat is: Het was er, toen nog niets geschapen was.

Nu weet u wel, dat God ook tot ons niet spreken kan. Geest kan Zich met vlees niet inlaten; ook kan vlees Geest niet verstaan. Alleen God kan God verstaan. Buitendien kan God met ons niet spreken, omdat wij zondaars zijn, en Hij heilig is. Dit weet u wel van het spreken Gods op de berg Sinai De kinderen Israëls meenden te moeten sterven, toen zij de stem van God vernamen. Niet anders zou het ook ons gaan. Daarom heeft God Zijn woord tot ons gezonden, Christus, en is dat Woord vlees geworden. Een mens, in gedaante gevonden als wij, heeft tot ons gesproken, en door Hem heeft God tot ons gesproken. Hij heeft ons God geopenbaard in Zijn barmhartigheid en heeft ons gezegd, hoe wij voor de heilige God rechtvaardig mogen zijn, en wat voor Hem rechtvaardig is, namelijk: dat wij aan Zijn woord, aan Zijn Zoon, geloven, dat wij bij en in dat Woord, Christus, moeten blijven. Daarom schrijft ook dezelfde Apostel: "Niemand heeft ooit God gezien, de Eniggeboren Zoon, Die in de schoot des Vaders is, Die heeft Hem ons verklaard." (Joh. 1 vers 18) Hij is de Middelaar Gods en der mensen, de beloofde Profeet, Die ons zegt, dat God en hoe God gedachten des vredes over ons heeft. Daarom moeten wij in dit Woord blijven.

Alleen op zodanige wijze weten wij, hoe God over ons denkt; alleen zo, of en hoe Hij ons goedgunstig en genadig wil zijn; ook, wie de rechte en ware en levende God is. Blijven wij niet in dat Woord, dan weten wij niets van God, dan dat Hij een verterend Vuur is, dat wij voor Hem verdoemd zijn, dat Hij in een eeuwig en ongenaakbaar licht woont, dat Hij door al onze godsdienst, door al onze wijsheid, door al ons werken en willen begrepen noch gekend kan worden.

2.

De geschiedenis der verschillende wijzen van godsdienst leert ons, dat de mens, ofschoon hij de verdiende straf vreest, toch graag bij God wenst te zijn, menende, dat hij het goed zou hebben bij God, en dat God jegens hem vriendelijk en goedgunstig gezind zou zijn. De natuurlijke mens houdt de duivel voor zijn god; maar welke gedachten hij zich ook van God maakt, hij sluipt steeds om Hem heen, om zich door offergaven zijn toegenegenheid te verwerven; daarmee bewijst hij, dat het gevoel van "van God gescheiden" te zijn, hem kwelt en plaagt, en dat hij graag bij God zou wezen.

De mens daarentegen, die door de heilige Wet Gods van zijn zonden overtuigd is, ziet zijn ganse rampzaligheid daarin, dat hij het hoogste en beste, het heilige en alleen goede Wezen met zijn zonden beledigd heeft, en hij beseft, dat er alleen dan gelukzaligheid voor hem te wachten is, indien hij weer bij God, weer in Zijn genade mocht aangenomen worden.

Nu dan, waar moeten wij ons bevinden, zo wij bij God willen zijn? Zekere kerk zegt van ouds af: *"Dan moet u van onze kerk zijn; onze kerk is de oudste, zij bestaat sedert de dagen der schepping; bevindt gij u in onze kerk, dan bevindt gij u bij God."* Deze kerk maakt het evenals de valse apostelen en de valse broeders in de tijd van Johannes, die zeiden: "Gij moet u bij ons bevinden, uzelf houden aan de inrichtingen en wetten van Mozes en aan onze leer. Johannes en degenen, die het met hem houden, hebben alleen Christus en het Evangelie; maar wij hebben Wet en Evangelie, Mozes en Christus, en als gij u bij ons bevindt, dan bevindt gij u bij God; want Mozes en zijn Wet zijn bijna zo oud als de wereld." Daarop ziende schrijft de Apostel: wenst u bij God te zijn, wenst u bij Hem in genade te wezen, blijft dan bij het geloof aan Christus,

blijft bij Christus, blijft in het Woord Dat was in den beginne, en dit Woord was bij God. Zo kan dat Woord alleen u zeggen, hoe het met u bij God gesteld is, of en hoe God gedachten des vredes over u heeft, of God u genadig en genegen is. En dit Woord is getrouw; wat Het u uit God en van Godswege zegt, dat kan u niet bedriegen; dat kan Het zeggen door Zijn Eigen natuur; want het Woord, Hetwelk in den beginne was, Hetwelk bij God was, Het was God, gelijk Hetzelve ook tot ons gezegd heeft: "Geloof Mij, dat Ik in de Vader ben, en de Vader in Mij is." (Joh. 14:11) En dit Woord was in den beginne bij God. Dit laatste herhaalt de Apostel met opzet, opdat wij voor gewis en zeker houden, dat de oudste grond en bodem, die er is, en waarop wij ons moeten bevinden, Christus is, het Woord is, en bevinden wij ons in Hem, dan bevinden wij ons bij God; want Hetzelve was reeds bij God, toen nog niets geschapen was, dus voor alle eeuwigheden.

Dat is nu, meen ik, klaar en duidelijk door de Evangelist gesproken; te weten: dat, als wij in Jezus Christus geloven, als wij in dat Woord blijven, wij voorzeker zalig worden, vermits wij bij God zijn, als wij ons in dat Woord bevinden, Hetwelk ons alleen een onbedrieglijk onderwijs geeft, en ons zegt, welke gedachten God over ons heeft. Immers, wij mensen zijn zo gesteld, dat wij, als wij de bewustheid hebben van God gescheiden te zijn, weer wensen bij God te zijn; daar zoeken echter vlees en verstand een grond en bodem, waarop zij menen voor God te kunnen bestaan, bij God te kunnen zijn en blijven. Men zoekt als het ware een schuilplaats op, waar men meent geborgen te zijn, gelijk Noach in de ark. Wij bedenken allerhande middelen en middelaars, zolang als wij aan onszelf zijn overgelaten; en hoe meer wij geloven of menen, dat zo'n grond, zo'n schuilplaats, zulke middelen en middelaars rechtstreeks van God tot ons komen, voor des te heiliger en meer betrouwbaar achten wij ze, om de zaligheid van onze zielen daarop te gronden, om met, door en in dezelve bij God te blijven. Dat is de theologie der rede en des vleses; haar komt de Christus, het Woord, niet eens in de gedachten op, al neemt zij Hem ook gedurig op de lippen.

Zo zoekt het dan de grote hoop in een zogenaamde algemene kerk; de geleerden zoeken het in de apostolische vaders en in de kerkvaders. Zo zocht men het in de tijd van onze Heere en Zijn discipelen bij Mozes. "God heeft met Mozes gesproken", zeide men; "als wij dus maar de overoude Mozes geloven, die Gode zó nabij was, dan zijn wij ook nabij God."

Zelfs heeft men later een "moeder Gods" uitgedacht, die, zo men meende, wel Gode nabij zijn moest; en anderen hebben weer andere heiligen, die mannen van naam zijn van oudsher. Zo'n overoude grond, zulke oude schuilplaatsen, kasten en kisten, zulke heiligen, die in de onmiddellijke nabijheid Gods zouden zijn, worden door het Evangelie aan het vlees en aan het verstand met één slag ontnomen. Wilt u het Woord uit de mond Gods? *Christus* is dat Woord. Wilt u een oude, ja de oudste grond? In den beginne was dit Woord. Wenst u een in de onmiddellijke nabijheid Gods? Het Woord was bij God. Wenst u een getrouwe Heilige, Die uit God nemen en u geven kan, wat u nodig is, om rust te hebben voor uw ziel, zodat gij, Hem hebbende als Degene, Die u genegen is, ook verzekerd zijn mag van de genegenheid en goedgunstigheid Gods? Het Woord was God. Begeert u dus zekerheid van de eeuwige zaligheid uwer zielen, begeert u een te hebben in en uit de onmiddellijke nabijheid Gods, begeert u God Zelf te hebben, begeert u een oude, ja oudste grond en een zekere toevlucht? Ik verkondig u Christus, het eeuwige Woord des eeuwige Vaders: *Datzelve was in den beginne bij God.*

Zo baat hier dan geen Mozes, geen wet, geen kerk, geen paus, geen heilige of allerheiligste, geen werk, geen verstand of rede of wil van het vlees, geen offer of gave van zijnentwege, maar alleen het geloof in het eeuwige Woord des eeuwige Vaders. Is men in dit Woord gevonden, blijft men in dit Woord, heeft men hetgeen in den beginne was, hetgeen bij God was, zo heeft men God; zo heeft men hetgeen bij God was, toen nog niets geschapen was, zo heeft men Gods barmhartigheid, door welke alle dingen geschapen zijn, die geschapen zijn.

Juist daarom antwoordden Paulus en Silas die stokbewaarder te Filippi, die in zijn binnenste geheel verslagen gevraagd had: "Lieve heren, wat moet ik doen, opdat ik zalig worde?" niet: "Geloof in Mozes, houd u aan ons, geloof in ons", maar: "Geloof in de Heere Jezus Christus, en u zult zalig worden, u en uw huis." (Hand. 16: 31)
Een koninklijk Evangelie, mijn Geliefden, is dit Evangelie, hetwelk allen, die in Christus, het eeuwige Woord des Vaders, gelovig zijn geworden, zo getrouw vermaant, zich toch niet door overgeestelijke voorstellingen van dit Woord te laten afbrengen, maar bij de eenvoud die in Christus is, te blijven. Men smaakt echter de zoetheid van dit Evangelie eerst dan, wanneer in bange aanvechting elke andere grond onder de voeten is weggezonden, wanneer men met elke andere, zij het ook nog zo geroemde, oudheid, met alle andere heiliging en allen vleselijke, dweepzieke omgang met God is te schande geworden, en men dan midden in zijn verlorenheid zich door de armen van dit eeuwige Woord vond opgenomen.

Hoort men het van Hem: "Wees niet langer ongelovig, maar gelovig", dan roept men met Thomas Hem aanbiddende toe: "Mijn Heere en mijn God!" en, gezonden zijnde op dat eeuwige Woord, Hetwelk in den beginne bij God was, gevoelt men, dat de leegte in het hart is gevuld. Het eeuwig van-God-gescheiden zijn is uit het midden weggedaan; met en in dit Woord bevindt men zich bij God.

En wat heb ik nu nog zulke schepselen nodig, die mij niet tot God hebben kunnen brengen? Ik berust voor de zaligheid mijner ziel in de enige Naam, die onder de hemel de mensen gegeven is, de naam Jezus Christus.

Dat is wel een hoge vlucht, die de Evangelist neemt, als hij schrijft: *en het Woord was God*. Dat dit Woord, Christus, God is, spreekt vanzelf. De Apostelen, die alles uit Mozes en de Profeten ontleenden, hebben de naam "HEERE", of "Jehovah" bij Mozes en de Profeten niet anders verstaan dan van de Engel des verbonds of van het Woord Gods, dat is, van Christus, want zij wisten, dat God met de mensen nooit anders gesproken heeft dan door Dien, Die ééns Wezens en van dezelfde Goddelijke natuur met God was, en Die het op Zich genomen had, een metgezel en broeder der mensen te worden, opdat God door Hem in mensen een welbehagen zou kunnen hebben, en mensen door Hem bij God mochten zijn. En omdat dit nu als vanzelf spreekt, schrijft de Apostel en Evangelist niet: het Woord is God, maar het Woord was God, of: God was het Woord.

Immers wij mogen geen oude Mozes tussen God en Zijn eeuwig Woord invoegen, ook geen ander woord, geen oude wet, geen oude kerk, geen heiligen, maar wij hebben het Woord te horen en Het in ere te houden, bij het Woord te blijven en in Het te geloven; welk Woord niet als het ware een nieuwe God is geworden, zodat wij iets ouders tot grond van onze zaligheid zouden moeten leggen, integendeel: dit Woord is de oude God geweest, Dezelfde, Die God was, toen er nog niets was.

Want het gaat hier om de rechte aanbidding, om het ware geloof, om de enige grond, opdat wij bij God zijn mogen; en als wij nu, met zonde en nood bezwaard zijnde, de waren God wensen te vinden, dan hebben wij goed uit onze ogen te zien en ons af te vragen: aan wie alleen heb ik mij te houden, opdat ik tot God kome en bij God zij? En daar hebben wij dan Christus, het Woord!

"Ja maar, is dit dan geheel betrouwbaar en zeker, zodat wij God hebben, wanneer wij het Woord hebben?" Vraag uzelf dan alleen dit: waardoor is alles ontstaan, wat ik met mijn ogen zie, te weten: hemel en aarde, licht, water en lucht, zon, maan, sterren, bomen, gras, vissen en andere dieren? en waardoor ben ik zelf ontstaan? Daarop antwoordt ons het Evangelie: *door het Woord zijn al deze dingen gemaakt, alle dingen door Christus, en zo ook ik*. En toen alle dingen geschapen werden, toen was Hij God, en zo is Hij het nog. Zo heb ik dan de waren God en ben bij de waren God, als ik Hem heb en bij Hem blijf.

3.

Daarom laat ook de Evangelist terstond volgen: *Alle dingen zijn door Hetzelve gemaakt, en zonder Hetzelve is geen ding gemaakt, dat gemaakt is*. Het ware voor dit leven van geen nut, hieruit enkel te willen bewijzen, dat het Woord, Christus, de Schepper is van al hetgeen buiten God bestaat, en dat Hijzelf geen schepsel is; of te willen beweren, dat de Evangelist dit alleen daarom zou geschreven hebben, om een goddeloze leer tegen te gaan en te bestrijden, naar welke Christus, het Woord, een schepsel zijn zoude. Ofschoon wij met alle recht uit de woorden van Johannes tegen zulke goddeloze leer afleiden: Hijzelf, door Wie alle dingen gemaakt zijn, is niet gemaakt, maar Hij was, toen nog niets gemaakt was; en omdat Hijzelf niet gemaakt is, zo is Hij geen schepsel, maar éénswezens met de Vader; want dat, wat Wezen heeft en geen schepsel is, is God.

Niettemin weten wij uit de Brief van Paulus (Kol. 1: 17 19) wat de reden is, weshalve de Apostelen dit zo zeer op de voorgrond zetten, dat alle dingen door het Woord, Christus, gemaakt zijn, namelijk: *opdat wij geworteld en opgebouwd zouden zijn in Hem, bevestigd in het geloof in Hem*; opdat wij dus aan, bij en in het Hoofd van Zijn Gemeente blijven; weshalve ook de Apostel Paulus schrijft: "En Hij is voor alle dingen, en alle dingen bestaan tezamen door Hem", en wederom: "Want het is des Vaders welbehagen geweest, dat in Hem al de volheid wonen zou."

Wij hebben echter uit deze Schriftwoorden te leren, hoe geheel afhankelijk wij zijn van dit Woord, Christus, en hoe wij alle dingen van Hem hebben te verwachten, en hoe Hij nog alle dingen voor ons scheppen en tot stand brengen kan en zal, indien wij in Hem geloven en in zulk geloof onwankelbaar in Hem blijven. Want het is geen lichte verzoeking, als de vraag bij ons opkomt: "Hoe kom ik dan met dit Woord, zonder iets anders te hebben, door de wereld?" Immers juist in de wereld mag dit Woord, Christus, volstrekt niets gelden, en niemand in de wereld wil Hem een cent geven. En als gij u bij het Woord, Christus, houdt, uw vertrouwen alleen op Hem stelt, met een onwankelbaar geloof in Hem blijft, dan zult u niets zien, het zal enkel geloofszaak blijven, ja zo, dat u zelfs verliezen en verlaten moet wat u hebt.

Hebt u de zegen door dit Woord, dan kunt u de stad der goddeloosheid en ongerechtigheid achterlaten, het ganse Babel van de wandel naar vlees, bovendien uw lieve vriendschap en broederschap, die van dit Woord niets wil horen of weten; neem dan het kruis van Christus op u en begeef u daarmee op weg, zonder te weten, waar het heen moet. Maar ziet, dit is nu juist het moeilijkste stuk van het geloof, waarbij menigeen tot de vorige wandeling terugkeert en met al zijn Godsdienst te gronde gaat,

dat men het namelijk niet voor zeker en waarachtig kan houden, dat, wanneer men in dit Woord. In Christus, blijft, zonder uitkomst en doorkomen te zien, dit Woord nochtans voor zijn getrouwe belijders dag aan dag alles tot stand brengen en voor hen scheppen kan en zal, wat zij behoeven, om niet alleen door dit ellendige leven door te komen, maar ook, voor en na, voor zich genade en eer bereid te zien, en zo toegerust te worden, dat zij eenmaal geheel en al heilig en onberispelijk zullen bevonden worden voor dat Woord, aan Hetwelk zij gehoorzaam waren en getrouw bleven, alles overgeevende, wat met dit Woord niet overeenstemt.

Immers, indien alle dingen door Hetzelve gemaakt zijn, dan zijn ook alle dingen van Hem afhankelijk, en moeten alle dingen Hem, als aan hun Schepper, onderdanig zijn, opdat alles tezamen diene tot eer van Zijn Naam en ten goede van Zijn uitverkorenen, van degenen, die Hem gehoorzaam zijn; gelijk het ook uit de geschiedenis der heiligen en uit de ervaring van alle vromen wel openbaar is, hoe alle schepselen hun ten dienste zijn moeten. Zie, de zon en de maan dienden Jozua, de sterren des hemels een Abraham en een Debora; de wateren, de steenrots, de kwakkelen en het Manna dienden de kinderen Israëls, om niet te spreken van hetgeen in Egypte bij de tien plagen geschiedde. De raven hebben de Profeet Elia moeten dienen; hem en der arme weduwe diende het weinige meel in de kruik; de weinige olie ener arme Profetenvrouw.

O, waar zouden wij beginnen, waar eindigen, om te bewijzen, hoe alle dingen door het Woord, Christus, gemaakt zijn, en hoe zij allen, die in het geloof in Hem blijven, al is het ook, dat zij in een ogenblik van hooploosheid uitroepen: "al deze dingen zijn tegen mij!" het nochtans bevinden, dat het Woord alle dingen gemaakt heeft, en dat Het derhalve alles in zijn hand heeft, om zo te besturen, dat openbaar wordt, hoe alles ten hun dienste gemaakt is en hun ten goede bestaat.

En wederom: dewijl zonder het Woord, Christus, niets gemaakt is, wat gemaakt is, zo bestaat niets, noch in de hemel noch op de aarde, dat zich zonder Hem zou kunnen roeren of bewegen. Wolken, wind en weder, zon, maan en sterren, de geweldige wateren, zelfs alle engelen in de hemel vermogen niets zonder Hem; dan bestaat ook ons brood- en ons water, het doorkomen door deze wereld, onze broodwinning, geld en goed, vrouw en kind, broeder en zuster, en wie ons dierbaar zijn, huis en hof, kleren en schoenen, al deze dingen bestaan niet zonder Hem; er is niets, dat zijn eigen heer en meester is, integendeel: Hij is de Heer en Meester van alle dingen, Hij, Christus, het Woord, want Hij heeft alle dingen gemaakt, en zonder Hem is geen ding gemaakt, dat gemaakt is.

Zo is dan de hoofdsom van deze evangelische leer, die ons de Heilige Geest door de Evangelist Johannes hier mededeelt, deze: *wilt u met uw huis zalig worden, zo geloof in Christus, het eeuwige Woord des eeuwige Vaders*. Dit Woord was er, toen er nog niets was. Geloof u in dat Woord, bevindt gij u in dat Woord, dan bent u bij God; want Dat was bij God, toen er nog niets was. Blijft u in dat Woord, dan hebt u de waren God, want dit Woord was God. Blijft u in dat Woord, dan bevindt gij u op de ouden en oudsten grond van het Goddelijk welbehagen; want dit Woord was in den beginne bij God Blijft u in dat Woord, dan zal het u aan niets ontbreken, dan vermag geen ding iets tegen u, maar alle dingen moeten voor u zijn; dit Woord zal wel raad weten, het zal wel voor u scheppen en tot stand brengen wat u behoeft, zodat u het goed hebt en met eer door de wereld komt.

Dit zij alleen uw zorg, dat u blijft in het Woord, dan zal het Woord er wel voor zorgen, dat u genade en eer vinden zult en een zalig einde bovendien. Dan zal u niets in de weg kunnen wezen, want alle dingen zijn door Hetzelve gemaakt, en zonder Hetzelve is niets gemaakt, dat gemaakt is.

Hierbij zullen wij het voor ditmaal laten.

Wij hebben gezien, hoe deze evangelische woorden ons de waren grond des geloofs in Christus en der gehoorzaamheid jegens Hem leren, opdat wij ons toch nimmer van dat geloof laten afbrengen. Welgelukzalig zijn wij, als wij van onszelf belijden, dat wij van nature zulke afvalligen zijn, dat wij volstrekt niet vermogen in het Woord, in Christus, te blijven, en zulke ongelovigen, dat wij, als het er op aan komt, zo geheel niets aan dit Woord durven toevertrouwen. Immers als wij deze onze ellendigheid recht bekennen, dan zullen wij door dit Evangelie te meer ons vermaand gevoelen, om toch vooral bij dit Woord, Christus, te blijven, en zullen geleerd hebben Hetzelve hoog in ere te houden als een Woord, in Hetwelk wij God en alle dingen hebben, en zonder Hetwelk wij niets hebben, gelijk er dan ook zonder dit Woord geen ding bestaat.

De God nu van alle barmhartigheid verlene ons de genade van Zijn Heilige Geest, opdat zo'n getuigenis van het Woord, van Christus, in ons leve, zo zullen wij in alle dingen goede moed hebben, om bij het geloof in Christus te volharden, zullen ook geen anderen grond of troost willen hebben beide in leven en in sterven, *dan dat Woord, Hetwelk in den beginne was.*

AMEN.

137. Johannes 1:4a

Gehouden te Elberfeld de 6^e Januari 1850, 's voormiddags. Gezongen: Psalm 19:4 - 6; Psalm 118:8.

Tekst: JOHANNES 1:4a.

"In Hetzelve was het Leven."

Mijn Geliefden, de eerste drie verzen van de Evangelist Johannes zijn ons duidelijk geworden, doordat wij het doel en het gebruik derzelve in het licht stelden met de beantwoording van drie vragen. *Laat ons nu tot de volgende verzen overgaan.*

Om u daartoe voor te bereiden, breng ik onder uw aandacht de geschiedenis van de koning Josia, een koning, zoals er na David geen tweede geweest is. Aldus lezen wij van hem 2 Kronieken 35: 20 25: "Na dit alles, toen Josia het Huis toebereid had, toog Necho, de koning van Egypte, op, om te krijgen tegen Karchemis aan de Frath, en Josia toog uit, hem tegemoet. Toen zond hij boden tot hem, zeggende: Wat heb ik met u te doen, gij koning van Juda? Wat u aangaat, ik ben heden tegen u niet, maar tegen een huis, dat oorlog voert tegen mij; en God heeft gezegd, dat ik mij haasten zou; houd u af van God, Die met mij is, opdat Hij u niet verderve.

Doch Josia keerde zijn aangezicht niet van hem, maar hij verstellde zich, om tegen hem te strijden, en hoorde niet naar de woorden van Necho uit de mond van God; maar hij kwam om te strijden in het dal Megiddo. En de schutters schoten de koning Josia. Toen zeide de koning tot zijn knechten: Voert mij weg, want ik ben zeer gewond. En zijn knechten namen hem weg van de wagen, en voerden hem op de tweede wagen, die hij had, en brachten hem te Jeruzalem; en hij stierf en werd begraven in de graven van zijn vaderen; en gans Juda en Jeruzalem bedreven rouw over Josia. En Jeremia maakte een klaaglied over Josia; desgelijks alle zangers en zangeressen spraken in hun klaagliederen van Josia tot op deze dag; want zij gaven ze tot een inzetting in Israël; en ziet, zij zijn geschreven in de Klaagliederen."

Wanneer u in de geschiedenis nagaat, welk een Godvrezende koning deze Josia is geweest, ook hoe voor hem de goddeloze Manasse allerlei gruwelen tegen de Heere had bedreven, en hoe met Josia de laatste hoop voor Juda ten grave daalde, dan moet ook uw hart met weemoed vervuld worden, dat zo'n koning op zo'n wijze aan zijn einde kwam. De koning sneuvelde in het dal "Megiddo"; deze naam betekent een plaats, waar heirscharen ruimte vinden (om zich te legeren). De Profeten waren van deze geschiedenis zo aangegrepen, dat niet alleen de Profeet Jeremia deze koning in zijn klaaglied beweende, maar ook de Profeet Zacharia zinspeelt in de Geest op deze geschiedenis, wanneer hij in het twaalfde hoofdstuk van zijn profetieën schrijft: "Te die dage zal te Jeruzalem de rouwklage groot zijn, gelijk die rouwklage van Hadad-Rimmon in het dal van Megiddo", en dit niet alleen, maar ook Johannes wijst in de Geest hierop, waar hij in het 16^e hoofdstuk der Openbaring schrijft: "En zij hebben hen vergaderd in de plaats, welke in het Hebreeuws genaamd wordt Armageddon." Johannes beschrijft op deze plaats (Openb. 16: 13 vv) hoe uit de mond der oude slang, van de draak, dat is de duivel, en de zogenaamde filosofie (wijsbegeerte), drie beginselen "onreine geesten" noemt hij ze voortkwamen; hoe deze duivelsche beginselen ontzettende dingen uitwerkten, daar zij de vorsten der aarde en

de gehele wereld betoverden, dat alle Christenvolken samenspannden, om naar deze beginselen te handelen, waarbij zij dan het Woord, Christus, verachtten, in de waan van reeds lang met Hem bekleed te zijn, terwijl zij toch naakt waren; hoe echter het Woord Zelf hen vergaderd had, om hen met hun ganse aanslag neer te werpen, zoals datzelfde Woord Josia neergeworpen had in het dal Megiddo. En dit was met hen geschied, omdat zij, hoewel in een zeer diep dal zijnde, zich op een hoge berg, de top van Sion, waanden; daarom schrijft Johannes Armageddon, dat is, berg Megiddo, in plaats van vlakte of dal Megiddo. Daar zullen dan allen, die hun klederen bewaard hebben, die bij het Woord gebleven zijn, zich verheugen over de overwinning en zegepraal van het Woord. Wat Zacharia bedoeld heeft, deel ik wellicht een ander maal mede; het komt echter ten dele op hetzelfde neer. De anders zo Godvruchtige koning Josia bleef niet in het leven, omdat hij op 's Heeren woord geen acht gaf.

En zo zijn wij als vanzelf tot de beantwoording van de vierde vraag gekomen, die reeds in onze vorige leerrede gesteld was, deze vraag: *"Waar ligt het onderpand van ons geestelijke en eeuwige leven?"*

In Hetzelve (het Woord) was (het) leven, schrijft de Evangelist. De Evangelist opent ons in deze vier woorden: "in Hetzelve was leven" de ganse geschiedenis van het mensdom, van Adam tot Christus, en deelt ons daarin ook de ganse inhoud van alle profetische Schriften mede.

De keerzijde van deze woorden is: "buiten Hetzelve is de dood." Hoe zal ik het u duidelijk maken? Verplaatst u in uw gedachten op een slagveld; de ganse overwinning hangt af van de bekwaamheid van ons legerhoofd; wij zijn blootgesteld aan een vreeslijken kogelregen des vijands. Wij horen de kogels fluiten, en het ziet er uit, alsof van ons geen man zal overblijven. Ons legerhoofd weet echter, dat de vijand te hoog schiet; hij heeft ons bevolen: "Wees stil, houdt stand, en blijft hier, waar ik u opgesteld heb; wie hier niet blijft, maar wijkt en vlucht, die is des doods. Wanneer de vijand al zijn munitie zal verschoten hebben, zal ik u met een krijgsgeroep tegen hem voeren, en u zult hem verslagen hebben en de buit delen."

Is er nu in deze Veldheer is er in Zijn woord geen leven? Vindt men niet buiten dit woord overal de dood? Het leven van Adam, lag het niet in Hem, het Woord? Was niet dat Woord tot hem gekomen met die vriendelijkheid, welke aan dat Woord eigen is: "Gij zult eten, geheel naar uw wens en naar de lust uws harten, van allen boom dezès hofs; maar van de boom der kennis des goeds en des kwaads, daarvan zult gij niet eten; want ten dage als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven"? Was niet in dit Woord het leven van Adam en van Zijn nakomelingen en buiten dit Woord voor hen de dood?

Toen God Zich uitte, Zich kenbaar maakte op de berg Sinai, hoe anders uitte Hij Zich toen, dan door Zijn eeuwig Woord; en kwam dat Woord niet zo tot de kinderen Israëls: "Ja, mijn inzetten en Mijn rechten zult gij houden; welk mens dezelve zal doen, die zal door dezelve leven: Ik ben de HEERE"? (Levit. 18:5) Was daar het leven niet in het Woord, en buiten dat Woord overal de dood? Was niet in dat Woord het leven, wanneer Het door Zijnen Profeet Ezechiël in het 18^e hoofdstuk laat betuigen (Vers 9): "Wanneer nu iemand in Mijn inzetten wandelt en Mijn rechten onderhoudt, om trouwelijk te handelen, die rechtvaardige zal gewis leven, spreekt de Heere HEERE"?

Zijn het niet de Psalmen 49, 105, 106 en 107, die het leven hoog verheffen, hetwelk Israël in dat Woord en door Zijn wonderen heeft gehad, zolang als zij in dit Woord

waren, maar die ons ook van de veelvuldige dood berichten, die Israël stierf, zo vaak zij dat Woord verlieten en zo er buiten kwamen te staan?

Hoort ook wat de Profeet Hosea betuigt, Hoofdstuk 8:11: "Omdat Efraïm de altaren vermenigvuldigd heeft tot zondigen, zo zijn hem de altaren geworden tot zondigen." Zo vond Efraïm dan de dood; want het Woord had van één altaar en wel van een altaar van aarde gesproken; van dit altaar, dat is, van het vlees geworden Woord, zouden zij het leven hebben. En verder (Vers 12): "Ik schrijf hem de voortreffelijkheden Mijner Wet voor," namelijk, deze waarheid: in het Woord is het leven, "maar die voortreffelijkheden Mijner Wet zijn geacht als wat vreemds." Vers 13: "Aangaande de offerande Mijner gaven, zij offeren vlees en eten het."

Terwijl toch het Woord gezegd heeft: "Tenzij dat gij het vlees van de Zoon des mensen eet en Zijn bloed drinkt, zo hebt gij geen leven in uzelfen."

Maar de HEERE heeft aan hen geen welgevallen", daarom niet, omdat er geen geloof aan het Woord bij hen is, "nu zal Hij hunner ongerechtigheid gedenken en hun zonden bezoeken; zij zullen weer in Egypte keren." Zij zullen dus de dood vinden, omdat zij het Woord niet gehoorzaam zijn en hun Legerhoofd niet volgen, Die immers gezegd heeft: Blijft bij Mij, dan hebt gij het leven.

In Vers 14 lezen wij verder: "Want Israël heeft zijn Maker vergeten," het Woord, zonder Hetwelk immers niets gemaakt is, wat gemaakt is, "en heeft zich tempelen gebouwd", kerken, om zich daar te oefenen in de kennis des goeds en des kwaads, en om zich van zulke boom de dood te eten.

En wederom Hosea 6:6, 7 heet het: "Want Ik heb lust tot weldadigheid en niet tot offer, en tot de kennis Gods meer dan tot brandofferen. Maar zij hebben het verbond overtreden als Adam; daar hebben zij trouweloos tegen Mij gehandeld."

Uit hetgeen wij daar vernomen hebben, zien wij genoegzaam, wat het onderpand van ons geestelijke en eeuwige leven is. Het is het Woord, het Woord, door Hetwelk God Zich geuit, Zich kenbaar gemaakt, Zich geopenbaard en tot ons gesproken heeft, waardoor Hij ons Zijn wil heeft bekend gemaakt. Het is het eeuwige Woord van de eeuwige Vader. Blijven wij in dat Woord, zo hebben wij leven, want in Ditzelve was het leven van het Paradijs af; gaan wij buiten dit Woord, zo vinden wij overal de dood. Wie dit Woord heeft, heeft het geestelijke en eeuwige leven, en dit Woord is voor hem een onderpand van dat leven.

Meent iemand, dat ik hier Wet en Evangelie door elkander werp, zo antwoord ik:

- Ten eerste: Ik spreek, zoals Johannes spreekt, als hij schrijft: In Hetzelve was het leven? Ik doe, zoals Paulus doet, als hij schrijft: "Doch ik vrees, dat niet enigszins, gelijk de slang Eva door haar arglistigheid bedrogen heeft, zo uw zinnen bedorven worden, om af te wijken van de eenvoudigheid, die in Christus is." (2 Kor. 11: 3)
- Ten tweede: Hoe ging het met veel gelovigen, toen Johannes dit schreef? Het ging met hen evenals met de Korinthiërs, aan wie Paulus voorhoudt: "Want indien degene, die komt, een anderen Jezus predikte, die wij niet gepredikt hebben, of indien gij een anderen geest ontvingt, die gij niet hebt ontvangen, of een ander evangelie, dat gij niet hebt aangenomen, zo verdraagt gij (hem) met recht", dat is, maar al te gemakkelijk! (2 Kor. 11:4) Veel gelovigen lieten zich dus een andere Jezus voorprediken, die de Apostelen niet gepredikt hadden; zij namen een ander evangelie aan, hetwelk zij van de Apostelen niet ontvangen hadden; zij begeerden een andere geest, door de werken der Wet; want de Geest des geloofs, welke de Geest des Woords is, was hun niet genoeg. Daartegen schrijft de Apostel Paulus (1 Kor. 15:2): "Door hetwelk (te weten Evangelie, dat ik u verkondigd heb) u ook

zalig wordt, indien u het behoudt op zodanige wijze, als ik het u verkondigd heb." En de Apostel en Evangelist Johannes schreef: "In het Woord was het leven." Of is dit alleen te verstaan van het leven des werkverbonds? Toen Adam uit het Woord was getreden, waarin zijn leven was, heeft Zich toen dit Woord volstrekt niet meer laten horen? Hoort slechts: "Adam, waar zijt gij? ... Wie heeft u te kennen gegeven, dat gij naakt zijt? Hebt gij van dien boom gegeten, van welke Ik u gebod, dat gij daarvan niet eten zoudt? Hebt gij dan niet zodoende Mij verlaten? Is het nu niet bewezen, dat gij bij Mij niet gebleven zijt? En is dit niet de oorzaak dat u nu door de vijandelijke kogelregen dodelijk getroffen zijt?" Zie, hier legt het Woord de schuld bloot. Hoort verder! Wat zegt het Woord? "Adam, mijn schepsel, is de dood toegevallen. Welaan, hij zal het leven in Mij weer hebben, zodat het voor hem welbewaard zijn zal. Ik zal vijandschap zetten tussen u, satanas, en tussen deze vrouw, en tussen uw zaad en tussen haar Zaad; Datzelve zal u de kop vermorzelen, en u zult Het de verzenen vermorzelen."

- En juist dit Woord, is het niet van Adam tot op Christus door de dienst van alle Profeten des Woords en uit hun mond tot Israël gekomen, gelijk ook tot de volkeren? Was niet altoos het leven, het geestelijke, het eeuwige zowel als ook dit tijdelijke leven, het bestaan van alle geschapene dingen, en dat zij in hun bestaan onderhouden blijven, in dit Woord?
- Toen Noach de ark bouwde, heeft hij toen door de ark en door de wateren, of heeft hij in het Woord zijn leven gevonden?
- En wat Abraham betreft, heeft diens verstorven lichaam hem in zijn ouderdom een Izak geschonken, of was het niet veeleer het Woord en het geloof aan dit Woord?
- Heeft niet Jozef in Egypte in dit Woord een vorstelijk leven genoten, en een wonderbare uitredding verkregen voor zijn geslacht?
- Toen Israël midden in de dood lag, tussen Faraö en de zee, of toen het bij de harde en naakte rotsen schier van dorst stierf, was toen zijn leven en Faraö's dood in de staf van Mozes gelegen of in het Woord?
- Of, toen zij, door de slangen gebeten, de dood in alle hun leden voelden woelen, vonden zij hun leven toen in de koperen slang of in het Woord, Hetwelk beval de koperen slang op te richten?
- Of, zo vaak Gods toorn over de kinderen Israëls losbrak, waren het toen de wierook en de andere offeranden, of was het het Woord, Hetwelk die offeranden bevolen heeft, waarin zij leven vonden midden in hun dood?

O, aanschouwt het leven, het geluk, de welstand van het volk Israël, zo dikwijls het onder de Richters en Vorsten was, die hun het Woord brachten, en zij zich aan dat Woord hielden; maar ziet dan ook hun ellende, hun plagen, hun leed en verdriet, ziet, hoe zij vermagerden en verteerden, hoe zij gevangen en gebonden werden in allerlei boeien, ziet hun smartelijke dood, zodra zij het Woord verlieten en een andere god naliepen en die offerden! Voorwaar, het gelukkige leven van dat volk in een tijd, toen de een de ander nodigde onder zijnen wijnstok en vijgenboom, ik bedoel de tijd van Salomo, lag niet in het brein of het verstand van een koning, die later zo gruwelijk zondigde, maar lag in de Zoon van God, in de eeuwige Wijsheid, in het Woord.

In dit Woord was en op Deszelfs troon zat Salomo. In hem wilde het Woord wonen, en mitsdien was het geluk en leven van dit vrederijk in dit Woord gelegen. Zodra echter het Woord verlaten werd, en eindelijk het Woord uit de tempel weg was, werd de tempel verbrand, en Juda mitsgaders het vorstelijk huis van David werd zeventig jaren in de banden der duisternis gevangen gehouden, in de verschrikkingen en schaduwen des doods.

Het bewijs is geleverd, hoe waarachtig het is, wat de Evangelist schrijft: "In Hetzelve het Woord was het leven"; ook, hoe waarachtig het is, wanneer wij er bijvoegen: "Buiten Hetzelve was de dood!"

En zoals het toenmaals was, zo is het nu nog. Wie echter Mozes en de Profeten niet gelooft, zoals deze het op iedere bladzijde der Schrift ons voor ogen stellen, betuigende: "In het Woord was het leven", die is niet te redden. Wij staan maar al te spoedig klaar het Oude Testament, gelijk wij het noemen, als een wettisch Boek te beschouwen, evenals of Nehemia, deze man vol des Heiligen Geestes, als een onverstandige⁴ het Woord zou hebben beschouwd, wanneer hij voor de Heere in zijn gebed belijdt (Hoofdstuk 9: 29): "En Gij hebt tegen hen betuigd, om hen te doen terugkeren tot uw Wet; maar zij hebben trotselijk gehandeld en niet gehoord naar uw geboden, en tegen uw rechten, tegen dezelve hebben zij gezondigd, door dewelke een mens, die ze doet, leven zal."

Blijft men dan in Christus, in het Woord, als men niet doet hetgeen Het zegt? En als men niet doet hetgeen Het zegt, leeft men dan in dit Woord? Het is niet een levenloos woord, niet een woord der lippen, het is niet een klinkend metaal of een luidende schel, maar een woord, in hetwelk leven is, ja, een woord, dat daad is. De melaatse Naäman ontving het woord: "Ga heen en was u zevenmaal in de Jordaan, en uw vlees zal wederkomen, en u zult rein zijn"; toen hij naar dit woord deed, bevond hij, dat in hetzelfde leven was; want aldus lezen wij (2 Kon. 5: 14): "Zo klom hij af en doopte zich in de Jordaan zevenmaal, naar het woord van de man Gods; en zijn vlees kwam weder, gelijk het vlees van een kleinen jongen, en hij werd rein." Net zo zei ook de blindgeborene (Joh. 9:4): "De mens, genaamd Jezus, maakte slijk en bestreek mijn ogen en zeide tot mij: Ga heen naar het badwater Siloam en was u. En ik ging heen en wies mij, en ik werd ziende." En de kinderen der Profeten, toen zij vergiftige spijs in de pot hadden, riepen en zeiden: "Man Gods, de dood is in de pot." Toen ontvingen zij het woord: "Brenge dan meel", en de Profeet wierp het meel in de pot; en zij ontvingen wederom het woord: "Schep voor het volk op, dat zij eten." Zij deden het, en wat bevonden zij? *Toen was er niets kwaads in de pot.* (2 Kon. 4:40, 41) Dit is wat de Apostel betuigt: "En zijt daders des Woords en niet alleen hoorders, uzelf met valse overlegging bedriegende." (Jac. 1: 22)

Als Nehemia betuigt: "Zo een mens uw rechten doet, zo zal hij leven", dan zegt hij met andere woorden: in Christus, in het Woord, is leven; buiten Hem is de dood, en zegt hij hetzelfde, wat Johannes schrijft (1 Joh. 2 vers 15-17): "Hebt de wereld niet lief, noch hetgeen in de wereld is; zo iemand de wereld liefheeft, de liefde des Vaders is niet in hem; want al wat in de wereld is, namelijk de begeerlijkheid des vleses en de begeerlijkheid der ogen en de grootsheid des levens is niet uit den Vader, maar is uit de wereld. En de wereld gaat voorbij en haar begeerlijkheid, maar die de wil van God doet, blijft in der eeuwigheid." Zegt niet ook Paulus hetzelfde, als hij schrijft (1 Kor. 10:9): "En laat ons Christus niet verzoeken, gelijk ook sommigen van hen verzocht hebben en werden van de slangen vernield. En deze dingen allen" betuigt hij "zijn beschreven tot waarschuwing van ons, op welke de einden der eeuwen gekomen zijn." (Vergelijk ook de voorafgaande verzen)

Zo zien wij dan overal uit de geschiedenissen en de betuigingen bij Mozes en de Profeten, hoe altoos in Christus, in het Woord, het leven was, en buiten Hem de dood.

⁴ In het oorspronkelijke staat letterlijk: "met koeienogen in het Woord zou hebben zien." Dat zijn ogen die naar twee kanten staan.

Laten wij daarom al deze dingen ter harte nemen, opdat wij voor onszelf er gewis en zeker van zijn: in het Woord hebben wij het onderpand van ons geestelijke en eeuwige leven.

Daarop komt het dus aan, dat wij dit Woord boven alles waarderen. Het allereerste vereiste daartoe is, dat wij ondervonden hebben en ondervinden, hoe buiten dit Woord enkel dood en verderf is. Als wij de geschiedenis van Adam slechts als een geschiedenis beschouwen, zullen wij weinig waarde aan het Woord hechten; zullen ook verder niets weten te vertellen, dan dit: Adam is gevallen, en wij met hem; maar tot de oorzaak van zijn val zullen wij niet doordringen.

Als echter de geschiedenis van Adam onze eigen geschiedenis geworden is, zodat wij zelf in het Paradijs geweest zijn, als wij het Woord gehad hebben, maar in plaats van in Hetzelve te blijven, ons aan de begeerlijkheid des vleses, de begeerlijkheid der ogen en de grootsheid des levens hebben overgegeven, als wij dan gevoelen, dat wij midden in de dood liggen en zonder het Woord zijn, en bedenken, hoe gelukkig wij zouden geweest zijn, indien wij in het Woord gebleven waren, en wij aan het Woord recht en gelijk gegeven hadden, dan eerst beseffen wij de waarde van dit Woord.

Wanneer dit echter niet zo is, dan zijn wij gelijk aan een heer, die zijn dienstknecht de schoonheid en heerlijkheid der woorden van de Heere Jezus voorhoudt: "De Zoon des mensen is niet gekomen om gediend te worden" en spoedig daarna zijn knecht van zijn werk afroept, en dat voor een beuzelarij, om bijvoorbeeld de heer iets aan te geven, wat deze wel zelf had kunnen halen, als hij niet te lui geweest was, om even van zijn zetel op te staan, of als hij niet vastzat in deze leer: 'Jezus is mijn knecht, deze dienaar is ook mijn knecht, en ik moet wat hebben voor mijn geld.'

Gesteld u bent ziek, dodelijk ziek, en u krijgt een geneesmiddel. De geneesheer zegt: "het is een zeker middel tegen de dood; in hetzelve is het leven; neem het dus eenvoudig zó in, als ik het u geef." U gebruikt het evenwel niet zo, u vermengt het met andere dingen en gebruikt het dus anders, dan de geneesheer u gezegd heeft, of u gebruikt het maar half; daar ligt u nu in de doodstrijd. De geneesheer komt weer en vraagt: "wat is hier gebeurd?" Vanwaar nu is dan uw dood? Waarin is uw leven? De geneesheer geeft u het middel nog eens. Wilt u sterven, of zult gij, voorzover u nog bij kennis zijt, het, middel zo gebruiken, gelijk hij het voorgeschreven heeft? O, grijp het Woord aan, zonder iets anders, in Hetzelve hebt u leven.

In het Woord, in Christus, hebben wij ons geestelijke en eeuwige leven. Hij toch is het Leven Zelf, en Hij heeft het gezegd: "Die in de Zoon gelooft, heeft het eeuwige leven." Zo hebben wij dan in dit Woord het onderpand van ons geestelijke en eeuwige leven. Wanneer wij echter bij dit Woord nog nemen liefde tot de wereld, begeerlijkheid der ogen, begeerlijkheid des vleses en grootsheid des levens, bovendien allerlei wettisch werk, hebben wij dan in Hetzelve ook het leven? Hebben wij dan in Hetzelve ook het onderpand van ons geestelijke en eeuwige leven? Of hebben wij het, wanneer wij ten halve dit Woord aannemen en ten halve eigen kracht, eigen wil en verstand of iets soortgelijks daarbij voegen? Wanneer wij ten halve met het Woord verbonden willen zijn en ten halve het zichtbare vasthouden? Als wij aan Hem niet ons ganse leven willen toevertrouwen, maar ten dele in eigen hand nog willen vinden?

Wie onder u heeft de moed, om daarop "ja" te antwoorden? en als hij de moed er toe niet heeft, waarom drijft en handelt hij dan zo, alsof het Woord niet algenoegzaam,

niet almachtig ware? Het Woord, Christus, is een scheppen, een doen; het is louter Leven, en alleen leven is in dit Woord. Een ieder, die in dit Woord is, is een dader, want hij gelooft, en doet niets anders dan geloven; hij verloochent zichzelf en laat het Woord heersen en regeren. Hij ondervindt weliswaar eerst het tegendeel van hetgeen hij gelooft; hij is aan de kogelregen des vijands blootgesteld. Wat ziet hij in de beginne? Niets dan rook en damp. Wat hoort hij? Niets dan het gebulder der kanonnen. Maar op het einde, wat verkrijgt hij? Het leven! Wat heeft hij? *De zege, de overwinning!*
AMEN.

138. Johannes 1:4b

Gehouden te Elberfeld op 13 januari 1850, 's voormiddags. Gezongen Psalm 119:1, 2; Psalm 106:1, 106:1, 2; Psalm 105:2.

"Waar ligt het onderpand van ons geestelijke en eeuwige leven?"

Op deze vraag hebt gij, mijn Geliefden, de vorige zondag het antwoord vernomen. U hebt het vernomen uit de Heilige Geschiedenis, die achter ons ligt, uit alle getuigenissen der Heilige Schrift: *Alle leven, het geestelijke zowel als het eeuwige, was van den beginne in het Woord.* Het geestelijk leven is een leven voor Gods Aangezicht, een wandelen met God, uit God, tot God, of het "zich houden aan God", het wandelen in de rechten en geboden Gods, waarbij het ons ten laatste toch wél moet gaan, zodat, al moesten wij ook lang weeklagen, zoals Asaf in de 73sten Psalm of David in de 37ste Psalm, wij toch op het einde de eerste Psalm meezingen.

Immers tot dit geestelijk leven behoort ook dit, dat men de waarheid van de beloftenissen, welke God dengene geeft, die Hem liefhebben, reeds in dit leven ondervindt. Het eeuwige leven is een samenleven met de volzalige God, om Hem eeuwig te aanschouwen van aangezicht tot aangezicht, in gerechtigheid, om eeuwig verzadigd te worden uit Zijn volheid.

Hier op aarde echter is het strijdperk, waar de goede strijd moet gestreden worden; hier op aarde is de loopbaan, waarop de loop moet voleindigd worden; hier op aarde is de worsteling, waarin het geloof moet behouden worden; daarboven is de kroon der rechtvaardigheid, gelijk de Apostel Paulus betuigt in de tweede Brief aan Zijn Zoon Timothéüs.

Wij weten de dag van onze dood niet; wij hebben geen tijd te verliezen; en gelijk de boom valt, zo blijft hij liggen. In de hemel kan geen verzuim meer worden ingehaald; in de hel kan niets meer worden goed gemaakt; in het graf is geen bezinning meer mogelijk. "Morgen, morgen", zegt het vlees; maar de Geest zegt: "*Heden, heden!*" "Heden, indien u Zijn stem hoort, zo verhardt uw harten niet!" De keuze moet gedaan worden. Ik heb u het leven en de dood voorgehouden.

"Kiest", spreekt de Geest. Kiest het zichtbare en de dienst van Belial, en u hebt de dood, en zult de dood vinden, de eeuwige dood. Of, kiest het Woord, Christus, en u hebt het leven, en zult het leven vinden, hetwelk eeuwig is. Kiest men de dood, ja, dan heeft alles eerst een schone gedaante, men heeft genot; men heeft alles voor ogen, men heeft zijn lust, totdat men door alles wordt verlaten en de duivel ten prooi valt. Kiest men het Woord, dan doet alles zich eerst smartelijk voor, men moet alle genot, alle vreugde van dit leven missen, men ziet niets, men hoort overal een: "kruis hem", totdat men de kroon der rechtvaardigheid en des levens vindt en alle schatten der eeuwige zaligheid deelachtig wordt.

Bent u mijn Geliefden, door hetgeen u de vorige zondag vernomen hebt, van deze waarheid overtuigd geworden, dat in het Woord het leven is, dat in het Woord het leven was reeds van de beginne, dan weet u het: *in dit Woord ligt ook het onderpand van ons geestelijke leven*, van ons leven en van onze wandel in de geboden des Heeren; in dit Woord ligt het onderpand, dat wij met God en met eer door deze wereld zullen komen, en eindelijk ook het onderpand van onze eeuwige zaligheid. Wanneer

wij in het Woord, in Christus, blijven, dan zal ons het een zomin als het ander ontgaan.

Intussen moge menigeen wel letten op de vermaning des Geestes: "Hoelang hinkt gij op twee gedachten? Zo de HEERE God is, volgt Hem na, en zo het Baal is, volgt hem na." (1 Kon. 18: 21) Wilt u de Heere God navolgen, het Lam navolgen, waar Het ook heengaat, wilt u in het Woord, in Christus, blijven, goed, heb dan echter ook niets dan dit Woord, draag een korte wijle uw kruis Hem achterna, heb niets voor ogen dan dit Woord, en daarbuiten niets dan omkomen, nochtans, met dit Woord zult u tot ere komen. U hebt het immers gehoord: *in Hem is het leven*. Dit Woord heeft de hemel op de aarde gebracht en ons tot Zich opgenomen; zo zal, zo moet Het u helpen. Het onderpand hebt u in Zijn aloude wonderwerken, in Zijn aloude trouw, in Zijn eeuwig blijvend getuigenis, welke wij in Spreuken 8: 35, 36 lezen: "Want die Mij vindt, vindt het leven en trekt een welgevallen van de Heere, maar die tegen Mij zondigt, doet van Zijn ziel geweld aan; allen, die Mij haten, hebben de dood lief."

Wij hebben een genoegzaam antwoord op onze vierde vraag: Waar ligt het onderpand van ons geestelijke en eeuwige leven? En gaan daarom nu over tot de behandeling der vijfde vraag: *Hoe onderscheid ik waarheid van dwaling?*

Hoor het antwoord van de Apostel, gij, die zo vraagt; hoor zijn getuigenis!

Tekst: JOHANNES 1: 4b.

"En het Leven was het Licht der mensen."

- *Wat is waarheid?* Zo vraagde eenmaal Pilatus, terwijl hij de Waarheid voor zich had staan, doch hij vraagde dit, omdat hijzelf de Waarheid niet wilde. Wat wilde dan Pilatus? Hij wilde zijn ambt, zijn inkomen, zijn eer behouden; hij begeerde de eer en de gunst bij de mensen; hij zocht een goed doorkomen door deze wereld, geld en bevrediging van zijn begeerten; de gerechtigheid was hem een onverschillige zaak. Nochtans heeft hij de Waarheid gezien, want hij heeft het Leven gezien en betuigt: ik vind geen schuld in Hem.
- De stadhouder Felix en zijn vrouw Drusilla wilden van het geloof in Christus horen; zij zagen het Leven, toen zij Paulus voor zich hadden; zij zagen het Licht, dat in dit Leven was, zij zagen en hoorden de Waarheid. Omdat echter de Waarheid sprak van de rechtvaardigheid en van de matigheid en van het toekomend oordeel, werd Felix zeer bevreesd en antwoordde: Voor ditmaal ga heen; en als ik gelegener tijd zal hebben bekomen, zo zal ik u tot mij roepen. (Handel. 24: 25) Wilde hij de Waarheid? Het Licht had hem zijn onrechtvaardigheid en onmatigheid ontdekt; hij wilde van geen gerechtigheid weten, hij wilde de matigheid niet; hij hoopte echter, dat hem door Paulus geld gegeven zou worden, waarom hij hem ook dikwijls ontbood en met hem sprak.
- Festus, die Felix opvolgde als stadhouder, en de koning Agrippa hadden ook weer het Leven voor zich, en zij zagen in dit Leven het Licht, zij zagen de Waarheid, en toch riep Festus uit: "Gij raast, Paulus, de grote geleerdheid, de kunst uwer welsprekendheid brengt u tot razernij." en koning Agrippa zeide: "Gij beweegt mij bijna een Christen te worden." en zij zeiden tot elkander: "Deze mens doet niets des doods of der banden waardig!" Waarom namen Festus en Agrippa de Waarheid niet aan? Ach, de koning vertoefde daar met de koningin in grote pracht, was tezamen met de hoofdlieden en de voornaamste der stad, en Festus was immers stadhouder! Zij allen stonden daar in gewaande vrijheid, in grote pracht naar het zichtbare, maar de Waarheid, het Leven, stond daar in ketenen, in banden,

in grote verdrukking. De macht van het zichtbare en van de duisternis was hun aangenamer dan de macht van het Licht.

- De ouders van de blindgeborene zagen in hun zoon het Leven, en in dat Leven het Licht; zij zagen de Waarheid, maar zij vreesden het besluit hunner synode, dat zij uit de synagoge zouden geworpen worden; zij hadden de eer bij de mensen liever dan de eer bij God; zij vreesden voor de Joden, daarom wilden zij niet eens voor hun eigen kind optreden als getuigen des Lichts, hetwelk zij zagen, en als getuigen van het Leven, hetwelk zij in dit Licht met hun handen konden tasten.

Bent u ook zo'n mens, als deze ouders, als Agrippa, als Festus, als Felix? Wees dan oprecht en zeg: Ik wil de Waarheid niet; ik wil mijn eigen heer blijven, ik wil geld hebben en eer bij de mensen, ik wil mijn lust de teugel vieren, al kom ik ook later in het gezelschap van alle duivelen, dat is mij onverschillig! Vraag echter niet tegelijk naar waarheid; want u kunt God niet bedriegen; Hij laat Zich ook niet bespotten. Of zegt gij: "*Nee, daar beware mij God voor; ik wil waarheid!*"

Dan vraag ik u: welke waarheid wilt gij? Waarheid alleen in de beschouwing? Waarheid, die men met het verstand begrijpt, die men aan anderen wel als waarheid weet voor te houden, zonder echter zelf daarnaar te handelen? Waarheid, die het verstand streelt, volgens welke u alle dingen weet te verklaren en uiteen te zetten, zonder dat het in u waarheid is? Dan bent u een klinkend metaal, een luidende schel! "Dat is rechtvaardigheid" zal de gehele hemel uitroepen "als de Zoon u verpletteren zal, gelijk een pottenbakker de mislukte vaten!" (Psalm 2:9)

Of wilt u zulke waarheid, dat uw wandel, uw werk voor God in waarheid zij? Wilt u waarheid voor God, waarheid in het binnenste? Wilt u zekerheid van uw zaligheid? Zekerheid, dat u in het laatste oordeel zult bestaan? begeert u waarlijk zonder bedrog te zijn? Wilt u niet de ongerechtigheid, niet de onkuisheid, niet de eer bij de mensen, niet geld, niet uw lust en uw begeerte? Wilt u God kennen, eren, vrezen en liefhebben, zoals Hij geëerd, gekend, bemind, gevreesd wil zijn? Wilt u vergeving van zonden, en dat niet alleen, maar ook verlossing van al uw zonden? Welaan, bent u bevreesd, dat u een leugen, een dwaling in uw hand mocht hebben? Nu dan, u ziet voor u verscheidene wegen naar alle richtingen heen; u vraagt: welke is de weg, waarvan de Schrift zegt: *Dit is de weg wandelt in denzelve, zonder af te wijken ter rechter- of ter linkerhand?* (Jesaja 30:21) Hoe onderscheid ik de rechte weg van de dwaalweg?

Ik antwoord: u hebt het Licht; laat het schijnen op het pad, op de weg, en u zult het einde van de weg zien.

U antwoordt: "Ik zie niet, dat ik het Licht heb." Welaan, ik zal het u bewijzen! In Hem, in het Woord, in Christus, was het Leven, en dat Leven was het Licht der mensen. Zie in de Schrift, en u zult spoedig overtuigd worden, dat dit Leven ook uw Licht is. Waarom zijn Adam en Eva niet op dezelfde dag, op welke zij van de boom hebben gegeten, ook lichamelijk gestorven? Waarom zijn zij niet in de eeuwige dood gebleven? Het Woord kwam tot hen: "En Datzelve (Vrouwenzaad) zal u de kop vermorzelen." In dit Woord was het Leven; zij geloofden aan dit Woord; zo hadden zij opeens, zonder hun toedoen, het leven en een goed geweten. Is dat Leven niet voor u licht, dat u aan dit Woord gelooft en het Leven hebt zonder uw toedoen? Is u dit Leven niet reeds genoegzaam licht, om te zien, hoe het waarachtig is, dat God de goddeloze rechtvaardigt, zonder de werken, door het geloof alleen, doordat Hij hem de rechtvaardigheid toerekent, die uit het geloof van Jezus Christus is?

- Het Leven, Christus, was in Abel; daardoor offerde Abel de Heere van zijn lammeren en van hun vet; hij kon en wilde Kaïn de handen niet opleggen. En daardoor viel hij als de eerste bloedgetuige van Christus; maar hij heeft van God getuigenis bekomen; hij leeft, hoewel hij vermoord is. Is dit Leven u niet genoegzaam licht, dat u het leven toch als een buit zult wegdragen, al zou men ook uw lichaam doden om der gerechtigheid wil?
- Christus was in Henoch, zo was ook het leven van Henoch in Christus. In dit Leven, in dit Woord, in Hetwelk het leven was, bleef hij tegenover alle goddelozen vast en onbeweeglijk, getuigende (Brief van Judas, Vers 14): "Ziet de Heere is gekomen met zijn veel duizenden heiligen." Men wilde hem om deze getuigenis doden. God nam hem weg. Was dit Leven niet een helder licht vooral deze goddelozen? Is dit Leven u niet genoegzaam licht, om te erkennen, dat u er niets bij waagt, wanneer u vrij- en blijmoedig tegenover alle goddeloosheid getuigt van Christus, van het Woord?
- Christus was in Noach, zo was het leven van Noach in Christus. Dit Leven bouwde een ark, toen de wateren de aarde nog niet bedekt hadden, toen het droge nog droog was, en het ganse mensengeslacht kwam om in de golven; Noach met hun achten bleef in het leven. Was dit Leven niet vanouds het Licht der mensen? Hebt u dit ook niet als een licht, dat, terwijl een geheel mensengeslacht, wat het ook van zichzelf mag beweren, op de brede weg kan wandelen, u daarentegen op uw weg aan de onzichtbare Leidsman genoeg kunt hebben en anders geen metgezel nodig hebt?
- Het leven van Abraham, van Izak en van Jakob was in Christus; in Hem hun ganse wandel, hun doen en laten, hun handelwijs in elke omstandigheid, en hoe de Heere hun uitkomsten gaf, hun geloof, en hoe zij de belofte ten dele verkregen en ten dele in de verte hebben gezien. Was dit Leven niet van ouds een licht der mensen? is het niet ook uw licht, om uit dat Leven daarvan verzekerd te zijn: "God helpt de ellendigen heerlijk"? (Psalm 149:4 naar de Hoogduitse vertaling) God beschermt de Zijnen; Hij wil de goddeloze rechtvaardigen; Hij verhoort het gebed; Hij is nabij dengene, die met Hem worstelt in het gebed, en geeft hem de zegen; Hij verlost uit alle vreze; Hij verlost van alle vijanden; het wachten op God, de God des levens, is nimmer te vergeefs; men kan gewis met Hem met een staf over de Jordaan gaan en zal tot twee heirlegers worden; de onvruchtbare vrouw heeft meer kinderen dan die de man heeft, en wat is al het lijden van deze tijd? Voorwaar, het ganse leven van deze aartsvaders, hun ganse levensgeschiedenis, hoe daarin openbaar werd het Leven dat in het Woord is, kan men van alle zijden bezien; het werpt en wierp naar alle zijden zo'n licht van zich, dat alle Kanaänieten het wel konden weten: dat is het rechte Leven, dit is de juiste, de rechte Weg des heils, op welke deze mannen wandelen zo toch waren de Hethieten door dit Licht bestraald, dat zij het van Abraham moesten getuigen: "Gij zijt een vorst Gods in het midden van ons." Niet minder was ook de eigengerechte Abimelech door dit Licht getroffen, toen hij ter bescherming van Izak en Rebekka het bevel gaf: "Zo wie deze man of zijn huisvrouw aanroert, die zal voorzeker gedood worden." en hoe beefden Laban en Ezau voor het Licht, hetwelk van het Leven uitging, in Hetwelk Jakob leefde.

Wellicht verwondert het u, uit de mond des Heeren het woord te vernemen: "Want Ik zeg u, tenzij uw gerechtigheid overvloediger zij dan der Schriftgeleerden en der Farizeeën, dat u in het Koninkrijk der hemelen geenszins zult ingaan." (Matth. 5: 20) "Meent niet, dat Ik gekomen ben om de Wet of de Profeten te ontbinden."

(Matth. 5: 17) "Verloochen uzelf, neem uw kruis dagelijks op u!" dat doen de Farizeeën niet. "Twist niet over een waterput, verneder u, graaf een anderen put, en weer een anderen en weer een anderen." (Gen. 26) dat doen de Farizeeën niet. "Hebt uw vijanden lief", de Farizeeën hadden alleen hun vrienden lief. "Wordt van het -kwade niet overwonnen, maar overwint het kwade door het goede." (Rom. 12: 21) "Weest welgezind jegens uw wederpartij, terwijl u nog met hem op de weg zijt." (Matth. 5: 25) "Zo wie u op de rechterwang slaat, keer hem ook de andere toe; en zo iemand met u rechten wil en de rok nemen, laat hem ook de mantel." (Matth. 5: 39, 40)

Dit alles doen de Farizeeën niet, maar zij twisten tot in het oneindige om een penning, en voeden zichzelf door verdrukking der hulpelozen. Letten wij daarentegen op het leven van de aartsvaders, welk een Licht was het voor het toenmaals levend geslacht, welk een Licht voor alle tijden, welk een Licht ook voor u, om u aan te tonen, op welk een koninklijken weg men wandelt, als men zijnen vijanden kolen vuurs op het hoofd hoopt en de onrechtvaardigen een volle neergedrukte, geschudde en overlopende maat van het goede toemeet, daarvan overtuigd, dat men op de pelgrimsreis is, om een grotere schat te beërven.

"Rechoboth" noemde Izak de laatsten put, en hij zeide: "Want nu heeft ons de Heere ruimte gemaakt, en wij zijn gewassen in dit land." (Gen. 26:22) en zo kon Jakob het voor Laban getuigen: "God heeft mijn ellende en de arbeid mijner handen aangezien" (Gen. 31: 42) en straks voor Ezau: "Ik heb alles." (Gen. 33:11) en hij zwoer Laban bij de vreze zijns vaders Izak. (Gen. 31:42 53)

U werpt mij tegen: *Het blijft bij dit alles dikwijls moeilijk om te weten, hoe men in allerlei voorkomende omstandigheden zich te gedragen heeft.*

Uw tegenwerping hebben de mensen van de oudste tijden af reeds gemaakt. Ik zal u echter zeggen, wanneer het moeilijk is: het is moeilijk, wanneer wij op onszelf zien, wanneer wij onze eigen wegen gaan en onze weg door onze eigen macht willen richten en behouden, om het eerst zelf te kunnen berekenen, dat wij het doel bereiken, hetwelk wij ons hebben voorgesteld, om door de wereld te komen. Het Woord zegt ons echter wel, wat wij te doen hebben; maar naar de berekening van ons verstand is de vrucht geen andere, dan verlies, dan schande en smaadheid, dan verachting en vervolging, dan dood en omkomen. Men verliest daarbij zijn brood of zijn bruid, zijn huis of de huiselijke vrede, zijn ambt of zijn goede naam voor de wereld; men bereikt niet wat men wenste te bereiken, en men zal ten laatste nog zijn leven er bij inboeten!

Zo redeneert de duivel in u, zo redeneren vlees en bloed in u, en nu wordt het moeilijk. Zo was het echter altoos moeilijk. Wenst u licht te hebben, u hebt het, u hebt het Leven, Christus, voor u, zoals dat van ouds het Licht der mensen was.

- Zie bijvoorbeeld Jozef, de zoon van Jakob, nog zo jong, zo teder; aan een ellendige slavernij ontkomen, is hij de huisverzorger van de machtigen Potifar; welk een loopbaan van geluk ligt voor hem open, welk een schitterende toekomst! Doch de vrouw van Potifar heeft het oog op hem geworpen, wat zal hij nu doen? Geeft hij niet toe, zo is hij voor altoos ongelukkig. Maar hij is in het Leven, dat in het Woord, in Christus is. Is daar gevaar bij? Dit Leven is hem een genoegzaam licht, om aan zijn heer trouw te blijven; men werpt hem in de duistere kerker, maar dit Leven is een licht voor de overste van het gevangenhuis, zodat hij Jozef over de gevangene stelde. De machtige Egyptische koning zendt naar Jozef, en het Leven is voor Jozef een licht, om de droom van de koning uit te leggen; ook een

licht, om de ganse toenmalige wereld in het leven te behouden; bovendien wordt hij de behouder van Zijn ganse geslacht. Is het leven van Jozef, hetwelk in het Woord, in Christus, was, niet het Licht der mensen, der Egyptenaren geweest?

Is het niet ook uw Licht, om te weten, dat men geen gevaar loopt, waar men getrouw blijft bij het Leven, Hetwelk in het Woord, in Christus, is? O, op het machtige, in de wereld zo vermaarde eiland Japan, waar het in de meeste huizen zo toegaat, als in het huis van Potifar, strekken de bewoners sedert eeuwen, zodra zij Hollanders zien, hun handen uit naar het boekje, waarin de geschiedenis van Jozef beschreven is. Zo willen zij toch weten, wat het loon is der trouw. En zo heeft het Leven, Hetwelk in het Woord, in Christus was, zo'n licht der goedheid en barmhartigheid Gods over dit eiland geworpen, evenals over het machtige China, dat alle Japanezen en Chinezen zeggen: *God is goed*.

Alleen willen zij dit Licht niet, en leven naar het beginsel: de duivel is boos, en wij moeten met de mammon door de wereld; daarom willen wij de duivel tot vriend houden, en maken, dat wij geld verkrijgen; voor de gerechtigheid moge God zorgen.

- Daniël, Sadrach, Mesach en Abed-Nego waren machtige heren aan het hof. De koning Nebukadnézar vaardigt het bevel uit, dat alle volken een beeld zullen aanbidden, en wederom de koning Darius beveelt, dat gedurende een tijd van dertig dagen niemand van al het volk iets vragen mag van enige god of mens, dan van de koning alleen! Hier dreigt men met een gloeiende oven des brandenden vuurs en daar met leeuwen. "Hoe moeilijk is het hier te weten, wat men doen moet", zegt het vlees! Maar Sadrach, Mesach, Daniël en Abed-Nego bevinden zich in het Leven, Hetwelk in het Woord is. Dit Leven is voor hen het licht, om het eerste gebod te onderhouden, al het verdere echter aan God de Heere, aan het Woord over te laten. Men wierp hen in de oven des brandenden vuurs, in de leeuwenkuil; en toch kwamen zij ongedeerd uit de oven en de leeuwenkuil te voorschijn. Was dat Leven niet het Licht van de toenmalige, niet het Licht ook van de latere volken? Hebt ook u niet dit Licht, om te blijven bij het gebod des levens, al het overige daarentegen aan het Woord, aan Christus over te laten?
- Haman wordt door een machtig koning verhoogd en met een onbeperkte macht bekleed. Allen moeten voor hem neervallen, hem aanbidden. Mordechaï is een Jood; zal hij gehoorzamen? Dat mag, dat kan hij niet. Hij bevindt zich in het Leven, hetwelk in het Woord is. Hij zegt het aan Haman. Deze bestaat op handhaving van 'het bevel. "Zie toch, Mordechaï, wees toch niet zo stijfhoofdig; uw leven, het Leven van uw nicht, van de koningin, die aan uw volk zo nuttig kan zijn, het leven van het ganse volk Gods is in gevaar! Het bevel is immers reeds uitgevaardigd, volgens hetwelk het ganse lieve volk vermoord zal worden; u behoeft u immers alleen met het lichaam voor Haman neer te werpen; in uw hart kunt u bij uw geloof blijven!" Mordechaï luistert echter naar niets. Hij blijft in het Leven, Hetwelk in het Woord is; hij laat al het overige aan dat Woord over. Maar hij roept tot Dien, Die de hemel en de aarde gemaakt heeft, en ... op dezelfde dag, op welke Mordechaï zou opgehangen worden, zit hij op het paard des konings, en drie dagen daarna hing Haman aan de galg. Was dit Leven niet het Licht der volken van 127 landschappen? Hebt u dit Licht niet, om te weten, dat, als u van het zaad der Joden bent u het Leven? Hetwelk in het Woord is, niet verzaken moogt, dat geen Haman, geen tiran iets tegen dat Leven vermag? Of is het wellicht moeilijk, waarheid van dwaling te onderscheiden, als u neerligt in banden en

boeien vanwege uw gruwelijke misdaden, tegen de Heere, uw God, bedreven, is het dan moeilijk te weten, of u door het geloof alleen zult gerechtvaardigd worden, of dat u eerst werken moet hebben?

- De koning Manasse had een lang leven vol van gruwelen achter zich; zijn handen waren met bloed bevestigd; daar lag hij in de kerker. Het Leven, hetwelk in het Woord was, openbaarde zich aan hem; hij riep om vergeving, om verlossing; hij geloofde; hij kwam weer naar Jeruzalem, weer op de troon. Was zo'n Leven niet het Licht voor alle zondaars, om te weten, welk een Ontfermer God de Heere is, als men in oprechtheid zich tot Hem wendt? Hebt niet ook u dit Licht?

"Als ik echter nagenoeg dezelfde leer verneem en zie toch tweespalt", zo zult u vragen: "Hoe onderscheid ik dan waarheid van dwaling"?

Daarop moge uw geweten u antwoord geven. In het Woord, in Christus, was het Leven; dit Leven was het Licht der mensen. Het heeft een macht in zich, een macht der waarheid, een macht der overtuiging, die diep in het geweten doordringt. Daarom schreef Johannes: "Het Leven was het Licht der mensen", opdat juist degenen, die dit Boekje zouden krijgen, Het in de Schrift zouden zoeken, en van dat Leven het zouden afzien, hoe Het leeft, opdat zij zich aan dit Leven zouden overgeven en met dit Leven gemeenschap hebben, of in dit Leven zouden blijven en in het Licht, dat dit Leven van zich afstraalde, wandelen zouden. Hier is de vraag, of u een prikkeling zoekt voor uw godsdienstig vlees, of u tijdverdrijf zoekt, of dat het u daarom te doen is, dat u de goede strijd strijdt, de loop voleindigt en het geloof behoudt. weliswaar heeft men dan het meest met dezulken te strijden, die dezelfde leer schijnen te brengen.

- Er waren allerlei Apostelen in de tijd van de Apostel Paulus, maar het Leven, in Hetwelk Paulus was, geeft u genoegzaam licht, om te weten, dat al de quasi-apostelen niet konden prediken: Weest mede mijn navolgers, broeders! En merkt op degenen, die zo wandelen, gelijk gij ons tot een voorbeeld hebt; wij zijn navolgers Gods." (Fil. 3:17; 1 Kor. 11:1; Ef. 5:1; 1 Thess. 1:6 en 2: 14) in alle wegen, in alle stukken overwon hij de quasi-apostelen, zoals u dit kunt lezen 2 Korinthe 12.
- Diotrefes bracht bijna dezelfde leer als Johannes, snaterde echter tegen hem met boze woorden. Kaïn had bijna dezelfde leer als Abel; maar niet Abel vermoordde Kaïn, integendeel, Kaïn doodde Abel. En waarom? Omdat Kaïns werken boos waren! Zegt u het Leven, hetwelk uw Licht is, niet, dat hij, die zich in dit Leven, Hetwelk in het Woord is, bevindt, dengene niet doodt of zoekt te doden, die mede ditzelfde Leven deelachtig is? Maar dat hij veelmeer in liefelijke, broederlijke gemeenschap met hem leeft en zich ook gewillig laat slaan door de rechtvaardige?
- David, Saul en het ganse Israël hadden nagenoeg dezelfde leer. Was echter het Leven, in Hetwelk David was, niet het Licht der mensen, voornamelijk toen hij Goliath versloeg? voornamelijk, toen hij aan alle vervolgingen van Saul steeds gelukkig ontkwam? Was dit Leven niet inzonderheid het Licht van Saul, toen Saul voor David bekende: "Gezegend zijt gij, mijn zoon David, gij zult het ja gewis doen, en gij zult ook gewis de overhand hebben"? (1 Sam. 26: 25) zoals ook een weinig tevoren: "Gij zijt rechtvaardiger dan ik, want gij hebt mij goed vergolden, en ik heb u kwaad vergolden. En nu zie, ik weet, dat gij voorzeker

koning worden zult, en dat het koninkrijk van Israël in uw hand bestaan zal." (1 Sam. 24: 18, 21)

Dat dan een ieder dit woord ter harte neme: "Het Leven was het Licht der mensen." En wanneer hij dit Leven ontmoet, make hij dan niet langer het enkele horen van dit Leven tot een oorkussen voor zijn bevlekt geweten, maar integendeel, omdat hij het Licht heeft, hetwelk lichtende stralen werpt tot voor Gods troon en de ganse weg verlicht, werpe hij van zich alle ongerechtigheid, en verkieze de weg, welke dit Licht hem, toont.

Daar ziet hij een David, verlost van al zijn vijanden en van alle zijn zonden, bedekt met genade en eer, met alle volheid en overvloed, en een Saul, gevallen in zijn eigen zwaard; daar ziet hij een Noach, gered in de ark, en een ganse wereld met al de zichtbare dingen, waarop zij bouwde, en om welke zij het Woord liet varen, verdelgd in de golven. Het is u gezegd, o mens, welke de zuivere en onbevleete godsdienst voor God en de Vader is, namelijk: "wezen en weduwen te bezoeken in hun verdrukking, de ellendigen en bedrukten te helpen en zichzelf onbesmet te bewaren van de wereld." Het is u gezegd, o mens, wat uw God van u eist, namelijk "dat u recht en gerechtigheid doet, een ieder met zijn naaste, en dat gij ootmoediglijk wandelt met uw God." Het is u gezegd, o mens: "Vrees God en houd Zijn geboden, want dit betaamt allen mensen. Want God zal ieder werk in het gericht brengen, met al wat verborgen is, hetzij goed of hetzij kwaad." (Prediker 12: 13, 14)

Aldus sprak David tot Saul: "Van de goddelozen komt goddeloosheid voort, maar mijn hand zal niet tegen u zijn." (1 Sam. 24:14) en zo spreekt de Geest tot de Gemeente: "Uw glasvensters zal Ik kristallijnen maken." (Jesaja 54:12) en aldus de Gemeente: "Daaraan weet ik, dat de Heere mij in gunst aanschouwt, dat Hij mijn gebed verhoort."

In Uw Licht, o God, zien wij het licht.

AMEN.

139. Johannes 1:5

Gehouden te Elberfeld, 20 Januari 1850, des voormiddags. Gezongen: Lied 71:1 4. (Zie Naschrift in dit Deel, blz. 277 en 278) Psalm 119:3; Psalm 89:7.

De duivel poogt te allen tijd Christus, het Woord, voor onze ogen weg te rukken; en wanneer hem dit gelukt is, dan heeft hij de mens op de weg van vermetelheid of van hooploosheid gebracht; van vermetelheid: dat hij zich tegenover de heilige en rechtvaardige God iets aanmatigt, wat God hem niet gegeven heeft; van hooploosheid: dat de mens bij al zijn offeranden toch wegzinkt in de buitenste duisternis. Daarom moeten wij de draad behouden, die het Evangelie ons in de hand geeft, opdat wij het labyrint (een doolhof) der menigvuldige gezindheden en gevoelens des vlees en der listige verleiding des duivels gelukkig ontkomen mogen. Deze draad is de getuigenis: Zijt in Hem, in het Woord, in Christus, bevonden, zijt in Hem gebleven! in Hem is het Leven, buiten Hem de dood.

Wij hebben de grote waarheid behandeld: *"In Hem was Leven, en het Leven was het Licht der mensen."*

Wij hebben op de vraag: "Hoe onderscheid ik waarheid van dwaling?" Het antwoord gegeven. "Het Leven was het Licht der mensen", was het antwoord op deze gewichtige vraag. Hetgeen wij behandeld hebben, vatten wij heden nog eens kort tezamen.

Het ganse leven, dat de heiligen en gelovigen, die er ooit zijn geweest, geleefd hebben, was niet hun eigen leven, het was het Leven Gods, het Leven des Woords, het Leven van Christus. Het leven, dat zij leefden, was in Christus, was in het Woord; gelijk ook Paulus betuigt: "En ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij, en hetgeen ik nu in het vlees leef, dat leef ik door het geloof des Zoons van God, Die mij liefgehad heeft en Zichzelf voor mij overgegeven heeft." (Gal. 2: 20) Het geestelijk leven ligt nooit stil; waar dit leven is, daar straalt het naar buiten evenals naar binnen. Alle bewegingen en handelingen van dit leven verspreiden haar licht. "Want zo velen als er door de Geest van God geleid worden, die zijn kinderen Gods" (Rom. 8: 14), betuigt een Apostel. Abel, Henoch, Noach, Abraham, Izak en Jakob, Mozes, Samuël, David en Daniël en zo velen, als er in dit Leven, hetwelk in het Woord was, leefden, konden aan de bewegingen en handelingen van dat Leven wel bemerken, dat het einde er van heerlijkheid zou zijn, al gingen zij ook naar de uitwendige schijn met het Woord, in Hetwelk hun leven was, in de dood.

Het Leven getuigde steeds in hen van Deszelfs opstanding uit de doden. Zo was het hun Licht tot voor de troon van God, en alle andere mensen konden aan dit Leven, konden aan de bewegingen en handelingen dezes Levens, aan zijn voortdurend weder opleven en opstaan uit de doden wel zien: in het Woord, waarin deze mensen hun leven hebben, is het Leven.

Dit zag Kaïn wel in zijn broeder Abel, anders had hij hem niet gedood; dit zag Saul wel in David, anders had hij hem niet zo fel vervolgd. Zo hebben de gelovigen altoos licht, want Christus is het Licht van hun leven; zij hebben zoomin licht in zichzelf, als zij leven in zichzelf hebben. Zij erkennen en belijden, dat zij in zichzelf duisternis zijn. Maar het Leven, dat in het Woord is, is hun Leven, en zo is dit Leven hun licht, waardoor zij waarheid van de dwaling onderscheiden. Ook hebben de ongelovigen en eigengerechten altoos licht, want Christus, het Woord, straalt met Zijn leven en met

Deszelfs bewegingen van de gelovigen uit, de ongelovigen en eigengerechtigten tegen, en bestraft hén en hun doen, opdat zij de dwaling laten varen en het Leven verkiezen, hetwelk in het Woord, in Christus, is.

Zo was het van ouds. En nu gaat het om de zelfbeproeving. Velen kunnen de Waarheid zien, en beproeven wat het beste is om te doen, zonder dat zij daarom in de Waarheid wandelen. Dat weten wij uit Romeinen 2: 1 7 23. Velen kunnen het Licht, Christus, zien, zonder dat zij tot dit Licht komen, dit Licht begrijpen, in zich opnemen, bij dit Licht blijven, en in dit Licht wandelen. Ik wil dit in deze morgen u re nader uiteenzetten en daarbij de redenen opgeven, vanwaar dit komt. Alles diene ons echter tot bestraffing, tot terechtwijzing en tot vertroosting.

Aldus schrijft de Evangelist en Apostel van onze Heere in onze

Tekst: JOHANNES 1: 5.

"En het Licht schijnt in de duisternis; en de duisternis heeft Hetzelve niet begrepen."

Hetgeen de Apostel in onze tekst schrijft, schijnt een herhaling te zijn van de woorden: *"Het Leven was het Licht der mensen."* Het is evenwel geen herhaling. De Apostel deelt ons hier mee, wat de mensen waren, en dat zij het Licht des Levens niet hebben begrepen.

Met *"het Licht"* verstaat de Apostel Christus, zoals Hij de mensen hun verkeerde weg ontdekt en hun het Leven toont, hetwelk in Hem is. De Apostel laat echter het woord "Leven" achterwege, en noemt hier en in de volgende verzen Christus "het Licht", omdat naar de raad Gods de verlichting aan de wedergeboorte voorafgaat.

Wanneer hij schrijft: *Het Licht "schijnt"*, zo omvat hij daarmee alle tijden en eeuwen. Dit Licht heeft in elke tijd geschinen, het schijnt en zal schijnen tot op de laatste der dagen. "Duisternis", zo noemt de Apostel de toestand der mensen, waarin zij door de afval van God gekomen zijn; en ook de mensen zelve, die in die toestand zich bevinden, noemt hij zo, met uitzondering van hen, die tot dit Licht bekeerd zijn.

Dat moet u echter niet zo verstaan, als waren door "duisternis" enkel dezulken bedoeld, die geheel zonder kennis van Christus zijn; de Evangelist meent ook degenen, die wél van Christus kennis hebben. Hij betuigt dit echter, zoals ook het volgende, opdat wij het toch wel bedenken zouden, welke ellendige schepselen wij zijn, ook dan nog, wanneer ons het Licht, Christus, bestraalt, en hoe noodzakelijk het daarom voor ons is, dat wij in het Woord, in Christus, bevonden worden, en dat wij in dit Woord blijven.

Ik heb gezegd, dat velen het Licht, Christus, kunnen zien, zonder dat zij tot dit Licht komen, dit Licht begrijpen, in zich opnemen, bij dit Licht blijven en in dit Licht wandelen. Johannes betuigt dit, waar hij schrijft: *"Het Licht schijnt in de duisternis, maar de duisternis heeft het niet begrepen."* *Het Licht is Christus, zo schijnt dan Christus in de duisternis, zonder dat Hij door de duisternis begrepen wordt.* Ik zal dit met de Schrift in de hand nader uiteenzetten.

- Kaïn was duisternis. In deze duisternis scheen het Licht, want Het leerde hem, dat hij een zondaar was; Het toonde hem het onvoldoende van Zijn werken; Het ontdekte aan hem zijn verkeerdheid, de toorn Gods en de straf, die hij te verwachten had. Ware het anders geweest, Kaïn had nooit geofferd; hij had er nooit op gestaan, dat zijn broeder Abel hem de handen zou opleggen. Het Licht,

het Woord, was het, dat hem vraagde: "Waarom bent u ontstoken, en waarom is uw aangezicht vervallen?" (Gen. 4: 6)

- Dit Licht heeft geschenen over de eerste wereld; zij hebben Christus gezien, zij allen, die door de zondvloed omkwamen; zij zagen immers Noach, en dat deze de ark bouwde. Aldus betuigt de Apostel Petrus (1 Petrus 3: 19. 20): "In Denwelke (namelijk, Geest) Hij ook heengegaan zijnde de geesten, die in de gevangenis 'zijn, gepredikt heeft, die eertijds ongehoorzaam waren, wanneer de lankmoedigheid Gods eenmaal verwachtte in de dagen van Noach, als de ark toebereid werd, waarin weinigen, dat is acht zielen, behouden werden door het water." Dat is: in de Geest was Christus in Noach; in deze Geest heeft Christus de geesten, die toen leefden, gepredikt, zolang als zij in het tijdbestek van 127 jaren, dat de Heere nog in Zijn geduld voor hen bepaald had, als in een gevangenis bewaard werden.
- Net zo scheen het Licht, Christus, in de duisternis van de stad der Chaldeeën, Ur, daar Abraham dezelve overeenkomstig de roeping Gods verliet. Desgelijks scheen Het in de stad Sodom, terwijl Abraham van haar koning niet één draad noch een schoenriem nemen wilde, en de rechtvaardige Lot in haar midden woonde. Ook moet het Licht in de stad Sodom reeds vroeger helder hebben geschenen, daar immers Abraham meende, dat er zich ten minste nog wel vijftig rechtvaardigen in bevonden. Zo scheen Het aan de hoven van de beide eigengerechte koningen, met wie Abraham en Izak verkeerde hebben. Zo in het huis van Laban, toen Jakob aldaar voor loon diende. En predikten niet Abraham, Izak en Jakob overal, waar zij kwamen, aan de volken, die in de omtrek woonden, van de Naam des Heeren? En deed niet Melchizédek deze Priester des allerhoogsten Gods, hetzelfde in Salem? Hoe helder scheen dit Licht in de duisternis aan het hof van Faraö en bij al de Egyptenaren, niet alleen toen Abraham aldaar verkeerde, maar ook later onder Jozef, en toen dat volk door de tien plagen werd getroffen! Hoe helder scheen dat Licht in de duisternis van alle volken van de toenmalige tijd, voornamelijk, toen zij vernamen, hoe de koning van Egypte met zijn ganse heir in de Schelfzee was omgekomen, en hoe daarenboven de machtige koningen Sihon en Og voor het aangezicht der kinderen Israëls gevallen waren Heerlijk getuigt daarvan de hoer Rachab (in het Boek van Jozua, Hoofdstuk 2:9-11): "Ik weet, dat de Heere u dat land gegeven heeft; en dat ulieder verschrikking op ons gevallen is, en dat al de inwoners dezes lands voor ulieder aangezicht gesmolten zijn. Want wij hebben gehoord, dat de Heere de wateren der Schelfzee uitgedroogd heeft voor uw aangezicht, toen gij uit Egypte ging; en wat gijlieden aan de twee koningen der Amorieten, Sihon en Og, gedaan hebt, die op gene zijde der Jordaan waren, dewelke gijlieden verbannen hebt. Als wij het hoorden, zo versmolt ons hart, en er bestaat geen moed meer in iemand vanwege ulieder tegenwoordigheid; want de Heere, ulieder God, is een God boven in de hemel en beneden op de aarde."
- Ik moet hier in het bijzonder van de wetgeving op de berg Sinaï gewagen. Dat het ganse volk, hetwelk rondom de berg gelegerd was, duisternis was, heeft het wel in al zijn murmuringen tegen God en tegen Mozes bewezen; en de waarheid er van is wel hierin genoegzaam gebleken, dat van de zeshonderdduizend mannen, die uit Egypte getogen zijn, slechts twee in de ruste Gods zijn ingegaan, de overigen stierven in de woestijn; en toch, hoe helder heeft in deze duisternis het Licht geschenen! Of, zo er iemand aan twijfelt, dat Hij, Die de Wet op Sinaï gaf, het Licht, Christus, was, zo hore hij Mozes. Aldus getuigt deze: "De Heere is van

Sinaï gekomen en is hunlieden opgegaan (als Licht) van Seïr; Hij is blinkende verschenen (glansrijk als de zon) van het gebergte Paran, en is aangekomen met tienduizenden der heiligen (enkel engelen des lichts); tot zijn Rechterhand was een vurige Wet aan hen." (Deuteron. 33:2) Hij hore voorts, wat Habakuk zegt: "God kwam van Theman (van het zuiden), en de Heilige van de berg Paran. Sela. Zijn heerlijkheid bedekte de hemelen, en het aardrijk was vol van Zijnen lof; en er was een glans als des lichts; Hij had hoornen aan zijn handen; en aldaar was zijn sterkte verborgen." (Hab. 3:3 en 4) Twijfelt iemand ook dan nog, of Hij het Licht, Christus, geweest is, zo hore hij Paulus: "De stem van Jezus", zo getuigt hij, "bewoog toen de aarde." (Hebr. 12: 26)

- Zo heeft dit Licht altoos in de duisternis der kinderen Israëls geschenen, ja, tot op die tijd, dat dit Licht in de gestalte van een dienstknecht, gevonden in de gedaante als een mens, tot hen zeide: "Wie van u overtuigt Mij van zonde? Terwijl u het Licht hebt, gelooft in dat Licht." (Joh. 8: 46) Immers dat Licht was iedere morgen vroeg op in de Profeten, zoals Petrus getuigt, dat de Geest van Christus in de Profeten was (1 Petrus 1:11); en Zefanja: "De rechtvaardige Heere is in het midden van haar. Hij doet geen onrecht; allen morgen geeft Hij Zijn recht in het licht, er ontbreekt niet; doch de verkeerde weet van geen schaamte." (Zef. 3: 5)
- En zolang als dit Licht in de duisternis, in de kinderen Israëls, scheen, deelde Het ook van Zijn glans mee aan al de overige volken der wereld. Ik bewees u dat reeds met het getuigenis uit de mond van de hoer Rachab. Wilt u nog meer bewijzen, hoort dan wat de Filistijnen in de tijd van Eli en van Samuël zeiden; daaruit kunt u zien, hoe zij geweten hebben, wat dat Licht vermag, en wat zij aan Hetzelve verschuldigd waren. Aldus lezen wij 1 Sam. 4: 6 8, toen de twee zonen van Eli, Hofni en Pinehas, met de ark des verbonds van God in het leger kwamen, en gans Israël juichte: "Als nu de Filistijnen de stem van het juichen hoorden, zo zeiden zij: Wat is de stem van dit grote juichen in het leger der Hebreëen? Toen vernamen zij, dat de ark des Heeren in het leger gekomen was. Daarom vreesden de Filistijnen, want zij zeiden: God is in het leger gekomen. En zij zeiden: Wee ons, want diergelijke is gisteren en eergisteren niet geschied! Wee ons, wie zal ons redden uit de hand van deze heerlijke Goden? Dit zijn dezelve Goden, die de Egyptenaars met alle plagen geplaagd hebben bij de woestijn!" En aldus lezen wij weer in het 6^e hoofdstuk (Vers 1 3 en 6): "Als nu de ark des Heeren zeven maanden in het land der Filistijnen geweest was, zo riepen de Filistijnen de priesters en de waarzeggers, zeggende: Wat zullen wij met de ark des Heeren doen? Laat ons weten, waarmee wij ze aan haar plaats zenden zullen? Zij dan zeiden: Indien gij de ark des Gods van Israël wegzendt, zendt haar niet ledig weg, maar vergeldt Hem ganselijk een schuldoffer." "Waarom toch zoudt gijlieden uw hart verzwaren, gelijk de Egyptenaars en Faraö hun hart verzwaaard hebben? Hebben zij niet, toen Hij (wonderlijk) met hen gehandeld had, toen Hij Zichzelf bij hen bewees, hen laten trekken, dat zij heengingen?"
- Hoe kwam het, dat de toveres, tot welke Saul ging, niet meer voor haar leven vreesde, nadat Saul haar bij de Heere had gezworen? (1 Sam. 28:10) Hoe kwam het, dat Achis, de aanbidder van de afgod Dagon, tot David zeide: "Het is zo waarachtig als de Heere leeft, dat u oprecht zijt"; en wederom: "Voorwaar u bent aangenaam in mijn ogen, als een engel Gods"? (1 Sam. 29:6 en 9) Vanwaar kwam het, dat de dienstknecht van een Amalekiet, die na de verwoesting van Ziklag in de

handen van David viel, tot de koning zeide, eer hij hem tot de bende der Amalekieten leidde: "Zweer mij bij God, dat u mij niet zult doden"? (1 Sam. 30:15) Was het niet door dit Licht, waarvan onze Evangelist getuigt, dat Het in hun duisternis scheen? Hiram, de Sidoniër, koning van Tyrus, schreef aan de koning Salomo (2Kron. 2:11 en 12): "Daarom, dat de Heere Zijn volk liefheeft, heeft Hij u over hen tot koning gesteld." Verder zeide Hiram: "Geloofd zij de Heere, de God van Israël, Die de hemel en de aarde gemaakt heeft, dat Hij de koning David een wijzen zoon, kloek in voorzichtigheid en verstand, gegeven heeft, die een huis voor de Heere en een huis voor zijn koninkrijk bouwe"; en toch was zijn afgod en de afgod van Zijn volk de "Astaroth", die thans nog vereerd wordt onder de naam van "Maria" en "koningin des hemels." ("Melecheth des hemels", Jerem. 44:17) Faraö Necho sprak tot Josia, de koning van Juda, woorden, die uit de mond van God kwamen; en toch vereerde hij en zijn volk de stier en een beeld, dat er ongeveer uitzag als het beeld van een naakte, dode mens met een wenende vrouw er naast, zoals men zulke beelden in de Roomse kerk heeft.

- Cyrus en Nebukadnézar hebben in het openbaar belijdenis afgelegd, zoals zij nooit uit de mond van Christelijke vorsten zijn vernomen, *) en toch leefde Cyrus in openbare verloochening van al het Goddelijke, en Nebukadnézar verootmoedigde zich alleen op zodanige wijze, als Achab. Dit zal genoegzaam zijn, om te bewijzen, dat het Licht altoos in de duisternis heeft geschinen, maar dat de duisternis Het niet begrepen heeft.
- Hoe waarachtig is hetgeen de Apostel Paulus aan de Romeinen over het schijnen van dit Licht in de duisternis betuigt, schrijvende (Rom. 10:18): "Maar ik zeg: hebben zij het niet gehoord? Ja toch, hun geluid is over de gehele aarde uitgegaan, en hun woorden tot de einden der wereld." Ik zal er niet van spreken, hoe dat Licht geschinen heeft bij de oude Grieken en Romeinen. In al hun geschriften ontdekt men het in vroegere tijden uitgestrooide zaad der waarheid en der gerechtigheid van dit Licht. Al is het ook van de één kant waar, dat God in de verleden tijden al de heidenen heeft laten wandelen in hun wegen (Handel. 4:16), zo heeft Hij toch altoos behoeften verwekt en middelen aangeboden, opdat zij de Heere zouden zoeken, of zij Hem immers tasten en vinden mochten. (Handel. 17: 27) en dat God hen overgegeven heeft in de begeerlijkheden hunner harten tot onreinheid, geschiedde naar het rechtvaardig oordeel Gods, omdat zij de Waarheid Gods verdraaid en veranderd hebben in de leugens, en omdat zij het schepsel geëerd en gediend hebben naast en boven de Schepper, Die de prijzen is in der eeuwigheid. (Rom. 1: 24, 25)
- Indien de tijd, voor een leerrede bepaald, het mij zou veroorloven, dan zou ik u opmerkzaam willen maken op de eeuwen na Christus tot op deze dag, om u te tonen, dat dit Apostolische woord: "Het Licht schijnt in de duisternis, maar de duisternis heeft Het niet begrepen", waarachtig blijft. Ik zou met u de geschriften van het machtige Azië, waarbij vergeleken Europa nog zo klein is, doorbladeren, om u te bewijzen, dat ook nu nog aldaar het Licht in de duisternis schijnt, maar dat de duisternis Het niet begrepen heeft. Of waarvandaan hebben de miljoenen en nog eens miljoenen Boeddhisten de leer van een Zoon van God, die in het vlees gekomen is? Waarvandaan de leer: "Onwankelbare volharding in 't geloof is de regel van de weg der heiligen"? Waarvandaan hebben zij het, dat zij leren: De bron en de noodzakelijkheid van het geloof ligt in de volgende vier waarheden:

"De algemene ellende en jammerstaat is de eerste waarheid; de weg der verlossing is de tweede waarheid; verzoeking en aanvechting op deze weg is de derde; en haar bestrijding en de wijze van haar te overwinnen is de vierde waarheid"? Wat doet het ter zake, dat zij dat alles anders uitleggen, dan wij? Waarvandaan eindelijk hebben zij de Tien Geboden, al is het ook verminkt en zonder het gebod der gehoorzaamheid? "Ik weet al hetgeen u weet, ik heb het alles bestudeerd", was het antwoord, hetwelk de minister van het machtige koninkrijk Abessynië in Afrika de zendingleraar GOBAT gaf; "als u iets kunt, leg mij dan de laatste hoofdstuk ken van Ezechiël uit." Edoch, dit zij genoeg van Azië en Afrika.

- Ik zou op Amerika kunnen wijzen, waar zich alle dingen om deze twee assen draaien: het "ik" en het "geld."
- Ik zou op Europa kunnen wijzen, waar het grootste gedeelte der bewoners in de Maria-dienst verzonken ligt, en waar de meesten met dat Licht doen wat hun goeddunkt.
- En ten laatste, hoe wordt die grote waarheid: "Het Licht schijnt in de duisternis, en de duisternis heeft Het niet begrepen" hoe wordt zij waarheid bevonden in dit ons dal, in de stad van onze inwoning, ja zelfs bij veel leden van deze Gemeente!

Wat zijn de oorzaken er van, dat de duisternis dit Licht niet begrepen heeft en niet begrijpt?

U vindt al de oorzaken tezamen door de Heilige Geest Zelf opgetekend in het 17^e hoofdstuk van het tweede Boek der Koningen. Aldaar leest u het gedichtsel, het doen en drijven van de duisternis aller tijden, ook van onze tijd, ofschoon het Licht in de duisternis schijnt.

Ik kan voor u staan, o mens, als een levend getuige van wat de Heere dengene doet, die op Hem wachten; als een levend getuige, hoe welgelukzalig hij is, die in het Woord blijft. Niet ik, maar het levende Getuigenis uit Mijn mond, Christus, zal in u, die duisternis zijt, schijnen, dat u Hem zien zult. U hebt het echter niet; u wandelt echter niet daarin, u blijft niet in het Woord. Meent u dan, dat u evenwel op de weg des Lichts zijt, dat de weg, die u wordt voorgehouden, slechts ietwat hoger ligt, dat u evenwel toch eindelijk ook daarheen komen zult, of dat het ook wel voldoende zou zijn, als men deze hoogteniet bereikt; dan zal het licht, dat u opgaat, om zichzelf aan u mee te delen, u ten hoogste een lichtkogel zijn, die spoedig weer in de lucht voor u verdwijnt, en u blijft aan het rondtasten in de duisternis.

U hebt alleen het zichtbare voor ogen. Nu eens bent u weer bij de Heere, en nu weer bij uw afgoden; zo-even was u nog in de hemel, en thans weer bent u zonder Licht, zonder de Heere, zonder hemel en Geest, zonder vrucht van de Geest, in de vergankelijke dingen. Schijnt echter dat Licht in u, en bekent u geheel en al duisternis te zijn, zo zult u geen rust hebben, totdat dit Licht het Licht van uw leven is geworden.

Al wie in waarheid door het Licht, door Christus, van Zijn duisternis overtuigd is geworden, komt ook tot dat Licht, Hetwelk tot hem gekomen is. Het is hem goed, dat dit licht hem geheel verlichte, dat Het tot in de diepste en verborgenste duistere hoeken doordringe, opdat de duisternis overal verdreven zij en verdwenen, en opdat men geheel en al een kind des Lichts zij; want dan weet men, dat God een Licht is, en gans geen duisternis in Hem is. (1 Joh. 1:5) Al wie tot dit Licht komt, dit Licht begrijpt, wordt met vurige liefde voor dit Licht vervuld, en kan de duisternis en haar

werken volstrekt niet meer verdragen. Wie tot dit Licht komt, die moet vanwege zijn grote nood in dit Licht blijven, omdat het zichzelf slechts als duisternis kent. De Apostel en Evangelist Johannes betuigde dit, opdat zij, die zijn Evangelie hoorden, in het Woord, in Christus, blijven en al het andere overgeven zouden; en gij, die dit hoort, geeft al het andere over, Zolang als het Licht schijnt, eer het geheel duister wordt. Wie een boos oog heeft, diens lichaam is gans duisternis; daarom begrijpt hij dat Licht niet.

U echter, wier oog dag en nacht weent voor God, roepende om verlossing van het lichaam dezes doods, hoort de belofte: "Uliden daarentegen, die Mijn Naam vreest, zal de Zon der gerechtigheid opgaan, en er zal genezing zijn onder zijn vleugelen." (Mal. 4: 2)

Hoort allen het Apostolisch bevel, opdat u weet, vanwaar het komt, dat men dit Licht niet begrijpt, en opdat u dit Licht begrijpen moogt (Rom. 13:11 14): "En dit zeg ik te meer, dewijl wij het de ure is, dat wij nu uit de slaap opwaken; want de zaligheid is ons nu nader, dan toen wij (eerst) geloofd hebben. De nacht is voorbijgegaan en de dag is nabij gekomen: laat ons dan afleggen (naar de Grondtekst: laat ons dan afgelegd hebben) de werken der duisternis, en aandoen (eigenlijk: laat ons aangedaan hebben) de wapenen des lichts; laat ons, als in de dag, eerlijk wandelen, niet in brasserijen en dronkenschappen, niet in slaapkamers en ontuchtigheden, niet in twist en nijdigheid; maar doet aan (hebt aangedaan) de Heere Jezus Christus en verzorgt het vlees niet tot begeerlijkheden." Dat is, laat het vlees niet toe, dat het u met zijn zorg tot de vervulling van zijn begeerten wegslepe. Wie de toorn Gods over zijn zonden in zijn beenderen gevoeld heeft, wie het heeft ervaren, hoe nauw de heilige en rechtvaardige God het met de zonde neemt, die verblijdt zich, als voor hem de gelegenheid des tijds weten, dat het Licht, Christus, opgaat en hem beschijnt in zijn kerker, en het hem gegeven wordt, om dit Licht te begrijpen. Hij ziet in dit Licht, in Deszelfs klaarheid, al de deugden en volmaaktheden Gods verheerlijkt. Hij ziet in dit Licht de verzoening van al zijn zonden, de rechtvaardigheid, die aangebracht is, het recht des eeuwige levens, en dit Licht neemt alle duisternis weg en geleidt hem voor de troon des Vaders, dat hij "*Abba*" roepen kan.

Hij is op zichzelf beschouwd te ellendig geworden en heeft het voor deze heerlijke troon te goed, dan dat hij het Woord, Christus, het Licht van Zijn leven, zou kunnen prijsgeven. Zo zij het u dan gezegd, en een ieder van u zij door de voorbeelden, die hem in deze leerrede zijn voorgehouden, gewaarschuwd, dat hij zich niet daarin vergenoege, dat hij toch Christus ziet, het schijnsel van dit Licht heeft, maar hij gevoele zich, wegens de aangeboren duisternis, door welke hij in zichzelf duisternis is, opgewekt, om daarnaar te jagen (Filipp. 3: 8 14), dat hij Christus gegrepen hebbe, voorzover hij door Christus Jezus gegrepen is.

AMEN.

140. Johannes 1:6-13

Gehouden te Elberfeld op 27 Januari 1850, des voormiddags. Gezongen: Lied 254: 1 3; Lied 77: 4. (Zie Naschrift, blz. 280 en 278) Psalm 22:12. Des avonds gezongen: Psalm 24:2 - 4; Psalm 111:5.

Mijn Geliefden!

In de voorafgaande leerrede hebt u het doel, waarmee Johannes deze woorden schreef, vernomen, ik bedoel de woorden: *"En het Licht schijnt in de duisternis, en de duisternis heeft Het niet begrepen."*

Onze uitleg was nog een nader antwoord op de gewichtige vraag: "Hoe onderscheid ik waarheid van dwaling?"

Uit elk woord van de Evangelist vernemen wij de roepstem: Tot Christus heen en in Hem gebleven, gebleven in Hem, het eeuwige Woord des eeuwige Vaders! Moeten wij ons in de duisternis begeven, ons bij de duisternis voegen, omdat het Licht, Christus, daarin schijnt, omdat de duisternis het schijnsel van het Licht heeft en daarom van dit Licht kan spreken, dan zal het met ons gaan, zoals het met de duisternis altoos gegaan is: zij is tot het Licht niet gekomen, al kwam ook het Licht tot haar. Alle vlees is duisternis, het voegt zich daarom graag bij de duisternis, en waar het, daarin zijnde, van het Licht verneemt, verontschuldigt het de duisternis, meent, dat het toch daarin wat Christus ziet en hoort. Maar al is het ook, dat de duisternis het schijnsel van het Licht gezien heeft, en derhalve van dit Licht spreken kan, moet ik mij daarom bij haar voegen? Zo zou ik evenmin tot het Licht komen, als zij tot het Licht komt. Moet ik, omdat de zon in de donkere woningen schijnt, haar in deze woningen zoeken? moet ik niet, om de zon te genieten, in het licht der zon, moet ik niet in de vrije lucht blijven? Het gaat met de duisternis zoals met de bewoners van de huizen; als de zon helder schijnt, dan maken zij de luiken toe, opdat de zon hun schone meubelen niet bederve. Zo doet de duisternis ook, zij sluit spoedig haar luiken toe, wanneer het Licht maar wat helder in haar schijnt, opdat het Licht haar goddeloze dingen niet als goddeloos bestrafte, niet aan de dag brenge, er niet een eind aan make.

Aan het gedrag van de duisternis, al neemt zij ook veel schone woorden aangaande het Licht in de mond, kan men wel zien en horen, dat zij duisternis en dwaling is. net zo kan men aan het Licht wel zien, dat het Lichten Waarheid is; want al wat openbaar maakt, is licht. Al schijnt ook het Licht in de duisternis, zo heeft toch God het Licht van de duisternis gescheiden, en Hij noemde het licht dag en de duisternis noemde Hij nacht. Daarbij blijft het. De werken der duisternis kunnen de stralen van de Zon der gerechtigheid niet in zich opnemen, kunnen ze niet vasthouden.

Dit is u nog eens gezegd, opdat u in het Woord blijft, in het Woord, Hetwelk in den beginne was, in Christus, de Zon van uw gerechtigheid, en opdat gij u niet voegt bij de duisternis, voorgevende, dat de duisternis toch ook van Christus, het Licht, spreekt; want zij zal, al spreekt zij er van, nooit een licht in de Heere worden; want zij wil van haar werken niet afstaan, al klaagt zij ook daarover, dat haar werken haar een last en een plaag zijn.

Heden dan zullen wij op onze zesde vraag antwoorden: *"Waar ligt de macht en de bevoegdheid, dat ik geloven mag, een kind Gods te zijn?"*

Onze Evangelist antwoordt daarop het volgende in onze

Tekst: JOHANNES 1: 6-13.

Er was een mens, van God gezonden, wiens naam was Johannes. Deze kwam tot een getuigenis, om van het Licht te getuigen, opdat zij allen door hem geloven zouden. Hij was het Licht niet, maar was gezonden, opdat hij van het Licht getuigen zou. Dit was het waarachtige Licht Hetwelk verlicht een iegelijk mens, komende in de wereld. Hij was in de wereld, en de wereld is door Hem gemaakt; en de wereld heeft Hem niet gekend. Hij is gekomen tot het Zijne. En de Zijnen hebben Hem niet aangenomen. Maar zo velen Hem aangenomen hebben, die heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven; welke niet uit den bloede, noch uit de wil des vleses, noch uit de wil des mans, maar uit God geboren zijn."

1.

Het antwoord van het Evangelie op onze vraag is zeer bepaald. Wil iemand weten, waar de macht en de bevoegdheid ligt, opdat hij geloven mag, een kind Gods te zijn, dan moet hij iemand hebben, die hem de grond aanwijst, opdat hij niet verleid worde, een leidsman, die van Godswege daar staat, die van God gezonden is, opdat hij hem de grond aanwijze, die ook gezag heeft om te zeggen: "Steun op deze grond!" Zo'n leidsman moet echter een mens zijn, die het zelf ervaren heeft, dat deze grond stand houdt.

De Evangelist noemt ons zo'n mens; *het is Johannes, de Doper*. "Er werd een mens" zegt hij, letterlijk vertaald, daar staande als "een van God gezondene, zijn naam: Johannes." Waarom toont de Evangelist ons deze Johannes als onze leidsman? Er was voor de toenmalige tijd geen, die groter, beter en meer erkend was, dan hij, en ook voor ons is er geen, die meer getrouw is. Toen was overal nog wel godsdienstzin en ijver. Allen wilden de macht en de bevoegdheid hebben om kinderen Gods te worden; maar de meesten lieten het Woord varen; de meesten waren met de Geest begonnen en eindigden nu met het vlees; de meesten liepen die leidslieden na, door welke zij van de genade des Woords afgeleid werden. Al hadden dan de Apostelen des Heeren bij de meesten niet meer veel gezag, zo gold toch Johannes de Doper bij hen alles; deze man was voor allen een grote heilige.

"Johannes", zeiden de Joden, "deed wel geen teken, maar alles, wat Johannes van deze (Jezus) zeide, was waar." (Joh. 10:41) "Gijlieden", zo zeide onze Heere tot de Joden, "hebt tot Johannes gezonden, en hij heeft der Waarheid getuigenis gegeven. Doch Ik neem geen getuigenis van een mens." Dat is, Ik heb zulke getuigenis van Johannes voor Mezelf niet nodig; Maar dit zeg Ik, opdat gijlieden zoudt behouden worden. Hij was een brandende en Achtende kaars, en u hebt ulieden voor een korte tijd in zijn licht willen verheugen." (Joh. 5:33 - 35)

Daarom begint de Evangelist alhier met Johannes de Doper, zoals dat ook de overige Evangelisten doen. Hij schrijft echter niet: "Er was een mens", maar: "Er werd een mens." Het Woord was in de beginne, voor alle geschapene dingen. De mens werd. "Een mens", zo schrijft hij, opdat men toch zou begrijpen, dat God Zich van de zwakke, zondige mens bedient voor zwakke, zondige mensen, en dat de leidslieden, die God geeft, geen onfeilbare pausen zijn, noch geschilderde heiligen; maar wat Johannes betreft, dat deze optreedt als van God gezonden en daarom alle geloof

verdient. Zijn naam luidt dan ook Johannes, dat is, *de Heere is genadig*. Zo heeft hij dan geen evangelie gebracht van werken, die uit menselijke krachten voor of na de genade zouden moeten geschieden, maar hij heeft de genade van Christus verkondigd.

2.

Wij hebben dus een leidsman nodig, die ons de grond aanwijst, waar de macht en de bevoegdheid ligt, dat wij geloven mogen kinderen Gods te zijn. Daarbij zal het blijven: "Hoe liefelijk zijn de voeten dergenen, die vrede verkondigen, dergenen, die het goede verkondigen"; en: "Zo is dan het geloof uit het gehoor." (Rom. 10:15, 17) "Geliefden", schrijft echter onze Evangelist in zijn eerste Zendbrief (Hoofdstuk 4: 1), "geloof niet een iegelijken geest, maar beproeft de geesten, of zij uit God zijn; want veel valse profeten zijn uitgegaan in de wereld." Hier hebben wij een Profeet en wegwijzer, welke God Zelf door Zijnen Profeet Maleachi "Zijnen engel" genoemd heeft, en op welke Hij heeft heengewezen als op de Profeet Elias, die voor het Aangezicht des Heeren de weg bereiden zou, die de harten der vaderen tot de kinderen bekeren zou en de ongehoorzamen tot de voorzichtigheid der rechtvaardigen. Welk een mens was wel deze, dat God dreigde, de aarde met de ban te zullen slaan, indien men hem niet geloofde? (Mal. 4) Het vlees zoekt het zo graag in het uitwendige. Welaan, beziet deze mens van alle kanten. Was er ooit een beter heilige? Hij woonde in de woestijn; hij had zijn kleding van kemelshaar en een lederen gordel om zijn lendenen, en zijn voedsel was sprinkhanen en wilde honig. Hij leerde Zijn discipelen vasten en bidden, en aldus donderde zijn stem in de geheime vertrekken van een overspelige koning: "*Het is u niet geoorloofd, uws broeders vrouw te hebben.*"

3.

Heeft deze Profeet zichzelf verheerlijkt, zichzelf gezocht, gelijk de valse profeten en de valse apostelen doen, die niet bewijzen kunnen, van God gezonden te zijn? Heeft hij op enigerlei wijze gezegd: *Ik ben het?*

Deze kwam tot een getuigenis, schrijft de Evangelist, *om van het Licht te getuigen, opdat zij allen door hem geloven zouden. Hij was het Licht niet, maar was gezonden, opdat hij van het Licht getuigen zou.* Johannes was geen heilige, zoals later Antonius, die, nadat hij in de woestijn met eigenwillige godsdienstigheid de wereld had bedrogen, aan het einde van zijn leven gekomen zijnde, een eenvoudig handwerker naar de weg der zaligheid vragen moest. Deze Doper heeft niet van zich getuigd; hij wilde niet eens een Profeet zijn, niet "Elias" genoemd worden.

Hij was "de stem eens Roependen in de woestijn", en aldus riep hij: Alles zal spoedig een woestijn worden; die grote en die vreeslijke dag des Heeren is er, bekeert u! Dat niemand in zijn hart denke: ik ben een kind van Abraham, daarom ben ik een kind Gods. God kan zelfs uit deze stenen aan Abraham kinderen verwekken. Johannes is niets in eigen ogen, en omdat hij niets is, roept hij de eigenwillige godsdienstige mensen toe: "Gij adderengebroudsel, wie heeft u aangewezen te vlieden van de toekomenden toorn? Brengt vruchten voort, der bekering waardig! en ook is alreeds de bijl aan de wortel der bomen gelegd; alle boom dan, die geen goede vrucht voortbrengt, wordt uitgehouwen en in het vuur geworpen." (Matth. 4:7 10)

Aldus heeft hij alle aanmatiging, rechtvaardigheid en trotsheid van het vlees neergehaald en vertreden, en heeft alleen getuigd van het Licht, van Christus, het Woord. Van Hem riep en getuigde hij: "Deze is het; Deze is de Heere, Die tot Zijn tempel zal komen. Deze is het, voor Wiens Aangezicht ik ga. Die na mij komt, Die voor mij was, Die uit de hemel, Die boven allen is! Zie het Lam Gods, Dat de zonde

der wereld wegdraagt." En wederom sprak hij: "Zie het Lam Gods." Dit getuigde hij; want God had hem daartoe gezonden, opdat allen door hem zouden geloven, niet, opdat zij hém zouden blijven aanhangen, maar opdat zij door zijn getuigenis zouden opstaan, om de toorn Gods te ontvlieden, en de vergeving hunner zonden en het recht op het eeuwige leven bij dit Lam zouden zoeken. Hij was het Licht niet. Dit heeft hij genoegzaam betuigd. "Ik doop met water; maar Hij staat midden onder ulieden, die u niet kent. Dezelve is het, Die na mij komt, Welke voor mij geworden is, wie ik niet waardig ben, dat ik Zijnen schoenriem zou ontbinden." (Joh. 1:26 27) zo sprak hij, opdat zij allen hem slechts voor de wegbereider zouden houden, die alleen gekomen was, om van het Licht te getuigen, opdat een ieder zou opstaan, om tot het Licht te gaan.

Onze Evangelist wil dus zeggen: *In het Woord, in Christus, gebleven!* Bij Hem ligt de macht, om een kind Gods te worden! Hij geeft deze macht aan hen, die geloven. Dit geloof komt van God, en niet van de mensen. Het komt evenwel door het gehoor van de prediking; de prediking geschiedt door een mens; maar deze mens moet ook van God komen. De rechte prediker is echter niet zelf het Licht, hij wijst de mensen van zich af en drijft hen tot Christus heen. Daarom wacht u voor dezulken, die u van Christus, van het Woord, aftrekken en zichzelf voor het Licht uitgeven. Ook mag men niet aan hetgeen gehoord wordt, blijven hangen, alsof het daarin ware, maar de getuigenis werd gegeven, opdat zij de mens van alle dingen af en tot Christus heendrijve, en opdat men, als men Christus gehoord heeft, hierbij blijve, in het Woord blijve, Hetwelk van den beginne was. Gelijk dan ook onze Evangelist in zijn Brief schrijft: " Doch u hebt de zalving van de Heilige, ... En gij hebt niet nodig, dat iemand u lere." (1 Joh. 2: 20, 27)

4.

Men zocht destijds allerlei wegwijzers of leidlieden, zoals men die heden ten dage nog zoekt. Men begon spoedig de Apostelen des Heeren gering te achten, en zodanige apostelen na te volgen, die de mensen allerlei licht voortoverden; maar wee de armen zielen, wanneer het enige Licht, Hetwelk tot in de troon Gods de weg verlicht, haar ontnomen wordt! De Evangelist heeft een getrouwe leidsman genoemd, die door God beloofd en door God gezonden was. Deze heeft bekering gepredikt, heeft het geloof gepredikt, de genade gepredikt. Hij heeft van Godswege van het Woord, van Christus, getuigd: "Zie het Lam Gods!" Gehoorzaamt dan aan deze wegwijzer of leidsman, die door God u gezonden is, en verwerpt alle anderen! Bij de wegwijzer, de leidsman kunnen wij echter niet blijven staan. Wij moeten tot het Lam komen, opdat wij daarop onze zonden leggen, opdat dit Lam die wegdrage, gelijk de leidsman gezegd heeft.

Wat doen wij met al het andere licht? Dit, het Woord, Christus is het waarachtige Licht. Niet zodra zijn wij tot dit Lam gekomen, of wij bevinden, dat het Lam geheel en al Licht is, een ander Licht, dan alle lichten, die door het vlees, door de begeerte en door het verstand zijn aangestoken. Dit is een Licht, dat ons onze verlorenheid en verdorvenheid in waarheid doet zien als algehele verlorenheid en verdorvenheid. Dit is een Licht, dat de weg tot God verlicht, waardoor wij de genoegdoening en verzoening, onze rechtvaardigmaking, heiligmaking en volkomen verlossing in Hem aanschouwen. Hier is geen spraak van een licht, dat voor de een mens anders dan voor de anderen ware, of dat wij genoodzaakt waren, om van de een tot de anderen te gaan, om te zien, wie ons het meest zou kunnen verlichten of een steeds helderder licht zou kunnen ontsteken.

Dit is het waarachtige Licht, Hetwelk verlicht. Hier zijn niet onderscheiden wegen, zodat de een met dit, de ander met dat licht in de hemel zou kunnen komen; nee, dit Licht verlicht alle mensen, een iegelijk mens. Ieder mens, die niet van de duivel maar van God verlicht wordt, wordt door dit Licht verlicht. En wat doen wij met al het licht, hetwelk God niet beloofd heeft? God heeft slechts een Licht beloofd, dit is het Woord, Christus; zoals geschreven is: "Het volk, dat in duisternis zat, heelt een groot Licht gezien" (Matth. 4:16) en wederom: "Maak u op, word verlicht, want uw Licht komt" (Jesaja 60: 1); en wederom: "Ulieden daarentegen, die Mijn Naam vreest, zal de Zon der gerechtigheid opgaan." (Mal. 4: 2) Daarom schrijft de Apostel: "Dit was het waarachtige Licht, Hetwelk verlicht een iegelijk mens, komende in de wereld", dat is, welk Licht in de wereld komen zou. Zoals ook Martha betuigt (Joh. 11: 27): "Ik heb geloofd, dat Gij zijt de Christus, de Zoon van God, Die in de wereld komen zou."

5.

Vragen wij dus: *"waar ligt de macht en de bevoegdheid, opdat men mag geloven een kind Gods te zijn?"*

Dan zal het ons kwalijk gaan, als wij ons laten verleiden, om op een denkbeeldige macht te vertrouwen, en niet letten op deze woorden van de door God gezonden leidsman: "Zie het Lam Gods", of niet acht geven op de woorden van de Apostel des Heeren: "Dit was het waarachtige Licht, Hetwelk verlicht een iegelijk mens, komende in de wereld." Hoe kwalijk het ons zal gaan, indien wij ergens elders de bevoegdheid tot en het recht op de zaligheid zoeken, indien wij het bij het vlees zoeken, dat spreekt de Evangelist zeer duidelijk uit, als hij schrijft: "Hij was in de wereld, en de wereld is door Hem gemaakt, en de wereld heeft Hem niet gekend. Hij is gekomen tot het Zijne (tot Zijn erfdeel), en de Zijnen hebben Hem niet aangenomen."

Net zo betuigt de Apostel Paulus: "Overmits de Joden een teken begeren, en de Grieken wijsheid zoeken." (1 Kor. 1: 22)

Zolang als de wereld bestaat, was Christus in de wereld; weliswaar niet lichamenlijk, maar *met Zijn Geest, Zijn genade en majesteit*. Ik heb dit in mijn laatste leerrede u aangetoond. Men zou Hem aan de schepselen hebben kunnen waarnemen, als men daarop had willen acht geven. Men had kunnen weten, dat Hij van ouds de Schepper, de Drager en Verzoener der wereld is. Men had Hem als de zodanige aan alle plaatsen kunnen vinden. Het zou voor mij een lichte zaak zijn, om van alle volkeren der oudheid te bewijzen, dat zij Hem gemakkelijk hadden kunnen grijpen, maar zij hebben het niet gewild, omdat zij aan de dienst der zonde de voorkeur gaven. Daarom zijn zij ijdel geworden in hun overleggingen. De zeer wijze volken der oudheid hebben al zijn goedheid voor niets geacht; zij hebben Hem niet gekend, omdat zij Hem niet liefhadden. En och, dat het nu beter gesteld ware!

Christus is nog in de wereld, ook in de zogenaamde "Christelijke" wereld, maar hoe heeft men zich daar van den beginne af aan gedragen? Was het 't waarachtige Licht, het Woord, Christus, waardoor men zich liet bestralen, of was het de filosofie, de wijsbegeerte? Socrates, Pythagoras, Plato, Aristoteles, Kant, Hegel, Schleiermacher, Schelling, dat zijn de lichten, waardoor de wereld zich tot kinderen Gods wil vormen! En al schrijft zij ook een Commentaar, een uitleg voor de woorden: "Christus is de Kracht (Macht) Gods en de Wijsheid Gods, want het dwaze Gods is wijzer dan de mensen, en het zwakke Gods is sterker dan de mensen" (1 Kor. 1: 24, 25), zo kent zij toch Christus niet, al noemt zij ook Zijn Naam. Niettemin zoekt het vlees verlicht te worden door zulke dwaal- en nachtluchten der filosofie en men maakt de Zon der

gerechtigheid tot een laag en ondergeschikt licht, waaraan de min-ontwikkelde geloven mag!

Dat moet men echter niet doen, wil de Evangelist zeggen, maar men moet bij het waarachtige Licht blijven, en bij dit Licht alles, alles zoeken. Velen evenwel willen het niet in de wereld zoeken, maar bij het uitverkoren volk Gods. Zo zoekt men het Licht wederom in de huizen en niet in de vrije lucht! Niet allen zijn echter Gods volk, al heten zij ook "van God" te zijn en "van Christus." Hij is gekomen tot het Zijne, tot Zijn erfdeel; en de Zijnen hebben Hem niet aangenomen. De bouwlieden hebben van ouds de Hoeksteen verworpen en zich een steen verkozen, welke zij zelf met hun handen hebben toebereid. Hier staat de geschiedenis van het godsdienstige vrome vlees, als het door God verworpen is, omdat het Christus, de waarachtige God en het eeuwige Leven, verworpen heeft. Wij kunnen dezelve ook lezen in de gelijkenis, die de Heere Jezus gesproken heeft van de wijngaard, zoals Mattheüs ze heeft opgetekend (Hoofdstuk 21:28-44): "Een mens had twee zonen, en gaande tot de eerste zeide hij: Zoon, ga heen, werk heden in Mijn wijngaard. Doch hij antwoordde en zeide: Ik wil niet; en daarna berouw hebbende ging hij heen. En gaande tot de tweede zeide hij desgelijks, en deze antwoordde en zeide: Ik ga, heer; en hij ging niet. Wie van deze twee heeft de wil des vaders gedaan? Hij zeide tot hen: Voorwaar, Ik zeg u, dat de tollenaars en de hoeren u voorgaan in het Koninkrijk Gods. Want Johannes is tot u gekomen in de weg der gerechtigheid, en gij hebt hem niet geloofd; maar de tollenaars en hoeren hebben hem geloofd; doch gij, zulks ziende, hebt daarna geen berouw gehad, om hem te geloven.

Hoort een andere gelijkenis: Er was een heer des huizes die een wijngaard plantte, en zette een tuin daarom, en groef een wijnpersbak daarin, en bouwde een toren, en verhuurde die de landlieden, en reisde buitenslands. Toen nu de tijd der vruchten genaakte, zond hij zijn dienstknechten tot de landlieden om zijn vruchten te ontvangen. En de landlieden, nemende zijn dienstknechten, hebben de énen geslagen, en de anderen gedood, en de derde gestenigd. Wederom zond hij andere dienstknechten, meer in getal dan de eerste; en zij deden hun desgelijks. En ten laatste zond hij tot hen zijn Zoon, zeggende: Zij zullen Mijn zoon ontzien. Maar de landlieden, de zoon ziende, zeiden onder elkander: Deze is de erfgenaam; komt, laat ons hem doden en zijn erfenis aan ons behouden. En hem nemende, wierpen zij hem uit buiten de wijngaard, en doodden hem. Wanneer dan de heer des wijngaards komen zal, wat zal hij die landlieden doen? Zij zeiden tot hem: Hij zal de kwaden een kwaden dood aandoen, en zal de wijngaard aan andere landlieden verhuren, die hem de vruchten op haar tijden zullen geven. Jezus zeide tot hen: Hebt gij nooit gelezen in de Schriften: De Steen, die de bouwlieden verworpen hebben, deze is geworden tot een hoofd des hoeks; van de Heere is dit geschied en het is wonderlijk in onze ogen? Daarom zeg Ik ulieden, dat het Koninkrijk Gods van u zal weggenomen worden en aan een volk gegeven, dat zijn vruchten voortbrengt. En wie op deze Steen valt, die zal verpletterd worden; en op wie hij valt, die zal hij vermorzelen."

O hoe gelukzalig is de ziel, die de dierbare wenken behartigt, welke dit Evangelie in weinige woorden geeft! Waar wilt u heengaan, om zalig te worden? Waarheen, om de macht te bezitten een kind Gods te worden? "Er werd een mens, zijn naam is: de Heere is genadig; deze werd door God gezonden." Waarheen wijst hij ons? Zo roept hij: "Zie het Lam Gods!" Moet u het nu verder nog in de wijsheid der wereld of in de Joodse vroomheid, dus: bij het vlees, zoeken? Het Lam is ons Licht, het Lam geeft de macht, om een kind Gods te worden.

6.

Aldus schrijft de Evangelist: "Maar zovelen Hem aangenomen hebben, die heeft Hij macht gegeven, kinderen Gods te worden, namelijk, die in Zijn Naam geloven."

U vraagt: waar ligt de macht, dat ik geloven mag een kind Gods te zijn? Welnu, hoor een woord! Zie, waar de macht ligt, waardoor u een kind Gods wordt. Christus, het Woord, geeft u de macht. Heeft Hij u deze macht gegeven, zo zal Hij door Zijn Heilige Geest het u ook wel verzegelen, dat u geloven moogt een kind Gods te zijn. Maar hoor wederom een woord! Zij, aan wie Johannes dit Evangelie schreef, zullen wel moeite gedaan hebben, om kinderen Gods te worden, maar zij waren in gevaar, om het te zoeken bij verkeerde leidlieden, en bij lichten, die naast het ware Licht staan, zij waren dus in gevaar, om het van nieuws af te zoeken in de werken van het "doe dat!" Op zulke wegen verkrijgt men echter nooit de macht om een kind Gods te worden. En al zij het ook, dat men zichzelf wijsmaakt, een zodanige te zijn, gelijk dan zo velen in dit dal en in deze stad doen, zo gevoelt men toch wel, dat men daartoe geen macht heeft ontvangen. Het Woord, Christus, als het Licht en de Wijsheid des Vaders, geeft daartoe alleen de macht. Wilt u deze macht hebben, zo moet u eerst Christus hebben.

Maar het hebben van Christus is nog onderscheiden. De duisternis heeft Christus gehad, de wereld heeft Christus gehad, het uitverkorene volk heeft Christus gehad, maar de duisternis, de wereld en het uitverkorene volk hebben bewezen, hoe ellendig, hoe van God afgedwaald en vervreemd alle vlees is, dat het Christus kan hebben en nochtans verloren gaan. Om Christus te hebben, Hem zo te hebben, dat u door Hem zalig wordt, moet u eerst zonden hebben, moet u eerst radeloos zijn en uzelf reddeloos verloren gevoelen, zodat u geen licht meer hebt, en geen weg meer weet, en geen middel meer ziet, om van uw zonde, schuld en straf bevrijd te worden. Daar heeft dan de filosofie uitgediend en ook de vroomheid van het vlees; dan kunt u het in uw eigen vlees en in zijn rechtvaardigheid evenmin als bij enig ander vlees vinden; daar opent u echter de Heilige Geest ogen en oren, dat u de stem van de Roepende in de woestijn wel verneemt: "Zie het Lam Gods, dat de zonden der wereld wegdraagt." God Zelf is het, Die u de ogen des geestes opent, dat u het Lam ziet, én Hij schenkt u dat Lam. Zo neemt u Christus aan, u ontvangt Hem van God Zelfen als uw gerechtigheid, heiligmaking en verlossing, als de Zoon van God, als het eeuwige Woord en het enige Kind des Vaders. En omdat Hij als zodanig u van de Vader geschonken is, zo geeft Hij u de macht door Zijn Heilige Geest, dat u geloven moogt, om Zijntwil een kind Gods te zijn; want Hij ziet, vat God in u gewerkt heeft, namelijk, dat u uw eigen naam verworpen hebt, en van geen anderen naam onder de hemel meer weten wilt, dan van de naam Jezus Christus, en dat u op deze Naam voor tijd en eeuwigheid uw vertrouwen gesteld hebt.

7.

Daar is ons dan echter de gehele zaak van onze zaligheid uit de handen genomen, zult u denken.

Ja, zo is het ook. Wie het echter begrijpt, gevoelt de macht, die hem gegeven is, dat hij tot de Heere mag zeggen: "O Heere, zekerlijk, ik ben Uw knecht, Gij hebt mijn banden losgemaakt." Hij gevoelt de macht, dat hij "*Abba, Vader!*" roepen mag. Hij gevoelt de macht, waarin hij vrede heeft bij God en reeds hierbeneden zalig is, al is het ook in hoop. God echter zal soeverein, vrijmachtig blijven, en wie Zijn Christus, het Lam, Dat Hij gegeven heeft, niet geheel en al voor zijn Zaligmaker, voor zijn Licht, voor zijn Wijsheid, voor Zijn gerechtigheid houden wil.

En wie dat Lam niet navolgen wil, waar Het ook heengaat, moet toezien, waar hij blijft. God heeft de ganse zaligheid van een arme zondaar in Zijn Christus, in het Woord, vastgesteld, en wie van dit Woord der genade een haarbreed afwijkt, moet het wél weten, dat de macht, om een kind Gods te zijn, niet in zijn hand ligt. Hoe weinig alle aanmatiging, hoe weinig het doen, het lopen, het willen hier baat, betuigt onze Evangelist, als hij schrijft: *Welke niet uit den bloede, noch uit de wil des vleses, noch uit de wil des mans, maar uit God geboren zijn.*

Daar vernemen wij, wie degene zijn, die God aan Zijn Zoon schenkt, en aan wie de Zoon de macht geeft, om kinderen Gods te worden. Daar vernemen wij echter ook, wie degene zijn, aan wie God Zijn Zoon niet geeft, al kennen zij Hem ook bij Name; en wie degene zijn, aan wie de Zoon de macht niet geeft, om kinderen Gods te worden. Al is men ook een kind Abrahams of een Christen; al zoekt men ook zichzelf, terwijl men naar het vlees wandelt, te verzekeren, een kind Gods te zijn, al meent men ook met zijnen vrije wil dat te kunnen geloven, zo heeft men daarom Christus nog niet als van God geschonken, heeft ook niet van Christus de macht bekomen, om een kind Gods te worden. Hier baat geen menselijke wil, hier baten ook volstrekt geen vleselijke voorrechten, geen werken, geen krachten; dat hangt alleen af van een ontfermenden God.

Wie uit God geboren is, die wordt tot de Zoon getrokken; en wie zo tot de Zoon getrokken wordt, die werpt Hij geenszins uit, maar geeft hem de macht, om een kind Gods te worden; want zo'n ellendige vertrouwt op de naam van deze Zoon, en op niets anders meer.

Wie nu vanwege hetgeen hij hier hoort, niet in waarheid aan zichzelf vertwijfelt, die zal nog eenmaal moeten vertwijfelen, omdat hij niet tot de ontfermenden God gaat, omdat hij niet door de deur ingaat, welke de Doper aldus aanwijst: "Zie het Lam Gods!" Immers hij, die kracht en wil en werken heeft, kan geen smaak vinden in ontferming.

Wie daarentegen vanwege hetgeen hij hier hoort, in waarheid aan zichzelf vertwijfelt, en vraagt: "Waar moet ik het dan nu zoeken?" die antwoord ik: "Bij de ontfermenden God."

Dit wete een ieder van u: *Wie niet uit God geboren is, die is tot nu toe verloren.*

Dat alles heb ik echter gepredikt, en dat alles betuigt de Evangelist, opdat wij zouden leren afstand te doen van onszelf, van alle eigen wijsheid, rechtvaardigheid, kracht, voorrecht, wil, en opdat wij het geenszins meer zoeken bij het vlees, welke naam het ook moge dragen; maar veelmeer, opdat wij leren God te vrezen, Zijn vrijmacht te erkennen, en Christus lief te hebben als het eeuwige Woord en de Wijsheid des Vaders, en als ons enige en waarachtige Licht en Leven, onze Gerechtigheid, Heiligheid en Verlossing.

Wie nog met de een voet in de wereld staat, die moge zich wel het geloof opdringen, dat hij een kind Gods is, hij zal echter nooit de macht daartoe ontvangen hebben, hetgeen zal blijken, zodra het er op aan komt, wanneer dit zijn geloof op de proef gesteld wordt. Wie zegt: "Ik ben dus geen kind Gods" en het daarbij laat blijven, die zal zien, in welke hij gestoken heeft.

Wie echter arm en blind en ellendig is, die heeft rust noch duur, tot hij uit God geboren is en van Christus de macht heeft ontvangen, om een kind Gods te zijn; die houdt niet op, om ontferming te roepen, totdat hij door de Geest der genade verzegeld

is. Hij, Die het gebed om ontferming geeft, geeft ook de verhoring. Het is juist het bewijs, dat men uit God geboren is: dat men zonder het Woord, Christus, vanwege zijn ellendigheid nergens weet te blijven.

Al wie niet uit God geboren is, kan het hier en daar vinden; wie daarentegen uit God geboren is, al zou hij ook, als een verloren schaap ronddolend, hier of daar weide zoeken, hem wordt toch zijn nood meer en meer ontdekt, en dan is het gedaan met al de wandel naar het vlees. De Naam Desgenen, Die hem de macht heeft gegeven, om een kind Gods te zijn, blijft ten laatste zijn enige Grond en zijn enig Licht. Hij moet in het Woord blijven, want hij is uit God geboren.

Welgelukzalig de mens, die deze dingen verstaat!

AMEN.

141. Johannes 1:14

Gehouden te Elberfeld op 3 Februari 1850, des voormiddags. Gezongen: Lied 82:1 en 2; Lied 81:8; Lied 82:3. (Zie Naschrift, blz. 281 en 284.

"Op welke grond kan ik verwachten, dat ik met het geloof niet bedrogen zal uitkomen?"

Aldus luidt de 7^e vraag, wier beantwoording wij ons tot taak stelden. Zij is een levensvraag, mijn Geliefden! Ach, velen bekommeren er zich in 't geheel niet om, of zij al dan niet met hun geloof bedrogen zullen uitkomen! Terwijl zij wandelen in de raad der goddelozen, staan op de weg der zondaren en zitten in het gestoelte der spotters, denken zij bij al hun spreken van genade er in 't geheel niet aan, dat, wie een vriend der wereld wil zijn, een vijand van God gesteld wordt (Jac. 4: 4), en dat zeker de verdoemenis hen zal treffen, die naar het vlees wandelen.

Daarentegen zijn er, die geen rust hebben, totdat zij op de grond staan, die zij als zeker kennen, om met het geloof niet bedrogen uit te komen. Aan de bekommerde moet de goede grond van alle zijden getoond worden, opdat hij daarop nederzinke, in de Heilige Geest ten volle overtuigd zijnde: "Deze grond zal bestaan in der eeuwigheid." "Op deze grond kom ik niet bedrogen uit." Aan dekenen, die in de genade niet menen te staan, maar die er wezenlijk in staan, zal het als het ware een frisse dronk zijn uit de levende Fontein, als zij tot hun gedurige bevestiging vernemen, waar de grond ligt, waarop wij bouwen; en ook de weerspannigen zullen de barmhartige stem van het Evangelie vernemen, opdat zij weten, op welk ijs zij zich gewaagd hebben, waar zij met de wereld mededoen, opdat zij misschien terugkeren mochten tot de enige verborgenheid der Godzaligheid, die aldus luidt: "God is geopenbaard in het vlees."

Op de vraag dus: *waar de grond ligt, dat wij met het geloof niet bedrogen uitkomen?* hebben wij van de Apostel onzes Heeren het antwoord in de volgende woorden van onze

Tekst: JOHANNES 1:14.

"En het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond, en wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid, als des Eniggeborenen van den Vader, vol van genade en waarheid."

De woorden van onze tekst zijn ons allen van onze jeugd af bekend; in dezelve is waarlijk een bron van troost, die onuitputtelijk is, om ons van onze zaligheid te verzekeren en ons geloof te bevestigen. Wij bieden de dorstigen er iets van aan, opdat zij bij deze bron vertoeven en haar wateren drinken, hun dorst gelest worde, en zij gezond worden.

Het zijn woorden voor hen, die uit God geboren zijn. Hun geboorte is een werk der Almacht, evenals dat der gehele schepping. Alles was bij hen woest en ledig; duisternis was op de afgrond hunner ziel; maar de Geest van God zweefde op de wateren.

De zondaar werd gegrepen en uit zijn niets te voorschijn geroepen, om van nu af aan iets te zijn tot prijs en tot lof der genade. De schepping was uit God door het Woord; zij werd tot stand gebracht door de Heilige Geest, en in de geboorte uit God werd door God het Woord, Christus, in hem geblazen; de wedergeborene had het Woord,

Christus, ontvangen; hij ontving het, nam het Woord in zich op; toen gaf hem dat Woord de macht, om als een arm zondaar tot de hoge God met alle vrijmoedigheid toe te treden, evenals een kind tot Zijn Vader, en om tot Hem "*Abba*" te zeggen. Deze vrijmoedigheid ontleende de wedergeborene aan het vertrouwen op de Naam van de Eniggeboren Zoon, van het Woord, van Christus. Wat uit God is, gaat tot God, zonder een anderen grond te hebben dan het geloof in eeuwige, vrije ontferming.

Tussen het "uit God geboren zijn" en het "in de eeuwige heerlijkheid opgenomen zijn" ligt een weg, waarvan men het einde niet altijd ziet, al kent men dit einde ook; er ligt een weg tussen, waarop men wel eens Jeruzalem in het oog krijgt, waarop men echter altoos zo geleerd wordt, dat men er spoedig weer niets van ziet, veeleer meent, dat het verkeerd gaat, dat men zo nooit in 's Vaders Huis zal komen.

Dikwijls wordt het dengene, die uit God geboren is, bang, dat hij op het laatst met het geloof bedrogen zal uitkomen; daarbij is dus de levensvraag, of de grond, waarop men staat en gaat, van God is of van Belial.

"Ik kom met het geloof niet bedrogen uit, als ik in overeenstemming met Gods Wet ben, als ik rechtvaardig voor God ben", dat weet een iegelijk; en de hoop des levens en des aanschouwens wordt wel wakker, als ik het goede geweten in de Heilige Geest heb, dat ik te midden van mijn doen Mijn Heere en Zaligmaker uit de hemel met blijdschap verwachten mag. Het is mij daarom te doen, dat ik op elk ogenblik voor God overeenkomstig zijn Wet bevonden zij, en dat ik op mijn weg de vrucht der gerechtigheid gebracht en weggedragen hebbe. nu heb ik geen andere grond dan het Woord, Christus.

Waar ligt deze grond? Zal ik daarmee uitkomen?

Op deze vraag: "*Waarom meent u, dat u met het Woord niet zou kunnen uitkomen*", antwoord ik:

1. Ik ben vlees, ik draag vlees en bloed met mij om, en ik ben door de woorden verschrikt: "Vervloekt is een ieder, die niet gebleven is in alle woorden der Wet, dat hij ze gedaan hebbe; en al het volk zal zeggen: Amen." (Deuteron. 27:28 naar de Grondtekst)
2. Ik gevoel mij zo eenzaam, zo verlaten op de weg.
3. Ik zie niets.
4. Ik ben dikwijls zo bevreesd, dat God op mij vertoornd is.
5. Ik gevoel mij meestal zo ontbloot van genade, en ben zo trouwloos; daar moet ik denken: zal ik wel aan het einde genade bij God vinden? Of is het niet alles enkel bedrog en verbeelding?

1.

Hier moet ons het Evangelie helpen! U zegt: *Ik draag vlees en bloed met mij om. u bent dus bevreesd, dat het u. vanwege uw vlees en bloed, met het Woord, Christus, niet gelukken zal, dat op het laatst de vloek der Wet, de verdoemenis u toch nog treffen zal.*

Ik zeg: het zal u met het Woord alleen gelukken; het zal u gelukken, als u in het Woord volhardt. Het Woord zelf zal het in u volbrengen, vlees en bloed zal daartegen niets vermogen. Blijf in het Woord en geef uw vlees en bloed aan het Woord over. Hoe dat? Aldus betuigt het Evangelie: "En het Woord is vlees geworden." Het Woord, het eeuwige Woord des Vaders, door Hetwelk alle dingen gemaakt zijn, door Hetwelk ook u herschapen, wedergeboren zijt, het Woord, Hetwelk God was, heeft, toen de tijd vervuld was, uw vlees en bloed aangenomen, gelijk het heet in LUTHERS lied:

*Met ons ellendig vlees en bloed
Bekleedt Zich hier het eeuwig Goed.*

Het veranderde Zich niet in vlees; Het bleef het Woord, maar Het is vlees geworden, zoals de Apostel Paulus betuigt: "God is geopenbaard in het vlees" (I Tim. 3: 16); wederom: Overmits dan de kinderen des vleses en bloeds deelachtig zijn, zo is Hij ook desgelijks derzelve deelachtig geworden, opdat Hij door den dood teniet doen zou (naar de grondtekst: teniet gedaan hebbe) dengene, die het geweld des doods had, dat is, de duivel" (Hebr. 2:14). En wederom: "Waarom Hij in alles de broederen moest gelijk worden, opdat Hij een barmhartig en een getrouw Hogepriester zou zijn in de dingen, die bij God te doen waren, om de zonden des volks te verzoenen." (Hebr. 2:17) En wederom: "Want hetgeen der Wet onmogelijk was, dewijl zij door het vlees krachteloos was, heeft God, Zijn Zoon zedende in gelijkheid des zondige vleses, en dat voor de zonde, de zonde veroordeeld in het (te weten Zijn) vlees, opdat het recht der Wet vervuld zou worden (naar de grondtekst: vervuld zij) in ons, die niet naar het vlees wandelen, maar naar de Geest." (Rom. 8: 3, 4) Zo heeft Zich dan het Woord ontledigd en de gedaante van een dienstknecht aangenomen. (Fil. 2)

Hij wandelde hier op de aarde rond in vlees en bloed, geheel zoals wij. Heilig, omdat Hij het Woord was, werd Hij, als zodanig een Woord, heilig door de maagd ontvangen, heilig geboren, en kwam toch in de wereld, om alhier te wandelen in de persoon des zondaars. Het Woord kwam voort uit een massa en kwam in een massa van bovenmate zondig vlees. Het Woord werd vlees; Het kwam als vlees onder de Wet, werd zonde en vloek voor ons. Het bleef het Woord, en nochtans was er voor de Wet niets zo zondig, zo ellendig, zo krachteloos, als juist dat Woord; want de Heere heeft ons aller ongerechtigheid op Hem geworpen of doen aanlopen. (Jesaja 53: 6) Als vlees was Hij in dezelfde verdoemenis, overgegeven in dezelfde dood, in dezelfde krachteloosheid, in dezelfde onbekwaamheid, om de wil van God te doen, als wij; gelijk Hij ook in de dagen Zijns vleses van Zich betuigd heeft: "Ik kan van Mezelf niets doen." (Joh. 5:30) Ja, hoe het Woord, toen Het vlees geworden was, er in- en uitwendig uitzag, is ons ten volle geopenbaard aan het slot van het 52ste en in het 53ste hoofdstuk van de Profeet Jesaja.

Weet gij, wat "vlees" hier betekent? "Vlees" betekent hier niet het vergankelijke, dat aan onze beenderen kleeft; "vlees" betekent een mens met lichaam en ziel, die echter in een toestand leeft, waarin hij van God gescheiden, van Hem, zijn Leven, vervreemd is, en waarin hij zich ganselijk onbekwaam heeft gemaakt, om de wil van God te doen, waarom hem dan ook de eeuwige dood wacht. Zulk vlees is voor God vervloekt en heet voor Gods heilige ogen "zonde", en gelijk het verdorven is, kan het ook uit zichzelf niets anders, dan alles verderven, ook het goede, dat hij nog te doen krijgt. Het Woord is *zulk vlees* geworden; denk het u zo zondig, zo ellendig, zo gruwelijk en afschuwelijk voor de Wet, als u wilt, zo zeg ik nochtans met luide stem: Zulk vlees is het Woord geworden. Desniettemin bleef Het hét Woord; nochtans bleef Het hét onschuldige en onbevleete Lam. Wat Het geworden is, werd Het om onzenwil, werd Het in onze plaats, werd Het, omdat de Vader dat zo wilde hebben, tot ons behoud. Dit is echter de zonde van het vlees en de bron van alle zonde: het vlees kan niets meer voor God en wil ook niets meer voor God, wat naar zijn eeuwige Wet zou zijn. Zulk vlees is het Woord geworden, omkleed met al onze zwakheid.

Zo was het Woord, toen Het vlees werd, en niets meer. Het werd als tot stof vermalen, Het was niets meer dan zonde, dan zwakheid en vloek, en Het was nochtans gehouden

en verplicht, om de Wet volkomen te vervullen, om in alle woorden der Wet te blijven. En het Woord leeft het volbracht, alhoewel Het niets was, alhoewel Het zonde en vloek was; Het heeft de last van Gods toorn gedragen; Het heeft de eeuwige dood als vlees aan Zich gevoeld; Het heeft de genoegdoening, de verzoening, de eeuwige gerechtigheid aangebracht. Het heeft de wil van God volkomen gedaan. Door welke kracht? Door geen kracht. Het was het Woord, en ofschoon vlees geworden, hield Het vast aan: "Ik ben het Woord; door Mij, het Woord, geschiedt het."

Het *ongeschapen* Woord hield Zich aan het *geschreven* Woord. Zo heeft Het overwonnen. En nu uw vlees en bloed? Zal het, omdat het ganselijk onbekwaam is, ja ook onwillig, om in één enkel woord der geboden Gods te blijven, daarom de oorzaak kunnen zijn, dat u bedrogen uitkomt, dat voor u enkel verdoemenis overblijft? Ja toch, indien u met het vlees te rade gaat! Wandelt door (den) Geest, zo zult u de begeerlijkheden des vleses niet volbrengen. (Gal. 5:16 naar de grondtekst) Verstaat u dat? Dit zijn de begeerlijkheden van het vlees: naast God staande te willen blijven in zijn eigen kracht en in zijn eigen rechtvaardigheid; en dit zijn er de vruchten van, dat men zichzelf en anderen in het verderf stort.

- U hebt het Woord, Christus, blijf daarin! Toen Hij vlees werd, is Hij uw vlees en bloed insgelijks mede deelachtig geweest. Dat is uw eerste troost.
- Zo is Hij dan uw barmhartige en getrouwe Hogepriester geworden, in alle dingen verzocht zijnde, gelijk als wij; in iedere verzoeking van vlees en bloed kan, wil en zal Hij ons te hulp komen. Daar Hij vlees geworden is, zo heeft Hij in Zijn vlees uw vlees meegedragen op het hout, en heeft daaraan het vlees met zijn bewegingen, werken en begeerlijkheden teniet gedaan, en in Zijn dood u van het vlees gerechtvaardigd. Dit is uw tweede troost.
- Omdat Hij vlees geworden is, zo heeft Hij ten spijt van het vlees de Geest der heiliging voor u verworven, en gelijk Hij u van alle zonde gereinigt heeft in het bloed van Zijn kruis, schenkt Hij u genadiglijk deze Geest, opdat u niet vraagt naar hetgeen vlees en bloed er tegen inbrengen, maar vraagt naar het Woord, Hetwelk gezegd heeft: "Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde", en: "Ziet, Ik ben met ulieden al de dagen, tot aan de voleinding der wereld." (Matth. 28:18 en 20) Dat is uw derde troost tot verzekering van uw zaligheid.

Daar het Woord "vlees" geworden is, zo heeft dit Woord, ofschoon van Hetzelve betuigd wordt: "In Hetzelve was het Leven", niet gezegd: De Zoon heeft het leven in Zichzelf, maar: "Gelijk de Vader het leven heeft in Zichzelve, zo heeft Hij ook de Zoon gegeven, het leven te hebben in Zichzelf." (Joh. 5:26) verstaat u dit?

2.

"Ik gevoel mij echter zo eenzaam, zo verlaten op de weg, ik moet mijn pad zo alléén bewandelen, en hoe is hier alles om mij heen zo dood, zo vreemd, en hoe dood is het in mezelf! hoe wordt het mij hier dikwijls zo benauwd, hoe drukt de lucht dikwijls zo zwaar op mij, en van Boven ontwaar ik niets, dat mij verlichting geeft! Wie zegt mij, dat ik hier niet bedrogen zal uitkomen?"

Lieve vriend, hebt u het Woord, zoals u Het hebt, dan geeft Het u het antwoord ; of ziet u Zijn voetstappen niet op deze weg? Ging niet uw Koning en uw God, uw Herder en Heiland, de overste Leidsman uwer zaligheid langs dezelfde weg? "Het Woord heeft onder ons gewoond", betuigt het Evangelie. Het Woord, Hetwelk hemel en aarde gemaakt heeft, was Het niet hier op deze weg met de ogen te zien, met de handen te tasten? Daar ligt Nazareth, waar Hij ontvangen werd; hier ligt Bethlehem, hier is de

stal, waar Hij geboren werd; daar ligt Kapernaüm en Dekapolis, waar Hij leerde en overal weldeed en degenen, die van de duivel bezeten waren, genas. Ziet u de zee van Tiberias niet, waar Hij de storm bestrafte en aan de zinkenden Petrus de hand reikte? Bezie de berg, waar Hij verheerlijkt werd, de poorten van Jeruzalem, waarin zijn voeten stonden, het badwater Bethesda, het badwater Siloah, de tempel, eindelijk de Olijfberg en Gethsémané; het paleis van Kájafas en het rechthuis van Pilatus, verder de berg der kruisiging, genaamd Golgotha en Zijn graf! Open uw ogen en zie, of er op uw weg een enige mijlpaal is, waar Hij niet leed, waar Hij niet eenzaam en verlaten was, waar Hij geen tranen gestort en veel smeekgebeden geofferd heeft? O welk een troost! Hij was hier, Hij, onze Hoop, onze Ziel, onze Liefde, ons Leven, onze Gerechtigheid, onze Sterkte. Hier op dit eenzame pad ging Hij ons voor en smaakte hier de bittere dood onder allerlei gestalte; Hij ledigde de lijdensbeker tot de laatste druppel.

Het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond.

Wie zou in een verpeste lucht, in een der dompigste steegjes van een stad willen wonen, in het midden van in ontbinding verkerende doden, of onder levenden, die allen tezamen aan een besmettelijke ziekte lijden? Wie ook zou onder mensen willen wonen, meer aan de duivelen gelijk, dan aan de engelen, die ook meer de duivelen liefhebben en deze gehoorzaam zijn dan God? Wie zou onder dwazen, ongehoorzamen, dwalenden willen wonen? Wie verkeren onder hen, die de lusten en menigerlei begeerten dienen, en die in boosheid en nijdigheid wandelen en elkander haten? Of wie waren wij, en wie zijn wij? Nochtans is het waar: *Hij heeft onder ons gewoond*, onder ons getabernakeld (naar de grondtekst).

Hij had hier Zijn tent, zoals Abraham, Izak en Jakob en allen, die bekennen, dat zij hier gasten en vreemdelingen zijn. Hij had geen paleis, maar ik denk slechts een ellendig dakkamertje, ja menigmaal had Hij alleen Gods vrije hemel tot dak, zoals Hij gezegd heeft: "de Zoon des mensen heeft niets, waar Hij het hoofd neerlegge." (Matth. 8: 20)

En heeft Hij op deze weg blijdschap gehad? Laat ons de Apostel horen: "Hij; heeft in de dagen Zijns vleses gebeden en smekingen tot Dengenen, Die Hem uit de dood kon verlossen, met sterke roepingen en tranen geofferd." (Hebr. 5: 7) Toen Hij onder ons woonde, woonde Hij toen onder ons als het Woord of als vlees? Gevoelde Hij onze ellende met ons mede, of gevoelde Hij die niet? Was Hij rijk en in heerlijkheid, of was Hij arm en ellendig met ons? Laat ons de Profeet horen: "Hij had geen gedaante noch heerlijkheid; als wij Hem aanzagen, zo was er geen gestalte, dat wij Hem zouden begeerd hebben. Hij was veracht en de onwaardigste onder de mensen, een man van smarten en verzocht in ziekte, en een ieder was als verbergende het aangezicht voor Hem; Hij was veracht en wij hebben Hem niet geacht. Waarlijk, Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, en onze smarten heeft Hij gedragen; doch wij achtten Hem, dat Hij geplaagd, van God geslagen en verdrukt was. Maar Hij is om onze overtredingen verwond; om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld; de straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem, en door zijn striemen is ons genezing geworden." (Jesaja 53: 2-5)

Zo heeft het Woord onder ons gewoond, toen Het "vlees" was geworden, dat heilig, heilig, heilig Woord. Zo trok Het langs deze weg, welke wij gaan.

Als u klaagt, dat u eenzaam en verlaten zijt, zie dan op dit Woord, op de oversten Leidsman uwer zaligheid, en u gevoelt het: dit is de weg, aan de dood van Mijn Heere

gelijkvormig te worden, opdat ik ook deel hebbe aan Zijn opstanding. U voelt: dat Woord trekt door Zijn Geest u tot Zich, zodat u loopt, en wég is alle vermoeidheid.

3.

Of klaagt u nog, omdat u niets ziet? U ziet namelijk niets dan het zichtbare, niets dan vlees, en daarvan is niets te verwachten. U ziet niets dan zonde, dan machteloosheid, dan het onmogelijke, het tegendeel van Gods Woord.

Wat doet het ter zake? Moeten wij letten op hetgeen gezien wordt of op hetgeen niet gezien wordt? Hebt u het Woord, zo geloof alleen. Wees niet vervaard, maar houd u aan dat Woord! "Zo gij gelooft, zult gij de heerlijkheid Gods zien", zegt onze Heere. (Joh 11: 40) Heeft dit Woord ook macht? Vermag Het ook iets? Ofschoon Het "vlees" geworden is, ofschoon Het zonde en vloek voor ons is geworden, ofschoon Het Zich van heerlijkheid ten volle ontdaan, Zich geheel ontledigd en vernietigd had, ofschoon Het volstrekt geen gedaante had, en om onzenwil geheel machteloos was, ofschoon de weg voor het Woord door het onmogelijke heenging, zo heeft toch dit Woord juist zo getoond, wat Het in zichzelf is, wat Het kan. "Wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd", betuigt een Apostel uit naam van alle Apostelen en alle discipelen van dit Woord. Welke heerlijkheid?

Goddelijke heerlijkheid, zoals zij, in het afgetrokkene beschouwd, in de hemel is, kan mij niet vertroosten, maar wel zo'n heerlijkheid, die naar de Geest des levens, naar de eeuwige Wet dat doet en volbrengt wat ik niet kan, wat mij evenwel in Mijn verschrikkelijke nood des lichaams en der ziel ten goede komt; zodat het een heerlijkheid is, die mij beschut en behoedt, die mij geheel en al bedekt, en waarin ik de heerlijkheid heb, die ik voor God derf, opdat zij mijn gerechtigheid en mijn roem voor God zij.

En deze heerlijkheid des Woords hebben wij aanschouwd, dat betuigt de ganse Gemeente. "Morgen, dan zult gij des Heeren heerlijkheid zien", was het woord van Mozes tot Israël (Exodus 16: 7), en zij kwam over Israël, terwijl zij sliepen; op de volgende dag was het vol van "manna" rondom het leger zo was de heerlijkheid van het Woord; juist daarin, dat het Woord "vlees" geworden was, daarin, dat Het zonde en vloek voor ons geworden was, dat Het voor ons van alle macht ontbloot was, juist daarin aanschouwden wij Zijn heerlijkheid.

- Tot Hem, Die als een ander mens was, Die in gedaante als een mens gevonden was, werd gezegd: "Zoon, zij hebben geen wijn", en de Mens Jezus wacht op Zijn ure, en zodra zijn ure gekomen was, ... ziedaar de heerlijkheid van het Woord! "Schept nu!" Zo gebiedt Hij, "en draagt het tot de hofmeester!" En, o almacht van een Man vol bloed en smarten: water is in wijn veranderd, en de arme bruidegom en bruid hebben op eens overvloed (Joh. 2).
- Zoals ook later door zijn dankzegging vijfduizend mensen met vijf broden en twee visjes verzadigd werden, en er nog twaalf volle korven zijn overgebleven. (Joh. 6)
- Vermoeid zijnde van de reis zet Hij Zich neer naast een fontein, en Hem dorst ; maar de fontein is te diep; hulpeloos als Hij is, vraagt Hij een vrouw, die komt om daar te putten: *Geef Mij te drinken!* En o wonder van Zijn heerlijkheid, Hij zegt tot een Hem onbekende vrouw, die Hem, in plaats van een verkwikkende drank, slechts hardheid des harten te proeven geeft, alles wat zij gedaan heeft, opdat zij in eeuwigheid niet zou dorsten. "Vijf mannen hebt gij gehad, en die u nu hebt, is uw man niet." (Joh. 4)

- Een koninklijke hoveling of ambtenaar heeft een zoon, die doodziek is; de man ziet zo weinig van de macht des Woords, dat hij begeert, dat Jezus afkomen zal en Zijn Zoon gezond maken. Maar deze zal de heerlijkheid des Woords zien. Daarom zegt Jezus eerst tot hem: "Tenzij dat gij lieden tekenen en wonderen ziet, zo zult gij niet geloven." Die man antwoordt: "Heere kom af, eer mijn kind sterft." Maar Jezus komt niet af, maar zegt tot hem: "Uw zoon leeft." en het was zo. (Joh. 4)
- Een doofstomme wordt tot Hem gebracht; en Hij steekt zijn vingers in diens oren, en spuwt op diens tong, en zucht opwaarts van uit de diepte, zeggende: "Effatha." En de doofstomme spreekt en hoort. (Markus 7: 32 37)
- Nog iets van deze heerlijkheid wil ik u mededelen. Wij lezen (Joh. 9: 5vv), dat Jezus Zijn discipelen antwoordende zeide: "Zolang Ik in de wereld ben, ben Ik het Licht der wereld." Dit gezegd hebbende spuwde Hij op de aarde en maakte slijk uit dat speeksel en streek dat slijk op de ogen des blinden en zeide tot hem: "Ga heen, was u in het badwater Siloam" (hetwelk overgezet wordt "uitgezonden"). Hij dan ging heen en wies zich en kwam ziende.
- En nog dit zal ik er aan toevoegen: Hij kwam te Bethsaïda, en zij brachten tot Hem een blinde en baden Hem, dat Hij hem aanraakte. En de hand des blinden genomen hebbende, leidde Hij hem buiten het vlek, en spuwde in zijn ogen en leide de handen op hem, en vraagde hem, of hij iets zag. En deze, opziende, zeide; "Ik zie de mensen, want ik zie hen als bomen wandelen." Daarna leide Hij de handen wederom op zijn ogen en deed hem opzien. En de blinde werd hersteld en zag hen allen ver en klaar. En Hij zond hem naar zijn huis, zeggende: "Ga niet in het vlek en zeg het niemand in het vlek." (Markus 8: 22 26)

Zo heeft het Woord in de dagen Zijns vlees Zijn heerlijkheid geopenbaard, niet als Een, die het onmogelijke weggeblazen heeft; maar door het onmogelijke heen openbaarde het Woord in het vlees Zijn heerlijkheid, en wij hebben haar aanschouwd en aanschouwen haar, opdat wij in het vlees en ten spijt van het vlees aan dit Woord en aan Zijn genade blijven kleven, en aan dit Woord alle dingen overgeven. Zo doet dat Woord in de toestand, waarin gij u bevindt, waarin u niets anders ontwaart dan de onmogelijkheid van de vervulling der belofte, ten spijt dat het tegendeel er van aanwezig is, ondanks machteloosheid en zonde, wonder op wonder; en u voorgaande schept dat Woord, dat uw ogen het zien: Hier is Immanuël! Hij, Jezus, Die ruimte maakt, de Drager van onze schuld, de waarachtige en barmhartige Helper in de nood!

4.

"O, dat ook ik deze Zijn heerlijkheid eens recht zien mocht! Maar ik ben zo bevreesd, dat God op mij vertoornd is, en ik zal ten laatste toch van deze toorn niet behouden worden", antwoordt gij.

Kom, aanschouw dan de heerlijkheid van het Woord nog nader! Hoe deed zij zich voor? Een heerlijkheid was zij als van een Eniggeborenen Zoon eens Vaders. Ja, waarmee zouden de Apostelen de heerlijkheid des Woords, die zij gezien hebben, ook beter kunnen vergelijken? Een eniggeboren Zoon heeft grote heerlijkheid bij Zijn Vader; wat de vader heeft, is het zijne; hij is de erfgenaam. Hier schittert nu de heerlijkheid van een Eniggeboren' Zoon eens Vaders, Die onze Vader geworden is door Christus; Deze nu is een genadig, barmhartig, goedertieren, trouw, verzoend Vader. Zo'n Vader is Hij voor al wat 'kind' heet in de hemel en op aarde. Uit Hem zijn wij geboren. Ja, Hij moest wel op ons toornen, en wij zouden ook door onszelf voor de toekomstige toorn niet veilig zijn; nochtans zullen wij aan het einde van de weg geen toorn ondervinden, maar Hem aanschouwen als onze Vader; dat heeft Hij

immers gezegd: "Ik heb gezworen, dat Ik niet meer op u toornen, noch u schelden zal" (Jesaja 54:9). Wij zijn weliswaar niet waardig, om *Zijn kinderen* genoemd te worden; maar toen wij uit Hem geboren werden, sprak Hij tot ons: "Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de Heere, uw Ontfermer (Jesaja 54: 10). Zo werd Hij onze Vader uit eeuwige liefde, uit vrije gunst.

Hoe kon dit met Zijn gerechtigheid en heiligheid overeenkomen? Zult u vragen.

God deed een wonderbare ruiling. Hij heeft een Eniggeboren Zoon; aan deze gaf Hij Zijn heerlijkheid en zond Hem in de wereld; Hij maakte Hem ons vlees en bloed mede deelachtig, om door deze heerlijkheid de zonde aan Zijn vlees te veroordelen, te vonnissen en teniet te doen, opdat wij van de zonde zouden vrijgemaakt zijn; Hij maakte Hem ons vlees en bloed deelachtig, om Zich met deze heerlijkheid door de banden des doods te laten binden, om door deze heerlijkheid aan de duivel alle macht des doods te ontnemen en ons voor eeuwig daarvan te verlossen. Hij maakte Hem ons vlees en bloed mede deelachtig, om in deze heerlijkheid in onze plaats al datgene te worden, wat wij waren en zijn, opdat wij in Hem zouden worden "rechtvaardigheid Gods." De Vader heeft een grote heerlijkheid; zij bestaat in eeuwige liefde, in vrije ontferming, eeuwige genade, verzoening, vergeving, kwijtschelding en in het bedelen met het recht van een eeuwige aanneming tot kinderen, van een eeuwig erfdeel, van een eeuwige zaligheid, van een eeuwig mede-deelachtig-zijn aan de volzaligheid Gods. Al deze heerlijkheid gaf Hij aan Zijnen Eniggeboren Zoon, opdat Deze zulke heerlijkheid voor ons verwerven en uit Zich ons mededelen zou. En nu vraag ik u: Hebben ook wij deze heerlijkheid gezien? Hoe heeft Hij in liefde gezwegen 'bij alle verdraaidheid, ongelovigheid en hardigheid des harten van Zijn discipelen! Gelijk Hij hen van den beginne heeft liefgehad, zo heeft Hij hen liefgehad tot het einde. En o, met welk een geduld heeft Hij het tegenspreken der zondaren verdragen! "Mijn Vader is het; Mijn Vader wil het; Mijn Vader doet het; Mijn Vader geeft het Mij; Mijn Vader zendt Mij; Mijn Vader hoort Mij; Mijn Vader laat Mij niet alleen", dit vernemen wij gedurig uit Zijn mond. En: "Uw hemelse Vader weet, wat u nodig hebt; uw hemelse Vader wil u het Koninkrijk geven." Zo verkwikt Hij de vermoedigen, ... totdat alles zich oplost in deze woorden: "Ik vaar op tot Mijn Vader en uw Vader! Tot Mijn God en uw God." (Joh. 20:17) Was dat niet een heerlijkheid van een Eniggeborenen des Vaders?

- Daar staat de overspelige vrouw voor Hem: "Heeft u niemand veroordeeld, zo veroordeel Ik u ook niet; ga heen en zondig niet meer." (Joh. 8: 10, 11) Was dat niet Zijn heerlijkheid?
- Daar ligt de zondares aan zijn voeten; zij zalft Hem met haar tranen, zij droogt zijn voeten af met haar haren, en Hij; spreekt: "Uw geloof heeft u behouden, ga heen in vrede." Zien wij daar niet Zijn heerlijkheid, de heerlijkheid van de Eniggeborenen des Vaders, Die de macht had, om zonden te vergeven op de aarde? (Lukas 4: 37vv))
- Al heeft Lazarus reeds vier dagen in het graf gelegen, ziet Hij daarom er tegen op, de dode levend te maken? Hij roept met grote stem: "Lazarus, kom uit?" (Joh. 11: 43)
- Was dat niet de heerlijkheid van een Eniggeborenen des Vaders, dat Hij, de Heere en Meester, Zijn discipelen de voeten wast en hun daarbij predikt: "Gijlieden zijt rein om het woord, dat Ik tot u gesproken heb." (Joh. 13; 15:3)
- En voorts: welke heerlijkheid bij het laatste avondmaal, in het Hogepriesterlijk gebed, in Gethsémané, voor Kájafas en op Gabbatha terwyl Hij daar stond met de

doornenkroon, met de rietstok in de hand, dragende het purperen kleed! Welke heerlijkheid dit: *Ecce homo*, dat is, *zie de Mens!* (Joh. 19: 5)

- En, opdat ik besluite: welke heerlijkheid op Golgotha! Verstaat u mij? Zo heeft een Eniggeborene Zijn Vaderlief, als de Vader met Hem veel kinderen tot de heerlijkheid wil leiden, én van de Vader gezonden zijnde, opdat Hij, van de aarde verhoogd zijnde, ons allen tot Zich trekke, wast Hij ons, heiligt Hij ons, rechtvaardigt Hij ons in het doen van deze wil, in het uitstorten van Zijn eigen bloed. De schande, de smaadheid van het kruis is Hem een eer, daar het om de eer des Vaders te doen is. Hij brengt genoegdoening aan, verzoening, gerechtigheid, het eeuwige leven, hij verwerft ons eeuwige genade en de Geest der heerlijkheid, Hij, terwijl Hij met en in Zijn Eigen heerlijkheid als de afschuwlijkste en meest verdoemeniswaardig zondaar voor de Wet daar staat, in onze persoon zwijgt, lijdt, duldt, sterft, nadat Hij geroepen heeft: "Mijn God, mijn God, waarom hebt gij Mij verlaten?" En: "Het is volbracht!" O, hebt u de heerlijkheid van het Woord niet gezien, gelijk zij is als de heerlijkheid van een Eniggeborenen van de Vader? Geloof alleen, en sidder niet, en aanschouw, hoe de Hoge priester te voorschijn treedt, terugkerend uit het heilige der heiligen, van voor het aangezicht des troons der genade, om op u te leggen Zijn zegen, de naam, de heerlijkheid.

5.

Maak dan nog de tegenwerping: "Ik gevoel mij dikwijls zo ontbloot van genade, zo trouweloos; zal ik op het laatst wel nog genade bij God vinden? Is het niet alles alleen bedrog en verbeelding?"

Zie op het Woord, Christus, en houd u daaraan! Huppelde uw ziel in u reeds van vreugde bij het vernemen van de getuigenis, hoe wij Zijn heerlijkheid hebben aanschouwd, zo zal door de woorden des Evangelies: "vol van genade en waarheid" uw blijdschap volkomen worden. Hetzij, dat wij deze woorden zo verstaan, dat deze Eniggeborene des Vaders vol van genade en waarheid in Zijn heerlijkheid aanschouwd werd, hetzij dat wij ze met de voorafgaande woorden verbinden: Hij woonde onder ons vol van genade en waarheid, uit deze bron van troost ontspringt en stroomt even geweldig water des levens.

Vatten wij het ditmaal zo op, dat het heet: *Hij woonde onder ons vol van genade en waarheid*, dan wijs ik u als in een beeld naar de Tabernakel. U bent ontbloot van genade; in deze Tent staat de troon der genade; *daarheen!* Het voorhangsel is van één gescheurd, de weg is open, en u zult uitroepen: "Gij zijt de schoonste onder de mensen; genade is uitgestort in uw lippen." (Psalm 45: 3)

Of, denk aan de vrouw, die twaalf jaren lang het bloedvloeien gehad had; zij mocht Jezus niet aanraken, zij maakte Hem onrein naar de Wet; zij verbrak de Wet, zij raakte Hem aan! Heeft Hij haar doodgeslagen? Was Hij niet veelmeer vol van genade? "Wees welgemoed, dochter, " sprak Hij, "uw geloof heeft u behouden; ga heen in vrede!"

"Ik ben zo trouweloos", zegt gij.

Kent u Hem niet als de getrouwe Herder? Hij zoekt het verdwaalde schaap, totdat Hij het gevonden heeft, en neemt het op zijn schouders met blijdschap. Zult u aan het einde geen genade vinden bij God met zo'n Woord, Hetwelk aan het kruis hangende uitriep: "Het is volbracht"? Of is dat alles alleen bedrog en verbeelding, dat dit Woord, uit louter rechtvaardigheid der genade, Farizeeërs verdoemt, daarentegen hoeren en tollenaars vrijgesproken heeft? Of is het bedrog en verbeelding, dat dit Woord ook

vervult hetgeen Het zegt: "Die in Mij gelooft, stromen des levenden waters zullen uit zijn buik vloeien"? (Joh. 7:38)

Hij woonde onder ons vol van *genade*; zo dreef Hij zelfs zeven duivelen uit Maria van Magdala en een legioen duivelen uit een bezetene te Gedara.

Hij woonde onder ons vol van *waarheid*. " Uit degenen, die u Mij gegeven hebt, heb Ik niemand verloren" (Joh. 18: 9), sprak Hij, en een moordenaar kwam naar Zijn woord met Hem van het kruis in het Paradijs.

AMEN.

142. Johannes 1:15-18

Gehouden te Elberfeld op 10 Februari 1850, des voormiddags. Gezongen: Lied 70: 1, 2; Lied 74:6; (zie Naschrift, blz. 284 en 278) Psalm 18:9 (of 15). Na de Doopsbediening Psalm 146:8. In de avondgodsdienstoefening (Tekst onbekend) gezongen: Psalm 40:4 en 5

De eerste veertien verzen van het eerste hoofdstuk van Johannes' Evangelie heb ik u uitgelegd, mijn Geliefden, opdat wij in dit ons allerheiligste Geloof zouden versterkt worden, te weten, dat al ons heil en onze volkomen zaligheid alleen vaststaat in het Woord, in Christus, en dat wij zeker zalig worden, en ook vinden zullen al wat ons voor lichaam en ziel nodig is, als wij maar in dit Woord blijven. Om het u gepredikte nog nader te bevestigen, zal ik u nog met korte woorden mededelen, wat de Evangelist met de woorden bedoeld heeft, die aldus luiden in onze

Tekst: JOHANNES 1:15-18.

"Johannes getuigt van Hem, en heeft geroepen, zeggende: Deze was het, van Welke ik zeide: Die na mij komt, is voor mij geworden, want Hij was eer dan ik. En uit Zijn volheid hebben wij allen ontvangen ook genade voor genade. Want de Wet is door Mozes gegeven, de genade en de waarheid is door Jezus Christus geworden. Niemand heeft ooit God gezien, de Eniggeboren Zoon Die in de schoot des Vaders is, Die heeft Hem ons verklaard."

In deze woorden zijn de volgende vier waarheden uitgesproken:

1. Er is geen hoger Leraar of Profeet, dan Christus.
2. Wie het bij het vlees zoekt, gaat ledig heen; de een zowel als de ander moet het bij Christus zoeken; daar vindt hij overvloed van al wat hij nodig heeft.
3. Wie Mozes horen wil, vindt de Wet; zijn verdienste zal hem niet baten, en de werkelijkheid van hetgeen hij zoekt, vindt hij bij de Wet niet. De mens heeft aan genade en de werkelijkheid behoefte. Deze vindt hij alleen bij Jezus Christus Deze heeft ze teweeggebracht.
4. Elk roemen in de kennis van God en in de gemeenschap met Hem buiten Christus is ijdel. Alleen door Christus kennen wij God; alleen in Hem zien wij het Aangezicht Gods, en weten wij, of Hij gedachten des vredes over ons heeft.

1.

Er is geen hoger Leraar of Profeet dan Christus. Deze waarheid kan niet te veel gepredikt, kan ons niet te dikwijls worden voorgehouden; want al menen wij ook, dat wij haar geloven, zo leert toch de ervaring, hoe moeilijk het is, bij deze enige Leraar te blijven. Of waarom waren ten tijde, dat Johannes dit Evangelie schreef, reeds zo velen van deze waarheid afgeweken? Waarom betuigt Johannes zo dikwijls in dit Evangelie, dat zo velen, die eerst in Jezus geloofden, Hem spoedig daarna weer verlieten? Degenen, die daarna niet meer met Hem wandelden, zeggende: "Deze rede is hard, wie kan dezelve horen?" waren toch dezulken, die eerst in Hem geloofden. (Joh. 6:66) Dezulken, die in Hem geloofden, hebben Hem op zijn waarschuwing: "Indien gijlieden in Mijn Woord blijft, zo zijt gij waarlijk Mijn discipelen, en zult de waarheid verstaan, en de waarheid zal u vrijmaken" geantwoord: "Wij zijn Abrahams zaad, en hebben nooit iemand gediend; hoe zegt Gij dan: gij zult vrij worden?" (Joh. 8 30-33)

Ook moest Johannes aan de Gemeenten schrijven: "Gij hebt de zalving van de Heilige, ... En hebt niet nodig, dat iemand u lere; maar gelijk dezelve zalving u leert, zo leert zij u van alle dingen." (1 Joh. 2: 20, 27) Niettegenstaande dit leenden toch velen hun oor aan zodanigen, die hun allerlei voorhielden van plichten, van werken, van zelfheiliging, van eigenwillige godsdienst, van het: "doe dat", om zich Gode op een anderen weg aangenaam te maken, dan in het bloed van Jezus, het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegdraagt.

Daarom komt de Evangelist hier andermaal en later nog tweemaal op Johannes de Doper terug, deze grootste Profeet, die ooit uit vrouwen is geboren, deze Profeet, die God Zelf door Maleáchi met deze woorden heeft laten aankondigen: "Ziet, Ik zend Mijn engel, die voor Mijn Aangezicht de weg bereiden zal." en wederom: "Ziet Ik zend ulieden de Profeet Elias, opdat Ik niet kome en de aarde met de ban sla." (Mal. 3: 1; 4:5, 6) Deze grootste van alle Profeten, deze engel des Heeren, deze Elias, deze Johannes de Doper, voor wie alle Joodsgezinden, allen die zich met het "doe dat" inlaten, eerbied moeten hebben, heeft hij iets anders betuigd, dan dat Christus, het Woord, de enige en hoogste Profeet en Leraar is, die wij hebben te horen?

Johannes getuigt van Hém. Hij getuigt niet van zichzelf; hij getuigt niet van andere leraars of profeten; hij getuigt van Christus. Deze getuigenis van de Doper staat vast, zij blijft. Hij roept, hij heeft geroepen, hij heeft geschreeuwd in de pijnen, die zijn hart doorvlijmden, of er van het volk, dat hij zag verloren gaan, omdat het de getuigenis niet aannam, zich nog sommigen tot Christus wenden zouden, gelijk het ook heet bij Jesaja: "Wendt u naar Mij toe en wordt behouden, alle u einden der aarde!" (Jesaja 45:22) Hij roept: Deze was het, deze Mens Jezus, die u hebt tot mij zien komen, om Zich door mij te laten dopen. Hij zegt niet: "Ik ben het"; maar: Deze, Die bij ons was hier aan de Jordaan, Deze was het! Tot Hem moet u gaan, als u woorden des eeuwige levens wilt horen. Deze was het, van welke ik zeide: Die na mij komt, is voor mij geworden, want Hij was eer dan ik.

Met deze woorden betuigt de Doper hetzelfde, wat wij in het derde hoofdstuk van dit Evangelie (Vers 27-31) door hem betuigd vinden. En de Evangelist haalt deze woorden van de Doper aan, om daarmee te kennen te geven, wat ook de mening van de Doper was: namelijk, dat na hem, de Doper, de enige, verheven, trouwe, door God gegeven Profeet gekomen is, voor Wie de Doper slechts de weg bereid heeft, en dat nu alleen Hij gehoord moet worden, terwijl alle de leraars en profeten buitengesloten en verdoemd moeten zijn, die niet alleen op Christus heenwijzen, met de getuigenis: *Hoor Hem, leer van Hem, vraag Hem, zoek Hem!* Ik heb mijn taak afgedaan, wilde Johannes de Doper zeggen, ik ga van de leerstoel, en Hij komt daarop. Hij, de eeuwige Wijsheid, het Woord, het eeuwige Licht, de Profeet, van welke Mozes gesproken heeft, en Hij zal eeuwig als Leraar daarop blijven zitten; en geen wonder: *Hij was eer dan ik.* Hij heeft Adam geleerd én Noach, Abraham, Izak en Jakob en alle Profeten; Hij heeft ook mij geleerd, Hij het Lam, Dat ook mijn zonden heeft weggedragen.

2.

Met macht leren ons hier Johannes de Doper en Johannes de Evangelist, dat het Woord, Christus, onze enige Leraar en onze hoogste Profeet is. En ook wij moeten deze getuigenis ter harte nemen, opdat wij toch volstrekt met geen Leraar wandelen, geen Leraar navolgen, bij geen Leraar blijven zitten, dan alleen bij zulk een, die ons van zich af en alleen op deze Profeet, op het Woord, Christus, heenwijst. Maar op

welke wijze heenwijst? Hier zeg ik: wie het bij het vlees zoekt, gaat ledig heen; de een zowel als de ander moet het bij Christus zoeken; daar vindt hij overvloed van alles wat hij nodig heeft. O hoe graag zoekt het vlees het bij het vlees, en hoe laat in de schijnbaar vrome wereld het vlees zich door het vlees vleien, eren en aanbidden!

Hoe ging het in de toenmalige tijd? Johannes de Apostel moest herhaaldelijk voor de verleiders waarschuwen, die loochenden, dat Jezus Christus een in het vlees gekomen is. "Ik heb aan de Gemeente geschreven", betuigt hij in zijn derde Zendbrief (Vers 9), "maar Diotr  fes, die onder hen zoekt de eerste te zijn, neemt ons niet aan"! En wat al moeite en verdriet veroorzaakten de valse broeders en valse apostelen, die een anderen Jezus predikten en een ander evangelie brachten, aan de Apostel Paulus, dat uitverkoren vat des Heeren! Ik noem hier tot bewijs alleen diens Brieven aan de Korinthiërs en aan de Galaten. En hoe is het sedert die tijd gegaan?

Hoe gaat het thans nog? Daar zet iemand zichzelf op de stoel als leraar, als profeet, en scholieren zetten zich rondom hem heen. Hij gedraagt zich gans als een heilige, maakt het o, zo geheimenivol, hij doet zich voor, als ware in hem allerlei volheid, dan maakt hij de weg zo moeilijk, zo steil, zolang, dat men het einde er van niet kan zien. De scholieren krijgen enige kruimeltjes; maar er kunnen evenwel nog jaren voorbijgaan, voor zij in werkelijkheid iets van de heiligheid van deze hun leraar hebben. En in het verborgene, wat is deze leraar? Hij is gierig, wellustig en een tiran.

Hoort echter, hoe de heilige Evangelist van zich af en op Christus heenwijst: "*Uit Zijn volheid*", schrijft hij, "*hebben wij allen ontvangen ook genade voor genade.*"

- Dat wil nu in de eerste plaats zeggen: Bij het vlees is het niet, hoe vroom, hoe heilig het ook zij, hoe hoog het ook sta. In zichzelf is het een aarden vat, arm, ellendig en ledig. Ik, Johannes en al mijn medeapostelen, mijn broeders en medediscipelen des Heeren, wij hebben en vinden in onszelf volstrekt niets, dan armoede, ellende, zonde en nood; want wie het door een anderen verkrijgen moet, wie het uit eens anderen volheid nemen moet, die heeft in zichzelf niets.
- Ten andere geeft ons de Evangelist daarmee te verstaan, dat deze onze enige Leraar en Profeet alleen de volheid heeft, de volheid van alle goed, van alle licht, waarheid, troost, heil en leven; en dat wij, als wij ons van Hem afkeren, geen druppel troost, licht, waarheid, leven of genade hebben.
- Ten derde leert hij ons, dat deze volheid een onuitputtelijke is, algenoegzaam voor allen, en dat niet alleen hij, maar alle discipelen en belijders des Heeren uit geen andere bron gedronken en nergens elders lafenis en lessing van hun dorst gevonden hebben, als bij deze Bron.
- Ten vierde, dat deze volheid een overvloeiende is, dat zij om niet en zonder geld de dorstenden, de armen, de ellendigen, de niets-hebbenden verkwikt.
- Ten vijfde, dat deze volheid alle armen, die tot haar komen, voor eeuwig rijk maakt.
- Ten zesde, dat deze volheid onvermoeid is in het toereiken van haar verkwikkingen.
- Ten zevende, dat een arm en verdoemeniswaardig zondaar vrijheid heeft, om tot haar te gaan; immers alles, wat zij uit zich doet ontspringen en uitstromen, waarmee zij als 't ware overstelpt, is genade voor, genade na, eeuwiglijk genade, altijd nieuwe genade, niets dan genade, zodat wij altoos deze genade erkennen en prijzen zullen, om wederom genade te ontvangen, genade te halen, op grond der genade.

Deze olie staat niet stil, zolang er nog een ledig vat is. (Vergelijk 2 Kon. 4:1 7) Geef mij genadiglijk genade! Waarvoor? Daarvoor, dat U mij genadiglijk genade gegeven hebt. Zo betuigt het ook de Apostel Paulus: "Wij zijn Zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus." (Ef. 2:10) "Wat hebt gij, dat gij niet ontvangen hebt?" (1 Kor. 4: 7) "Uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof, en dat niet uit u, het is Gods gave; niet uit de werken, opdat niemand roeme." (Ef. 2: 8 en 9) "Uit Hem zijt gij in Christus Jezus ... Die ons geworden is rechtvaardigheid, heiligmaking, en verlossing." (1 Kor. 1:30) "Het is God, Die in u werkt beide het willen en het werken naar Zijn welbehagen." (Filipp. 2:13) "Vervuld met vruchten der gerechtigheid, die door Jezus Christus zijn." (Filipp. 1:11) "Ik zal het liefst roemen in mijn zwakheden, opdat de macht van Christus als een tent over mij heen zij." (2 Kor. 12:9 naar de grondtekst) in Hem woont al de volheid der Godheid lichamelijk." "Gij zijt in Hem volmaakt." (Kol. 2: 9, 10) " De genade van Jezus Christus zij met u." "Door de genade Gods ben ik dat ik ben, en Zijn genade, die aan mij bewezen is, is niet ijdel geweest." (1 Kor. 15: 10)

3.

"Daarom laat ons de genade vasthouden", schrijft dezelfde Apostel aan de Hebreëen. (Hoofdstuk 12: 28) En: "Ik doe de genade Gods niet te niet", dat is, ik werp haar niet weg, "want indien de rechtvaardigheid door de Wet is, zo is dan Christus te vergeefs gestorven." (Gal. 2: 21) net zo schrijft de Evangelist in onze tekst: Want de Wet is door Mozes gegeven, de genade en de waarheid is door Jezus Christus geworden." Daarom zeg ik: Wie Mozes wil horen, vindt de Wet; zijn verdienste zal hem niet baten, en de werkelijkheid van hetgeen hij zoekt, vindt hij bij de Wet niet. De mens heeft aan genade en aan de werkelijkheid behoefte. Deze vindt hij alleen bij Jezus Christus. Deze heeft ze teweeggebracht.

Deze waarheid krachtig te prediken was toenmaals en is ook thans nog nodig. Toenmaals zeide men bij al, wat men van Christus hoorde en geloofde, altoos opnieuw: "Maar Mozes, Mozes!" Zoals dan ook de Joden zeiden: "Wij weten, dat God met Mozes gesproken heeft"; Mozes heeft ons het brood uit de hemel te eten gegeven."

Ja, in de Gemeente-vergadering te Jeruzalem verhief zich een langdurige strijd over die zaak, daar sommigen beweerden: "Men moet de heidenen besnijden en hun gebieden de Wet van Mozes te onderhouden." Toen sprak echter Jakobus: "Mozes heeft er van oude tijden in elke stad, die hem prediken, en hij wordt op elke sabbat in de synagogen gelezen." En Petrus zei: "God reinigde hun harten door het geloof. nu dan, wat verzoekt u God, om een juk op de hals der discipelen te leggen, hetwelk noch onze vaders noch wij hebben kunnen dragen? Maar wij geloven door de genade van de Heere Jezus Christus zalig te worden op zulke wijze als ook zij." (Hand. 15)

De Evangelist wil hier dus zeggen: Wat blijft u met een bevuurd geweten nog aan Mozes hangen? Waarom komt het u, nadat u van Christus hebt gehoord, in uw hart nog verdacht voor, alsof u nu ook nog Mozes moest horen? Waarom is het bij u ten halve Christus, ten halve Mozes? Wat hebt u dan van Mozes? Wat Mozes gegeven heeft, is de Wet. Deze luidt echter aldus: "Vervloekt is een ieder, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het Boek der Wet, om dat te doen." Bij Mozes brengt u niets goeds, niets dat waarachtig is tot stand. Uw verdienste zal u niet baten; want de Wet moet volkomen vervuld worden, en wel naar Geest, naar waarheid; en dat brengt het vlees nooit tot stand. De Wet ontdekt de zonde, toont ons, dat wij verdoemd zijn, en dat al ons werk reeds van tevoren als het ware verwerpelijk is. Er is genade toe nodig, om verzoening te vinden, vergeving van zonde en schuld, verlossing van de eeuwige

toorn, en opnieuw een toegang tot God. Deze werkelijkheid is nodig, opdat wij werkelijk overeenkomstig de Wet zijn, opdat wij werkelijk vervuld zijn met vruchten der gerechtigheid, opdat wij werkelijk in het doen van goede werken gevonden worden (Titus 3:14, naar de Hoogduitse vertaling), die de mensen goed en nuttig zijn, en opdat zo onze geheel oprechte geest en ziel en lichaam onberispelijk bewaard worde in de toekomst van onze Heere Jezus Christus (I Thess. 5: 23) Dat geeft ons Mozes niet; deze geeft ons de Wet. Zulke genade en waarheid is door Jezus Christus ontstaan, verworven, teweeggebracht; en zoals Hij vol is van genade en waarheid, zo geeft Hij het uit Zijn volheid ook aan allen, die in Hem blijven, opdat zij in zulke genade en waarheid gevonden worden.

Het is voor ons, meer dan wij weten, nodig, dat wij deze dingen ter harte nemen. *De Jood*, die voorgeeft, een discipel van Mozes te zijn, maar niet van Christus, *is in ons allen aanwezig*. Wat ook sommigen onder u van Jezus Christus, van genade en waarheid spreken mogen, zij zijn toch verre van de genade en begeren geen andere waarheid of werkelijkheid dan het genot, dan eten en drinken, en hetgeen hun lust, hun begeerte wil. Wordt hun de Waarheid in de leer voorgehouden, dan denken zij: "dat is goed voor deze en genen; wij zijn vrome lieden." Wordt hun de waarheid in het aangezicht gezegd, dan is hun antwoord: "Ik word belasterd, ik ben vroom"; of: "ik heb verkeerd gedaan, ik zal het verbeteren", en men maakt het steeds slechter. Zo handhaaft men zijn eigen vroomheid, spreekt van Christus en bedoelt Mozes, spreekt van genade en bedoelt zijn eigen rechtvaardigheid, spreekt van waarheid, waar toch de leugen, die men in zijn hand heeft, de mens in het aangezicht zou moeten slaan; men spreekt van heiligheid en van goede werken, en het hart bedoelt slechts eigen eer en eigen begeerte. Wie echter een afgodendienaar is, een die valselijk zweert, een ongehoorzame, een meinedige, een hoereerder, een dronkaard, een dief, een valse getuige, een die niet kan verdragen, dat zijn naaste iets bezit wat hij niet heeft, die moet weten: hoezeer hij ook bij Mozes zijn vroomheid wil handhaven, Mozes zal hem toch verdoemen; immers Mozes heeft de Wet gegeven, en zijn vroomheid zal hem niet behouden op de dag des toorns. Hij zal zich echter ook niet door Christus behouden zien.

Want wie in oprechtheid de Wet van Mozes zoekt te houden, die wordt tot Christus gedreven; die mens is het dan te doen om genade en waarheid. De zoekende vindt echter genade en waarheid, en waar de genade gevonden wordt, daar zal niet de zonde de heerschappij hebben, maar de genade is koningin (Rom. 5:21); en daar drijft de vrije de dienstmaagd, de zonde, uit (Gal 4:30); en waar de waarheid gevonden werd, daar wordt de leugen gewis uit de rechterhand geworpen. Immers waar de Heilige Geest is, daar is het om de werkelijkheid en niet om de schijn te doen.

Voor de zielen, aan welke de duivel en de wereld voorprediken: uw geloof in Jezus Christus is weliswaar goed, maar nu moet gij u ook nog laten besnijden en de Wet van Mozes leren onderhouden, en die ten aanzien van deze dingen benauwd worden, daar zij zichzelf duizendmaal besneden hebben, zonder dat het hun iets voor de rust hunner ziel gebaat heeft, is het een troostrijk Evangelie: *De genade en de waarheid is door Jezus Christus geworden*. Want waar zij dat horen, laten zij Mozes begraven blijven, waar God hem begraven heeft. Zij zien Jezus Christus en houden zich aan Hem, Die de genade en de waarheid heeft teweeggebracht, en jubelen dan na korter of langer tijd: *"Uit Zijn volheid hebben ook wij ontvangen, en wel: genade voor genade!"*

Dit is hetgeen de Apostel Paulus betuigt: "Christus is alles en in allen." (Kol. 3: 11) Hij is de volheid, Die alles in allen vervult. Hij is de weldadige regen, die de woestijn vrolijk maakt en doet bloeien, en waar nog straks alles dor en woest was, daar ruist en golft nu de vrucht van 't akkerland, omdat deze regen is neergedaald. In Hem zijn al de schatten der wijsheid en der kennis. God zo te kennen, als Hij wil gekend zijn, en Jezus Christus, die Hij gezonden heeft, Jezus Christus en die gekruist te kennen, dat is het eeuwige leven, de eerste genade, de hoogste zaligheid, die wij uit Zijn volheid ontvangen hebben en ontvangen, gelijk God ook beloofd heeft naar Zijn verbond: "Ik zal Mijn Wet in hun binnenste geven, en zal die in hun hart schrijven, en Ik zal hun tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn; en zij zullen niet meer, een ieder zijnen naaste, en een ieder zijnen broeder leren, zeggende: Kent de Heere, want zij zullen Mij allen kennen, van hun kleinste af tot hun grootste toe, spreekt de Heere, want Ik zal hun ongerechtigheden genadig zijn, en hun zonden en hun overtredingen zal Ik geenszins meer gedenken." (Hebr. 8:10-12; Jer. 31:32-34) God kennen als Dien, Die onze ongerechtigheden genadig is, en Die onze zonden en onze overtredingen geenszins meer gedenkt, nee, dat leren wij bij Mozes niet, dat heeft ons alleen Jezus Christus verkondigd. Alleen door Hem weten wij, dat en hoe God de wereld liefheeft; alleen door Hem, dat en hoe God onze ongerechtigheden genadig zijn kan. Weliswaar, waren er altoos velen, die roemden, in een bijzondere gemeenschap met God te leven en bijzondere openbaringen van Zijn wil te ontvangen, die echter door hun vlees opgeblazen waren; maar naar waarheid schrijft de Apostel Paulus aangaande deze aan de Kolossenzen (Hoofdstuk 2:18), dat zij wandelen "in nederigheid en dienst der engelen, intredende in hetgeen zij niet gezien hebben." Naar waarheid schrijft hier de Evangelist: *Niemand heeft ooit God gezien.*

Voorwaar, Hij bewoont een ontoegankelijk licht. (I Tim. 6:16) en als het ook van de kinderen Israëls of van Mozes heet, dat zij God gezien hebben van aangezicht tot aangezicht, zo is dat toch alleen in die zin gezegd, waarin Johannes schrijft: *"De Eniggeboren Zoon, Die in de schoot des Vaders is, Die heeft Hem ons verklaard."* Immers zij zagen de God Israëls, dat is Dengene, Die betuigt: "Die Mij ziet, ziet de Vader." Overigens blijft het waar: "Mij zal geen mens zien en leven." (Exod. 33: 20) Zo is dan elke roem in de kennis Gods en in een verborgen gemeenschap met Hem, in het aanschouwen van Zijn Aangezicht, buiten Christus om, ijdel. Alleen door Jezus Christus kennen wij God, alleen in Hem zien wij het Aangezicht Gods, en weten of Hij gedachten des vredes over ons heeft. Daarom, wie zegt, dat hij God ziet of kent, en niet in het Woord, in Christus, blijft, die is een leugenaar. En geen mens, geen Mozes, geen heilige heeft ons ooit kunnen zeggen, wie God is, hoe Hij er uit ziet, hoe Zijn Aangezicht over ons is; alleen Één, de Eniggeboren Zoon; Hij heeft dat ons verklaard, verklaart het ons, openbaart verkondigt het ons: dat wij, als wij in de Zoon geloven, een genadige God en Vader in de hemel hebben.

Dat nu de Evangelist juist hier Jezus Christus de Eéengeboren Zoon noemt, doet hij, om ons te verstaan te geven, dat Hij het enige Kind Gods is, en dat God dit Zijn Kind voor ons overgegeven heeft, opdat wij arme zondaars God zouden kennen als een grote Ontfermer. En dat hij Hem beschrijft als Een, Die in de schoot des Vaders is, of aan des Vaders borst gelegen is, dat doet hij tot troost van alle aangevochtenen. Immers zo weet alleen de Zoon de verborgen raad en wil van God tot onze zaligheid; ook weten wij daardoor, dat de Vader de Zoon liefheeft en Hem alle dingen toont, waarmee Hij de Zijnen verlossen en bij de verworvene verlossing behoeden kan; ook dat de Zoon van niets anders vervuld is dan van de liefde voor de eer des Vaders, en

dat Hij steeds begeert om aan het hart des Vaders te liggen, om uit Zijn hart te vernemen, hoe Hij altijd verhooring vindt, de werkelijkheid vindt van Zijn Hogepriesterlijk Gebed: "Opdat zij allen één zijn, gelijk Gij, Vader, in Mij en Ik in U, dat ook zij in Ons één zijn. Ik in hen, en u in Mij, opdat zij volmaakt zijn in één." (Joh. 17:21, 23)

Dit is bij de Wet niet te vinden, niet te vinden bij half werk en half geloof, bij halve verdienste en halve genade, bij halven roem van vlees en halve barmhartigheid. Dat heeft men alleen dan, als men alleen in het Woord blijft, gelijk ook de Apostel Paulus betuigt: "En wij allen met ongedekten aangezicht de heerlijkheid (de waarheid) des Heeren als in een spiegel aanschouwende, worden naar hetzelfde Beeld in gedaante veranderd van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest", of als van de Heere, Die de Geest is. (2 Kor. 3:18)

En zo is dan dit ganse Evangelie van het eerste tot het achttiende vers een machtige troost, dat wij; God zien en kennen, genade en de werkelijkheid hebben, een volheid bezitten, waaruit wij genade voor genade nemen mogen en ontvangen, indien wij namelijk in het Woord blijven, Hetwelk van den beginne was, Hetwelk bij God was, Hetwelk God was, God is en blijft. Zonder dit Woord heeft men geen God, is niet bij God, en heeft niets. Buiten Hetzelve is duisternis en dood. Dit Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond. Wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd. Zo blijft dan Christus en Die gekruisigd, het eeuwige Woord des eeuwigen Vaders, ons Licht en Leven, onze Gerechtigheid en Sterkte, onze God en enige Heiland.

Dit zeg ik echter: een Evangelie is het voor degenen, wie het om het wachtwoord gaat; want de weg van dit Woord is door de leeuwenkuil en door de oven des brandenden vuurs heen. Wee dengene, die hier het Woord laat varen. Welgelukzalig is hij, die, niets dan verderf ziende, in dit Woord blijft, het Lam volgt, waar Het ook heengaat; hij zal Gods Aangezicht zien, en 's Heeren Naam zal aan zijn voorhoofd zijn. Daarboven, waar geen nacht is, waar ons God, de Heere, verlicht, daar zullen wij, nadat wij het lijden van deze tijd hebben doorgeworsteld, met Hem regeren van eeuwigheid tot eeuwigheid.

AMEN

**4 KERSTPREKEN VAN
JODOCUS VAN LODENSTEYN
PREDIKANT TE UTRECHT**

Tiende preek over Lukas 2:1-7

En het geschiedde in diezelve dagen, dat er een gebod uitging van de keizer Augustus, dat de gehele wereld beschreven zou worden. Deze eerste beschrijving geschiedde, als Cyrenius over Syrië stadhouder was. En zij gingen allen om beschreven te worden, een ieder naar zijn eigen stad. En Jozef ging ook op van Galiléa, uit de stad Nazareth, naar Judea, tot de stad Davids, die Bethlehem genoemd wordt, omdat hij uit het huis en geslacht van David was. Om beschreven te worden; met Maria, zijn ondertrouwde vrouw, welke bevrucht was. En het geschiedde, als zij daar waren, dat de dagen vervuld worden, dat zij baren zou. En zij baarde haar eerstgeboren zoon, en wond Hem in doeken, en legde Hem neder in de kribbe, omdat voor henlieden geen plaats was in de herberg.

Onze Zaligmaker, Jezus Christus, als men Hem vraagde van de komst van Zijn rijk, Lukas 17: 20, 21, en verstond dat zij meenden, Hij zou een aards koninkrijk oprichten, zei Hij: *Het Koninkrijk Gods is binnen ulieden*. Daardoor te kennen gevend dat de dienst des Nieuwen Testaments niet in het uiterlijke moest bestaan in feestdagen te houden, of in enige uiterlijke pracht, maar binnen in u, en daar moet men feest houden, 1 Kor. 5: 8. *Niet in den ouden zuurdesem*. 't Hart van een recht Christen is een geestelijke tempel; niet deze Kerk, en zo weinig als deze Kerk Gods tempel is, zo weinig zijn deze feestdagen, Rom. 14:5, maar de vreugde des Heeren, die men in God heeft, en uit Hem schept, als uit Jezus' volheid, genade, en vrede; en zo vervuld wordt met al de volheid Gods.

Wij moeten deze feestdagen in onze eigen harten zoeken, en dat Christus door 't geloof daarin mocht wonen, en gij in Zijn liefde geworteld zijt. En daarom bedroeft het ons, dat de mensen, die nu zo lang in Christus' school gegaan hebben, nog kinderen zijn in kennis; ja, die nog erger zijn dan kinderen, want die kunnen wij nog anders leren, en die weten het ook beter te zeggen; maar het zijn ook domme mensen, die moedwillig in die dwaling treden, en alzo Jezus Christus weer schande aandoen. Het is ons genoeg dat nu in 't kort te zeggen.

Weet dat deze dagen niet meer zijn dan andere dagen, en met de rustdag kunnen zij in 't duizendste deel niet gerekend worden; want de rustdag is door God, en deze dagen door de mensen ingesteld, en daarom leert men vergeefs, 't geen geboden van mensen zijn.

Om van Christus' geboorte te spreken, moeten wij dit zo doen, en aanmerken: uw harten moeten nu wel aangedaan zijn niet deze geboorte; weinigen zijn er die door Gods Geest geraakt zijn, om de heerlijkheid van deze dingen te kunnen vatten. Tot u wil ik dan spreken: *Hebt gij wel dit kindeke Jezus op uw zielen gebonden?* Hebt gij

wel zijn geboorte recht bedacht, om uw hart daardoor te vernieuwen en herboren te krijgen door zijn geboorte. Och, dat wij dit eens recht gedaan hadden! Dan zouden wij vrucht daarvan hebben. Is uw hart daarover wel met vreugde aangedaan geweest? Hebt u wel gezegd: *mij is een Christus, een Zaligmaker geboren*; en is uw hart als met Johannes opgesprongen? Dat is 't feest van een kind Gods, dat kan men ook wel op andere dagen doen, al was het op een eiland, of in de zee, door het bedenken van die ondoorgrondelijke zee van liefde, dat God Zijn Zoon aan de gelovigen gegeven heeft. Nu dan, brengt uw hart hier, al zijn 't werkdagen gelijk andere, zo moeten wij nu evenwel Hem toebehoren. 't Is een Kind, maar toch zulk een Kind, waarvoor hemel en aarde zich moeten ontzetten.

Aangaande de geschiedenis, begrepen in onze tekstwoorden, daarin hebben wij twee delen.

- Enige omstandigheden van deze geboorte vs. 1-5.
- De geboorte zelf, vers 6, 7.

Niet alleen worden de omstandigheden daartoe beschreven, om ons de waarheid van deze zaak te verzekeren en te verzegelen; maar ook daarom, opdat er overeenstemming mocht gemaakt worden tussen het Oude en Nieuwe Testament; en die zijn:

- I. De tijd wanneer het was, als Cyrenius in Syrië stadhouder was, en als de keizer Augustus over hen heerste.
- II. Waar het gebeurd is: in de plaats Bethlehem; want anders woonde Maria te Nazareth; maar nu kwam uit het verachte Bethlehem die Heerser in Israël voort.
- III. De persoon wie: Maria met haar man, die ondertrouwd waren, en nochtans maagd was en bleef.
- IV. De zaak zelf, zij kwamen daar, zij baart een Zoon.

I. Nu moeten wij dit overeen doen stemmen met de profeten des Ouden Testaments, die in alles overeenkomen. Merkt dan, dit is de ware Messias, die hier geboren wordt; want al het voorzegde komt overeen, als de tijd. Want Daniël 2, er was een beeld: 1. Het Babylonische; 2. Perzische; 3. Syrische; en 4. Romeinse rijk voorstellende; en in de tijd van dat vierde rijk zou er een Held komen, van de bergen, dat is Christus, die is, en niemand weet waar vandaan Hij gekomen is; Diens rijk zou in eeuwigheid duren. Op deze tijd is ook Christus geboren. Daar is nu het keizerrijk; want Augustus was keizer. Nu was de scepter nog niet geheel van Juda geweken; want Herodes was nog koning, bij vorm van staat; maar zij lag overdwars, en zou terstond weggaan, Gen. 49: 10.

II. De plaats van zijn geboorte was Bethlehem, naar de voorzegging van de Profeet Micha, hfdst. 5: 1. In dit Bethlehem is ook Christus geboren.

III. De persoon die Hem baren zou, moest David zijn, uit het geslacht Isaï, Jes. 11: 1, David zou Koning zijn. Hij zou geboren worden uit een moedermaagd, Jes. 7:14, Een maagd zal zwanger worden, en een Zoon baren. Hier ziet gij Maria, en zij baart een Zoon. Zo komen dan de omstandigheden overeen; want de tijd was vervuld, en de ouders daar, alsmede de plaats van zijn geboorte.

IV. Zij kwamen daar, dat is de zaak zelf, zij baart een Zoon; niet haar eerstgeborene, alsof anderen gevolgd zijn; want dat is de manier van spreken, in Gods Woord gebruikelijk, al komen geen anderen na. Haar Zoon, niet een vreemde, die maar bij haar doorging, ziet Hebr. 2: 14, alwaar Zijn geboorte als de onze gezegd wordt. Elisabeth baarde een zoon, maar niet haar zoon. Elisabeths zoon was ook de haar, maar Gods Geest zag wel dat daarover geen verschil zou wezen, gelijk wel over Christus' geboorte. Welke Zoon? Een Kind. Wat doet zij? Zij brengt Hem voort, windt Hem in doeken, en legt Hem in een kribbe. Het is wonderlijk, dat de allerheilzaamste zaken zo weinig de harten van de mensen ontroeren.

Ik heb voorheen deze zeven eerste verzen breder verklaard, en de geschiedenis verhandeld; dat ik nu zal overslaan. Laat ons komen tot de kern der zaak, waarom zouden wij op de dop kauwen, nu ik de schaal wat geopend heb, en alle jaren door anderen breder gedaan wordt, en velen in de vergadering meest alle jaren dit hebben gehoord, zodat gij dit behoort te weten. Maar ik roep u allen tot getuigen; niet zozeer de zodanigen die door Gods Geest niet geraakt zijn, want die menen, zij doen wonder wel, zij komen ter kerk, en horen Gods Woord, wat zouden zij meer doen?

Hoort nu een gedeelte van dat blijde nieuws, van 's werelds Heiland wonderlijke geboorte, dat Lukas in zijn Evangelie aan de Kerk bekendmaakt hetwelk ik u op deze dag overlever, en dat gij uw kinderen moest zeggen, en leren hoe de Wijzen met goud en specerijen tot Jezus' kribbe kwamen, door Wiens geboorte de gelovigen wedergeboren zijnde, vergeving van zonden hebben. Ik wilde uw ziel graag overbrengen door Jezus' geboorte, uit de gevangenis der zonden, tot ijver, eerbied, en liefde tot Christus om te dringen tot ware vernieuwing van het hart.

Komt dan, en hoort hier van Christus, als een Kind spreken; want dat allerheilzaamste Kind is voor de wedergeboren Christenen geboren. Sara was onvruchtbaar tot haar hoge ouderdom, en de Heere gaf haar een zoon, waarover iedereen zich ontzette. De moeder van Simson was onvruchtbaar, en de Heere gaf haar weer een zoon, waarover de mensen haar prezen. Zoals ook te zien is Lukas 1, van Elisabeth, die Johannes baarde. Maar wat zijn die geboorten hierbij? Niet anders dan de schaduw bij het lichaam, en 't voorbeeld bij het tegenbeeld. Wilt u dan de wonderlijkheid van deze zaak zien, let op de volgende dingen:

1. Op Zijn ontvangenis.
2. De Persoon, die geboren wordt.
3. De staat, in welke Hij geboren wordt.
4. Tot welk doel, en waartoe Hij geboren is.
5. Welke dingen voor Zijn geboorte zijn voorafgegaan, of de wijze van Zijn komst.

1. Merkt zijn ontvangenis aan, ieder mag daarover oordelen. Hij is geboren gelijk als wij, Hebr. 2:14, dat is vast, maar anders is Hij ontvangen; Maria wordt bevrucht buiten haar weten, zij vraagt: *hoe zal dit kunnen wezen?* Lukas 1, en terwijl komt de Geest, en formeert dat in haar lichaam; het was een werk van de Almachtige, en die de loop van de natuur wilde overwegen, en de vraag aanmerken van Maria: Hoe zal dat wezen? Die moet verstomd staan, zij zegt terstond: mij geschiede naar uw woord. De Heidenen kunnen dit niet vatten, dat een maagd baren zou; want 't is boven de natuur; laat ze vrij zeggen, en daarmee spotten, dat de tempel van Janus zolang zou gesloten blijven, totdat een maagd baren zou, dat is in eeuwigheid onmogelijk, dat zij boven de

deur stelden; dat mag hun zo vreemd schijnen als het wil, evenwel dit weten wij, en onze ziel verwondert zich daarover, dat een maagd, maagd blijvende, ontvangen heeft.

Wie is 't toch? Is 't een Zoon van een Koning, van een Keizer van de gehele wereld? Indien dat somwijlen geschied was, wat een gewoel is daaromtrent? Maar het is een Zoon van Jehovah God, die hemel en aarde gemaakt heeft, bij wie alle Koningen niets zijn; het is de Zoon van de ware God. Wat dunkt u, behoorde men zich niet te ontzetten over zulk een zaak, dat die grote God van hemel en van aarde, wordt geboren? Maar wat wordt Hij geboren. God? Nee, maar mens. Hij komt niet in de mens, of gaat zich verenigen met een ander, maar wordt mens. O heerlijkheid! die alles was, wordt iets; die God is, wordt mens, en die alles bevat, wordt in een kribbe bevat. Wat een wonder! En dan nog een kind, een klein kindje: en wordt in armoedige doeken gewonden. Daar schreit het als een kind, die in de hemel dondert. Daar ligt hij als een kind, en als een arm kind in de kribbe van de beesten, die in de hemel op de troon zit; wordt verschoven bij de beesten. Is dat niet een zaak aller verwondering waardig?

3. In welk een staat komt Hij? Niet in de staat van een machtigste keizer van de wereld. De vernedering van God, tot zulk een aards keizer; die de aarde en alles onder zijn macht had, en zijn troon in 't midden stelt; die vernedering zou nog onuitsprekelijk wezen. 't Zou wezen of de zon, als was zij nog duizendmaal groter, werd het minste sprenkeltje, dat men zien kan, zulk een onuitsprekelijke vernedering zou het zijn. Maar Hij wordt een arm Kind, bij de beesten in de kribbe gelegd; want geen plaats was voor Hem in de wereld: zulk een arm Kind, niet een machtig Koning. Is dat geen grote vernedering? Is dat niet een zaak aller verwondering waardig, een waar Christen weet dit, en staat er verbaasd over.

4. Waartoe komt Hij in de wereld, en waartoe wordt Hij een mens? Dat zal u verwonderen. Wat heeft Hij voor? Daarom is 't, om de hemel te bestormen, en hem voor Zijn volk in te nemen, om de duivel de kop te vermorzelen, de helse vlam uit te blussen, om de eeuwige toorn van de oneindige God te stillen, die te dragen en de mens daarvan te verlossen. Niemand wist daar raad op, de mensen zagen op elkaar, niemand kon zijn broeder verlossen, en niemand kon een raad daarop vinden. De engelen zelf konden dit niet doen. Openb. 5. De hemel was verzegeld, niemand kon dit doen, en de hemel openen. Daar komt dat Kindeke, en dat zal de zegelen openen, dat is die sterke, die de vaten van de machtige neemt. Wie vreest niet, die daaraan gedenkt? Zo er een geneesheer was, die alle ziekten kon genezen, de doden levend maken, en hij deed het ook; wat duizenden aanschouwers zouden er niet wezen, en zich verwonderen? Maar hier is zo een, die zieken geneest, doden opwekt en stommen sprekende maakt. Daarom moesten de Engelen komen uit de hemel, om zelfs die zaken te vertellen, en de nacht moest veranderen in de dag, om deze geboorte. Daar moesten sterren komen, die de wijzen bij Jezus brachten in Bethlehem, tot dit Kindeke. De stad Jeruzalem was daarover verbaasd. Matth. 2. De koningen waren daarover ontroerd, en duizenden kinderen moesten daarom sterven. De hemel kan zich niet inbinden, maar spert zich open, en de engelen gaan daar uit, om die blijde boodschap te verkondigen en een hemelgezing aan te heffen.

5. Daar is het Kind, waar alle slachtoffers op zagen in 't Oude Testament. Wat was 't anders dan dat slachten van 't rechte Paaslam Christus, dat voor ons geboren en geslacht is. Wat al plechtigheden waren daar! hoeveel beesten werden er gedood, en

dit alles waren niet anders dan voorbeelden hiervan. Wat hebben de profeten gepredikt en geschreven! en al hun doen zag nergens op, dan op dat Kindeke. Profeten, rechtvaardigen en koningen hebben daarnaar verlangd om die dag te zien, en de Patriarchen hebben daarop gewacht, gelijk Jakob op die Zaligmaker der wereld, Gen. 49. De oude Abraham was begerig daarnaar en verblijdde zich in 't vooruitzicht van die heerlijke dag. Joh. 8. Hij omhelst Hem van ver, en verheugde zich. In 1 Petrus 1 staat van de Engelen, dat die begerig waren om nederbukkende die dingen in te zien. Ja de Engelen zelf staan verwonderd; zij vragen, wie dit doen kan? En als zij 't merken, staan zij daarop te starogen, en zoeken in die ondoorgrondelijke zee van liefde te zien, als in een put waar geen grond in is. Zoveel was daarom te doen, zowel in de hemel als op aarde. Niet de hemel alleen, maar om dit Kind wordt de gehele wereld ontroerd. Al die vier keizerrijken, van welke wij iets gezegd hebben, ontstellen zich; dan moet de een er onder, en dan de ander. Vele koningen moeten dat bezuren, de gehele wereld ontzet zich al om dit Kindeke, vele koningen en kinderen moesten daarom sterven. O, wat is 't niet wonderlijk, waarom de gehele wereld zich moet ontzetten!

Het is niet alleen wonderlijk, maar ook heilzaam. Wat was daaraan gelegen, of het wonderlijk is? Maar het is nuttig en heilzaam, hier komt God de mens zoeken. O heerlijke zaak, daar die zalige God komt tot een rampzalig mens. Wij waren door onze pracht van God afgeweken, en de Satan waren wij gelijk, Gen. 3. Nu komt God en wordt een mens, om ons van de Satan te leiden tot grote heerlijkheid. Wie kon ons verlossen? God kon niet alleen, want de dood was bedreigd; en God kon niet lijden, zo kon die dan niet verlossen. De mens kon wel lijden, maar zijn dood was niet waardig genoeg, ook niet de engelen. Wij zullen dan God en de mens, bij elkaar stellen, maar dat deugt ook niet, het moest een persoon zijn. God bedenkt dit middel en zijn wij gevat door de Satan, Hij komt ons hem ontnemen; van de machtige neemt hij de roof. Zijn wij onwijs, daar komt die Raad, in wien alle wijsheid is, Kol. 2, en de wijsheid zelf, die geboren was, eer de bergen en stofjes der aarde geschapen waren, Spr. 8. Die kan ons tot de hemel leiden, en ons wijs maken tot zaligheid. Dit brengt balsem Gileads mee, om onze verwonde zielen te genezen. Zijn wij in de hel, Hij redt ons daaruit. Is er geen raad voor u, zo moet gij tot Hem lopen, want Jes. 9: 5, wordt Hij de Raad zelf genoemd. Bent gij bezwaard met zonden, Hij kan al uw ongerechtigheden vergeven, en onze natuur en ouden mens veranderen in een nieuw hart. Daarvan kwam het, dat Jesaja dit ziende, uitriep: Een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, men noemt Zijn Naam Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vredevorst.

Wat is 't er voor een? Zijn heerschappij is Op Zijn schouderen. Wat al meer? Wonderlijk is Zijn Naam. De profeet kon zijn vreugde niet uitdrukken over de geboorte van dit Kind. Ja een Kind, een Zoon is ons geboren, die ons zoveel voortreffelijke dingen mee brengt. Balsem voor een zieke ziel, vergeving van zonden; verandering van 't hart. Is dat niet een wonderlijke Zoon? Maar is dit ook niet een wonderlijke heilzame geboorte, van zulk een heerlijk Kind, dat heet Immanuël, God met ons?

Nu, Maria is verlost van haar nieuw geboren Kind. O, dit gaat vlees en bloed te boven! Van zulk Een moeder te zijn! 't Kind wordt gelegd in een kribbe. O, de wonderlijke vernedering van die eeuwige God, zulk een Zoon te zijn! Hier is de wonderlijke staat van de moeder, en zij bracht voort een Zoon, die zij van nature niet

kon dragen, zijnde een Maagd. Ziet ook de vreemde staat van dit Kind; de eerstgeborene van God was de eerstgeboren Zoon van vlees en bloed. Deze jonge zuigeling was geboren zonder de vloek der vrouwen, zonder de weeën des arbeids van 't baren: want zodra het Kind geboren was, zodra kon zijn moeder het met zwachtels omwinden, een zeker teken, dat zij niet zwak, maar sterk was.

Deze moedermaagd bracht haar Zoon voort. De Heidenen willen deze geschiedenis niet geloven, en de Joden verloochenen dit, tot op deze dag. De Heidenen waren zo verzekerd, dat een maagd geen Zoon kon voortbrengen, dat Orosius verhaalt, wanneer Caesar Augustus rondom rust had van al zijn vijanden. hij sloot de poort van Janus' tempel, en noemde die *de tempel des vredes*, en 't orakel gevraagd zijnde hoe lang die moest gesloten blijven, zou geantwoord zijn: *tot de tijd dat een maagd een zoon voortbrengt*. De gezanten dachten dit antwoord te zijn, alsof hij gezegd had, dat de poort van die tempel voor eeuwig gesloten zou blijven, en zo schreven zij op de poort: *Templum Pacis ad Eternum*, de tempel van vrede was eeuwig.

De oogst des lands verrijkt een landman, door het zaad dat in de aarde gezaaid is, maar God kan een mens maken, zonder het zaad des mans, in de buik van een maagd die nooit een man bekend had.

De blindheid der ongelovige Joden en duisternis huns harten, waarop het deksel van Mozes ligt, kan het licht van Jesaja's profetie niet uitblussen: *Ziet een maagd zal zwanger worden en een Zoon baren*. Waarvan zulk een zichtbaar teken was gegeven. Aärons staf, die niet bewaard was, maar een dorre stok zijnde, bracht amandelen voort; evenzo baarde deze maagd een Zoon, door de kracht van de Heilige Geest. Er zijn vele uitdrukkingen, welke zeggen, *dat de Heilige Geest haar zou overschaduw*. Christus als een licht en schaduw, bedekt ons voor de last van de toorn Gods. Hij was ontvangen in de buik van de gezegende maagd Maria, dat was het lichaam, het licht van de hemel, hetwelk de Heilige Geest overschaduw

Augustinus zegt zoet over dit vers, *dat dit uitstekend schepsel, Maria, de moeder van onze Heere is*. Zoals Christus' Kerk, die dikwijls een Maagd genoemd wordt, of Dochter Sions. Maar sedert, zovele getrouwe zonen geboren zijn in de Kerk, door de prediking van het Evangelie, hoe kunnen zij de zonen zijn van de Kerk, hun moeder, terwijl zij nog een maagd is? Zeer bekwaam is zijn antwoord: *De Kerk is een maagd en nochtans vruchtbaar van kinderen; want zij is de moeder van onze Heere, die was een moedermaagd*.

Waarom God deze verandering en verkiezing, van deze gezegende maagd, uit de stam Davids maakte? Om hun eigen Verlosser te dragen. God voorzag Zichzelf van zulk een rein vat, als er geen beter hemels schepsel op aarde was, voor noch na haar. Christus' lichaam zonder ziel, werd in een nieuw graf gelegd, waarin nog geen mens gelegen had, want de vereniging van het lichaam en de Goddelijke natuur, was niet gescheiden noch vernietigd. Zo ook, als het levend lichaam en de Godheid waren verenigd in één Persoon, het was redelijk dat geen ander dan Jezus had gelegen in de buik die Hem gebaard heeft; die heilig, onnozel en onbesmet was, Ja hoger dan de hemelen, en veel schoner dan al de mensenkinderen. En dus heeft de Wijsheid voor Zichzelf een huis gebouwd.

Wij zien dat de buik van de maagd Maria de geboorte van Jezus, die schone vrucht voortbracht. Onze Zaligmaker had zulk een goed behagen in een maagden woning voor eens, dat Hij sedert altoos bemind heeft te blijven wonen in een maagd, van 't

rein onbevlekt hart, een oprecht welmenend hart, waar de liefde huisvest en geen bedrog in is; maar in arbeid met Christus. Wij zien hoe zeldzaam ieder gevederde vogel een nest maakt om er zijn jongen in te leggen; kunst en reden zijn niet machtig om zulk een werk na te maken. Hoort dan hoe gij een nest moet bereiden, om er uw Heiland in te leggen. Genade is daartoe meer verkieselijk dan de kunst der natuur. Het moet een maagdenborst zijn, die vruchtbaar is, om Christus te kweken en te voeden. Jezus wilde in Zacheüs' huis komen; Maria Magdalena tevoren een zondares, die overgegeven was aan de lust des vleses, was bekeerd, zijnde in die betrekking een zuivere maagd, welker ziel geheel was gericht naar de wil en de liefde Gods. Ja, Jezus zelf is, waar de genade ontvangen is door de Heilige Geest. Davids hart was vol liefde Gods en ijver, zingende: *O God! mijn hart is bereid, ik wil U lofpsalmen toebrengen.* Het kon van God niet afgescheiden worden. Al iemand ook zo is, dan is dat een man naar Gods hart; die is ook uit het huis en 't geslacht van David, Koning Jezus zijn Heere.

De nederige dienstmaagd des Heeren werd verhoogd; want de nederigen geeft God Zijn genade. Weest dan als Maria, niet hooggevoelend, maar vreest. Die nu geraakt zijn, weet ik dat zij hun hoogmoed betreuren, en daarover klagen, dat gij Jezus niet meer liefhebt, dat gij dit zo gevoelt, en uw ziel niet recht aangedaan is. Tot dat einde hebben de papisten feestdagen bedacht, en dan hebben zij nog wat kinderspelen ingesteld, om het hart des menschen te raken. Dit was goed, maar 't middel deugt niet, en 't is een gruwel voor God. Maar gaan zij in de Kerstnacht het kindje wiegen, en dan in de koude winter, in hun afgodstempel, om Maria, als de moeder Gods, te eren, te dienen, te aanbidden, enz. Wat doen wij nu? Wij slapen liever in de kerk. O, konden wij nu eens geraakt worden, niet als zij uitwendig, maar inwendig moet u bewogen worden. Het was wel gedaan dat gij u van de papisten afscheidde; maar indien gij nu al hun santenkraam en uiterlijke pracht nog binnen in u hebt, zo bent gij ellendiger dan zij; en een arme papist, die wat boetedoening doet, en onwetend blind zijn, zal veel gelukkiger zijn, dan een verbasterde gereformeerde, die niet weet van boete en zuivering van het hart, of het doden der aardse leden. In plaats van geheel uw zonden weg te werpen doet gij als een chirurgijn, die een man zou genezen, en hem 't hart uit het lijf sneed: was het toen niet wel? Nee, geen zonden mogen in 't leven blijven; zegt tot elk van die: *henen uit!* En kruisigt de oude mens, met al zijn begeerlijkheden, die strijd voeren tegen uw zielen.

Lering

Nu moet men in zijn hart gaan, en zien of uw hart is aangedaan over de wonderlijke geboorte van Jezus, en om de heilzaamheid van de zaak, om u dan te beteren van zonden. Immers dit is 't, waartoe deze geschiedenis dienen moet.

1. Leert nu schrikken en beven voor moedwillige zonde. Komt nu hier, u die de minste zonde bemint; zij mag zo klein zijn als ze wil, houdt u die zonde nog aan de hand, ik zeg u, deze Jezus is u onnut geworden, en voor u is Hij niet gekomen. Wat dan? Zo bent u nog in uw zonden. En wat is onze Jezus wedervaren? Die eeuwige, oneindige God is op de aarde gevallen, uit de hemel: daar valt een Ster uit de hemel om uw zonden. Hoe schrikkelijk zal het met u gaan, zo u een zonde zal toegerekend worden! Moet God uit de hemel komen om voor de zonden van Zijn kinderen te boeten; welk een straf, welke hel zal genoeg, welke poel zal diep genoeg zijn, om u in eeuwigheid daarin te storten? De hel is te koel en te ondiep voor zulk een zondig en nietig mens. Wat zal u overkomen indien God mens wordt, en een arm mens; wat een ellendeling

zult u worden? Een duivel is te goed; een zonde is gruwelijker dan een duivel in zichzelf, en de duivel is nog te goed voor u; want van een mens een duivel te worden, dat is nog op een duizendste deel geen vergelijking, met die vernedering, waardoor God een mens werd.

2. Komt, gij ware kinderen Gods, wat is hierin een troost voor u! Hij is uit de hemel gekomen, en dat om u van zonden te verlossen. Uw zonden zouden u in de hel geworpen hebben, en Christus komt u daarvan bevrijden. Zie ook, waar zult u gebracht worden? Brengt God Zijn Zoon uit de hemel om uwentwil, waar zal Hij u brengen? Wat heeft God met ons te maken? Wat heeft Hij niet ons voor? Wat zal men zulken doen voor welke Christus in de wereld gekomen is?

Wat een toegang hebt u nu in de hemel? Arme papisten, die lopen naar een Jezuïet, Petrus of Paulus, die mensen zijn, om voor hen te bidden. Maar die in de hemel is, die zal u horen. Uw zonden zijn groot, dat is waar; daarom moet gij naar dit Kindeke lopen; gij kon niet tot God gaan, maar Hij komt tot u. U moet dan tot Christus gaan, om daarvan verlost te worden.

Kleine Christenen moeten zowel als de groten tot God, door de Heere Jezus, gaan, anders weet ik geen raad.

Bent u arm, hier is een Kindeke om uw armoede te zegenen; en zo kunt gij in uw armoede Zijn zegen zien. En bent u rijk, erkent dit, gaat gij ook tot een Mens, uw Broeder Jezus, Die als dit Kindeke gekomen is; Die rijk was, maar arm is geworden, opdat Hij u rijk zou maken. Gaat u bij een vuur zitten, gedenkt, wat heeft mijn Zaligmaker kou moeten lijden; en dan zouden uw rijkdommen u ook rijk naar de ziel maken.

Wat dunkt u, zou gij nu de zonden wel kunnen beminnen, die Christus Jezus uit de hemel hebben doen komen? Weet u wel, hovaardigen, dat het uw hovaardigheid, weet u wel onrechtvaardigen, dat het uw onrechtvaardigheid, weet u wel sabbatschenders, dat het uw sabbatschenden, weet u wel flauwen in de godsdienst, dat het uw slapheid geweest is die Christus uit de hemel hebben gebracht, en zijn staat zo ellendig gemaakt hebben, als u ze ziet?

Dat God ook uw natuur verheerlijkt heeft, door die aan te nemen, om die te heiligen? Zult u dan die natuur nemen, en die met gruwelijke zonden ontheiligen? Die een druppel van Christus' bloed heeft, die weet wat ik zeggen wil. Zal men zulk een natuur, die zo van Christus verheerlijkt wordt, nu besmetten met de drek der zonden.

Nederig moet u zijn, en dat van Christus leren; die Zichzelf vernederd heeft, en de gestalte van een dienstknecht heeft aangenomen, Filip. 2: 7. Hoe moesten wij Hem navolgen? Maar hoe weinig Christelijk is het, dat men hovaardig van hart is? Gij moet een kind worden met Christus, en als David kunnen zeggen: *O Heere! mijn ogen zijn niet hoog, maar ik ben als een gespeend kind bij zijn moeder.* Ps. 131: 2. O, hier moet gij komen met nederige lichamen en verootmoedigde harten; volgens Jezus' les, Matth. 11: 28, *Leert van Mij, dat Ik ootmoedig ben, zachtmoedig en nederig van hart.* U, die nog zo op uw goede naam, staat, en eergevoel hebt, en de vlaggen van de wereld laat waaien, u hebt geen recht aan Christus' nederige geboorte; u hebt geen deel aan Jezus' lijden en verdiensten; want allen die dit in hun harten zien, kunnen niet anders dan door Hem veranderd worden, en trachten ook mede nederig te wezen.

Christus zal u nederig maken, indien Hij uw is; en gelijk Hij geformeerd is in ons, zo moeten wij ook naar zijn beeld geformeerd zijn, en Hij moet een gedaante in ons

krijgen. Hij werd de menselijke natuur deelachtig; wij moeten ook wat anders hebben. En wat toch? Wij moeten de Goddelijke natuur deelachtig worden, en nieuwe schepselen zijn in Christus, en met Hem een nieuw leven bekomen, door een vernieuwd christelijk leven, heiligen wandel, en geestelijke vernieuwing der wedergeboorte; dat ik nu wat verder volgens mijn tekst zal betogen, en toe-eigenen op onze wedergeboorte en geestelijke staat.

De Heere is getrouw in het vervullen van Zijn beloften, die waarlijk volbrengende, gelijk hier zulks blijkt in het zenden van Zijn Zoon. Immers Hij is de waarheid zelf, een God die niet liegen kan, als zijnde de onveranderlijke Jehovah, die het wezen aan alle zaken en beloften geeft. Die getrouwe God, op wiens beloften wij staat mogen maken, om dezelve met geloof te vermengen, omdat Hij het beloofd heeft in deze geboren Christus, in welke alle beloften zijn *ja en amen*. Zodat wij door 't geloof op de belofte leven, zonder te haasten, maar dat wij alle zwaarigheden, die tegen de vervulling van Gods beloften, 't zij uit onszelf, of uit de Satan, door 't geloof overwinnen, en onze vrijmoedigheid niet wegwerpen.

Bent u als weggedrevenen, ongetroosten, twijfelmoedig, dan hebt u lijdzaamheid van node, opdat u Gods wil mag doen, dan zult u Gods genade geloven, en kracht tot heiligmaking verkrijgen.

Maar zegt een gelovige: *Ik zie geen waar leven der wedergeboorte in mijn ziel, ik heb de dingen niet inwendig in mij gewerkt.*

Antwoord. Doch u moet niet leven door gezicht, maar door 't geloof; er zijn er maar weinigen aan wie God die genade doet, dat ze zijn liefde gevoelen, en in hun harten zien uitgestort; wees niet van die, welke zich onttrekken, en zeggen: *ik zal er geen deel aan hebben*. Zo konden die de vertroosting Israëls verwachten, ook die zwaarigheden gemaakt hebben; dat ze onwaardig waren, dat het hoe langer hoe erger met hen werd; dat ze Jezus niet zagen, noch voelden; evenwel, Hij, Die verwacht werd, kwam. *Laat ons dan navolgers zijn van degenen, die door geloof en lankmoedigheid de beloften beërfd hebben*, Hebr. 6: 12, 15. Er is een tijd en uur der genade, op welke God zeker de verwachtingen van Zijn volk voldoet. Hoelang Gods kinderen wachten, eindelijk komt de verwachte zaak, gelijk wij zien in de tekst. Voor vele eeuwen was dit zaad beloofd, en menigmaal opnieuw beloofd; hoe reikhalzend werd daarnaar gewenst, en eindelijk *in de volheid des tijds zendt God Zijn Zoon, geworden uit een vrouw*, Gal. 4: 4. Hij heeft de tijden en stonden in Zijn eigen hand: Hij maakt alle dingen schoon in zijn tijd, die altoos de beste is, Pred. 3: 11. Hij is de God der hoop, en de Verwachting van Zijn volk, dat Hij niet laat beschaamd worden over zijn hoop. Zegt dan: *O mijn ziel! zwijg Gode, want van Hem is mijn verwachting*, Ps. 62 : 6. *In de tijd des welbehagens zult gij verhoord worden.*

Gelovigen, dit kan uw ziel moed geven, en uw hart versterken. Waar zijn ze die de Heere verwachten, en op Zijn goedheid hopen? Keert weder tot uw sterkte: verwacht in geloof, wedergeboorte, en heiligheid, en U zult de begeerte uws harten krijgen, en geenszins beschaamd worden, en uw verwachting zal niet afgesneden worden. *God wacht om u genadig te zijn*, Jes. 30: 18, 19. Geloof maar, en wacht in hoop. 't Is Gods wil onze heiligmaling, en bevestigt ons zijn liefde, omdat Hij lust en welgevallen aan u heeft, Ps. 147: 10, 11.

De goddelozen die niet, of kwalijk hopen, en de zonden aan de hand houden, zijn onverstandigen en dragen van hart om te geloven, die op de beloften Gods geen staat makende, hun harten laten hangen aan de wereld, en niet boven alles zoeken de

belofte der wedergeboorte en heiligmaking, in Christus gedaan, aan hen voorgesteld; maar zij weten, of achten, en zoeken die niet, omdat ze menen al rijk te zijn; al de beloften waar zij staat op maken, zijn aardse zegeningen en weldaden; *doch geen heiligmaking, zonder welke wij de Heere niet kunnen zien.* Hebr. 12: 14.

Gods kinderen handelen soms ook niet wel, wanneer zij alles terstond willen hebben, de grootste mate van het geloof en heiligheid, anders zijn ze moedeloos, ongelovig, treurig, vol vertwijfeling, hopeloos, troosteloos, en verwerpen hun staat. Deze doen slimmer dan de gelovigen, toen Christus kwam, als alle hoop scheen afgesneden te zijn, Simon, Zacharias, en anderen, die hoopten en wachtten. Wilt u God tot een ontrouw leugenaar maken? Maar mij dunkt, ik hoor u zeggen: *Mij is de belofte niet gedaan, ik ben te snood, wist ik dat God mij meende, ik wilde wel graag, maar nu kan ik niet geloven.* Ik vraag u: wie sluit u uit, en komt u de belofte niet toe, God meent u, die wil komen, hoopt en verwacht dan, arbeidt en bidt daarom.

Israël, hoop dan op de Heere, bij wien vele verlossingen zijn, Ps. 130: 7. Gods goedertierenheid duurt tot in der eeuwigheid. Gedraagt u als een gespeend kind, en wacht de Heere in de weg van Gods gerichten, als Hij zijn aangezicht verbergt, en wanneer al het uiterlijk voorkomen ontbreekt, ja, in duisternis van leven, en dood, in allerlei toestand; stelt dit als een sterken toren, tegen al uw vrees, aanvechting, ongerustheid, uw gebreken, sterke lusten en zonden; wacht op de Heere, bent sterk, en Hij zal uw harten versterken, Ps. 27: 14. Ziet uw doodheid niet aan; tegen alle noden en zonden hebt u de beloften; *wacht dan op Hem, die het voor u voleindigen zal, en niet laten varen 't werk zijner handen,* Ps. 138: 69 7.

Dit is onze vrijmoedigheid, en die een grote vergelding des loons heeft. Dat is een wonder, dat zelfs vrijmoedige verwachting een groot loon. Dat is te wandelen door 't geloof, ja, een goed gedeelte van de enge poort, dringt daardoor in. Dan geven wij God Zijn eer, wij verzaken onszelf, en hangen de Heere alleen aan, gelijk rechte kinderen Abrahams. Als Gods volk zich in slavernij bevond, toen werd de verlossing geboren; de tijden der benauwdheid, zijn de dagen der verlossing, wanneer de ellende zeer bitter is, en geen Helper schijnt te zijn, dan verlost Hij. Als Israël onder Farao en Hamans heerschappij zuchtte, toen werd hun verlossing geboren. Dan zal het volk niet roken aan eigen garen. Dan is het de tijd dat God zich ontfermt over wezen, Hos. 14:4. Dan legt de Heere zijn meeste eer in, Jes. 43: 25 3. En dan kon Hij hun ellende niet langer aanzien; als in Egypte en Babel, in al hun benauwdheid was Hij benauwd; de engel Zijns aangezichts heeft hen behouden, Jes. 63: 9.

Troost u dan in moedeloosheid. Zegt u: *mijn noden zijn groot, en zonder verkwikking, terwijl mijn zonden vele zijn, en sterk.*

Maar dan is God nabij om u te redden; Jezus de Verlosser wil u helpen; ziet dan op die Overste Leidsman der zaligheid.

Tot moedgeving,.

Zie hier wie de wedergeborenen zijn, door welke Christus geboren is. Het zijn die de duivel bestrijdt, en lagen legt; die hij 't geloof zoekt te doorsteken, en wijs maakt, dat ze zijn macht en heerschappij niet ontkomen zullen, dat hun zonden te veel en te sterk zijn; die zijn in angst der wedergeboorte. Die zich gebonden vinden onder de strikken der zonden, die onwillig zijn om zich ter heerschappij, als onderdanen van de satan, en der zonden, over te geven, maar zuchten en klagen daarover, Rom. 7: 24, die als

gedwongen schatting geven; maar zij haten wat ze doen, en roepen: *Ik ellendig mens; wie zal mij verlossen van het lichaam van deze doods!* Des duivels stadhouder, en de wereld mag hen dwingen, maar zij zijn daartegen aangekant; zij hebben de vromen lief, en gaan met die samen. O, hoe vrolijk mag u zijn! Horende dat de Verlosser is geboren, en dat Hij voor u is geboren, en tot u wil spreken van vrede, Zach. 9: 11, 12, *U ook aangaande o Sion! door 't bloed des Verbonds heb ik uw gebondenen uitgelaten; keert weer tot de sterkte, gij gebonden die daar hoopt, en Ik zal u dubbel teruggeven.*

Maar die kunnen zich nog niet verheugen, die geruste en zorgeloze mensen, die van geen last der zonden weten, maar die gewillig dienen, dezelve liefhebben, de wereld aanhangen, de onderdanen der zonden liefkozen en zitten in 't gestoelte der spotters. O, mocht u eens veranderd worden in de geest uws gemoeds, gelijk die zich beklagen te zijn onder slavernij, die zo graag waren in de vrijheid der heerlijkheid van Gods kinderen, en als nieuwe schepselen wedergeboren; ... voor die is Jezus, en in u geboren! Anders zouden geen van die dingen in u gevonden worden. Jezus is uw Verlosser in tijd van benauwdheid, om u te redden uit de handen van die u haten. Hij heeft het begonnen, en zal het zeker voleindigen, Matth. 12: 19, 20.

De Heere Christus is te Bethlehem geboren, de plaats voorzegd, Micha 5: 1. En in de tekst vervuld. Wat voordeel kan ons dit aanbrengen. Is het alleen dat wij tegen een Jood weten te bewijzen, dat onze Jezus de ware Messias is? Of dat wij Gods wijze voorzienigheid bewonderen, in het doen uitvallen tot zijn voornemen. O vrienden, er moet nog wat zijn, een ernstige begeerte, dat onze zielen dat Bethlehems broodhuis mogen zijn, om daarin te wonen door geloof. Ach! dat elke ziel die ons hoort, dan ware als de dorstige ziel van David, die in zijn dorst uitriep: *Wie zal mij water te drinken geven uit Bethlehems bornput, die in de poort is? En zijn drie helden braken door 't leger der Filistijnen, en brachten het water tot hem,* 2 Sam. 23: 15, 16. Ach! dat onze dorstende begeerte zo geweldig stormde op de poort van de hemel, dat dit levende water, Jezus Christus, onze dorstige zielen mocht verkwikken!

Immers, de hongerige ziel naar het brood des levens, en de dorstige naar deze wateren, zijn de zielen die zeker verzadigd zullen worden, en reeds in die hoop zalig zijn, volgens Matth. 5: 8, 4, 6. Die zielen worden bijzonder bij name geroepen van onze Heiland, Jes. 55: 1: *O allen gij dorstigen! komt tot de wateren.* Joh. 7: 37: *Die dorst heeft, kome, en die wil, neme het water des levens om niet.* Dat is Gods, en Christus en zijn Geest Hun Eigen werk, dat Hij de dorstige zielen verzadigt, en de hongerige met goed vervult. Dat deed Maria vrolijk zingen, Lukas 1: 53, en David, Ps. 107: 9. Deze zijn een huis Gods, een woning van Jezus, een tempel des Heiligen Geestes, waarin Christus door wedergeboorte zeker geboren is.

Klaagt u over gebrek? Hier is 't brood des levens.

Is er een, smartelijk gevoel van honger? Hier is 't enige voedsel, hier is genoeg, komt maar met ernstige begeerte, en steunt op Gods belofte. Kunt u zuchten, bidden, klagen, u zult verhoord worden.

Bent u onverzadigbaar, en is een weinig niet genoeg? Hoe meer u drinkt, hoe meer u dorst; hier is volheid. Zo zeker als uw ziel dorst naar de levende God, zo zeker is er Jezus in. U bent dat Bethlehem, o arme ellendige in uw ogen! Hoe rijk bent u! Wat is deze dag een blijde tijding voor u geboodschapt!

Maar hoe ellendig zijn zij, die dit niet gevoelende, nog zorgeloos zijn. Zij zijn rijk, en zullen wel zalig worden. Zij zijn ongevoelig voor zonden en geestelijk gebrek, doch weten niet dat ze ellendig zijn. Jezus, het levensbrood, is hun niet dierbaar; zij vertreden de honigzeem, zij hebben ernstige begeerten naar de wereld, maar niet naar Christus. Maar is uw zuchten, bidden en klagen aan de poort der genade? Zij zijn verzadigd. O ellendige, geen deel noch recht op dit brood te hebben...! Zolang gij u zó bevindt, bent u maar een huis van de satan, een kooi van onreine vogelen. O, verlaat uw vuil nest, en vlieg naar Jezus!

** Christus is geboren in een stal, gelegd in een beestenkribbe, gewonden in doeken, een ledige plaats, en slechte dingen in zijn logement.* Het hart waarin Jezus geboren wordt, is een leeg, laag hart, de windselen waarin het Jezus windt, is dikwijls een gekrookt riet van het geloof. Het was het ledige hart van de wenende zondares, waarin zich Jezus neerlag, tot heling en vertroosting. 't Was het hongerige hondje, de Kanaänese vrouw, die 't brood des levens verkreeg. Het zijn de kleine kinderkens, die Jezus' ontferming deelachtig worden. Het was niet de rijke Farizeeër, maar de arme tollenaar die door Jezus gerechtvaardigd werd. Zolang Paulus rijk was, zolang was hij arm, maar toen hij leeg en arm gemaakt werd, was hij rijk. Het wenende geloof windt Jezus in de ziel, de tedere lammeren draagt Jezus in zijn armen, terwijl Hij 't vette en sterke laat heenlopen, Jes. 40: 10, 11. Dit zijn Gods wondere wegen die hoger zijn dan onze wegen en gedachten, Jes. 55: 8, 9. Zo verdwaast Hij de wijzen der wereld, 1 Kor. 1: 19. Zo vernedert Hij het hoge, en verheft het nederige, 1 Petrus 5: 5, 6. *Zo doet Hij voor Zich overblijven een arm en ellendig volk, dat op de Naam des Heeren vertrouwt,* Zef. 3: 12, 13.

Christenen, wilt u Jezus Christus hebben? U moet u eerst leeg bevinden; die rijk zijn in hun ogen, kunnen niets krijgen; dit is de enige weg tot eer, van die in 's werelds ogen, zowel als in hun eigen ogen, veracht, leeg en niets zijn; leeg van genade in en van uzelf, bozer dan anderen, met Paulus, 1 Tim. 1: 15. Leeg van geloof en heiligheid, ja, van Jezus zelfs; die geen geld in de hand heeft, maar leeg tot Christus komt, ziende dat gij zonder Hem niets kunt doen. Jezus is voor u, Hij zal u aanzien, en in u wonen; want Hij is tot u gezonden, om u te vervullen met de rijkdom zijner genade. Al is uw geloof als een vonk, Hij zal het aanblazen, en u volkomen op Zijn tijd verzadigen.

** Als de tijd vervuld werd, dat Maria baren zou, zo baarde zij Jezus,* vers 6, op de bestemden tijd van Gods ontferming. O, gezegende des Heeren! die met Maria Zijn Woord bewaart en verbergt in uw hart, om niet te zondigen! Als die tijd der minne en die dag van genade komt, dan zult gij zien dat Jezus door wedergeboorte in u geboren is. Uw hartelijke bekommernis voor wedergeboorte, gemeenschap met God, en om heiligheid, zijn zekere tekenen dat het zaad der wedergeboorte door de Heilige Geest in u ontvangen is, en het baart zijn vruchten. Is het zo klaarblijkelijk niet in uw ogen, o! geloof, de tijd zal komen, de bestemde tijd, dat gij het zien zult, en ten laatste God roemen. En zeker, eerder zou die tijd zijn, zo gij dit ter harte nam. O, wacht voorts op de Heere, en dankt Hem voor de beginselen. *Immers die met tranen zaaien, zullen eens met gejuich maaien, als de Heere het oordeel zal uitbrengen tot overwinning,* Jes. 45: 15; 41: 20.

Waarschuwing

In de herberg was geen plaats voor Christus, vers 7. De wereldse en goddeloze harten willen Christus niet herbergen; die wereldlingen zijn als de Gadarenen, Hem

biddende, dat Hij uit hun landpalen zou vertrekken, en hun geen woorden toebrengen, door te leren, dat men niet zoeken moet de spijs die vergaat, maar arbeiden om de spijs die blijft tot in 't eeuwig leven. Zij horen niet graag hoe zichzelf te moeten verloochenen; hun kruis op zich te nemen; hun vijanden lief te hebben; Jezus na te volgen; Zijn dag heilig te onderhouden; ... allemaal dingen die hun niet aanstaan, veel minder hun recheroog uit te steken, hun rechterhand en voet af te kappen, en die weg te werpen. Christus is arm, zonder gedaante, Jes. 53.

- Zijn parels en kroon zijn voor hun ogen verborgen. Christus belooft toekomstige dingen, en wil als Borg de wereld toegeven.
- Zij kennen geen goud als dikke slijk; zij merken niet aan de dingen die men niet ziet, zij zijn van de wereld en gaan met dezelve verloren.
- Zij hebben geen plaats voor Christus, hun huis is vol vreemde gasten, de herberg huns harten is vol zorg, ijdelheden, bekommring, gerustheid en eigenliefde. Ach, daar is geen plaats! Of Christus smeekt door zijn dienaren, of Jezus aan de deur staat en klopt, zij doen niet open, de wereld heerst.
- Hun herberg is vol wereldlingen en vreemde gasten, die rijk zijn in hun ogen, die voor Christus geen plaats hebben, maar voor hun zelf die ingenomen hebben. Daar is 't vlees, met een heirleger van begeerlijkheden; daar is de keizer, de God van deze eeuwen, huil wereldkoning, die hun ogen verblind heeft. Daar is zijn stadhouder, de liefde der wereld, met al haar schijnbeloningen, waarover hij vrolijk is, niet wetende dat zij zo bedrieglijk handelen, en dat ze ten laatste hun waard doden zullen en aan Gods wraakrecht en de hel overleveren, nadat zij hem heftig beschuldigen.
- Dit alles maakt zulk een schrikkelijk gewoel en geraas in de herberg huns harten; en zoveel te doen, dat zij geen ledige tijd hebben, om naar Christus en zijn genadige aanbiedingen te kunnen horen. Het goede zaad werd in hen verstikt.
- Die vreemde gasten verstaan het ook niet, en arbeiden met alle macht dat zij geen gehoor geven aan zijn boden; dat zijn dwazen zeggen ze, die hun gewin, voordeel en vermaak zoeken uit te drijven, en hoe zal Hij dan zijn huis voorstaan? Zie hiervan is 't dat Jezus buiten 's huis naar de stal moet, hij wil noch kan Hem niet herbergen. Hij is dwaas zegt men, Hij heeft de duivel, wat hoort gij Hem? Joh. 7: 12, 20 en 8: 46, 52 en 10: 20.

Dat de mens toch met aandacht dit overwege! Elk verwondert zich over de inwoners van Bethlehem; maar zij konden zeggen: wij kenden de Heere der heerlijkheid niet, maar u kent Hem, en wilt Hem evenwel niet hebben.

Ik vraag u:

- is Christus wel rijk en dierbaar in uw ogen? Begeert u Hem? Bidt en smeekt u ernstig om Hem?
- Acht u andere dingen beneden Hem, ja, als schade en dreck? Zoekt u die niet boven Hem en zijn gemeenschap? Waar zijn meest uw bekommelingen over: om Hem, of om aardse dingen?
- Wat zoekt u meest in uw hart op te sluiten: of Christus, of de zorg en dingen der wereld?
- Wilt u de vreemde gasten en uw vermaak, eer en voordeel, om Christus laten varen? Want Hij wil met die niet samen wonen. Hier wordt uw dwaasheid ontdekt. Zij willen hun hart voor Christus niet opschikken.
- Wordt niet het goede zaad, dat u dikwijls door 't horen van Gods Woord ontvangt, verstikt, en blijft u niet onvruchtbaar?

- Luistert gij niet naar die vreemde gasten meer dan naar Christus en Zijn geboden? O, dat is zo klaar als de zon.

Dus doende bent u die goddeloze en boze herbergiers gelijk, die boze boeven om veel gewin herbergen, en eerlijke lieden afwijzende, laten doorgaan.

1. U bent rechte dwazen, die verkiezen het vergankelijke voor het onvergankelijke, het tijdelijke voor het eeuwige; leest Jes. 55: 2 en Jer. 4:22. Uw vijanden acht gij uw ware vrienden, en kiest de zonden, wereld en satan voor Christus, de dood voor het leven, de hel voor de hemel.
2. U doet zo een groot kwaad tegen uw eigen ziel; u verstoot het goede en kiest het kwade; de boze zonden huisvest gij liever dan Christus, de Vorst des levens, die daar is de weg, de waarheid en het leven, Joh. 14: 6. Zodoende maakt u zich de zaligheid onmogelijk en het eeuwige leven onwaardig. Hij kwam tot de zijn, maar die wilden Hem niet aannemen, Joh. 1: 10, 12.
3. De helse straf zal uw deel zijn; want de heidenen, en zelfs deze inwoners van Bethlehem zullen opstaan in 't oordeel tegen ulieden. Dit zal een hel in de hel zijn, en uw zonden zonder verschoning blijven voor eeuwig.

Geluk van Gods volk

O hoe gelukkig zijn de zielen, die niets hogers wensen, dan Jezus te mogen herbergen in hun harten; dat blijkt:

1. Omdat ze Zijn eer en eeuwige rijkdommen kennen, terwijl zij Hem begeren, die hun van God geworden is tot wijsheid, rechtvaardigmaking en volkomen verlossing, 1 Kor. 1: 30. Is 't u ernst? Zeker Hij zal komen, gelooft, en u hebt Hem, daar zijn Zijne beloften. Openb. 3: 20: *Die Mij de deur opent, Ik zal tot hem inkomen, en met hem Avondmaal houden, en hij met Mij.*
2. Omdat ze treuren, en meer willen hebben dan deze uiterlijke dingen, die zijn niets in hun ogen; 't is hun maar om Jezus te doen, en dat Hij hen heiligen mag, Filip. 3: 7- 10.
3. Hun hart is bereid voor Christus, 't is leeg van uw eigen gerechtigheid, het is vol ziekte en krankheid. O, wilde de Medicijnmeester maar komen! Wel dan, u hebt Hem van node, en Hij is voor zulken gekomen.
4. Zij hebben de vreemde gasten leren kennen, en zien tot hun grote droefheid, dat ze die niet kunnen uitdrijven zij zijn hun te machtig; daarom roepen zij steeds, dat Jezus met zijn gesel wilde komen, en die allen uit zijn tempelhuis huns harten uitdrijven, dat Hij daar als Koning mocht heersen, en hen reinigen. Ja, dat is hun studie. Ach, konden zij maar volmaakt zichzelf reinigen van alle besmettingen des vleses en des geestes, volbrengende hun heiligmaking in de vrees Gods, 2 Kor. 7:1.
5. Zij zijn zoveel meester geworden, dat zij zoveel meesters niet zijn als tevoren, ofschoon zij als de Kanaänieten nog onder Israël willen wonen, also dat ze hem tijd moeten geven, om Christus' stem te horen, dat zij moeten zwijgen om met Christus te spreken. Hem te nodigen en Hem alles aan te bieden. Zij moeten horen dat Hij hun veracht, en daarom doen de vreemde gasten hem alle leed, smaad en hoon aan die zij kunnen. Zo het vlees niet wil, als traagheid, ongeloof, en de duivel met de wereld, hen met lasteren bespotten, zij staan die dapper tegen. O zeker die willen Christus herbergen, die zoveel om Christus lijden willen van al die vreemde gasten.
6. Zij luisteren ook niet meer naar hun raad, hoewel zij nog dikwijls door hun arglistigheid bedrogen worden; maar daarom verlangen zij temeer om Christus te

herbergen; zij klagen over die boze verleiders, bij God en Christus, zij zijn ze zeer moe, en arbeiden om niet meer van hen bedrogen te worden; hoewel het hun niet geheel gelukt. Daarom verlangen zij om ontbonden te zijn, en zelfs hun herberg te verlaten, en in het lichaam uit te wonen, om bij de Heere in te wonen, 2 Kor. 5: 29. O! dat zijn de harten waarin Jezus woont.

Nu wil ik u betuigen voor de Heere: is het zo met u gesteld? Immers moet het zo wezen, of u bent verloren; maar met de zwakste kinderen Gods is het zo. O, dit heeft u de Heere geleerd door Zijn Geest. Wel geeft dan de Heere de eer van Zijn genade, en bent blijde en getroost; want Jezus zal in u wonen, de vijanden verminderen, en ten laatste verpletteren, en u kronen met de kroon der heerlijkheid, Openb. 2: 10.

Dit moet ook dienen tot ernstige vermaning en opwekking, dat wij allen Jezus zoeken te herbergen in onze harten, niet voor een dag, maar voor al de dagen van onze levens; niet op deze Kerstdag, of een Paasdag, en daarna de zonden en satan te dienen. Nee,

- daartoe is Christus geboren en in de wereld gekomen, om onder ons te wonen, Zijn vermaak is met zulke mensenkinderen, Spr. 8:31. *Die Hem in zijn hart vindt, die vindt het leven, en trekt een welgevallen van de Heere*, vers 35. *Die de Zoon heeft, die heeft het leven der genade en het eeuwige leven*. 1 Joh. 5: 11, 12.
- Jezus is daartoe arm geboren, omdat Hij in onze zielen zou wonen, om die rijk te maken, te heiligen, te reinigen, en Gode te versieren, en te ondertrouwen, 2 Kor. 8, 9 en 11: 2.
- Jezus is de Parel van grote waarde; waar Hij komt, brengt Hij volle schatten mee, Matth. 13, Rijkdom en eer.
- Jezus zal Zijn verteerde kosten rijkelijk betalen. Zijn loon is met Hem, Hij geeft duurzaam goed, en doet beërven wat bestendig is, Spr. 8: 18, 19, 21 3.
- Jezus heeft een heerlijk gezelschap met Zich, zijn Geest en Zijn Vader komen tegelijk, en maken woning in de ziel, Joh. 14: 21, 23.
- Jezus zal alle schade en verderf van de woning afweren, en alle kracht der vreemde gasten ontzenuwen, Joh. 10: 27-28.
- Jezus brengt vrede en gerustheid met Zich, tot in eeuwigheid, Jes. 32: 17- 19. 4.
- Jezus gaat gemeenzaam met zijn waard om, houdt met hem Avondmaal, en zal nooit van hem afscheiden, maar stervende neemt Hij hem mee in de eeuwige tabernakelen; want waar Hij is, daar moet ook Zijn dienaar wezen.

Die nu vraagt wat moet ik doen om zulk een heerlijk, weldoend Persoon te mogen herbergen?

Antwoord. Meent u dit van harte, dan is het huwelijk klaar! Wel dan, bereidt Hem een plaats, geeft Hem uw hart, drijft alle vreemde gasten buiten, zegt tot al uw zonden: *henen uit!* Zie toe dat u niet één met liefde behoudt. Willen zij tegen uw wil blijven, roept tot uw Zielenvriend Jezus om hulp. Smeekt en nodigt Hem gedurig, drukt Hem op uw hart, toont hoe nodig gij Hem van node hebt, telt Hem alle vreemde gasten op, bijzonder de sterkste. Stel Hem uw ellende klaar voor, als de verloren zoon; kent uw onwaardigheid, dat Hij tot u zou inkomen, bidt Hem nochtans omwillen van Zijn barmhartigheid, dat Hij komt, in u woont, en eeuwig bij u blijft met Zijn Geest en genade hier op aarde, en hiernamaals met Zijn liefde en heerlijkheid in de zalige eeuwigheid; die hemelse rust, die overblijft voor het volk Gods, die Hem liefhebben in onverderfelijheid. Amen.

Elfde preek over Lukas 2:8-12

En er waren herders in diezelfde landstreek, zich houdende in het veld, en hielden de nachtwacht over hun kudde.

En ziet, een engel des Heeren stond bij hen, en de heerlijkheid des Heeren omscheen hen, en zij vreesden met grote vrees.

En de engel zei tot hen: Vreest niet, want, ziet, ik verkondig u grote blijdschap, die al de volke wezen zal.

Namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus, de Heere, in de stad Davids.

En dit zal u het teken zijn: gij zult het kindeke vinden in doeken gewonden, en liggende in de kribbe.

De Apostel Paulus zegt, 1 Tim. 3: 16: En buiten allen twijfel, de verborgenheid der Godzaligheid is groot: *God is geopenbaard in het vlees*. Wonderbaarlijk was Jezus geopenbaard in Zijn geboorte, want God werd mens; wat eeuwig was, wordt tijdelijk; Die een Geest was, wordt lichamenlijk; het leven zelf wordt sterfelijk; die een Heere was van alles, wordt geboren als de minste slaaf; Die de hemel tot Zijn troon had, wordt gelegd in een kribbe; wiens dienaars zijn duizenden van engelen, Die wordt nu verstoten van de mensen, geworpen bij de beesten. Is dat niet een grote verborgenheid, daar 't eeuwige tijdelijk wordt, God-Mens, dat gevleesde Woord. Die dit maar verstaat, is terstond overwonnen, en moet haast toestemmen dat dit een grote verborgenheid is.

Maar niet minder wonderlijk is deszelfs prediking, die zo veracht wordt geboren. Diens geboorte wordt door de engelen gepredikt; en zo is Hij gerechtvaardigd in de geest, gezien van de engelen, gepredikt onder de Heidenen, geloofd in de wereld. Hoewel Hij van de mens geboren zijnde, daar zo lang verkeerde, die de mensen verstieten, en die de aarde veracht, dient de hemel zelf. Dit is dan een wonder boven wonder. Want gelijk in Christus' geboorte zonderlinge nederigheid was, zo is in de verkondiging van deze Zijn geboorte een zonderling grote en wonderlijke heerlijkheid.

Wij hebben deze morgen gezien Jezus' wonderlijke verachting. Ziet nu Zijn wonderlijke heerlijkheid. door de prediking des engels. Hier is de eerste openbaring van Christus' geboorte. Daarin zijn twee dingen aan te merken. Men kan die afdelen:

- I. Door een predikatie der engelen; cancio Angelica.
- II. Een lofzang der engelen; cantio Angelica.

In deze redevoering der engelen zijn twee dingen aan te merken.

1. De omstandigheid van de predikatie.
2. De openbaring zelf aan de herders.

1. De omstandigheden van deze openbaring zijn twee.

- (1) De prediking aan wie dit geschied, vers 8, en 2.

- (2) De manier op welke zij wordt gedaan, vers 9. Die methode is hemels, met welke dit wordt geopenbaard aan de herders, die woonden op het veld, wier werk was in de nacht te waken over hun kudde.

1.

Er is geen plaats op aarde, waar God nederdaalt, of waar de engelen verschijnen, of die is daarom verheerlijkt door de patriarchen en profeten. Als wanneer een hemelse stem Abraham weerhield van Zijn Zoon Izak te slachten, die plaats werd genoemd Jehovah Jireh, *de Heere zal het op de berg voorzien*. Hier verschenen de engelen aan de herders in die landouwe; een plaats tussen Bethlehem en Jeruzalem, gelijk sommigen menen, hetzelfde stuk land waar Jakob sliep, en de engelen op en neer zag klimmen op de ladder, die van de aarde naar de hemel reikte; en als hij ontwaakte, bouwde hij een altaar, en noemde die *Bethel*, 't huis Gods. Gen. 28: 18.

Nu, waar kon het eerste nieuws van Christus' geboorte en menswording beter verkondigd worden, dan in dezelfde plaats, waar ze eerst is gezien en vertoond in een gezicht. Waar kon die blijde boodschap beter verkondigd worden, dan waar ze beloofd was aan de aartsvaderen, de patriarchen, waar Jakob olie goot boven op de steen; de eerste zalving met olie waarvan wij lezen in de Schrift. Op dit stuk land is door Gods voorzienigheid eerst geopenbaard Christus, de Gezalfde des Heeren. Daar stond het altaar, die genoemd was Bethel, de Kerk Gods, die als een heilige plaats gezegend is als een huis Gods, en een poort van de hemel. Dus gedacht God aan de eed die Hij Abraham gezworen had, als Hij dat ware zaad aan de vaderen had beloofd, ofschoon lange tijd, en vele jaren daarna in dezelfde landstreek van Bethlehem, aan de herders eerst het verkondigen.

De menswording van onze Heere Jezus is zo vol wonderen, als de hemel met sterren. Dit heerlijk Kind, geboren te Bethlehem, werd daar niet eerst bekendgemaakt. Hij was ontvangen te Nazareth, en geboren te Bethlehem; Hij woonde en leefde lang te Kapérnaüm maar stierf buiten Jeruzalem. Christus verkeerde meest in Galiléa, een (half) heidens land; de Zoon Gods hield Zich (soms) meer bij de Barbaren op dan bij de Joden te Bethlehem, die Hem verstieten. Zijn moeder bracht Hem voort binnen de muren van de stad der Joden, Bethlehem; maar de tijding werd eerst gehoord buiten in 't land, dat de Heidenen toebehoorden. De wijzen uit het Oosten kwamen op het gezicht van Zijn ster, met goud en wierook naar Jeruzalem, om Hem te offeren en te aanbidden, waarover Jeruzalem zowel als de Koning Herodes beroerd werden, op de boodschap van die nieuwgeboren Koning der Joden, Matth. 2: 2. Hij kwam tot de Zijnen, maar die wilden Hem niet aannemen .

Christus werd eerst bekend gemaakt aan de Heidenen, die waren vreemdelingen der verbonden: niet aan de Joden, die de tabernakel dienden; want Jezus, om het volk te heiligen, door Zijn eigen bloed, heeft buiten de poort geleden, Hebr. 13. De weldaad van het leven en de dood van onze Zaligmaker werd niet alleen meegedeeld aan het zaad Davids, maar ook aan zondaren uit de heidenen. Hij leed niet binnen, maar buiten Jeruzalem, omdat de vruchten van zijn dood voor allen open lagen. Hij voer naar de hemel van de Olijfberg, buiten Bethanië, omdat Hij 't Koninkrijk der hemelen opende voor al de gelovigen. De voordelen van Jezus' menswording waren zowel tot zaligheid der Heidenen, als voor de Joden, voor wie Hij vlees was geworden, en in de wereld kwam.

Een andere omstandigheid van de plaats is in de tekst dat de engel het open veld verkoos, om de Messias van de wereld te verkondigen; want de priesters van de tempel zouden niet blij zijn te horen van Zijn komst, om al de schaduwen en voorbeelden te doen vertrekken en af te snijden. Zij, die de stad bewoonden, wilden zulk een Profeet niet ontvangen en verwelkomen, die tot hen zou zeggen: *Verkoopt alles, en geeft het de armen, en gij zult een schat in de hemel hebben*. De pleitplaats des gericht zou lachen met Zijn voorstel: *die uw rok ontnemt, laat hem ook uw mantel*. Maar de effen velden waren niet gekant jegens 't gevoelen van een Zaligmaker, welke is Christus de Heere. Op haar aangename vruchten werd deze liefelijke tijding eerst uitgestort, alsof de dauw van deze nieuwe lichte dag, de aarde veranderde in een ander paradijs. Want nu zou Jezus' geboorte de wereld vervullen met heil en genade van een God van volkomen zaligheid. Nu zijn de bomen des Heeren vol sap, en zijn tempel vol gelovigen, gelijk de velden vol koren staan in de oogst. Dit was het goede welbehagen van Hem, Die geboren werd te Bethlehem.

2. *Ziet de wijze, hoe wonderlijk Jezus geboorte wordt geopenbaard door een engel, die in dit veld kwam bij de herders eer zij het wisten*. Waarmee komt Hij, en wat veroorzaakt dat? Vrees in zich.

- a. De openbaring, zelf, vers 10. *Vreest niet, ik boodschap en verkondig u een blijde tijding*. Zo bereidt hij hen voor, eer hij de zaak openbaart.
- b. De boodschap zelf, *dat u geboren is, heden nu, voor u, zulk een groot Zaligmaker*.
- c. De bevestiging daarvan, vers 12. Geloofst gij het niet? Ziet het met uw ogen; beeldt u geen heerlijkheid in, geen troon, of kroon en scepter; *maar een arm Kind, in doeken gewonden, ligt te Bethlehem, in een kribbe*.

1. De wijze van deze geboorte is zo wonderlijk als Zijn Naam Zelf, die toch wonderlijk is. Kon ik u maar aftrekken van aardse bijgelovige gedachten, dan zou dit kracht op uw ziel hebben. De boodschap geschiedde door een engel. Waarom niet door een profeet, door Zacharias, of een ander? Waarom door een engel?

- (1) Opdat zulke predikers moesten verkondigen dat wonder, en hun verzekeren zouden van die geboorte, Joh. 8: 44. Zij zijn onfeilbaar, en kunnen niet liegen.
- (2) Opdat blijken zou, dat dit Kind was de eniggeboren Zoon Gods, Die de engelen moeten aanbidden, Ps. 97: 7, en Hebr. 1: 6. Dan moetenzij Christus nog aanbidden, als Hij in de wereld is in de meeste vernedering. omdat te betonen zo prediken zij

2. Die engel stond daar. Sommigen duiden dit op de plaats waar hij stond. Hij hing als in de lucht. boven hun hoofd. Maar anderen nemen het op deze wijze: hij stond er onvoorziens. eer zij het wisten; zoals Hand. 4: 1; Lukas 20: 1, waar dit woord zo genomen wordt. Ziet, zo vaardig waren zij, daar staande eer de herders ervan wisten.

3. 't Bewijs is, dat de heerlijkheid des Heeren hen omscheen. Men moet dit niet oneigenlijk verstaan voor een bijzonder teken van Gods heerlijkheid, want die kan niemand omschijnen. Welk is dat teken geweest? Zien wij op de gewone stijl van Gods Woord, en ook op dit woord, zo blijkt dat het een schijnend licht van de hemel was, dat daar kwam, en hen als de zon omscheen; want er staat: de heerlijkheid des Heeren omscheen hen. Zij omscheen hen gelijk Johannes in de Openbaring van de Heere omschenen werd. Bijzonder indien men er bijvoegt Ezech. 27: 28, daar zag hij een troon, en gelijk als een vuur, dat rondom zich vertoonde, in zulk een gedaante. En als Christus Zijn heerlijkheid toonde, Openb. 1: 17. Zodat het licht wel *heerlijkheid*

genoemd wordt, en daar bijgevoegd; want in de gehele wereld is niet heerlijker, dan het licht, waarom het de naam van *heerlijkheid* draagt. En het wordt genoemd *de heerlijkheid des Heeren*.

- (1) Omdat het betoonde, dat de Heere daar bijzonder tegenwoordig was; als Exod. 16: 10; Ezech. 2:1. Die heerlijkheid toonde, dat de Heere daar was.
- (2) Dat licht schreef als met klare stralen, dat dit verachte Kind toch was de Heere van alles.

Daaruit leren wij: dat, hoe veracht Christus is, als Hij geopenbaard wordt aan de zielen van Zijn kinderen, zo komt Hij met heerlijkheid. Christus is verstoten van allen bij de beesten; nochtans als Hij geopenbaard wordt, zo gebeurt dit met des Heeren heerlijkheid. Joh. 1: 14, Het Woord is vlees geworden, en het heeft onder ons gewoond, en wij hebben zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als des Enig geborene van de Vader, vol van genade en waarheid. Christus is zwak vlees geworden; Het woonde ook onder ons, maar als Hij geopenbaard werd aan hen, die Hem zagen in een arm hutje, toen zagen zij Zijn heerlijkheid. En zo kan men Christus nog zien.

In het Oude Testament, als zij Christus door een straaltje zagen, was Zijn licht ook heerlijk. Jes. 9: 5: *Een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en wij hebben zijn heerlijkheid gezien; want Hij draagt die op zijn schouders, zodat men Zijn Naam noemt: Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vredevorst*. Die maar ogen heeft, die ziet dit. Als Christus aan 't kruis hing, zag Hem de moordenaar aan als Koning, die een rijk had, Lukas 23: 43. Hij zag een koninklijke heerlijkheid in Jezus. Die mens mocht denken: nu ben ik zoveel als Gij; nochtans zag hij een heerlijkheid in Hem, wanneer Hij in de grootste smaad was opgehangen, en niemand iets in Christus zag, zijn discipelen Hem verlieten, en anderen geen gedaante in Hem zagen om Hem te begeren. De moordenaar wordt maar door Christus geraakt! En dan ziet Hij door die verachten staat van ellende heen. O wonder! hij zag in Christus nog een Koninkrijk.

Maar het was nacht toen de engelen tot de herders kwamen, en waarschijnlijk in de laatste nachtwake, voor 't aanbreken van de morgenstond. Christus kwam om 't licht aan de dag te brengen, *en te verlichten een ieder mens, komende in de wereld*. Joh. 1. Op deze dag van genade bescheen de zaligheid de zielen der mensen, die geweest waren in de duisternis der verdoemenis, wanneer de zon zich onderdanig boog voor de geboorte van onze Zaligmaker, wanneer de Zon der gerechtigheid opging, en ons bezocht met een Opgang uit de hoogte. Zo de zon eens stilstond op de dag, op Jozua's gebed, waarom mocht de nacht niet verkort worden, om de geboorte van de Zaligmaker te aanschouwen? Dit kind van heerlijkheid was 's nachts geboren, die Hij veranderde in de dag.

Nu de Goede Herder, Die Zijn leven stelt voor Zijn schapen, wilde Zich eerst openbaren aan de goede herders, die waakten over hun kudde. Mij dunkt, ik zie zijn belofte ontdekt aan Mozes, Jakob en de patriarchen, wiens beroep en hantering het was hun schapen te hoeden en te bewaren, in deze een daad, dat Hij de herders verkiest boven alle anderen, aan wie de triomf van Zijn geboorte wordt ontdekt en bekendgemaakt. De eerste man, die God in de hemel vond, was de rechtvaardige en onnozele Abel, een getrouw herder, zoals wij lezen Gen. 4: 4. Nu de eerste mensen, die de Godmens Jezus Christus op aarde vonden, waren de herders, die er het eerste gezicht van hadden. Israël was verlost van dienstbaarheid uit Egypteland, dat de hel

verbeeldde; en dat werd uitgewerkt door Mozes, die de schapen van zijn vader hoedde, Juda was verlost uit Babel; een ander voorbeeld van de hel, op 't gebod van Cyrus, die toen een machtige prins was, doch eerst een herder. Maar de ware verlossing werd eerst bekendgemaakt en overal verspreid door de herders, die hun kudde weidden in de velden van Bethlehem.

Dit blijde nieuws mochten de priesters hebben in de tempel en de herders in het veld, hoewel die ver vaneen waren. Maar Zacharias mocht zeggen: "Heere, wij hebben dikwijls de lammeren geofferd, 's morgens en des avonds; tweemaal daags hebben wij uitgezien naar de zaligheid van 's werelds Heiland, die in 't vlees zou komen, als wij de offerande bereiden."

De herders mochten ook zeggen: "Heere, wij hebben zorgvuldig onze kudde gevoed in de hitte des daags en de koude 's nachts, niet zozeer om de wol en 't voordeel, maar opdat deze offerande mocht geslacht worden op Uw altaar. Nochtans deze onnozele dieren zijn maar schaduwen van dat ware Lam Gods, dat lijden moest en gedood worden voor de zonden der wereld. Maar nu is het ware tegenbeeld van al die voorbeelden gekomen, om Gods gerechtigheid te voldoen."

Ziet, Gabriël verscheen aan Zacharias, de priester, en de tronen van de hemel wensden deze herders geluk en zegen, alsof zij zeiden: op deze nieuwe tijding zo verlaat de velden, geeft over uw kudde schapen, er is geen verder gebruik van brandoffers; gaat, ziet het Kind dat voortaan de arme beesten zal bevrijden van slachten, en de wereld zalig maken van haar zonden.

Een engel des Heeren verscheen aan deze herders. Ziet hij komt even nadat Maria was verlost. De ware zelfstandigheid van een engel is niet goed zichtbaar voor een mens; hij kwam in een gedaante voor de mens verdraaglijk. Zacharias was bezocht door zulk een gezant van de hemel, terwijl, hij met offeren bezig was in de tempel, Lukas 1: 11. Daar verscheen hem een engel des Heeren, en de engel Gabriël was gezonden tot de gezegende maagd Maria, in de stad van Nazareth, vers 26. Hij was een bijzonder Serafim, die altoos staan voor Gods troon. Het werk waaromtrent hij kwam was van 't hoogste aanbelang, er was nooit om groter bezigheid een engel gezonden van de hemel op de aarde. Hij kwam met grote spoed, nadat Christus was geboren; want hij zegt, dat hun heden geboren was, in de stad Davids, de Zaligmaker, welke is Christus, de Heere. Als God Sodom wilde verderven, maakte Hij zulks zijn vriend Abraham bekend, voor wie Hij zulks niet wilde verbergen, Gen. 18: 17. Veel meer als de Heere een volk wilde behouden, wilde Hij zulks door een engel openbaren, alsof Hij zei: *Zal Ik voor deze godsdienstige, herders, die zo zorgvuldig zijn, de dingen verbergen die ik gedaan heb tot hun zaligheid?* Christus werd geopenbaard aan de herders, aan de wijzen in 't Oosten, aan Simeon en Anna in de tempel.

Zie, een engel verscheen hen. Maar hoe kunnen wij een Geest zien? Onze lichamen zijn geboren, maar de hun waren geschapen; ons vlees is voortgekomen uit de lendenen van Adam, maar hun wezens zijn bijzonder geestelijk geschapen; niet naar de natuur, maar door Gods vinger. Onze ziel verlevendigt het lichaam dat ze bezit, maar hun lichamen zijn niet bezielde door de adem des levens, maar zijn bewegende geesten, doch hier zichtbaar voor de aanschouwers. De verschijning des engels was hier niet verbeeldende, maar wezenlijk; want ziet de engel des Heeren was gezien van al de herders.

Maar waarom of deze geboorte des Zaligmakers niet verkondigd werd door mensen in plaats van des Heeren engel?

1. Gelijk een boze engel veroorzaakte, dat de dood in de wereld kwam, zulk een goede engel was een bekwaam en goed werktuig, om de tijding te brengen van zaligheid; want daarom heeft de Zoon van God vlees aangenomen, om de gevallen mensen te herstellen. Onze eerste ongehoorzaamheid was veroorzaakt door een boom, onze verlossing is uitgevoerd op de boom des kruises. Wij waren gewond door de lust van moeder Eva, maar genezen door de buikvrucht van Maria. Hier was boom voor boom, en vrouw voor vrouw. Een boze Geest verzocht ons tot ons verlies, daarom is een goede Geest ijverig om te dienen als werktuig tot onze herstelling. Daar is engel voor engel.
2. Zij waren uitnemend bezig om Christus te openbaren aan de wereld, door velerlei wegen. Dus verscheen een engel aan Maria en Jozef, na Jezus' geboorte aan de herders. Zij verrichten goedwillig alle goede dingen aan ons in de strijdende kerk, omdat wij de engelen Gods zullen gelijk zijn, in de dag van Christus' tweede verschijning en komst ten oordeel. Wij zullen samen de Heere loven, en leden zijn van een triomferende kerk, voor eeuwig. Wij zullen een geestelijk gezelschap uitmaken, om hiernamaals de Halleluja's te zingen. Engelen maken een samenkomst met ons, en zijn getuigen van ons gedrag in Gods huis. Dat ons moest zijn als een poort van de hemel. Waar is dan uw eerbied, uw lichamelijke vernedering, als u komt tot Gods huis? Durft u enig onbetamelijk ding doen, daar de engelen als getuigen tegenwoordig zijn?

Nu, de heerlijkheid des Heeren omscheen hen van rondom. God deed een groot licht schijnen in die plaats, die de nacht voor de herders zo helder maakte als de dag. Wanneer een klare wolk doorbrak, en helder scheen in de toewijding van Salomo's tempel, de tekst zegt, 1 Kon. 8: 11: *De heerlijkheid des Heeren vervulde het huis des Heeren.* Het was niet voegzaam dat de wezenlijke heerlijkheid van God, die geen mens in dit leven kan genaken, door ons zou gezien worden; - wij mochten zeggen zoals Manoach: Wij zullen sterven, omdat wij God gezien hebben; - Die zegt: *niemand kan Mij zien en leven.* Hier was de vertroosting van een lieflijk licht, als de schaduw en voorloper van de heerlijkheid. Ziet dit in enige overeenkomst:

1. In de verheerlijking van onze Zaligmaker op de berg, Zijn aangezicht blonk en scheen als de zon, en Zijn klederen waren wit als het licht of als sneeuw, hoewel Christus nog niet verheerlijkt was; Zijn lichaam had nog niet de onverderfelijkheid aangedaan. Het was het welbehagen van Zijn Godheid, op die tijd zo van gedaante te veranderen, Zijn aangezicht en klederen; want van de vereniging Zijner Goddelijke natuur, werd de plaats rondom uitwendig met Zijn heerlijk licht beschenen.
2. In de opstanding, wanneer ons vlees zal bekwaam zijn om een inwoner van de hemel te wezen, niet alleen het aangezicht, maar het gehele lichaam des mensen, zal gezien worden op een triomferende wijze, gelijk een pilaar van licht, met onuitsprekelijke schoonheid, zal van de ziel doorstralen, tot sieraad van 't lichaam. Zo lees ik Dan. 12: 3, dat de wijze en Godzalige zal schijnen als het uitspansel van de hemel, en die er velen gerechtvaardigd hebben; als de sterren voor eeuwig.
3. God werpt een straal van eer en glorie op hen, als Hij hen verkwikt en beschijnt met Zijn Goddelijke tegenwoordigheid. Als in de veertig dagen, dat Mozes was op de Berg, tweemaal kwam hij neer om te spreken met de kinderen Israëls, wanneer hij niets veranderd was; maar wanneer de Almachtige voorbij hem ging, en Zijn

machtige Naam in zijn oren klonk, als Mozes neerkwam, glinsterde het vel van zijn aangezicht, en 't volk was vervaard om hem nabij te komen. Exod. 34: 30. Gods schijnende Majesteit, waarin Hij verscheen, maakte Mozes' aangezicht glinsterende. Stéfanus de martelaar, had zulk een straal van Christus' heerlijkheid, als de zon zijn aangezicht bescheen, en al die in de raad zaten zagen zijn aangezicht, als dat van een engel. Hand. 6: 15. 4. Er heeft een verlichting niet alleen de persoon beschenen, maar ook wel de plaats door een hemellicht, daar zij stonden op de dag; welk licht veel heerlijker was, als de helderen dag die zon beschijnt, gelijk Saulus op de middag, als hij naar Damaskus reisde. Hoort zijn eigen getuigenis voor Agrippa, Hand. 26: 13. *Des middags, o Koning! zag ik op de weg een licht van de hemel, boven de klaarheid der zon, schijnende rondom mij, en al die met mij reisden.* Zo was het hier met de herders op Jezus' geboortedag, als zij de wacht hielden over haar kudde bij nacht, de heerlijkheid des Heeren omscheen hen van rondom. God heeft het licht geschapen, om Zijn Eigen werk te verheerlijken, en Zijn heiligen geformeerd om Hem te prijzen en Zijn lof te vertellen.

Dus trok de Heere God dit heerlijk kleed aan als een licht om uit te drukken de majesteit van Zijn Zoon, die nu geboren was, om de wereld te zaligen. Het vermindert niet Zijn uitstekende grootheid, omdat Hij ligt in een kribbe, maar men acht Hem hoog, bij dit teken van de hemel, dat zo de heerlijkheid des Heeren rondom schijnsel gaf over Jezus' geboorte. Nederigheid mag zich gering vertonen voor ons gezicht, maar die is heerlijk in de ogen Gods. Hij ziet op die verootmoedigd is en verbrijzeld van hart. *Want alzo zegt de hoge en verheven God: Ik woon in 't hoge en verheven, opdat Ik levend make de geest des nederigen, en verkwikke 't hart des verbrijzelden.* Die de hemel heeft tot Zijn troon, en de aarde tot Zijn voetbank, wil zien op zulk een verslagene van geest, die voor Zijn Woord beeft. Jes. 66: 5. De Vader werd vergeleken bij 't licht in 't uitspansel, en Christus Zijn eniggeboren Zoon bij 't licht der zon, en zij willen samen woning maken bij die Hem liefhebben en Zijn Naam vrezén, voor die zal de Zon der gerechtigheid opgaan, en er zal genezing zijn onder Zijn vleugelen. Mal. 4: 2.

1. Hieruit blijkt, welk een bekwame straal van uitstekend licht deze boodschap der engelen vergezelschapte, tot vertoning van de Zoon Gods. Aanmerkt dit toch behoorlijk, dat de heerlijkheid van God is de beste viering van de menswording van Zijn Zoon, waarnaar uw blijdschap moet gericht zijn, in matigheid en ootmoedigheid, alsof des Heeren heerlijkheid rondom u was. Immers het Koninkrijk Gods bestaat niet in spijs en drank, maar in gerechtigheid, vrede en blijdschap, door de Heilige Geest; die zijn liefde uitstort in de harten der gelovigen, die met Hem verenigd zijn. Christus was gekomen om zalig te maken dat verloren was. Laat deze kostelijke tijd geen gelegenheid geven tot verlies, in plaats van winst, en tot bevordering van uw zaligheid. Looft God in de vergadering van Zijn volk, prijst Hem, en heiligt de Heere in 't binnenste van uw hart, door een heiligen wandel, in uw liefdadigheid omtrent de behoeftigen. Dit is God te verheerlijken, en de Christelijke onderhouding van Jezus' geboortedag in vrijheid en blijheid. *Maakt dan de Heere met mij groot, en laat ons samen Zijn Naam belijden,* Ps. 34: 4.

2. Deze lichte verschijning rondom de herders, is een schaduw van 't heerlijk licht van het Evangelie. De wet van Mozes was gegeven aan het volk Israëls als de berg Sinai vol mist was, en donkere pilaren van rook, want daar waren vele dingen aan dat

Joodse volk overgeleverd, die omwonden waren met duistere zwachtels van schaduwen en voorbeelden, maar de getrouwheid van het Evangelie is zo klaar als het licht, en de rechtvaardigheid van Gods beloften als de middag. De wet was een kaarslicht voor de voet; want Salomo zegt, Spr. 6: 23. 't Gebod is een lamp, niet alsof het een heldere brandende lamp was, maar een kaars of fakkel, zoals David zegt, Ps. 119: 105: *Uw Woord is een lamp voor mijn voet, en een licht op mijn pad*; alsof de oude wet maar had geweest een kaars onder een maat. Maar het Evangelie is zo groot als de zon aan het uitspannel, een kaars op de kandelaar, een licht op de berg, dat rondom schijnt, waardoor de gehele kerk (Christus' familie) geheel verlicht wordt, gelijk een kaars die lustig brandt, aan ieder mens die in een kamer is, licht geeft, maar niet verwarmt. De wet was een kaars, waarbij men lezen kon, en de wil Gods leren kennen; maar het Evangelie geeft licht, niet alleen, maar ook warmte en verkwikking, ijver en blijdschap, aan die het ontvangen; gelijk het is in 't volgende vers:

3. *Ziet ik breng u goede tijding van grote blijdschap, dat die Evangelische engel goed maakt. Want u is geboren de Zaligmaker, Christus de Heere.* Het licht beschijnt uitwendig de herders, en inwendig in hun harten, dat is rondom in ziel en lichaam.

O, allen die u inbeeldt dat het licht van het Evangelie u beschenen heeft, zowel als anderen; u kent Christus en Zijn verlossing, en gij denkt dat is genoeg voor u. Maar vindt u enige troost daarin? Bent u warm, en daardoor brandende gemaakt, gelijk de Emmaüsgangers zeiden: *Brandden onze harten niet, als Hij ons de Schriften opende?* Als u koud bent in uw belijdenis, en niet zorgvuldig, welke weg de godsdienst staat of valt, onverschillig door welke weg Christus wordt gediend, dan schijnt het licht niet rondom u; gij hebt het van buiten, maar niet van binnen.

De donkere nacht werd opgehelderd door een schijnende wolk op de geboorte van onze Zaligmaker, dat betekende, dat Hij zou zijn een licht van vertroosting voor die zaten in de duistere nacht van vervolging en ellende. Maria Magdaléna kwam vroeg tot het graf, als het nog duister was; zij weende en klaagde, omdat zij Jezus' lichaam niet vond; en ziet het was nog zeer vroeg en donker, een tijd om de droefheid te vermeerderen; maar ziet een engel wiens aangezicht was als het licht, en zijn klederen wit als sneeuw, verlichtte haar hart, en vervrolijkte haar geest, omdat Christus was verrezen uit de doden. Dus gaat het licht op voor de rechtvaardige, en blijdschap voor de oprechte van hart; want die met tranen zaaien, zullen met vreugde maaien.

Neemt een ander teken van droefheid, dat gehoord werd aan de poort van de dood; Petrus werd geketend, bewaard in de gevangenis. en had een slechte plaats in de laagste kerker, een donkere hoek; nochtans komt er een engel tot hem, voor het uur waarin hij de dood verwachtte, welke lang voor de morgenstond was, en een licht scheen in de gevangenis, Hand. 12: 7. Hoewel geen uitwendige straal van licht wonderbaar op de heiligen schijnt, op hun ketens en in hun gevangenis, nochtans de Vertrouster de Heilige Geest, laat niet na hun duisternis van binnen op te klaren; in 't midden van hun droefheid komt Gods barmhartigheid hun ziel verkwikken. door 't licht van des Heeren genade en goedertierenheid, die hun beter is dan het leven. Ps. 63: 4. De martelaren die verbrand werden, gevoelden dikwijls onuitsprekelijke troost en vreugde van boven in hun vurige beproeving; de vlam die hen verteerde, was een schijnend licht des engels, om hen van rondom te bestralen en te vertroosten. Dus gaat de oprechten het licht op in de duisternis, zij hebben overwinning tegen de geestelijke vijanden, en de vrede met God die alle verstand te boven gaat.

4. Laat ons dit gebruik maken van de eerste komst van onze Zaligmaker in de wereld, in 't vlees, hetwelk Paulus doet van Zijn tweede komst in heerlijkheid. 1 Kor. 4: 5, De Heere komt, die de verborgen duistere dingen zal aan 't licht brengen, en openbaar maken de raadslagen van het hart, en dan zal ieder mens lof bij God hebben. De allerverborgenste dingen zullen dan openbaar in 't licht gesteld worden, en de gedachten van alle harten voor Hem ontdekt, Ps. 7: 10: *De rechtvaardige Heere beproeft de harten en de nieren.* God trekt uit al wat in onze borst verborgen ligt, zijn kennis schijnt in de donkerheid van onze harten alsof het licht was. Christus kon de overlegging van Nathanaëls hart en gedachten zien; zeggende: *Ziet waarlijk een Israëliet, in welke geen bedrog is.* Waarop Nathanaël beleed: *Gij zijt de Zoon Gods, Gij zijt de Koning Israëls.*

Helaas dat wij zo voortgaan in duisternis, en niet verstaan dat de ongerechtigheid van de straf en 't oordeel zal achtervolgd worden; ziet de ontdekking van Achans diefstal, en Gehazi's ontrouw. Hoewel u denkt het is nacht, en niemand ziet het, maar Gods heerlijk licht is rondom u.

5. Zo haast als de wereld was gezegend met de geboorte van dit heilig Kind, God en mens, deden de engelen hun witte klederen aan, de lucht was klaar en helder, de duisternis klaart op. *Daarom laat ons afleggen de werken der duisternis, en aandoen de wapenen des lichts, en wandelen als kinderen des lichts.* Onze lichamen moeten kuis en rein zijn, omdat Jezus onze natuur aannam, en die gezegend heeft. Gods Woord moest men met meer eerbied horen, omdat Christus het gepredikt heeft. De aarde moest een heilig land zijn, omdat Jezus die betreden heeft. Onze wandel moet eerbaar zijn als van de kinderen des daags, omdat de Opgang uit de hoogte ons bezocht heeft. De heiligen zijn zowel als de engelen in een staat des lichts, waarin zij kennen gelijk zij gekend zijn, hoewel duister als in een spiegel, zien de heerlijkheid des Heeren. Het Evangelie van genade is een goudmijn van licht en heerlijkheid. Het is niet de schuld van het Evangelie, maar van onze eigen duisternis, zo wij daaruit niet leren aandoen het ware bruiloftskleed. De Apostel Paulus noemt het *de Heere Jezus aan te doen.* Wanneer het geweten overtrokken is met de duisternis van verzoeking, vlucht zij tot de spiegel der genade, en herstelt zich door daarin te zien. Als een wijs dienstknecht niet wil gevonden worden met schuld in de hand, wetende dat zijn Meester nabij is, zo moeten wij onze zaligheid uitwerken, terwijl het dag is, en daarin eerlijk wandelen, als getrouwe dienstknechten, die hun heer verwachten; en weten niet hoe nabij zijn komst is in Majesteit. Ieder kind des lichts wil zijn lamp brandende hebben in zijn hand, en daarbij zal uw Heere en Meester weten dat gij zijn discipelen bent, zo gij de waarheid spreekt, en komt tot het licht, alsof de heerlijkheid des Heeren rondom u was. Zoekt zo Hem te genieten die is, licht van licht, God van God, en te wonen met Hem in die stad die geen zon noch maan nodig heeft, want de heerlijkheid Gods verlicht hen, en het Lam is haar kaars. Dan kan men zeggen met Paulus, Kol. 1: 12: *Dankende de Vader, die ons bekwaam gemaakt heeft om deel te hebben aan de erfenis der heiligen in 't licht.*

Er zijn verscheidene voorbeelden, door welke men weten kan of het licht van het Evangelie ons beschenen heeft; en als Hij zich openbaarde, dingen gezien heeft, die men anders niet zien noch horen kon, 1 Kor. 2: 9; 2 Kor. 12: 5. Dat kan men niet zien niet horen; maar mogelijk bedenken; doch dit ook niet, want al waren er duizenden voorbeelden, dat kan men niet uitdrukken, dan door een sterk geloof, gelijk Mozes had, Hebr. 11: 25 27. Hij ziet Christus, die arme mens; maar alle dingen moest Hij verlaten; hij doet het ook; want hij zag de Onzienlijke, en daarom zo verachtte hij de

schatten van Egypte, en achtte Christus' smaadheid meer rijkdom, dan een zoon van Farao's dochter genoemd te worden; willende liever met Gods volk versmaad en veracht zijn; want hij zag op de vergelding des loons, terwijl Gods heerlijkheid hem omscheen en versterkte.

Dit kan ook bewezen worden uit zwakke gelovigen, uit tweeërlei werking van dit gezicht.

- (1) Bijzondere vergroting van de zonden in hen. Hoe komt het, dat gij die duisterheid kent, en u zo verdoemt? Dat komt omdat gij Christus' heerlijkheid ziet; want als men twee strijdende dingen bij elkaar stelt, zo blijkt 't best het onderscheid; en als gij ook Jezus' heerlijkheid ziet dan kent gij het meest uw boosheid. Dat staat in Jesaja 6: 4. Hij zag Christus op de troon, en toen hij zijn zonden zag, toen zag hij Christus, en roept uit: *Wee mij, ik verga, want ik ben een mens van onreine lippen, en mijn ogen hebben de Koning der heerlijkheid gezien.* Hoe meer gij uw zonden ziet in haar gruwelijkheid, is dat een klaar teken dat Christus in Zijn heerlijkheid u geopenbaard is; wanneer men met Job zegt: *Nu zien U mijn ogen, en ik heb berouw in stof en as.*
- (2) Een andere beweging is verslagenheid, en die nederwerping van hun ziel voor Christus. Zo doen hier de herders, *zij werden bevreesd.* Waarom? Zij werden verlicht; gelijk Paulus, Hand. 9: 3. 4, Hij, bevende en bevreesd geworden zijnde, riep uit: *Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal?* Waar komt u dit vandaan? Gij werpt u neer, omdat u Hem ziet, en daarom, durft u zo niet tot Hem komen. Want dat is een vast bewijs dat Christus met Zijn heerlijkheid aan u geopenbaard is; want daarom werpt gij u zo neer tot in de hel toe, en durft Christus niet aanzien. Zou ik tot zulk een Zaligmaker durven komen, daar ik zo boos ben? Ziet gij dan wel, dat aan de zwakste ziel Christus' heerlijkheid geopenbaard is? Omdat ook die zich onwaardig acht, en daarom schroomt zij.

De reden waarom dit zo zijn moet, dat Christus Zijn heerlijkheid aan zo een openbaart, zijn genomen gelijk als van het lichamelijk gezicht: dan ziet men een zaak als zij niet is uit ons gezicht, en dat goed is, en wanneer de lucht klaar is, dat men in 't licht gesteld is; en zo is 't hiermee, om deze redenen:

1. Omdat Christus ons wordt nabij gebracht, en zoals Hij inderdaad is; want anders was het duivelsbedrog, daaronder te komen, 2 Kor. 11: 14. Indien men Hem nu ziet als Hij is, moet het wezen in een hemelse en Goddelijke heerlijkheid; want 1 Kor. 2: 8, *Hij is de Heere der heerlijkheid.* Ja, Hij is 't afschijnsel van Gods heerlijkheid, Hebr. 1: 3. Indien men nu een afdruksel van de zon had, hoe heerlijk zou dat zijn. Volgens Matth. 17: 3 7, de wolk heeft hen overschaduwde; en een stem uit de hemel riep: *Deze is mijn geliefde Zoon, in denwelken Ik mijn welbehagen heb; hoort Hem!* En de discipelen, dit horende, werden zeer bevreesd. Deze geschiedenis komt in verscheiden dingen met onze tekst overeen. Ziet Openb. 1: 16, 17. *En Hij had zeven sterren in Zijn rechterhand; en uit Zijn mond ging een tweesnijdend scherp zwaard; en Zijn aangezicht was, gelijk de zon schijnt in haar kracht. En toen ik Hem zag, viel ik als dood aan Zijn voeten; en Hij zei: Vrees niet; Ik ben de eerste en de laatste.* Als Christus Zich zo laat zien en horen, zo moet dan ook Zijn heerlijkheid daar zijn, als Hij zich vertoont aan de ziel, en als die de Koning ziet in Zijn schoonheid.
2. Omdat Hij ons de ogen opent, en verlichting geeft in het verstand, om te zien de hoop zijner roeping, en de kracht van Zijn heerlijkheid, Ef. 1: 17. Als God dit niet

doet, dan ziet men niet; maar als Hij zich aan ons openbaart, dan doet Hij de schellen van de ogen vallen, Hand. 9: 18. Want de duivel blinddoekt de mensen; en daarom zien zij dit niet, omdat het Evangelie voor hen bedekt is, zodat de God van deze eeuw hun zinnen verblindt, opdat hen niet bestrale het heerlijk licht, in 't aangezicht van Jezus Christus, 2 Kor. 4: 4. Maar God opent ons de ogen, en geeft verlichting van de kennis der heerlijkheid. Hand. 26: 18, *Om hun ogen te openen, en hen te bekeren van de duisternis tot het licht, en van de macht van de satan tot God, opdat zij vergeving der zonden ontvangen, en een erfdeel onder de geheiligden, door het geloof.* Dan gaat de hemel open, als hij Christus aan ons openbaart, ons de ogen opent, om Hem terdege te zien; want hoewel wij hier niet zo klaar in graden zien, als hierna, 1 Kor. 13: 12. Zo zullen wij Hem nog eens van nabij zien en kennen.

3. De middelen, waardoor dit heerlijk licht de ziel beschijnt, zij is geestelijk, en krachten die de Heere ons heeft ingestort. De oorzaak is de Geest, die ons de ogen opent, en alle mist doet verdwijnen: want als men open ogen heeft, en 't licht vol dampen en nevels is, dan kan men niet zien; maar de Geest doet die mist in ons verdrijven. 1 Kor. 2: 9, 10: *Hetgeen het oog niet heeft gezien, en het oor niet heeft gehoord, en in het hart des mensen niet is opgeklimmen, hetgeen God bereid heeft die, die Hem liefhebben.* Doch God heeft het ons geopenbaard door zijn Heiligen Geest. Dan schijnt de Heere mee in onze harten, om te geven verlichting van de kennis der heerlijkheid Gods, in 't aangezicht van Jezus Christus; Wiens heerlijkheid wij dan zien, en worden naar dat zelfde beeld veranderd van heerlijkheid tot heerlijkheid, als door des Heeren Geest.

Tot ontdekking

Dit moest dienen tot ontdekking van die deerlijke staat van velen onder ons. Waar Christus als onze Zaligmaker komt, daar komt Hij met een bijzondere vertoning van zijn heerlijkheid. Hoe is 't nu met u? Is Hij u al heerlijk voorgekomen? Zo gij u nauw onderzoekt, twijfel ik niet of velen zullen zich beschaamd vinden; als namelijk:

1. Die Christus niet zien met de heerlijkheid Gods. Velen zien in Jezus wel wat heerlijks, maar niets Goddelijks. Ik vraag u: ziet gij wel meer in Christus dan in een ander? Velen menen alles wel te zijn, hun hart gaat open, maar 't is niet zulk een verheuging, als ziende in Christus Gods heerlijkheid. Joh. 5:34: *Doch Ik neem geen getuigenis van mensen aan; maar dit zeg Ik, opdat gijlieden zoudt behouden worden.* Zij verheugen zich ermee, evenals de Joden voor een korte tijd; met velen, ook voor de tijd, was 't heerlijk, maar niet in die heerlijkheid als van Gods Zoon, want het duurt niet lang.

2. Die niemendal in Hem zien, geen gedaante om Christus te begeren, Jes. 53: 2. Wat besef hebt gij van Jezus' heerlijkheid, die nu zit en slaapt, terwijl die u verkondigd wordt. Als er een engel nu hier tegenwoordig was, zou u wel slapen, gelijk u nu doet, terwijl ik Christus aan u zoek te openbaren? Maar u kent Christus niet in Zijn heerlijkheid. Anderen willen om Jezus niet een stip van een kleine zonde laten; zouden die in Christus wel enige heerlijkheid zien? O nee! want dan zouden zij al die dingen van de wereld graag om Hem verlaten.

3. Zij verachten Christus; Hij is hun een steen des aanstoets en een rots der ergernis, 1 Kor. 1: 21, 22: *Want nademaal, in de wijsheid Gods de wereld God niet heeft gekend, door de wijsheid, zo heeft het Gode behaagd, door de dwaasheid der prediking zalig*

te maken, die geloven; omdat de Joden een teken begeren, en de Grieken wijsheid zoeken. Doch wij prediken Christus de gekruisigde, de Joden wel een ergernis, en de Grieken een dwaasheid; maar die geroepen zijn, is het een kracht Gods, en de wijsheid Gods. Hier zijn wel duizend mensen, die wij in Christus' Naam gebeden hebben, als een gezant Gods, zij wilden zich met Hem laten verzoenen; maar zij willen niet horen, en zo verachten zij Hem.

4. Die zich schamen Christus te belijden. Ziet u Zijn heerlijkheid, gelijk die is, en schaamt gij u Zijner? Zou gij u wel een Koning schamen? Paulus schaamde zich het Evangelie van Christus niet, want het is een kracht Gods tot zaligheid, een ieder, die gelooft, Rom. 1: 16. Hoort wat Jezus zelf zegt, Lukas 12: 8: *Een ieder, die Mij belijden zal voor de mensen, die zal ook de Zoon des mensen belijden voor de engelen Gods, maar wie Mij verloochenen zal voor de mensen, die zal verloochend worden voor de engelen Gods.* Schaamt gij u Christus? U kent Hem nog niet. En dat doen allen, die geen armen en zieken bezoeken willen. Maar als gij u Christus schaamt om boze mensen, hoe zouden die dan tot Christus gaan, om zijn heerlijkheid? Schaamt u niet, want Zijn heerlijkheid ziet u niet.

Die zich hieraan schuldig vinden, moeten dit bedenken.

- (1) U hebt geen deel aan Christus; tot anderen die dit zien, kan men zeggen dat Christus voor hen geboren is, gelijk de engelen zeiden tot de herders; maar gij die het niet ziet, voor u is Hij nog niet gekomen. Ik zal van Christus spreken, als van de Geest der waarheid, Joh. 14:17: *Welke de wereld niet kan ontvangen, want zij ziet Hem niet, noch kent Hem niet.*
- (2) 't Is een vast bewijs van gruwelijke ongelovigheid. U mag zeggen wat u wilt; wij zijn gelovigen, en wij zijn zo vele jaren lidmaten geweest. Nochtans dit zeg ik tot u: *gij gelooft niet.* Jes. 53: 1: *Wie heeft onze prediking geloofd?* In plaats van Jezus te achten, zo verachten zij Hem. Arme ongelovige, voor wie 't Evangelie bedekt is, 2 Kor. 4: 3.
- (3) U bent in dezelfde verblinding met de Joden, hebt geen gezicht van Christus, maar bent zo blind als mollen; want zij zagen geen heerlijkheid in Hem, en waren blind, doordien hun harten zijn verhard geworden; want tot op deze dag blijft hetzelfde deksel in 't lezen des Ouden Testaments, zonder ontdekt te worden; hetwelk door Christus teniet gedaan wordt, 2 Kor. 3: 1.4. O wee u, die dit niet zien, en dat deksel ligt nog op uw hart.
- (4) U bent arme schepselen, en slaven van de duivel. 't Is hard, maar waarachtig, 2 Kor. 4: 4, In wie de God van deze eeuw de zinnen van die ongelovigen verblind heeft, opdat hen niet bestrale de verlichting van het Evangelie der heerlijkheid van Christus, die het beeld Gods is. Ziet gij arme mensen, de duivel verblindt u, en die heerst over u.
- (5) Dat is de oorzaak dat velen in de zonden blijven; uw onkunde maakt dat gij nu zo vele zonden doet. Indien u Christus kende, zou u nog zondigen willens en wetens? Dan moest u erger zijn dan de Joden die zulks doen zouden, waarom Christus gestorven is. *Hoe zult gij ontvlieden, indien gij op zulk een grote zaligheid geen acht geeft?*
- (6) Die heerlijkheid zal u verderven in de dag des oordeels. Hij zal komen om wraak te doen over degenen die Hem niet kennen, en het Evangelie van Christus ongehoorzaam zijn, zowel als die Heere der heerlijkheid; *waarom zij tot straf zullen lijden het eeuwig verderf van het aangezicht des Heeren, en van de heerlijkheid zijner sterkte: wanneer Hij zal gekomen zijn om verheerlijkt te*

worden in zijn heiligen, en wonderbaar in allen die geloven, 2 Thess. 1: 8- 10. Nu lacht men daarmee, maar de tijd zal wel komen, dat gij zult schreien.

Kentekenen

Beproeft u dan. Is het zodat Christus zich openbaart aan de zielen van Zijn kinderen en daar zijn heerlijkheid vertoont? Ziet dan toe, hoe het met u gesteld is; daarom zal ik enige merktekenen geven, om te weten of het zo met u is.

1. 't Blijkt uit zekere eigenschap van dit gezicht van Christus' heerlijkheid, daaruit kunt u weten of uw gezicht al goed is, *indien gij alle dingen niet acht, maar die veracht, als drek en schade acht, om de kennis van Christus*, Filip. 3: 7, 8. Mozes achtte Jezus' smaadheid meer rijkdom te zijn, dan al de schatten van Egypte, Hebr. 11: 21. Indien de wereld voor u staat, gij nochtans nevens God in Christus niets hebt, noch lust en bemint in hemel of op aarde, acht dat niemendal. Zo was het met de herders, wanneer dit licht van Christus' heerlijkheid hen omscheen, zo dachten zij niet om hun goederen, en zijn daarover niet bekommerd. maar zij verachten dit alles. En zo is het ook met de minste ziel der kleinste gelovigen, die Christus gezien heeft; alle dingen verachten zij om de uitnemende heerlijkheid van Christus, zij zijn door het zien van die dingen zo aangedaan, dat ze alle dingen niemendal achten; want in Christus Jezus zijn duizendmaal meer dingen dan in die lichamelijke dingen.

2. 't Gevolg van die uitwerking is dat men volstrekt alles verloochent, en Christus volgen moet. Was hier een lasteraar, een bespotter en vervolger, aan wie Christus zijn heerlijkheid openbaarde, dan valt hij voor Zijn voeten neer en aanbidt Hem. Paulus blaast vervolging, moord en bedreigingen tegen Christus; maar als hem dit licht omscheen, gaat hij Christus volgen en aanbidt Hem, Hand. 9: 45 5. Is het zo niet met u gelegen, als gij Hem ziet? Dan verlaat men alles; maar gij die nog iets hebt, waar gij uw vertrouwen op stelt, en uw hart gerust stelt buiten Christus, u hebt Jezus' heerlijkheid nog niet wel gezien.

3. De oorzaak waarvan dit zien van Jezus' heerlijkheid komt, moet niet aards zijn, want het rijk van Christus is niet van de aarde. Zijn rijk is niet van deze wereld. Lukas 17: 41. Alle uiterlijke dingen moeten weg zijn, maar het moet komen tot het geestelijke gevoel, dat Christus onze Zaligmaker is, wij moeten alle aardse en zienlijke dingen wegwerpen, en het moet alleen zijn geestelijke heerlijkheid zijn, als Mozes. Hebr. 11: 27: *Hij hield zich vast, als ziende de Onzienlijke.* 2 Kor. 3: 18. *Wij, met ongedekt aangezicht, zien als in een spiegel, de heerlijkheid des Heeren, en worden naar dat beeld in gedaante veranderd, van heerlijkheid tot heerlijkheid, als door des Heeren Geest.* Christus in de krib doet mij nog verblijden, bij de beesten; daar zie ik niet op, maar alleen in Christus als mijn Zaligmaker. Indien het zo is, dan kunt gij u verzekeren, dat u Christus' heerlijkheid wel gezien en ontvangen hebt.

Troost

Dit dient tot vertroosting voor alle zielen die zodanig gesteld zijn.

1. Wees geestelijk zorgeloos. Beeft gij? *Vrees niet*, gelijk de engel zei tot Johannes, Openb. 1: 17, 18. Stoute zielen vrezen, maar u moet niet vrezen, die zo de heerlijkheid van Christus ziet.
2. Wees blijde. Wij verkondigen u grote blijdschap. In de tijd van Esther was er licht en blijdschap bij de Joden, dit moet bij u ook wezen, over de nieuw geboren

Koning Jezus, en zoveel meer de bediening des Geestes zal in heerlijkheid zijn; 2 Kor. 3: 8, 9, *Want indien de bediening der verdoemenis heerlijk geweest is, veel meer is de bediening der rechtvaardigheid overvloedig in heerlijkheid.* O, wees blijde; want vreugde is gezaaid voor de treurigen, en blijdschap voor de oprechten van hart. Ps. 97: 11, 3. Een heerlijke ziel is 't die dit ziet. 2 Kor. 4: 6: *Want God, die gezegd heeft, dat het licht uit de duisternis zou schijnen, is degene die in onze harten geschenen heeft, om te geven verlichting der kennis, der heerlijkheid Gods, in het aangezicht van Jezus Christus.* Dit had zulk een gezegende uitkomst in de gelovige Hebreëen, hfdst. 10: 34, dat ze de beroving hunner goederen met blijdschap aanzagen, wetende dat gij hebt in, uzelf een beter en blijvend goed in de hemelen. Zo bent u heerlijker dan iemand kan wezen, om deze reden:

- (1) De engelen dienen u. Al bent u arm, gij wilt een beter Vaderland zoeken, en bent begerig naar 't hemelse. Daarom schaamt zich God niet, uw God genoemd te worden, die Zijn dienstknechten zendt tot dienst van die de zaligheid zullen beërven. Waarom de Heere Jezus een grote prijs op hen stelt; zeggende: *Ziet toe dat gij niet een van deze kleinen veracht; want Ik zeg u, dat hun engelen in de hemelen altijd zien het aangezicht mijns Vaders, die in de hemelen is,* Matth. 18: 10. Nochtans die helden staan u ten dienste.
- (2) Het Evangelie van Christus, en alle beloften die in Hem zijn ja en Amen, Gode tot heerlijkheid, die zijn voor u, om u te verkwikken. Jes. 60: 1: *Staat op, wordt verlicht, want ziet uw licht komt, en de heerlijkheid des Heeren gaat over u op.* De engel zei: *Ik verkondig u grote blijdschap.* Immers gij zijt van Christus, en Christus is Gods. Ja, God is uw Vader, en u bent Zijn kinderen; erfgenamen Gods, en mede-erfgenamen van Christus. Zo bent u dan heerlijk.
- (3) Jehovah's heerlijkheid is al in 't midden van u, en bestraalt u met de verlichting van het Evangelie der heerlijkheid van Christus, die het beeld Gods is, 2 Kor. 4: 4, want die is 't die u de ogen verlicht. O, wat is dit een heerlijke zaak, als de Heere komt met Zijn licht in u! U weet wat de discipelen gebeurde, als zij met Christus op de berg waren, en Zijn aangezicht blonk als de zon, en zo zijn heerlijkheid zagen. O, gelukzalige zielen, waarin Christus door het geloof woont, terwijl gij in liefde geworteld en gegrond bent. Ef. 3: 17, Hij heeft een licht in u doen opgaan, en dat licht zal die heerlijkheid altoos vertonen.

Maar een nederig Christen zegt wel: *Ik zie nog zo weinig in Christus.*

Dat is waar, maar u ziet nog al wat in Christus; gij ziet uw gruwelijke zonden, en dat Jezus is het Lam Gods dat de zonden wegneemt, en een verzoening is geworden voor onze zonden. Als gij maar wat ziet, zo hebt gij nog al gezicht, maar anders hebben wij allen dit gebrek, dat wij nog weinig zien, en soms niemendal van deze heerlijkheid. Doch 't is wat anders dat ze ons omschijnt. Christus was bij de Zijnen, ofschoon zij Hem niet kenden. Lukas 24: 16. En of gij wat ongemak in uw ogen hebt, zo moet gij daaruit niet besluiten dat uw oog uit is, maar Christus staat al vaardig om u Zijn heerlijkheid te vertonen. Hoogl. 2: 7. Al schuilt Hij voor een tijd achter de tralies, nochtans Jezus' heerlijkheid is zowel bij u, als Hij zelf, tot aan 't einde van uw leven, zo lang u in de wereld bent.

Een kleingelovige is dikwijls vreesachtig, en zegt: *ik vrees dat mijn licht uitgaat: want het is zo klein, als maar een flikkering in mij.*

Toch weet, hoewel de maat niet even groot is, de grond is in uw ziel; want dit ziet gij nog altijd, dat, ofschoon uw licht klein is, God nog voor u zorgt. Werpt dan uw zorg op Hem, en vrees niet. U moet nu door geloof wandelen; en niet door aanschouwen, 2

Kor. 5: 7. Komt daar een gezicht, dat ongemeen is, of als de hemel in u komt, beeld u die niet altijd in, ofschoon u zegt, 't is goed hier te zijn, en tabernakelen wilt bouwen. Matth. 17: 3. Verheft uw hart naar Boven.

Dus doende zal de Heere u bij de hand nemen, u hier leiden door Zijn raad, en hiernamaals opnemen in heerlijkheid, Ps. 73: 24. O, dat nu die zaligmakende genade Gods, die allen mensen verscheen, hen onderwijzen mocht alle goddeloosheid te verzaken, matig en heilig te leven! Titus 2: 11- 13.

Het is, mijn lieve vrienden, nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen. maar als Hij zal geopenbaard zijn, die ons Leven is, dan zullen wij Hem gelijk zijn, en met Hem geopenbaard worden in heerlijkheid: want wij zullen Hem zien gelijk Hij is. *Kom, Heere Jezus, ja kom haastelijk. Amen.*

Toevoeging

De mensen zijn zeer ijverig bezig, zelfs ook wel 's nachts, in hun beroep; daar zij weinig arbeiden voor hun zielen. Dit is een beklaglijke en algemene dwaling, en erbarmelijke verdorvenheid, welke ontstaat:

1. Omdat hij gevoeliger is voor zijn lichamelijk, dan geestelijk gebrek. Hij zal 's nachts zijn kudde bewaren, maar dat zijn eigen ziel door de helse wolf wordt aangetast, dat gaat hem niet ter harte, omdat hij hoger noodzakelijkheid stelt in het een, dan in het andere.
2. Omdat hij 't geestelijk onderscheid mist, 1 Kor. 2:14, Dat komt ook met zijn natuur best overeen, die aards en verdorven is; die kennis en zorg heeft hij uit drang van zijn natuur, de andere moet hem van boven geleerd worden; maar de satan heeft hem verblind, en zijn rechteroog uitgestoken.

O, dat wij, die kinderen des licht zijn, zorg dragen, ziende hoe kostelijk onze ziel is, en hoe alles buiten Jezus vergankelijk is. Wij moeten bovenal arbeiden, en ons bekommeren over de zaligheid van onze zielen. Het gebeurt menigmaal, dat de mensen zichzelf afsloven in de wereld, en leven zonder rechte kennis en genieting van Christus, zijnde gerust en weltevreden, evenals de herders. Het komt hier vandaan:

- omdat de mens die inbeelding heeft, dat het wel is als hij zijn beroep naarstig waarneemt, even alsof de Heere niet meer van hem eist.
- Wegens de grote zorgeloosheid en boze gerustheid des mensen, behagen hebbende in zichzelf, en in zijn staat, die Christus niet kennen, en noodzakelijk om Hem te genieten.

Hoevelen zijn er onder ons, die dag en nacht arbeiden, maar 't is in de wind, die enkel gezet zijn op de aarde, Filip. 3: 19. Die dan gerust en vergenoegd zijn, Lukas 12: 19, evenals Lukas 4: 5, veel arbeid. Maar waar is Christus? Is uw zorg en arbeid om maar Christus te gewinnen? Velen zijn er die buiten allen godsdienst leven, slimmer dan heidenen; of als 1 Thess. 4:5. Anderen die op hun godsdienst vertrouwen, Jer. 7: 4: De tempel des Heeren zijn deze. Die Christus' gerucht wel gehoord hebben, doch zonder bescheiden kennis zijn. Die Hem in hun hersenen en mond maar niet in 't hart hebben, Matth. 7: 21. Die geen moeite willen doen om Hem te genieten, maar lui, lauw, en rijk zijnde, denken dat ze aan geen ding gebrek hebben, Openb. 3:17.

O! arbeidt om deze spijs, dat geestelijk brood des levens, dat uit de hemel is neergedaald, om zondaren het leven te geven. Tracht Jezus te kennen en te bezitten. Hij is die kostelijke Parel van grote waarde, Matth. 13: 46. Bent boven alles bekommerd om Christus, zoekt in Hem gevonden te worden, door Zijn gerechtigheid,

die uit het geloof is, Filip. 3: 9. Hoe rijk, hoe vrolijk, hoe vruchtbaar moet u nu zijn, o gij Koningsdochter!

Uit vers 9.

Een mens weet van Christus, en de dingen der zaligheid niet recht, maar is onbekommerd over wedergeboorte, geloof en ware heiligmaking, voor dat het hem uit de hemel geopenbaard wordt, gelijk de herders. Zolang hij in de natuur is, zo is hij zonder verstand een dwaas, en buiten zichzelf, met de verloren zoon. Hij kan wel veel weten en nochtans een harteloos volk zijn, Jer. 5: 21. *Een botte duif zonder hart*, Hos. 7: 11. Zonder zorg en vrees; een zot en oplopende is zorgeloos omtrent het toekomende. Hij is blind, niet ziende, wandelt in de duisternis. 2 Petrus 1: 9; Jes. 59:10; Zef. 1: 17. Hij is dood, zijn oren zijn onbesneden; of hij die opendoet zo hoort hij nog niet, Jes. 42: 20. Hij is vol zotte inbeelding, rijk, alles is zijn, als de zotten en hij heeft niets.

1. Dit toont ons de jammerlijke toestand van de meest uiterlijke Christenen, die in deze staat zijn, zichzelf behagen, en alles goeds inbeelden; maar stelt hen op de proef, zij zullen als de dwazen geen redenen noch bewijzen weten te geven; anders willen wij tot hun overtuiging niet zeggen. Komt, zegt mij: bent u wedergeboren, bekeerd, hebt u geloof, zult gij na deze zalig zijn? Ik vraag u: *wat bewijs hebt gij daarvoor?* Nu staan zij verstomd, en openbaren hun ellendigen staat, zij weten niet hoe zich voor Koningskinderen uit te geven, dagelijks God als Vader aan te spreken, en geen bewijs te hebben, wat dwaasheid is dat!

2. Dit toont ons het uitnemende geluk van degenen die hun God kennen, want zij zijn tot zichzelf gekomen, en opgestaan, en weergekeerd, Lukas 15: 17; Ef. 5: 8. Zij hebben een verstandig hart, en weten wat tot hun vrede dient, 1 Kor. 2: 10. Zij zijn vol zorg en bekommring, dat zij na dit leven toch wel mochten varen. Zij zien hun blindheid, en Jezus' volheid, deugden, en schoonheid, en zoeken in 't licht van zijn aanschijn te wandelen. Zij hebben besneden harten en oren, om naar Christus te horen. Zij weten dat ze niets hebben van zichzelf, maar dat hun alles is geschonken. Zij menen dat ze niets ter wereld hebben, dat zij vele lasten en schulden hebben: zij zijn armen van geest, die hongeren en dorsten naar Jezus' gerechtigheid, alsof zij niets hadden. Die recht geloven wat te hebben, zullen goede reden uit Gods Woord bijbrengen, en blijken geven dat ze op geen zandgrond, maar op een goed fundament bouwen.

3. Dit doet ons vragen naar de oorsprong van dit onderscheid. In de vromen zendt God zijn engel, dat is iets buitengewoons; *zij hebben de zalving van de Heilige Geest, die hun alle dingen leert*, 1 Joh. 2: 27, *en geeft verlichte ogen des verstands*, Ef. 1: 17, 18; 1 Kor. 2: 10. *Neemt het stenen hart weg, en geeft een nieuw vlezen hart*. Ezech. 36: 26. Werkt vrees en troost; gelijk de engel in de tekst. En dat is de eerste werking der genade, die hij gewaar wordt, en dan uitroept: *Wat zal ik doen om zalig te worden?* Hand. 2: 37. Hij zalft zijn ogen met Jezus' ogenzalf, en neemt de schellen af. Doorboort en opent zijn oren, om te vatten en op te sluiten in zijn hart, om voorzichtig te wandelen, Ef. 5: 15, 16. O wat zijn ze God ere schuldig! *Geeft de Heere de eer Zijns Naams*.

U die dit mist, bidt om deze Geest, en om van God geleerd te zijn, Joh. 6: 45. Geeft uw ziel geen rust, voor dat gij op goede gronden verzekerd bent van deze dingen.

Vers. 10.

Gelijk het eerste werk gewoonlijk naar de verlichting van de Heilige Geest is, vrees en bekommring, zo is ook het eerste en voornaamste werk van de Heilige Geest, die te troosten. Zij ziende op zichzelf, beginnen te vrezen; geen wonder is het dan, dat Hij troost; want dit is Zijn Eigen werk, om hen troostende te heiligen. Zij menen dat ze verloren zijn, en zijn zeer bedroefd en verschrikt; daarom: *vrees niet*. Zij weten niet dat ze zich verblijden mogen: daarom verkondigt hij hun grote blijdschap. Zij zijn dikwijls smartelijk en diep bedroefd, menen dat hun de blijdschap niet aangaat; zij weten, dat het zeldzaam is een begenadigde des Heeren te zijn; en wie weet of zij ook daaronder behoren, of zij ook van 't kleine kuddeke zijn. Hij zegt dan: *u, en ook alle volken, die klein en bekommerd zijnde, Jezus door 't geloof omhelzen*. Hij is voor u zowel als voor anderen geboren. Hij weet dat ze zich niet redden kunnen; daarom toont Hij tegen de zonden een Zaligmaker. Is de ziel belast met vele schulden, Hij toont ze de Christus, die hen verlost, leert, en waardig maakt, voor hen bidt, en als Koning hen leiden en helpen zal. Vreest zij een heirleger van zonden, voor de Satan, wereld, het vlees Hij wijst ze de Heere.

Weet ze niet waar, of hoe zij Hem vinden zal, het is in de stad Davids, in zijn beloften, die in Christus ja en amen zijn. Is de ziel twijfelachtig en ongelovig Hij geeft haar een teken, waar, en hoe Jezus gelegen is, en te vinden.

1. Verwondert u dan niet dat wij, die de bediening des Geestes en der verzoening hebben, ook last hebben om zulke bekommerde zielen te troosten, Jes. 40: 1, 2. Houdt dat voor geen vermetelheid. Ach! U verstaat de taal des Geestes nog niet.
2. Hoe kostelijk zijn Gods kinderen in zijn ogen, aan welke Hij zulk een grote eer en weldadigheid bewijst! ja zoveel zorg en moeite op Zich neemt, om hen te brengen tot die zaligheid, die Jezus voor hen verdiend heeft, Jes. 43: 4.
3. Hoe verkeerd doen zij dan, die zich met Rachel niet willen laten troosten, en dikwijls met hun ongeloof, het God en de mens moe maken, Micha 4: 8, 9; Jer. 31: 16. Alle vertroosting van zich afwerende, en zichzelf overgeevende aan angstige klachten, en zelfs zondige tranen. Sion zegt: *de Heere heeft mij verlaten*.
4. Laat onze raad u behagen: dat, gelijk gij u ontziet te zondigen, door vele woorden en lusten, gij ook zorg draagt, hier niet te zondigen door ongeloof, noch Gods Geest, noch zijn dienaars komt te bedroeven, met Gods vertroostende woorden in uw ziel plaats te geven. O, veracht de dag der kleine dingen niet! Het minste woord der beloften is zulk een kostelijke parel. Zie toe, dat gij geen oorzaak geeft dat Hij zich voor u verbergt.
5. Arbeidt dan na deze voor uzelf, gelijk gij gedaan hebt tegen uzelf; ziet en kent uw recht aan Gods beloften, tegen het ongelovig vlees en de satan. Zeg met David, Ps. 42:12: *Wat buigt gij u neer, o mijn ziel! wat bent gij onrustig? Immers is God mijn heil: mijn ziel zwijgt Gode, van Hem is mijn verwachting*, Ps. 40. 18; 61: 3, 4; 62: 3, 4; 71: 20, 21.
6. Ja, acht uzelf onwaardig, dat zoveel moeite om u genomen wordt, dat de hemelse Majesteit zulk een worm gedenkt en boden des vredes tot u zendt. Dan ongelovig te zijn, is uw meeste en grootste zonde.
7. Gij troostelozen, laat dit u een sterke spoorslag zijn tot heiligheid, dan zult gij zeker zijn dat gij waarlijk getroost bent. De duivel en het vlees troosten om te zondigen, en lui te zijn, maar de Heilige Geest om de Heere te leven.
8. Hieruit blijkt, dat het leven der Godzaligen het beste, zoetste, geruste en vrolijkste leven is, Ps. 23 en 119: 65.

Vers 12.

De allerheerlijkste dingen Gods schijnen verachtelijk in 't oog van de wereld; de Zaligmaker, de Christus, de Heere ligt in een kribbe; wie zou Hem daar zoeken? En dat was nochtans het teken. En stelt ons zo voor, dat de tekenen en zegelen des genadeverbonds slecht zijn in 't aanzien: opdat de mensen van iet tot niet, van wijs, dwaas worden, zichzelf verzaken, lerende hun geen grote dingen te zoeken. En zo legt Gods Geest Zijn schatten altijd in aarden vaten.

Hoeveel verschilt de wijsheid Gods van die der mensen! Die willen al van groten, wijzen, rijken, machtigen, pausen, kardinalen, aartsbisschoppen, koningen en keizers, geleerd en bestudeerd worden. Doch het zijn niet vele wijzen, rijken, noch machtigen; maar het dwaze van deze wereld heeft God uitverkoren, om de wijzen en rijken te beschamen, 1 Kor. 1: 26, 27. Dat wij dan dwaas leren worden, om Gode wijs te worden; verloochent uw verstand, gedraagt u als kinderen; leert dan uw harten van de wereld aftrekken, en uw goed en de zichtbare dingen niet te zoeken, maar alleen in Jezus. Stoot of ergert u niet aan de geringste van Jezus' navolgers en gelovigen. Veracht zijn dienaren niet, al zijn ze aarden vaten, van dezelfde beweging als andere mensen, ja soms arm naar de wereld; acht ze veel liefde en ere waardig om huns werks wil.

Vers 13, 14.

Waar wat goeds behandeld, gedaan of gesproken wordt, daar moeten wij ons terstond bijvoegen; want van stonde aan was er met de engel een hemelse heirscharen, God lovende enz. Pred. 4: 17; Matth. 18: 20. Dat is een teken dat wij Gods kinderen zijn, van dezelfde Vader, dat wij Gods Geest hebben; dat wij discipelen van Christus zijn, en dat wij eens bij de engelen zullen zijn.

1. Dit dient tot bestraffing van hen, die in godsdienst geen lust hebben; het Woord is hun tot een smaad; die het smaden, en lasterende zeggen, daar komen ketterijen uit voort. Liever is het dat ze met ijdele lieden verkeren en met goddelozen omgaan; dan zijn ze in hun element. O, laten wij ons anders gedragen, en veel gaan waar Christus is met zijn Geest en Woord; daar vindt men Gods vrede, zegen en leven. Dit is het rechte voorbeeld van de hemel, en zodoende doet men engelenwerk.
2. Hoe groot moet de heerlijkheid van de koning zijn, die zulke heerlijke heirlegers heeft! Geen vlees maar geesten; niet alleen vele duizenden der engelen, maar heirlegers; niet vele, maar een menigte der hemelse heirlegers, die Hem ten dienste staan, eren en verheerlijken. Wie zal zijn heerlijkheid met gedachten kunnen navolgen? *O hoe welgelukzalig is dan 't volk, wiens God de Heere is, 't volk dat Hij Zich ten erve verkoren heeft!* Ps. 33: 12.
3. Hoe dwaas zijn ze, die God tot hun God niet zoeken? Hoe ellendig die in de zonden voortvaren, en de Satan tot hun gezelschap hebben? O, laat ons trachten in Jezus te geloven, Zijn eer en glorie zoeken! Hij zal ons van alle schande verlossen, zijn heirlegers tot onze dienst bestellen, ons tot Zijn kinderen en erfgenamen maken, ja ons eens verheerlijken en doen blinken als de zon.
4. De inwoners van de hemel zijn vervrolijkt, en geven Gode ere, wegens zijn grote liefde tot de mens. Dit beschaamt zulke mensen, die nergens door bewogen, noch overtuigd worden, en die al dit grote heil zorgeloos verzuimen. 't Zij men op de fluit speelt, zij dansen niet; zingt men klaagliederen, zij wenen niet, maar zijn ongevoelig als de stenen, die over nietige dingen zich verwonderen, die zich over

aardse dingen verblijden, die God nooit ere toebrengen, maar zich in de zonde verblijden.

5. O, wat een boos ding is een ongelovig hart! God berovende van Zijn eer, de ziel van blijdschap, God en de engelen bedroevende; en daarom zal God u wederom bedroeven. Dit moest u dienen tot ernstige opwekking, om anders te zijn. De engelen zijn blijde om uwentwil; zij hebben geen Verlosser van node, zij wijzen u de weg der zaligheid, wilt u die niet gaan? Dan doet u wat onbetamelijk, schandelijk en schadelijk is. God verwacht Zijn eer van u, Hij wil met u bevredigd zijn; want Hij heeft een welbehagen om de mens zalig te maken, ja de voornaamste zondaren; waartoe is Hij geboren, en in de wereld gekomen. Kust dan die Zoon, die waardig is dat wij Hem aanbidden, dienen, vrezen, lieven, loven en verheerlijken, tot in de zalige eeuwigheid. Amen.

Twaalfde preek over Lukas 2:13, 14

En van stonde aan was er met de engel een menigte van de hemels heirlegers, prijzende God, en zeggende:

Ere zij God in de hoogste [hemelen] en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen!

Wij hebben hier 't vervolg van de wonderlijke geschiedenis van de geboorte en menswording van de Zoon Gods; en 't is beschreven bij het algemene onthaal die de aarde, en de heerlijke zegeningen die de hemel toebrengt. Zijn eigen verschijning was maar veracht. Hij, die de Oude van dagen was, werd een hulpeloos Kind. Hij, die het licht van de zon was, komt in de wereld in de duisternis van de nacht. Hij, die kwam om ons te leggen in de schoot Zijns Vaders, werd Zelf gelegd in de beesten stal, in een kribbe. De herberg is vol, en Jozef de timmerman, en Maria, ofschoon zwaar met de Godmens, moest zich behelpen met een stal, en haren gezegende last bij de beesten leggen.

Maar hoewel Hij slecht verwelkomd werd op aarde, nochtans maakt de hemel overvloedige vergelding voor alles. Een gezelschap van eenvoudige herders, de gehelen nacht in 't veld liggende, bij hun kudde, terwijl zij over hun schapen de wacht hielden. Zij zelf vinden hun eigen Herder terwijl zij niet dachten aan enige verschijning, is een engel weggevlogen, met zulk een grote snelheid, dat hij licht verspreidt rondom de plaats, en hun verkondigt van Christus' geboorte. Maar hij gebiedt hun Hem te zoeken in een vreemde plaats, hun zeggende, dat ze de Heere van leven en heerlijkheid zouden vinden in een stal en geringe staat. Dus komt een heilige engel de nederige geboorte van de Koning van de hemel verkondigen, een tijding van grote blijdschap; en daarop verschijnen een menigte van hemelse heirlegers van engelen, en maken het tot de stof van hun gejuich en triomf, op de overlevering van des engels boodschap. Deze hemelse boodschappers verlaten het heerlijk paleis van de hemel, nu hun Koning hier beneden ligt, Hem toegalmende: ***Ere, zij God in de hoogste hemelen***, enz.

In deze woorden is opgesloten al wat God of mens kan begeren. 't Geen Jotham in de gelijkenis zei wegens de wijnstok, Richt. 9: 13, is zeker waar van deze tekst: *hij verheugt God en mensen*. God weet geen hoger oogmerk dan zijn eigen heerlijkheid, en Christus' komst in de wereld was omdat bekend te maken. Een mens kon geen groter gelukzaligheid begeren, dan die beste vrede, en Gods welbehagen. Deze beide zijn samen in de wereld met Christus geboren. Nu, door deze vrede op aarde mocht men verstaan, dat op Jezus' geboorte de mensen met elkaar in vrede leven zouden. Het was, nu de Vorst des vredes geboren was, nodig en dienstig, dat de oorlog zou ophouden en dat de vrede Gods en zijn welbehagen tot de mensen komen. Alle zondaren staan in een dubbele afscheiding van God, door tegenkating en vervreemding. De vrede verdrijft de een, en Gods welbehagen de andere. En in de tekst maakt God door zijn engelen aan de wereld bekend: Vrede tot verzoening van hen, en welbehagen, om hen te dragen in de gunst van de Heere Jezus Christus. Hier komt in aanmerking:

- I. Door wie deze hemelse lofzang is gezongen.
- II. Welke de inhoud en de delen daarvan zijn.

I. Er wordt gezegd, *dat een onnoemelijk gezelschap van hemelse heirscharen God prezen*. En wij mogen wel verwonderd staan, over de uitstekende vreugde in deze gezegende geesten. Het is een tijd van blijdschap, wanneer de grote God Zichzelf openbaart in ons vlees, en Zich vernedert tot stof en as, als een kleine worm. Het is nu tijd van vreugde met hen, wanneer het afschijnsel van de Godheid, waarvan zij hun licht borgen, nu is verborgen in een zwak lichaam. Dit is dan een hemelse feestdag, en die geeft stof tot dankzegging om deze drie redenen:

1. De heilige engelen verblijden zich in Christus' geboorte, omdat het hun gelegenheid geeft om hun diepe vernederingen en onderwerping te betuigen. Te zijn onderworpen aan de Heere Jezus, zittende op de troon van zijn Koninkrijk, zijnde met licht bekleed en omringd met al de hemelse machten. Dus was die vreselijke Majesteit en zijn oneindige heerlijkheid ontoegankelijk; doch die zij nu dienen, aanbidden, prijzen. en verheerlijken. Maar nu Hij in een kribbe ligt, zijn ze Hem zowel onderworpen, alsof Hij zat op een troon; nu zijn de engelen Hem reeds onderworpen, hoewel nog alle dingen onder zijn voeten niet gesteld, noch onderworpen waren, Hebr. 2: 8. Hij, die hier verscheen in de gedaante van een dienstknecht, ligt in een slechte kribbe, verschoven van de mensen, die Hem zouden verachten en vervolgen. Hij zou verzocht worden van de duivel, en ten laatste sterven als een overtreder. Dit is die steen des aanstoots, die lang in de weg gelegen had voor Joden en Heidenen. Dit is de ergernis van het kruis, waar hun hoogmoed nooit voor bukken wilde. Dit is de dwaasheid van 't Evangelie, die de wijsheid der wereld tegenstond. Zou God hun dan gebieden te geloven in zulk een veracht Persoon, als Jezus van Názareth? Zij schamen zich Hem te belijden, en weigeren Hem aan te nemen tot hun Zaligmaker in zulk een geringe staat.

Nochtans de heerlijke engelen schamen zich niet Hem te erkennen voor hun Heere en Koning, die zij opwachten en prijzen in zijn nederige geboorte. Wanneer Hij in de woestijn was, onder huilende beesten, gekweld door de duivel, die briesende leeuw, de engelen kwamen en dienden Hem, Matth. 4: 11. Wanneer Hij in een zware strijd was, omringd van Gods toorn, als Hij grote druppelen bloed zweette, die van Zijn gezegend aangezicht afliepen; een engel uit de hemel kwam om Hem te versterken, Lukas 22: 43. En, nu zij mogen uitdrukken hun gehoorzame dienstwilligheid, in de laagste staat van hun Heere, willen zij Hem dienen met blijdschap, nu zij bij gelegenheid van Christus' geboorte uitdrukken hun onderwerping en schuldige gehoorzaamheid aan hun Heere en Koning.

2. De engelen verblijden zich in Christus' geboorte, om de bevestiging van de gezegende staat der genade en heerlijkheid, waarin zij nu staan, in afhankelijkheid van Zijn menswording. God op Christus' onderneming van 't grote werk der verlossing als Middelaar, maakte de ganse wereld als het ware aan Hem over, bij wijze van een gift of geschenk, Matth. 28: 18: *Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde*. De regering van alle schepselen is gelegd op Zijn schouders; en daarom is er zulk een grote menigte van heilige engelen bevrijd en bevestigd in hun gezegende staat, boven alle gevaar van afval. Dit moet alleen toegeschreven worden aan Christus, als Godmens. Hierom wordt Hij genoemd: *'t Hoofd van alle overheden en machten*, Kol. 2: 10. Zij zijn leden van Christus, zowel als wij zijn; zij zijn verenigd met Hem door

liefde, gelijk wij door 't geloof; zij zijn een deel van de Kerk van Jezus Christus, zowel als wij; zij zijn verheerlijkte heiligen, triomferende in de hemel, wij strijdende op aarde, om daartoe te geraken. God vergadert alle dingen samen in Christus, beiden die in de hemel en op de aarde zijn. Wij, zijn samen veilig onder hetzelfde deksel van Christus vlees, en daarom zijn ze verheugd in Christus' geboorte, waarin zij de Goddelijkheid dadelijk verenigd zagen met de menselijke natuur, sedert de verdienste van deze vereniging lang voorheen dat verwierf, tot hun gelukkige bevrijding.

3. De heilige engelen verblijden zich in Christus' geboorte, wegens de hartelijke begeerte die zij hebben tot de zaligheid der mensen. Vele tronen in de hemel waren onbezet door de val der engelen; nu hebben de goede engelen een ernstige begeerte, om deze ledige plaatsen vervuld te krijgen, en dat er meer leden tot hun hemels lichaam mochten worden toegedaan, Lukas 15: 10. *Er is blijdschap in de tegenwoordigheid der engelen Gods, over een zondaar die zich bekeert.* Dit maakt een hemels feest, als een ander mens een vrij burger van die heilige stad gemaakt wordt. Als zij zich verblijden over de bekering van een zondaar veelmeer over de menswording van een Zaligmaker, omdat dit de wortel en 't fundament is van onze bekering, van onze hoop en van al onze gelukzaligheid. Hierin ligt opgesloten het groot en wonderlijk oogmerk van Gods heerlijkheid, begrepen in 't vervolg van de tekst, en behelst drie uitstekende dingen: *ere, vrede en welbehagen*; welke hier toegepast worden op hun verscheiden voorwerpen. Ere tot God, vrede op aarde, en Gods goede wil of welbehagen aan de mens.

Gods heerlijkheid is van twee soorten.

- (1) Gods wezenlijke eer, bestaande in zijn oneindige prijzenswaardige volmaaktheden van Zijn Eigen natuur. Het is een samenstelling van al Zijn onbegrijpelijke deugden, van wijsheid, macht en heiligheid, in zijn eigen altoos gezegend Wezen. En dus was God van alle eeuwigheid, eer er ooit schepselen gemaakt waren om Hem te schatten. Hij was oneindig heerlijk in Zichzelf.
- (2) Daar is de openbare heerlijkheid en eer van God, welke zichtbaar uitstraalt van de schepselen, terwijl al wat adem heeft zegt, dat Gods goedertierenheid duurt tot in eeuwigheid. Dus wordt men gezegd, God ere te geven. Niet dat men Hem enig ding kan toebrengen, en een juweel in zijn kroon zetten, welke daar tevoren niet scheen. Wanneer de engelen nu zingen: *Ere zij God in de hoogste hemelen*, is de mening: laat hemel en aarde met verwondering zien en erkennen deze volmaaktheden van God, die nu voort schijnen in de menswording van Zijn Zoon.

Dit gezang schijnt een deel geweest te zijn van de openbare dienst der Joden, en door hen besteed te zijn, om Gods goedheid tot hen uit te drukken, gelijk wij dergelijke vinden, als Christus triomferend Jeruzalem inreed. De Joden overreed zijnde dat hun lang verwachten Messias nu gekomen was, riepen uit: *Vrede in de hemel, en ere in de hoogste.* Dus Openb. 4: 8.

Wij vinden de engelen de eeuwige en roemwaardige volmaaktheden Gods prijzen, in die lofzang: *Heilig, heilig, heilig, is de Heere God, de Almachtige, Die was, en Die is, en Die komen zal.* En in vele andere plaatsen, als Openb. 15: 13: *Groot en wonderlijk zijn uw werken, Heere, Gij almachtige God*; en 19: 7: *Laat ons blijde zijn, en vreugde bedrijven, en Gode ere geven, want de bruiloft des Lams is gekomen.* Zie verder de overwinning van het Lam, als het de satan heeft ten onder gebracht en de gelukzaligheid van 't Koninkrijk van de Messias, daaropvolgende.

Deze uitstekende geesten zijn genegen door hun eigen goedheid, hun medescheepselen het goede te wensen, en aanbelang te hebben in hun welvaren, en daarin verblijd te zijn. Hebr. 1: 14: *Zijn zij niet allen gediensstige geesten, uitgezonden ten dienste van degenen, die de zaligheid beërven zullen?* Er was overvloedige reden voor deze lofzang; want zonder Jezus' menswording was hun arbeid tevergeefs, en de toestand van de mens niet machtig tot verkwikking. Hoewel de engelen in dezelfde mate de mensen niet gelijk zijn, ontvangen zij nochtans merkelijke weldaden van de openbaring van deze verborgenheid, en daarom vonden zij nu reden om zich daarover te verblijden. Hun gelukzaligheid bestaat in 't beschouwen en prijzen van de natuur, volmaaktheden, en de gevolgen van Gods voorzienigheid. wijsheid en goedheid. Hun kennis van deze dingen is eindig, gelijk ook hun natuur is, en daarom is iedere bijvoeging van kennis een vermeerdering van gelukzaligheid; en de openbaring van deze grote verborgenheid van de hemel, was de grootste weldaad die ze in hun staat konden ontvangen.

Van deze verborgenheid van het Evangelie staat 1 Petrus 1: 12, *dat de engelen begerig zijn om in deze dingen in te zien.* En dat zij voorheen daarvan onwetend waren. blijkt uit deze woorden van Christus, Matth. 24: 36: *Maar van die dag en uur weet geen mens, noch de engelen van de hemel, maar Mijn Vader alleen.* Wanneer daarom de Zoon Gods het vlees aannam en daardoor begon te volmaken de wonderlijke verborgenheden van des mensen zaligheid, toen verscheen klaar aan deze gezegende geesten, 't geen voorheen voor hen bedekt was: de redenen van 't Goddelijk verdrag in 't verbond der verlossing, of raad des vredes, in betrekking van de mens tot de volgende tijden; de verborgenheden van de Goddelijke voorzienigheid; de betekenis van de profetieën die voorgingen. Deze nieuwe kennis hun toegediend, verhieven de goedheid en wijsheid van God, en daardoor vermeerderde hun gelukzaligheid.

Indien de engelen zo opgenomen waren, met de vermeerdering van Gods eer, daardoor gewrocht, zijn wij dan niet verplicht te verheffen de heerlijke eigenschappen Gods, beide zoals wij schepselen zijn, en zoals wij redelijke zielen hebben? Indien de engelen zo zeer verheugd waren in de weldaden en zaligheid van anderen, hoeveel betaamt het dan ons dankbaar te zijn, aan wie deze weldaad besteed zijnde, deszelfs vruchten rapen? Indien de engelen blijde waren, de zaligheid van de mensenkinderen voltooid te zien; veel zekerder moesten de mensen zelf die hoogachten, die ze genieten, en verheffen de menswording van Christus met deze lofzang der engelen: *Ere zij God in de hoogste hemelen, vrede op aarde, en Gods welbehagen in de mens.*

II. Ik zal aanmerken de verschillende delen van dit engelengezang.

A. ***Ere zij God in de hoogste hemelen;*** hetwelk niet zo zeer is een begeerte van hetgeen niet was, als wel een toestemming van hetgeen niet was, als wel een toestemming van hetgeen geschied was, aangaande de verhoging van de Goddelijke heerlijkheid. De bijvoeging van: *in de hoogste*, betekent: hetzij *in de hemel*, in tegenstelling van hetgeen volgt: *vrede op aarde*, zijnde een voltooiing van deze profetieën van Jesaja: Zingt, o hemelen, en verblijd u gij aarde, want de Heere heeft Jakob verlost!; óf meer natuurlijk, het kan verstaan worden: *Ere zij God in de hoogste mate*; als Ps. 93: 4. *De Heere is machtig in de hoogste hemelen, en boven alles.* En waarlijk met grote reden worden wij geleerd en bestuurd, om de hoogste eer die men begrijpen kan aan God te geven, wegens de menswording van Zijn Zoon, waarin de

volmaaktheden van zijn eeuwige eigenschappen ten hoogste uitsteken; en vanwaar Hij ontvangt de grootste eer die ooit door de mensenkinderen aan God betaald is. Ziet dit in deze bijzondere aanmerkingen.

1. De liefde van God tot de mensen blonk nooit zo uitstekend, dan in de voltooiing van deze verborgenheid. 1 Joh. 4: 9: Hierin is de liefde Gods jegens ons geopenbaard, dat God Zijn eniggeboren Zoon in de wereld gezonden heeft. Hij had tevoren in Zijn eerste schepping de mens een onderscheiden kennis van goed en kwaad gegeven, en Gods gebod overtredende, heeft Hij des mensen zonden vergeven, hem aannemende uit barmhartigheid, en hem bekwaam makende tot de eeuwige gelukzaligheid. Hij lokte hem door beloften, bestuurde hem door Zijn wetten, leerde hen door Zijn profeten, en ondersteunde hun geloof door de verwachting van de Messias, als een Zaligmaker, Die te komen stond. Zodat op de menswording van Christus, niet alleen de barmhartigheid, de genade en goedheid Gods tot de Christelijke Kerk is gegrond, maar ook alle daden van goedheid en gunst, de mensenkinderen toegevoegd, sedert de val van Adam, en dat om de zaak van Hem die indertijd de menselijke natuur zou aannemen en daarin volkomen en dadelijk voldoen voor de zonden der mensen.

De weldaad was al van 't begin der wereld, maar toen de Goddelijke heerlijkheid op 't hoogste geopenbaard werd, wanneer deze verborgenheid was vervuld, en de Zoon Gods was geopenbaard in het vlees. Tevoren lag het verborgen in 't voornemen Gods, maar nu geopenbaard aan de ganse wereld. Voorheen de Goddelijke eer, die zou oprijzen, was duister te zien in de schaduw, voorzeggingen en profetieën, maar nu gezet in een volkomen licht, en verbindt ons om Gode te eren, om de bekendmaking van deze verborgenheid in de bekwaamste tijd.

2. De wijsheid van God in 't uitwerken van de menswording van Zijn Zoon. Wat groter bewijs van de Goddelijke wijsheid kon begeerd worden, dan dat het voorzag deze grote waarheid, zolang voorheen voorzgd, in al deszelfs omstandigheden; wanneer het mensdom die vuile afval had bedreven in hun voorvader Adam, en als de volgende geslachten niet minder oproerig bevonden werden, wanneer de wet van God geschonden was, en Zijn vermaning in de wind geslagen; welke hoop van zaligheid kon de mens hebben? God was Heere en Rechter van de gehele wereld, en als zodanig kon Hij de zonden der mensen niet voorbijgaan zonder enige straf, volgens zijn bedreiging, waartoe Hij dus verbonden was. De zonden der mensen waren van zulk een schuld, dat ze door geen lichte straf kon vernietigd worden; zijnde begaan tegen een oneindige Majesteit, moesten ze ook met dergelijke zware en oneindige straf geboet worden. Nu scheen de zaligheid en verzoening des mensen aan Gods gerechtigheid onmogelijk te zijn; de Goddelijke wijsheid besloot het uit te werken, door het zenden van de eeuwige gezegende Jezus in de wereld, die de Goddelijke natuur deelachtig zijnde, zou aannemen het menselijk vlees en daarin de straf ondergaan, die de mensen verdiend hadden.

3. De macht van God heeft nooit een klaarder betoning ontvangen dan van Christus' geboorte. Deze omstandigheden zijn dikwijls herhaald door de profeten, en aan de Joden voorgesteld, dat de Messias zou geboren worden uit een reine maagd, dat de moeder van onze Heere was, waarlijk een maagd.

Wegens de omstandigheid van *de plaats* was voorzgd, dat Christus zou geboren worden in Bethlehem, Micha 5: 1.

Aangaande *de tijd*, had Jakob, door de Heilige Geest gedreven, geprofeteerd, als de scepter zou wijken van Juda, dan zou de Silo of Messias komen. En in die tijd

beschikte de Goddelijke voorzienigheid het zó, dat Herodes het koninkrijk verkregen hebbende, de eerste was, die geen Jood zijnde, de regering verkreeg. Daniël had voorgezegd, dat na 72 jaarweken, dat is zeventigmaal zeven jaren, de Messias zou uitgeroeid worden, om de zonden van Zijn volk; en net 33 jaren voor de omkoming of voltrekking van deze tijd, werd onze Heere geboren, die in deze 33 jaar geleden heeft. Deze aanmerking van Gods almachtige kracht dient in grote mate tot de Goddelijke eer, als zijnde alle tekenen die God aan de mens gaf, waardoor Hij Zijn macht wilde ontdekken.

4. De wonderlijke menswording van Jezus Christus is de hoogste bevordering van Gods heerlijkheid. Dit is vreemd voor de menselijke reden, dat God Zijn eer zou krijgen uit de nederige, wonderlijke geboorte, ja uit de dood van Zijn Zoon. Indien God de poort van de hemel geopend had, en de gehele wereld een gezicht gegeven in dat heerlijk hemels paleis, om daar te zien de troon der Majesteit, tienduizend vlammeende geesten gereed om zijn wil uit te voeren, Cherubijnen en Serafijnen, vliegende zo gezwind als lichten, binnen deze onbepaalde hutten, zou dit niet meer uitdrukkelijk Gods heerlijkheid geweest zijn, dan dus de Godheid te grondvesten in klei en stof der aarde? Hem. die God was, over te geven aan de hoon en smaad van boosaardige mensen, en aan een vervloekten dood? De kribbe in welke Hij lag, en het kruis waaraan Hij hing, waren geen hoge plaatsen van enige heerlijke vertoning. Dus mag de vleeselijke reden redeneren; maar de apostel Paulus, sprekend van de menswording van Christus, noemt het *een verborgenheid der Godzaligheid, die groot is*.

5. Door Christus' geboorte is Gods gerechtigheid ongekreukt blijvende verheerlijkt. Zijn Zoon moest eer vlees aannemen en sterven, dan dat deze eigenschap van God onvoldaan zou blijven; en zo strikt was God, dat Hij Zijn Zoon als Borg vindende met schuld beladen, zijn gerechtigheid Hem gevangen neemt, die daardoor meer voldaan is, dan of Hij al de overtreders zelfs had gestraft en ten ondergebracht; want zij zijn maar eindig, en konden de Goddelijke toorn en verbolgenheid niet dragen. Dat de Zoon Gods kon en heeft gedaan, die uit kracht van de Goddelijke natuur alles onderging, en van onder die last triomferend te voorschijn kwam. Zodat God de eigenschap verheerlijkte van Zijn gerechtigheid, meer door 't zenden van Jezus Christus in de wereld, om te ondergaan de uitvoering van die toorn, dan dat Hij iedere zondige ziel had weggezonden in de hel.

6. Door de geboorte van de Heere Jezus is de waarheid van God uitstekend verheerlijkt, door het vervullen van vele beloften gedaan, wegens het zenden van Christus in de wereld; de eerste beloften, Gen. 15, dat het zaad der vrouw de slang de kop vermorzelen zou; welke voor vele tijden lag opgerold onder schaduwen 'en voorbeelden, is in Christus' geboorte ontwonden en te voorschijn gekomen; al de profetieën en plechtstatige verbeeldingen, welke door de overschaduwing van de Heilige Geest zwanger gingen met de Zaligmaker, nu zij in de volheid destijds uitgingen, en veilig verlost werden, volgens Gal. 4:4: Maar wanneer de volheid des tijd gekomen is, heeft God Zijn Zoon gezonden, geboren uit een vrouw, geworden onder de wet, opdat Hij ons verlossen zou, en wij de aanneming tot kinderen verkrijgen zouden.

7. Eer deze Zon der Gerechtigheid verrees, had een akelige duisternis de aarde overdekt. De dienst der afgoden en duivelen had in iedere plaats de overhand. De ware

God was niet bekend, hoe kon Hij dan geëerd worden? Maar na Jezus' geboorte werd de kennis van de ware God verspreid in al delen van de wereld, waar men God begon te dienen, duizenden werden bekeerd, hun getal vermeerderde dagelijks, tot na 300 jaren de gehele aarde bijna het Christelijk geloof omhelsde, en God prezen in 't verheffen van Zijn heerlijke eigenschappen, in 't belijden van Zijn macht, in 't verhogen van Zijn Majesteit, in 't gehoorzamen van zijn wetten; zo niet in dadelijkheid, tenminste in belijdenis.

B. Geen wonder was het dan, dat de engelen zongen: *Vrede op de aarde*. Door deze vrede verstaat men alle soorten van gelukzaligheid, die de mens bevatten kan. Nu was God met het mensdom verzoend; dit was de grootste weldaad, welke de mens kon ontvangen; hersteld te worden in de gunst van zijn Schepper en in de liefde tot elkaar. Jehovah, God, kon niet anders ontvangen van Zijns Zoons menswording, dan de vermeerdering van eer; en de mens niet groters dan de gift van vrede. Waarom terecht na de eer aan de Heere, de God van de hemel, de engelen daarop vervolgen: *Vrede op aarde*.

1. Vrede is verzoening met God. Jesaja had voorzeggd van de tijden van de Messias. hfdst. 57:19, die allen mensen gegund zou worden, die de voorwaarden van vrede wilden aannemen: *vrede, vrede, aan die, die ver, en aan die, die nabij zijn, zegt de Heere, en Ik zal hen genezen*. Deze verzoening begon dadelijk in de menswording van onze Heere, en is voltrokken door Zijn prediken en lijden hier op aarde; waarom Hij genoemd wordt: *de Vorst des vredes*; en wij worden gezegd, Rom. 5: 1, *vrede te hebben bij God, door onze Heere Jezus Christus*.

2. De vreedzame gestalte die onder de beesten, zowel als onder de mensen zou zijn. Dit was voorzeggd, Jesaja 11 en 65 als Christus geboren werd. Gods wijsheid bestuurde het, dat overal vrede zou zijn, verbeeldende de vreedzaamheid van zijn leringen en Evangelie, zodat op verschillende tijden de vreedzame grondbeginselen van het Evangelie gezien werden, zelden misten hun vrucht in de eerste Christenen, en werkte zo in openbare gezelschappen, die belijdenis deden van de ware godsdienst dat wel 500 jaren na Christus' geboorte, geen Christenen van dezelfde belijdenis tegen elkaar oorloogden.

3. Het laatste deel van de lofzang der engelen, is: *Gods welbehagen of goede wil tot de mens*, dat meer uitdrukt, dan verzoening van God met de mensen; dat Zijn gunst en liefde tot hen behelst, en 't is bijna hetzelfde wat God zei van Zijn Zoon: *Dit is mijn geliefde Zoon, in welke Ik mijn welbehagen heb*. Jezus' menswording, en daarin de vereniging van de menselijke met de Goddelijke natuur, verzoende God zozeer met de mens, dat Hij niet alleen hun zonden vergaf, maar met hen bevredigd zijnde, hen toelaat tot Zijn gunst, en hen zegent met alle hemelse, geestelijke en lichamelijke weldaden, in zover dat Hij, die eens door de verfoeilijkheid van hun zonden, berouw had dat Hij de mens gemaakt had, en zei: *dat Zijn Geest niet altoos met hen twisten zou*, hen nu aanneemt tot Zijn gunstgenoten; in wie Hij vermaak scheidt, en lust heeft in hen wel te doen, door de vereniging met Zijn Zoon, die het Hoofd is, en de gelovigen Zijn leden. Zijnde in dit opzicht gelukkiger dan de engelen, die geen zonden zijn vergeven; maar de Vorst der engelen en de Heere der heerlijkheid, neemt een menselijke natuur aan, ons vlees en been; waarmee Hij daarna naar de hemel voer, om ons dezelfde heerlijkheid deelachtig te maken. Want Christus, onze Voorloper, is voor ons naar de hemel gegaan om ons plaats te bereiden, opdat wij eens zijn mogen waar

Hij is, om zijn heerlijkheid te aanschouwen, Joh. 17: 24. O, wat is dit een oneindige liefde, en een goed welbehagen die God betoonde aan de mens!

O Heere! wij kunnen uw liefde nooit uitspreken; zij is zo groot en oneindig dat ze onze gedachten laat stilstaan, onze tong vasthoudt, zodat ze niet anders uitdrukken kan dan de Apostel, Rom. 11: 33: O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en kennis Gods! O, zijn onbepaalde liefde gaat alle kennis te boven. Indien de engelen zingen: Vrede op aarde, en Gods welbehagen in de mens; en hoe is het dat ze reikhalzend begerig zijn om in die dingen te zien, en ofschoon zij het minste daarvan zien, is 't nog meer dan zij ons kunnen verhalen of meedelen. En wat doen wij hier dan deze dag? Wat is het dat ik u voorstel, of u verwacht?

Spoed u dan naar huis, o Christenen! zoekt verslonden en verrukt te worden met de gedachten en overdenkingen van 't geen wij niet begrijpen kunnen. Nochtans zal ik u zoeken te ontdekken de grote en oneindige liefde Gods in 't zenden van Christus in de wereld, door deze aanmerkingen:

1. Beschouwt de Persoon, Die gezonden was.
2. De manier en omstandigheid van deze zending.
3. De personen aan wie Hij gezonden is.
4. De onuitsprekelijke weldaden die de mens deelachtig wordt door deze vrije gift Gods.

1. Indien u aanmerkt de Persoon, Die gezonden wordt, dit verheft de goedheid van God jegens ons. En wie is het? Is het een engel? Was het zo, het zou wat groots zijn, dat God ons wilde geven zulk een heerlijk dienaar, als een engel is, tot verlossing van zulk een oproerige worm als de mens. Maar wie staat niet verbaasd, het is geen engel, maar de Heere der engelen; niet een dienstknecht, maar een Zoon, is door de Vader zelf genomen uit Zijn schoot, en gezonden met deze boodschap: *Haast en spoed U naar de aarde, want daar zijn duizenden van zondige en ellendige schepselen, die zichzelf weg zondigen in de hel en moesten voor eeuwig vallen onder de slagen van Mijn vreselijke gerechtigheid. Gaat Gij zelf, Mijn wraakzwaard, voldoe Mijn gerechtigheid, en sterft Gijzelf om hen te behouden.*

Wanneer God Abrahams gehoorzaamheid beproefde, verzwaard Hij zijn gebod door vele scherpe woorden, die noodzakelijk moesten gaan in 't hart van een teer vader, Gen. 22: 2: *Neem nu uw zoon, uw enige zoon, die gij liefhebt, en ga met hem naar 't land van Moria, en offer hem daar op tot een brandoffer.* Dit vermeerderde Abrahams gehoorzaamheid, dat niettegenstaande al deze verzwaringen, hij nochtans gewillig was zijn geliefde zoon te offeren, op Gods bevel. Waarlijk op dezelfde wijze verheft God Zijn Eigen liefde tot ons. Hij neemt Zijn Zoon, Zijn enige Zoon, de Zoon van Zijn eeuwige liefde, en heeft lust om Hem op te offeren voor de zonden der mensen. En dit vermeerderd in grote mate de liefde van God, die niet verbonden was om ons te zaligen op zulk een liefdadige wijze, door de dood van Zijn Zoon. Was Zijn vergevende genade en barmhartigheid niet genoeg, zonder het storten van Christus' bloed? Zou men in de hemel ooit gebrek aan liefde bespeurd hebben, in God tot ons, als Hij ons daar gebracht had op minder prijs? Maar ofschoon dit genoeg geweest was tot onze zaligheid, nochtans was het niet genoeg voor Gods oogmerk, in de openbaring van de rijkdommen en heerlijkheid van zijn grote liefde tot ons. En daarom slaat God niet de lichtste of minste weg in om ons te behouden, maar die wonderlijken weg, die meest zijn grote liefde tot ons aantoon.

Is het geen groter liefde in God tot ons, te scheiden van Christus uit de hemel, Hem te breken en verbrijzelen, zijn ziel te maken tot een offerande voor de zonden; en zijn bloed een rantsoen voor zondaren; dan of Hij alleen zonder verdere omstandigheden, ons naar de hemel had gebracht? Dit moest daarom zijn de manier en wijze, die de Goddelijke wijsheid wilde nemen, om zijn liefde tot zondaren uit te drukken. O, de onbegrijpelijke barmhartigheid van God, die op 't hoogste zijn eigen liefde en genegenheid tot ons uitdrukt; Joh. 3: 16: *Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij die wilde behouden, door het schenken van zijn eniggeboren Zoon.* Wat, Uw Zoon, Heere, Uw enige Zoon! Waarom? De verwoesting van de gehele wereld is geen ding zo aanmerkelijk, als één zucht, één traan, of één druppel bloed van Uw eniggeboren Zoon, die U gaf om de wereld te behouden.

Maar bovendien, God wilde liever dat Zijn Zoon het leven zou verliezen, dan dat er gebrek in de openbaring van liefde zou zijn tot zondaren, om hen zalig te maken.

2. Merkt de wijze en omstandigheden van Christus' komst in de wereld aan, dan zal ook verder blijken, dat er in God een oneindige liefde, en goed welbehagen tot de mens is. En hier zal ik handelen over deze twee dingen:

- (1) Dat Christus vrijwillig door de Vader gezonden was.
- (2) En zo Zichzelf heeft aangeboden. Deze beide brengen veel toe tot verheffing van de oneindige liefde van God tot de gevallen mens.

(1) Gods liefde wordt verhoogd, doordien Hij Zijn enige Zoon vrijwillig zendt. Indien mensen en duivelen hadden samengespannen, om met alle macht de hemel te bespannen, zij' konden nooit de Zoon van Gods liefde uit Zijn eeuwige omhelzing getrokken hebben. God geeft ook Zijn Zoon zonder enige verdiensten in ons. De mens kon Christus niet meer uit de hemel verdienen, dan dat hij de hemel kon verdienen zonder Christus. Wanneer God uit Zijn oneindige wijsheid voorzag, dat wij Zijn Zoon zouden verachten en weigeren, eerst Zijn bloed plengen en dan het met voeten treden; kunnen wij het minste goed niet verdienen, hoe dan zulk een groot goed, en gift als Christus is? Ja, wat meer is, tot de eer van Gods vrij en goed welbehagen. Het is vrije genade die ons bedauwt met enige geestelijke en eeuwige zegeningen. Vrije genade heiligt onze harten, en zaligt onze zielen. Nochtans dit alles heeft Christus ons verdiend, door de prijs van Zijn Eigen dood. Hij is de verdienste van onze eeuwige zaligheid; nochtans is 't vrije genade die grootste gift aan ons te besteden, Zijn Eigen Zoon, zonder prijs. Christus verdiende alle andere dingen voor ons, maar de grootste van alle, Zichzelf, verdiende Hij nooit voor ons. Hoewel God alle dingen geeft nevens Christus, op rekening van Zijn verdiensten, nochtans geeft Hij Christus vrijwillig, zonder enige tussenkomende verdiensten.

(2) In 't geven van Christus aan de wereld, is Hij gevonden van hen die Hem niet zochten, en daarin was Gods oogmerk van liefde in zijn hart opgesloten, van alle eeuwigheid, voor dat er tongen of gebeden waren, om die te eisen. En 't geen wij niet konden begrijpen in onze gedachten en harten, dat kon men niet afsmecken met onze mond, Christus geeft ook Zichzelf aan de zondaar; en daarin blijkt zowel zijn, als Gods grote liefde tot ons. Hij was mishandeld, en veracht in zijn geboorte, vervolgd in zijn leven, vervloekt in zijn dood. Dus handelt God met de Zoon zijner liefde, om te tonen zijn liefde tot ons. O wonder! dat God zulke arme wormen als wij zijn, zou schatten boven de Zoon van zijn schoot, die Hij zo teer beminde en liefhad.

2. Aanmerkt Christus in Zijn geboorte.

- (1) Wat was het geboren te zijn uit de koninklijke stam en 't geslacht Davids? Die familie was nu vervallen, en aan 't bezwijken; nochtans verkoos Hij een huisgenoot te zijn van Jozefs vervallen hut; als Zijn scepter was veranderd in een maatstok Niet als het overwon en bloeide, maar als het laag zonk. Hij koos een arme maagd, om Zijn moeder te zijn; zij dacht Zich goed genoeg voor een timmerman. Zwanger zijnde en in arbeid, niemand bekommerde zich met de verbreking van Jozef, noch de smart en pijn van Maria; als haar te beschikken een betere plaats dan een beestenstal; daar ze zelfs moeder en min was, en in plaats van een wieg legt ze Jezus de Zaligmaker der wereld in een kribbe, en vond geen zachter hoofdkussen dan wat hooi en stro.
- (2) Maar overtreft zijn leven de geringheid van Zijn geboorte? Nee, Hij is een Man van smarten, en verzocht met krankheid, van het begin tot het eind. Hij is Zijn ouders onderworpen; Hij stelt Zichzelf onder de heerschappij van zijn schepselen; Hij volgt Jozefs beroep. Markus 6: 3: *Is deze niet de timmerman?* Zoals ze spottenderwijs zeiden. Hij die de hemelen en aarde formeerde, leerde huizen maken. Daar was uitwendig niets van eer of staat in zijn leven. Jes. 53: 2. *Hij had geen gedaante noch schoonheid, en als men Hem aanzag, vond men niets waardigs om Hem te begeren.* Hij werd onderhouden door de aalmoezen van enige arme welmenende vrouwen; verzocht van de Satan; vervolgd door de Joden, verraden door Zijn navolgers. Dit was de loop van Zijn leven.
- (3) Als men Zijn dood aanmerkt, was die smadelijk, en bloedig, en vervloekt. Wij zien Hem aan 't kruis hangen met doornageldé handen en voeten. Wij zien Hem door een soldaat in de zijde gestoken, geslagen, met doornen gekroond, verlaten van zijn discipelen, en ook verlaten van God. *O, gezegende Zaligmaker! Welk oog kan zich onthouden van wenen, welk hart van bloeden? Is dit het onthaal dat de wereld U geeft, die bent het dierbaarste geschenk dat God heeft, of kan zenden? Is dit Uw welkomst tot haar, en uw afscheid van haar. Zullen wij U bespotten, doorsteken, kruisigen en vermoorden? En wilt Gij door al deze mishandelingen van U nog onze zaligheid uitwerken? O, overwonnen weergaloze liefde die kan vergeven, ofschoon mishandeld, en door Uw verachting ons verheerlijken!* Nochtans God wil het zo hebben, opdat Zijn goed welbehagen temeer uitblinkt.

3. Gods oneindig welbehagen in 't zenden van Zijn Zoon in de wereld, blijkt heerlijk en groot te zijn, als u de personen aanmerkt, tot wie Hij gezonden werd.

- (1) De gevallen engelen hadden zo nodig een Zaligmaker van node als wij, en Christus was wel zo machtig hen te behouden en te zaligen als ons, en zij zouden God gediend hebben beter en volmaakter, dan ons mogelijk is te doen. Maar zodra als deze heerlijke geesten zondigden, wierp God hen neer in de hel, waar zij met ketenen der duisternis gebonden en bewaard worden voor eeuwig, zonder enige verkwikking, of hoop van verlossing. O, schrikkelijk vonnis over hen! O, onuitsprekelijke liefde omtrent ons! God ging de engelen voorbij en herstelt het vuile mensdom, verheft haar uit het stof, opdat ze de ledige plaatsen der engelen mochten vervullen, die zij verlaten hadden. Dit is 't wat de duivel doet razen, en maakt dat de oude slang van angst haar tong kauwt, omdat ze als een bliksem uit de hemel geworpen zijn. O wonderlijke liefde! Dat God ons nietige schepselen daar zou plaatsen, om ons onwaardige daar te kronen met heerlijkheid en vreugde!
- (2) Beschouwt verder, dat deze liefde besteed is aan dwaze, mismaakte, verdoemelijke, onwaardige schepselen, om hen schoon en aangenaam te maken.

En dit bevordert de vrije liefde van God, in 't zenden van Christus in de wereld. Ziet een nette vergelijking des mensen in de staat der natuur, Ezech. 16: 5, 6, waar de profeet hen vergelijkt bij een arm verlaten zuigeling, bemorst in zijn eigen zwart en geklonterd bloed, geworpen en vertreden op het veld, hulpeloos wegens hun zwakheid, enz. Dit is een afbeelding van de toestand waarin wij zijn, in onze natuurlijke onwedergeboren staat, als de ziel vol wonden, striemen en etterbuilen is. Is er nu enig ding in ons, om bij God zo aangenaam te zijn, dat God de Zoon Zijner liefde zou geven om ons te verlossen, helpen en aannemen. Nochtans zegt God, vers 8, 9: *Als Ik u voorbijging, en u aanzag, ziet het was de tijd der minne. Ik spreidde mijn vleugel over u uit, en bedekte uw naaktheid. Ik wies u met water, en spoelde uw bloed van u af, en gij werd Mijne.* Dus was er van de hoofdschedel af, tot de voetzool toe, niets geheels aan ons, maar wij waren vol boze zweren, die ons verdorven, Jes. 1: 6. Nu dat God zendt zijn enige welbeminden Zoon, de gezegende Heere Jezus Christus, die Medicijnmeester der ziel, om ons te verbinden en te genezen, ja de wonden te kussen van zulke melaatse schepselen als wij zijn; geeft dit niet te kennen zijn oneindige liefde tot ons?

- (3) Deze liefde werd ook besteed aan oproerige schepselen, die God Zijn Zoon uit liefde toezond, maar die men in plaats van te omhelzen, verachtte. Hij kwam tot de zijn, maar die hebben Hem niet aangenomen. Dit voorzag God wel in Zijn oneindige wijsheid, en nochtans was zijn welbehagen om arme, ellendige, zondige en doemwaardige schepselen te verlossen. zo groot, dat Hij Zijn Zoon Jezus tot hen zond, die Hij wist dat ze Hem zouden mishandelen, versmaden en doden. O, wat is dit welbehagen Gods vol liefde!

4. Eindelijk, beziet hoeveel grote weldaden wij door Christus' komst deelachtig zijn. Zou ik staan op lichamelijke zegeningen, die groot en veel zijn, zij zouden de geestelijke iets schijnen te verminderen: maar wij ontvangen door Jezus' verdiensten vergeving van zonden, aanneming van onze personen, verzoening met God, heiligmaking, hoop van heerlijkheid hier, en bezitting van heerlijkheid hiernamaals.

Toepassing

Mijn vrienden, u hebt iets gehoord van Gods welbehagen in 't zenden van Christus in de wereld; gelooft gij niet dat het waar is? Gelijk Christus' geboorte de oorzaak was van veler zielen zaligheid, zo is 't te vrezen dat de zonden op deze Kerstdagen gepleegd, de Naam van Christus ten hoogste ontoren, onder voorwendsel van Zijn geboortedag te eren. Ik heb een geschiedenis gehoord van een Turks gezant, lang verblijf houdende aan een van de grootste hoven in 't Christendom; wanneer hij wederkeerde tot zijn koning, die hem vraagde, welke gewoonte de Christenen hadden. Hij zei, *dat ze op Christus' geboortedag lustig aten en dronken, en zo vrolijk waren, dat ze voor gek liepen.* Dit is maar al te waarin andere landen, en wij volgen hun kwade gewoonte van dronkenschap te veel na, ofschoon Christus in de wereld kwam om ook die zonde te vernietigen. Wilt gij deze ledige dagen houden in een Christelijke vrijheid, neemt ze de Heere waar, met een heilig hart, met geestelijke overdenkingen, met hemelse genegenheden; welke de enigste weg is om de weldaad van Gods welbehagen tot ons te verkrijgen, en Hem daarvoor ere en heerlijkheid toe te brengen.

De engelen zagen stof genoeg in die dingen zelfs om te zingen: *Ere zij God in de hoogste hemelen, vrede op aarde, nu Zijn welbehagen in de mens is.* Is God, zo rijk in liefde tot ons geweest, in Christus de Zoon Zijner liefde? Zo wonderlijk in barmhartigheid, dat Hij aannam onze ellendige natuur, niet op 't beste, maar op 't

slimste? Is 't geen stof tot blijdschap, dat de Heere Jezus onze natuur op Zich heeft genomen? Zou men dan de duivel dienen met blijdschap, nu men zich in Christus moest verheugen? God eist bekering en verbetering van 't geen ontsteld is; want Hij wil geheiligd zijn in al degenen die tot Hem naderen, om deze verborgenheden van 't werk der verlossing te aanschouwen. *Bekeert u, want het Koninkrijk Gods is nabij gekomen.* Verandert uw leven, want Christus en de vruchten van het Evangelie zijn aanstaande. De genade Gods is in Christus verschenen, niet om naar onze eigen lusten te leven, maar matig, heilig, rechtvaardig en Godzalig in deze tegenwoordige wereld. Maakt toch gebruik van Gods genade tot bekering. Denkt niet, dat de Christelijke godsdienst alleen bestaat in belijdenis, dat omdat wij zijn gedoopt, ten Avondmaal gaan, en komen tot gehoor van Gods Woord, of dat lezende, wij dan goede Christenen zijn; want wij kunnen dit alles doen, en zijn groter zondaren dan Turken, Joden of Heidenen; gelijk wij tot ons leedwezen vernemen dat er vele grote zonden bedreven worden in de Kerk, en dat zelfs van die 't bestuur hebben, en voorgangers moesten zijn; geen wonder dan dat er zo vele slechte navolgers zijn.

Zoekt die heerlijke plicht te betrachten *om God te verheerlijken*. Bidt gij niet, dat des Heeren Naam mag geheiligd worden? Wat is 't einde van uw schepping en verlossing, als dat God door ons ere krijgt? Zijn wij niet geformeerd om Jehovah's lof te vertellen. Gods deugden te verkondigen, en de Heere de eer zijns Naams te geven? Door Hem te verheerlijken en groot te maken in ons leven, terwijl wij nog zijn in het land der levenden; opdat God door ons enige eer en heerlijkheid mag verkrijgen; *want lof betaamt de oprechten*, Ps. 31: 1. Dit dan zijnde een noodzakelijke plicht, geef ik u deze besturing.

1. Willen wij God verheerlijken, wij moeten dikwijls denken aan de vorige dingen, en daartoe onze innigste gedachten besteden. De ziel, zijnde het uitstekendste ding in de wereld, moet op deze uitstekende plicht gezet zijn. De mens zijnde in een uitnemende staat, als een erfgenaam van de hemel, hebbende een verstandige ziel, moet dat edelste deel zetten op dit uitstekendste Voorwerp. Denkt wat de mens in de staat der natuur was, en hoe hij door Gods genade hersteld is, van zondig, gerechtvaardigd, van dood, levend, van onrein, geheiligd, van rampzalig, gelukzalig, van arm, rijk geworden. Ziet, zo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn Zoon gaf. *Ziet, welk een grote liefde ons de Vader bewezen heeft, dat wij kinderen Gods genoemd zouden worden.* En dan de vruchten, die wij hebben door Christus' menswording zijn uitstekend, de vrede Gods, die alle verstand te boven gaat, een blijdschap die onuitsprekelijk en heerlijk is. Zodat deze verborgenheid wonderlijk is in haar grootheid, vruchtentroost, vrede, vreugde. Ieder ding is een voorwerp van verwondering. Daarom overdenkt dagelijks deze dingen, totdat uw ziel vervuld wordt van de liefde Gods. Wij verwonderen ons over dingen, die nieuw, vreemd, groot en schoon zijn; maar is er enig ding zo groot, als die Godmens werd? Is er enig ding uitstekender, dan de weldaden die wij door Christus bekomen? Mens wordende om ons te bevrijden van zulk een grote ellende, en ons te bevorderen tot zulk een grote gelukzaligheid. Daarom bidt en wenst de Apostel, Ef. 3: 19, de liefde Gods in Christus, de hoogte en diepte, lengte en breedte van de liefde van Christus, die alle verstand te boven gaat, om vervuld te worden met al de volheid Gods. Wanneer de ziel dus geoefend is, dan is zij bekwaam om God te verheerlijken; wanneer de ziel opgebeurd wordt, om Gods liefde en barmhartigheid in Christus aan te merken, dan zal ze niet azen op nietige

aardse dingen. Geen heilige der hoge plaatsen willen als mollen op de aarde kruipen; hun wandel en burgerschap is in de hemel, Filip. 3: 20.

2. Bidt van God de Geest der openbaring, om deze dingen ons te ontdekken in hun eigen licht, want zij moeten geestelijk onderscheiden worden. Nu de Geest Gods inborst, Zijn liefde, gunst, enz. weet, en Hij kent ook onze harten. Daarom begeert Paulus van God *de Geest der wijsheid en der openbaring*, om ons de dingen te ontdekken, niet alleen dat ze waarheden zijn, maar dat ze waarheden voor ons zijn in 't bijzonder; anders kunnen wij God zo niet verheerlijken als wij moeten. Zij zijn in zichzelf heerlijke dingen, te horen van Gods barmhartigheid in Christus, hoe die mens werd; te horen van koninkrijken en kronen; maar tenzij Gods Geest ons die eigen maakt, en dat God in Christus ons liefheeft, en verzekert dat Hij onze Zaligmaker is, en dat onze zonden vergeven zijn. Want gelijk God alleen de zaligheid werkt, zo kan alleen de Geest onze zielen de zaligheid verzegelen. Dit is een uitstekende weg om ons te helpen Gode te verheerlijken. Ja, dit kan ook onze harten verzadigen, en ons geloof versterken, en verzekeren dat God onze verzoende Vader is. God wil alles doen 't geen dienstig is tot Zijn doel. Hij heeft alles gemaakt tot Zijn eigen eer; bijzonder het werk der verlossing in Christus, strekt tot heerlijkheid van Zijn barmhartigheid, gunst en liefde; teneinde wij bekwamer mogen zijn om Hem te verheerlijken.
3. Laat ons dagelijks meer en meer arbeiden de ijdelheid te zien van alle dingen in de wereld, en geen grote bezitting daarin zoeken. Wat troost kan u de eer of rijkdom toebrengen in het uur van de dood? Laat ons dan zien de ijdelheid en ledigheid van alle dingen. Wij moeten ons ontlasten van 't geen wij zijn en hebben, opdat wij mogen vervuld worden met 't geen wij niet zijn, noch hebben. Want heeft de mens niet veel goeds in zichzelf? Zij willen iets uitstekends hebben in de schepselen. Daarom als wij onszelf zien buiten Christus, en dat het schepsel ons niets kan baten, dit zal ons tot God doen naderen, bij alle gelegenheid, om ons te vernederen, en Hem te verhogen; als wij met Job zeggen: *Nu zien U mijn ogen, daarom verfoei ik mij, en ik heb berouw in stof en as*. En zo verootmoedigde zich Abraham, dus des Heeren grootheid ziende, en dat alle dingen in Hem zo uitstekend zijn, en buiten Hem niets. Dat is 't middel om God te verheerlijken.
4. Hoe nader wij tot God komen, hoe meer wij Hem eren. De gezegende engelen, die nabij God zijn, verheerlijken Hem, Jes. 6: 2: *zij bedekken hun aangezichten*. Het is onmogelijk voor het schepsel, Gods grote Majesteit te begrijpen; zij bedekken hun voeten in onderwerping, en zien met nederigheid op Gods instellingen, zijn uitnemende liefde en genade. Ps. 145: 10: *Al Uw werken zullen U prijzen en Uw gunstgenoten U zegenen*. Hoe nader wij tot God komen, hoe bekwamer wij zijn tot dit werk. God geeft ons Zijn belofte en eed in de zegelen des Verbonds. 't Bloed van Christus reinigt ons van alle zonden; wast u dan in die Fontein des heils, en verzegelt zodat God waarachtig is, en rijk in barmhartigheid.

Nu vrede met God in Christus hebbende, zijn we Zijn vrienden, zonen en erfgenamen, koningen en priesters Gods. Hij kroont ons met al zijn beste zegeningen; want waar Hij vrede maakt, voegt Hij de ziel alle goed toe: verzoening, aanneming, geeft ons vrijheid als zonen en vrienden, om in al ons gebrek met vrijmoedigheid toe te gaan tot de troon van Gods genade, als onze verzoende Vader. Gewent u toch aan Hem, en hebt vrede.

Die daar nog van ontbloot zijn, of die vrede met God gebroken hebben, rust niet voor zij kunnen zeggen: *"Ik aanmerk mijn dwaasheid, door 't lopen in de zonden. Heere, Gij mag mij rechtvaardig verstoten van Uw vriendelijk aangezicht, het is Uw barmhartigheid dat ik niet ben verstoten in de hel; maar Gij zult temeer ere hebben, als Gij mij die vrede op aarde schenkt. Spreek tot mijn ziel van vrede door Uw Geest; zeg tot mijn ziel: Ik ben uw heil. Heere, het zal de eer van Uw barmhartigheid zijn, mij te zaligen. Ben ik besmet, reinig mij door 't bloed der besprenging, dat betere dingen spreekt dan het bloed van Abel; geef mij de vrede van het geweten, opdat ik stervende mag gaan in vrede de weg van alle vlees, en mijn ogen de zaligheid zien, die Gij bereid hebt voor allen die Uw verschijning liefhebben".*

Kom Heere Jezus, ja, kom haastelijk. Amen.

Dertiende preek over Lukas 2:15-20

En het geschiedde, als de engelen van hen weggevaren waren naar de hemel, dat de herders tot elkaar zeiden: Laat ons dan heengaan naar Bethlehem, en laat ons zien het woord, dat er geschied is, hetwelk de Heere ons heeft verkondigd.

En zij kwamen met haast en vonden Maria, en Jozef, en het kindeke liggende in de kribbe.

En als zij het gezien hadden, maakten zij alom bekend het woord, dat hun van dit kindeke gezegd was.

En allen, die het hoorden, verwonderden zich over hetgeen hun gezegd werd van de herders.

Doch Maria bewaarde deze woorden alle tezamen, overleggende die in haar hart.

En de herders keerden wederom, verheerlijkende en prijzende God voor alles, wat zij gehoord en gezien hadden, gelijk tot hen gesproken was.

Wanneer God de mens zijn heil bekendmaakt, moet hij zichzelf en anderen opwekken, en met ijver handen aan het werk slaan, om zijn heil te zoeken, en aan te grijpen, en zo gaan in die wegen die God hem aanwijst; gelijk wij in deze herders zien. Daarom trekt God, opdat wij lopen zouden, bekeert ons, als Hij Zijn licht en waarheid zendt opdat wij daarin wandelen zouden, Ps. 48: 3, 4. Hij verwijdt onze harten, opdat wij het pad zijner geboden lopen zouden, Ps. 109: 32. Hij toont ons zijn rijke belofte, opdat wij geloven zouden, 2 Petrus 1: 2- 4. Een gezegende Christus, opdat Hij ons zegenen zou, Ef. 1: 2, 3. Een Zaligmaker en Heere, opdat Hij ons van God worde tot wijsheid, rechtvaardigmaking, enz, 1 Kor. 1: 30. Hoewel God ons verlost zonder ons, maar het bezit der zaligheid moet door ons eigen vrezen en beven uitgewerkt worden. Naar de kroon moet men lopen, op de hemel moet geweld gedaan worden, naar het eeuwig leven moet men grijpen, en wij arbeiden om door de enge poort in te gaan in Gods Koninkrijk, want zonder arbeid verkrijgt men niets.

En daarom zien wij hier, hoe de herders elkaar aanmoedigen, en ook tot ons zeggen: *Laat ons gaan naar Bethlehem*, in Gods wegen, om ijverig van geest te zijn, en te gaan op die effen weg, die God ons aanwijst, Jes. 30: 21. Hier zullen wij leren Jezus zoeken, en meer vinden dan wij verwachten. Hoe een Christen het goed dat hij heeft, anderen moet meedelen, Kol. 3: 16. Hoe de rechte Christenen Jezus' geboorte met verwondering bedenken, het Woord bewaren, en overleggen in hun harten. Hoe de Heere door Christus Zijn eer verkrijgt, de mensen vrede, en als vrienden een onderling welbehagen hebben in elkaar en niets hoger zoeken dan God te prijzen en te verheerlijken, dat de oprechten betaamt, terwijl zij al Gods beloften waarheid bevonden hebben, gelijk dit in Christus zijn ja en amen, Gode tot heerlijkheid.

Gisteren is u vertoond de heerlijkheid en heilzame geboorte van Jezus Christus; een zaak niet alleen bewonderenswaardig omdat Hij zo wonderlijk is ontvangen, zulk een groot Persoon geboren in zulk een verachten staat, die tot zulk een einde voor ons gekomen is, op zulk een wijze komende, zo lang voor zijn komst verwacht, enz. maar ook wenselijk voor onze zielen. Een Zaligmaker van de Zijnen; die Sterke, Die de Satan overwinnen zou. De engelen wisten geen raad daartoe, maar stonden en zagen daarnaar, uitroepende met een grote stem: *Wie is waardig het boek te openen?* dat

niemand in de hemel, noch op aarde doen kon, noch daarin zien en lezen, waarom Johannes weende, Openb. 5: 5. Maar een ouderling zei tot mij: *Ween niet, zie de Leeuw, die uit de stam van Juda is, de wortel Davids, heeft overwonnen, om het boek te openen, en zijn zeven zegelen open te breken.* Wonderlijk moet ook dit toegaan, en daarom moeten wij weten op welke wijze Christus werkt, omtrent degenen die Hem gezien hebben, als die Koning der ere in Zijn heerlijke schoonheid.

Zal ik nu mijn toehoorders in 't brede de woorden gaan verklaren? Nee, die zijn klaar genoeg, en in plaats van de delen, zal ik vier bedenkingen voorstellen.

- I. Doet zich op deze waarheid en bedenking. Wanneer Christus Zich openbaren laat aan de mens, dan laat Hij wel voor een tijd dit doen, maar als dat een wijle gedaan is, dan neemt Hij die verkondigers weg, en laat de mens alleen staan.
- II. Als de mensen Christus recht gehoord hebben, tot haar zaligheid, dan worden zij gaande gemaakt om die Christus te bekomen, en rusten niet voordat zij Hem gevonden hebben, en aan hun zielen toegepast, gelijk wij hier zien kunnen.
- III. Die Christus zoeken, vinden Hem ook zeker.
- IV. Die Hem dan gezocht en gevonden hebben, en toegepast aan hun harten, die zielen worden overstelpt met genade, zodat zij die niet kunnen houden, maar moeten dat goede nieuws anderen meedelen, om die te vermanen, versterken en te vertroosten.

I. Christus laat Zijn zaligmakende werken en geboorte verkondigen, maar dan neemt Hij de dienaars weg, en laat die mensen alleen staan.

Verstaat dit toch eens, die nu Gods Woord zo weinig komt te achten. De Heere zendt u wel voor een tijd zijn dienaren, maar daarna neemt Hij ze weg als wij hier zien. Doet er bij Hand. 13: 46. De Apostelen hebben lang gepredikt, predikten al weer, maar zij willen hen doden; daarom zeggen zij: *Omdat gij u van het eeuwige leven onwaardig maakt, ziet wij keren ons tot de heidenen.* Wij gaan van u weg. De Heere Jezus zond zijn twaalf discipelen om het koninkrijk Gods te prediken. Lukas 9:6, 10 en zij uitgaande doorgingen al de vlekken, verkondigende het Evangelie, en genezende de zieken overal. En de apostelen weergekeerd zijnde, verhaalden hem al wat zij gedaan hadden. Christus zegt tot Zijn dienstknechten: gaat en zij gaan; komt, en zij komen. Hij zendt de Zijnen uit, maar zij komen ook wederom. Wanneer God de wereld bezoeken wilde, zendt Hij twee getuigen die gedood worden, Openb. 11: 3. God wekte hen wederom op, zij verkondigen Zijn Woord, en daarna neemt Hij ze weg. Daarom staat er 2 Kor. 6: 2: *Nu is het de wel aangename tijd, nu is 't de dag der zaligheid.* Paulus wil zeggen: nu zendt God Zijn profeten nog, maar het zal niet altijd duren nu is die tijd. Zo staat dan vast, dat God wel Zijn dienaren voor een tijd zendt, maar daarna hen weer wegneemt.

De reden hiervan is, omdat 't het werk van die dienaren niet meer is, aan de mens de wil Gods naar Zijn Woord te verkondigen. Matth. 28: 19 20. Zij moeten prediken, en meer kunnen zij niet doen; als dat recht op de predikstoel gedaan is, en God ernstig gebeden om zijn zegen, dan in 't wel. Zo zegt God tot Ezech. 2: 5, 7: *Hetzij dat zij 't horen, of laten zullen, gij zult mijn woorden tot hen spreken, want zij zijn een weerspannig huis; zo zullen zij weten, dat een profeet in 't midden van hen geweest is, gaat maar heen en vreest niet voor hun woorden.* Men meent, de predikant kan wat doen tot de zaak; als men ziet, dat een leraar veel wint, en dagelijks enige tot de gemeente Gods werden toegedaan om zalig te worden, dan roemt men die man

daarover, alsof 't zijn werk was; dan hangt men aan de predikant; doch een ander kan naarstiger zijn dan hij, en niet vorderen. Zij zijn geen Zaligmaker, maar alleen uiterlijke werktuigen; die tot de verandering van het hart niet doen kunnen, meent niet dat ook de tegenwoordigheid der dienaren van Gods Woord wat doen kunnen tot de zaligheid. Deze stad is voorzien van goede predikanten, nu zegt men: hoe zou het ons kwalijk kunnen gaan? Maar weet gij niet dat aan hun tegenwoordigheid dat geenszins afhangt; konden zij uw harten veranderen. dan ja, maar dit kunnen zij niet doen, en de Heere neemt hen wel weg door de dood, en maakt hen onbruikbaar.

- (1) Die het moeilijk en zwaarwichtig werk van een recht dienaar van het Evangelie op hun zwakke schouders dragen moeten, kunnen zich troosten in dat zware werk, niet alleen als zij predikatiën moeten bedenken, en die met moeite voorstellen, dan nog dikwijls de laster van enige lastertongen moeten uitstaan. Och, wees tevreden, er zal een tijd komen op welke de Heere komen zal, zwijgt nu niet stil, maar roept uit de keel. Valt het wat zwaar, zegt niet als Jeremia, hfdst. 20: 8: Nadat ik spreek roep ik uit, ik roep geweld en verstoring, omdat mij des Heeren Woord de gehele dag tot smaad en tot schimp is. God verlosse ons van eigenliefde en moedeloosheid.
- (2) Wordt gij ziek, legt uw hoofd gerust neer, kwelt u niet over de staat van de gemeente, hoe het met die gaan zal, maar wees tevreden; onnodige zorg is altoos ongeoorloofd. Kunnen zij nog wat goeds doen met hun zorgen, dan is 't wel, maar denkt dan: *kan ik meer doen dan ik gedaan heb, meer kan ik niet doen*, wees dan maar gerust, en legt uw hoofd gerust neer; de Heere heeft mij gezonden om hen te leren, en dat heb ik gedaan, zou ik nog andere harten kunnen maken? Nee, daarom wil ik mij daarover niet bekommeren, want de Heere is gewoon Zijn dienaren te zenden, en weer weg te nemen.

Ons daarentegen, mijn waarde Christenen, laat dit dienen tot vermaning, dat wij dan Gods genade waarnemen, terwijl gij de overvloed van leraren hebt, die u altoos als dienaars van Jezus Christus zijn wil verkondigen, brengt dan vruchten voort, die zodanige een bekering waard zijn, want de Heere kon dat blad wel haast omkeren, dan zou u gaan van land tot land, om Gods Woord te horen, en u zou het niet vinden, al ging gij het over de zee zoeken; dan zou het zwaar op uw hart liggen, dat u niet meer werk daarvan gemaakt hebt. Die dat niet met allen doen wilt, ofschoon dat men 't u zo menigmaal verkondigt; nog spreekt de Heere door een zwak man, en 't mocht wel haast uit zijn. Hoort dan nu in deze dag, wanneer u des Heeren Woord geleerd wordt. Hoe vele engelen zijn niet onder u gezonden? En daar een zich voor de vierschaar daagt, hij valt te bed, en daar is de man heen, en nu wacht hij ons allen. Dan zal men zien wie Zijn Woord hoort, en wie niet. Dan zal 't onderscheid blijken, tussen de rechtvaardigen en onrechtvaardigen, tussen vromen, en die erger geweest zijn dan de kranen en de zwaluwen, die hun tijd weten. Jer. 8: 7. Maar velen kennen het recht huns Gods niet, waarom de Heere Jezus zei, Matth. 16: 3: *Gij geveinsden, het aanschijn des hemels weet gij wel te onderscheiden. en kunt gij de tekenen der tijden niet onderscheiden? Gij zegt des avonds, het zal morgen schoon weer zijn, want de hemel is rood.* Dus betuigt gij tegen uw eigen ziel, en dat zal in de dag des oordeels nog tegen u opstaan. Hoort dan, en denkt niet dat het altijd zal duren, dat de Heere u Zijn gezanten geeft, en u laat waarschuwen en dan weer wegneemt. Er zijn wel anderen in de plaats gekomen, maar de tijd zal komen, dat het eens zal ophouden, de zon moet eens op haar hoogte zijn, en dan wederom dalen, en als 't water in een hoge vloed komt, gelijk het nu is, dan moet het eens weer dalen, en die dan op een

zandgrond drijft, die komt niet licht daar weer af, en dan is 't u tot meerder verdoemenis.

Christus' komst is tweeeërlei: in genade en in heerlijkheid. Nu komt Hij in genade; neemt dit waar; en dan zult gij mee de heerlijkheid ingaan. Of anders indien u dit niet doet, en 't rijk der genade niet waarneemt, zult gij eeuwig buiten moeten staan en in de hel dalen. Denkt daaraan, anders zou ik het u zo ijverig niet zeggen. Heden, terwijl gij Gods stem hoort, verhardt toch uw harten niet. Och, dat gij bekende in deze dag van genade hetgeen tot uw vrede dient! Als u vraagt: *welke middelen zullen wij daartoe aanwenden?* Welaan ik zal u daarin ook helpen.

1. Gij zult de dienaren, die u Gods Woord verkondigen, in Christus' Naam, naarstig en ijverig gebruiken in die dingen, waarom zij onder u gezonden zijn. Sommigen verachten de uiterlijke predikaties, om welke reden zij dit doen, dat zijn maar beuzelingen. Velen komen ter kerk op zulke dagen als 't nu zijn, en nu en dan op de sabbat, hoewel niet de gehele rustdag; verwaarlozende alzo vele middelen ter zaligheid; waar anderen zo naar zuchten. Och! zodanigen zullen Gode eens rekening moeten geven, hoe dat ze deze genade gebruikt hebben tot hun zaligheid. Anderen doen 't niet in het bijzonder met vragen van de gevallen van het, geweten, en willen ook niet, dat de predikanten met hen of met de hun daarvan spreken, zeggende, *dat wij ons met zulke dingen niet moeten moeien*. Ja, dat is hun ambt; en wilt gij hen helpen, verschonen in beuzelingen, of als er ambten zijn te vergeven, dan gaat men naar de predikant toe, dat die een goed woord doen wil, daar ons werk maar is Christus te prediken, en wat daartoe behoort. Komt dan vrij bij ons, en hoe meer gij dit doet, hoe liever, maar moeit ons met niets anders. Wij hebben met geen stadhuis noch burgerlijke zaken te doen. Maar u kunt niet veel geestelijk werk doen, want uw aardse bezigheden zijn te menigvuldig en nochtans klaagt gij daar niet over. Dat wij veel te doen hebben is zeker; komt evenwel maar tot ons, een ieder bij de dienaar van zijn wijk, wij zullen u daarin wel onderrichten; en kunnen wij dan niet, zo zullen wij u wel meer dienaren bezorgen, komt gij ons maar gebruiken tot van Uw zielen welstand.

2. Laat het niet aankomen op dat uiterlijke Woord, maar gewent u dat te onderzoeken; zo deden die van Berea, die acht gaven op hetgeen van Paulus gesproken werd, en onderzochten of die dingen zo waren, Hand. 17: 11, waarover zij werden geprezen. Onderzoekt ook Gods Woord, want dat zou u kunnen helpen. Al gingen de predikanten dan weg, zo zou u altoos een predikant in uw ziel hebben. U moet alle middelen gebruiken om uw leraars te helpen, want zij doen hun arbeid daartoe, om u Gods Woord wel voor te stellen naar uw begrip. De Schrift is de spijs der ziel, wanneer de predikanten u des Heeren Woord bereiden, dan moet gij die spijs nemen, en met Gods Woord vergelijken, dan zult gij nog een leraar in uw hart hebben, en het Koninkrijk Gods binnen in u, en Zijn Woord in uw harten geschreven, zodat u zonder predikant daarvan zult onderwezen worden.

3. Vermengt hun leer met geloof, dan zoudt gij Christus zelf in uw ziel hebben, en het met ons gaan zoals Joh. 4: 30 staat van de Samaritanen, wanneer de vrouw hun boodschapte van Christus Jezus en Zijn leer, gaan zij zelf uit, en geloven wat zij zagen. Dan zouden wij van de Heere zelf geleerd zijn, dan zou Gods Woord bij u blijven en rijkelijk onder u wonen, Kol. 8: 16. Dan zouden wij niet alleen de Schrift lezen en Gods Woord horen, maar dan komt God in ons hart zelf wonen, als wij dat Woord met het geloof vermengen. Dan zou het altijd in u wezen: en al was er niemand

die ons leerde, zo zouden wij dan nog Zijn Woord in ons en onder ons hebben, want dan is de Geest daarbij, en die zou ons geestelijk en hemels maken. Alsdan zouden wij niet nodig hebben dat ons iemand leerde, want wij zouden van de Heere Zelf geleerd zijn, en de vrede van onze kinderen zou groot wezen, Jes. 54: 13.

4. Kleeft niet te vast, aan van Uw dienaren tegenwoordigheid, u moet trachten aan Christus vast te blijven hangen, meer dan aan uw leraren; daarvoor moeten wij u waarschuwen; want wij zien dat sommigen, door de een of anderen dienaar geraakt zijnde, daaraan blijven hangen, en te veel werk van hem maken; wij willen dat niet lijden, want gij ontnemt Gods eer. En zo enige zeggen, dat wij dit zelf ook zoeken, ... de stenen die hier liggen, zullen in de dag des oordeels tegen u getuigen. Ver moet het van ons zijn om Gods eer te roven. Johannes zei: *ziet niet op mij, maar op dat Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt. Hij moet wassen en toenemen maar ik afnemen.* Daarop volgen sommigen Christus, anderen volgen Johannes na, Joh. 1. Hij wil dat men Jezus volgen zal, en niet te vleselijk zijn; gelijk Paulus zegt, 1 Kor. 3:3: *Gij zijt nog vleselijk, en wandelt naar de mensen. Wie is toch Paulus en wie is Apollos, anders dan dienaars door welke gij geloofd hebt. Ik heb geplant, Apollos heeft nat gemaakt, maar God heeft de wasdom gegeven.* U moet het dan alleen aan Gods zegen danken, en aan Jezus Christus geheel blijven hangen, en niet aan de dood van deze of gene leraar zo blijven hangen. Gij moet daarover wel bedroefd zijn, maar uw hart moet niet kleven aan die man; blijft steeds alleen aan Christus hangen, want die blijft altijd, daar andere leraren moeten weggaan als de engelen. Uw profeten, waar zijn die? En zullen uw leraars voor eeuwig zijn? O nee!

II. Wanneer een mens vruchtbaar Gods woorden hoort, dan wordt hij gaande gemaakt om Christus met ijver te zoeken, en te vinden, en vindende met Hem verenigd te worden.

Zo doen de herders hier; de engelen gaan weg, zij hebben 't woord gehoord, en daarom gaan zij heen om Christus te zoeken. Doet daarbij Paulus' voorbeeld, Gal. 1: 15, 16. *Wanneer het God behaagd heeft, Die mij van mijn moeders lijf aan afzonderd heeft, en geroepen door Zijn genade, Zijn Zoon in mij te openbaren, opdat ik dezelve door het Evangelie onder de heidenen zou verkondigen, zo ben ik met vlees en bloed niet te rade gegaan, maar achtte alle dingen schade en drek bij de kennis van Jezus Christus, opdat ik Hem gewin,* Filip. 3: 7, 8.

Paulus vraagde: *Wie zijt gij Heere?*

Christus antwoordde: *Ik ben Jezus, Dien gij vervolgt.*

Hij zei: *Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal?* En daarop gaat hij in Christus' dienst over, en Jezus prediken als de Zaligmaker, die in de wereld was gekomen om zulke grote zondaren zalig te maken. Immers, die Gods Woord op een zaligmakende wijze horen, aan die wordt Jezus van binnen getoond, Christus en al het Zijne, Joh. 14: *Die mijn Woord bewaart, zal Mij zien.* Vers 12: *Die Mijn geboden heeft, en dezelve bewaart, die is het die Mij liefheeft, en die zal van Mijn Vader geliefd worden, en Ik zal hem liefhebben, en Mijzelf aan hem openbaren.* 't Is of iemand een schone schat verborgen had onder verachte dingen, hij roept ieder daarbij; maar de mensen ziende die verachten hoeksteen, achten dat niet, doch een uit die hoop licht die steen op, en daaronder lagen niets dan parelen en diamanten, wat zou die blij en verwonderd zijn, als dan die schat licht zou bekomen worden, ja, welk een moeite zou die man niet doen, al vragen anderen daar niet naar, als hij maar Christus, die schone Parel, mag gewinnen.

Deze gelijkenis geeft Christus Zelf, Matth. 13: 44, waar die schat in de akker verborgen was. Sommigen opent Hij de ogen des verstands, maar anderen heeft de Satan hun zinnen verblind, 2 Kor. 4: 4. En als die mensen dan die kostelijke parel zien, dan verkopen zij alles om die te bekomen; gelijk wij zien in die koopman, welke alles gaf om die kostelijke Parel te krijgen; hij had ze gezien, en alles daarom verkocht. Ananias zei tot Paulus, Hand. 22:14: *De Heere heeft u verkoren en verordend, om Zijn wil te kennen, en de Rechtvaardige te zien, en de stem uit Zijn mond te horen.*

Onderzoekt u, of gij Gods Woord wel komt te horen; gij moet vele en krachtige inspanningen van uw ziel hebben, om de Heere Jezus te zoeken en Hem aan uw zielen te drukken.

Maar hoe gaat het onder ons? Weinigen doen dit.

- (1) Sommigen leven een stil, burgerlijk, vroom leven. Is 't zo niet met u? Vraagt het uw geweten. U bent geen hoer noch dief. Maar is dat Christus zoeken! O nee, die doen geweld daarop, die werken en wroeten alle dagen daarop, om toch met alle kracht Christus te zoeken, en rusten niet, voordat zij Jezus gevonden hebben. Dat is nu wat anders dan zulk een burgerlijk leven te leiden.
- (2) Anderen wekken al hun krachten niet op, om de Heere aan te grijpen. Jes. 64: 7: *Er is niemand die Uw Naam aanroept, die zich opwekt, dat hij U aangrijpt.* Gods kinderen weten dit, en zuchten daarover, en klagen: *Heere, waarom verstokt Gij ons hart? Waarom doet Gij ons van uw wegen afdwalen? Want gij verbergt uw aangezicht voor ons, en Gij doet ons smelten door het middel van onze ongerechtigheden.* Maar gij moet u daarin niet toegeven. Kunnen wij niet zoals wij wensen Gods sterkte in Christus aangrijpen, wij moeten dat doel, en de prijs der roeping Gods najagen, of wij 't ook grijpen mochten, waartoe wij van Christus gegrepen zijn, Filip. 3: 13.
- (3) Zij zouden Christus wel grijpen, maar Hij zou hen te duur staan, zij zouden hun eer verliezen; want de mensen zouden hen verachten; zij moeten hun voordeel verlaten, en op de rustdag niet verkopen; zij willen Jezus niet zo hoog kopen, om 't verlaten van hun gemak, want dan zouden zij wat voor God op de knieën moeten kruipen. Gij hoort Christus niet zaligmakende; en zo gij Hem niet wilt zoeken, is 't u niets anders dan een reuk des doods ten dode, 2 Kor. 2: 16. Want hoe meer men ijzer op een aanbeeld slaat, hoe harder het wordt; en hoe meer Gods Woord u geleerd wordt, en van u niet beoefend wordt, dan gaat het u als met Farao, het maakt uw hart harder en harder. Dan komt de Heere hen nog meer straffen, Lukas 12: 17 en wordt de leer van Jezus Christus tot een zwaar oordeel. En zo is 't waar wat Simeon zei, Lukas 2: 34: *Deze wordt gezet tot een val en Opstanding in Israël.* Dit komt als zij Jezus' woord. zo misbruiken; dan komt de Heere zonden met zonden te straffen, en hun verdoemenis wordt dus te groter. Daarom moeten wij toezien dat wij Gods Woord zó horen, dat wij ook Hem met al de krachten der ziel zoeken.

Zo dan, zoekt Christus van ganser hart; wat zal u bewegen als gij Hem niet wel komt te horen? Dat is een teken dat Gods nog niet in u is, zo gij Christus niet van ganser hart zoekt. Indien u nu vraagt: *wat zal ik doen om Christus zo te zoeken?*

Voedt uzelf met deze gedachten, want wij moeten uw overpeinzingen daartoe aanwijzen.

1. Denkt eens, dat alle goederen van de wereld buiten Christus, u een vloek zijn, of niet dan ijdelheid, Pred. 12: 8. Waarom wilt gij dan die dingen opzoeken, en niet afzweren om Christus' wil? Is die kostelijke Zaligmaker, en die schone Parel u niet meer dan enige ijdelheid waardig. Dan zoudt gij u ontlasten van de wereldse goederen, en Jezus Christus zoeken met alle krachten van uw ziel. Och! dat de Heere u nu zei: *Wat is het toch alle aardse goederen te hebben?* En dat u dat geloofde. Of wilt gij 't niet geloven, zo tast het met uw handen, Ziet gij niet dat de goederen ons, of wij tenminste die moeten verlaten? Sterven u niet uw bekenden af? Zo leert dan de wereld niet achten.

2. Denkt dat de goederen van Christus uitnemend heerlijker zijn. Dat wordt gezegd, maar wie gelooft onze prediking? Och!, dat wij dit eens zagen, gelijk die koopman zag. Och! hoe komt het dat wij dit horen, en wij geloven niet dat die dingen zo heerlijk zijn. De oorzaken zijn deze:

- De zaak is te groot, en uw hart te klein. Sommigen voelen hun hart niet, omdat zij nog wat aards daarin dragen. Anderen krijgen hun hartbegeerten niet, noch verwijden hun zielen, omdat zij niet durven. en menen dat zij zulks niet moeten doen Och nee! Gij moet u maar opmaken, en uw harten wijder maken, dan zult u 't gevoelen.
- Omdat zij gewoon zijn dat te horen. 't Is het oude deuntje: wij hangen aan de termen, en leren die van buiten, maar tot de zaak zelf komen wij niet. Wij zeggen ook al: *'t zijn heerlijke dingen*, maar 't is een strijd van woorden, als Gallio, Hand. 18:17, die woordenstrijd gaat mij niet aan. Zie, zo doen de lieden ook; 't is maar een woord; en zo verliezen zij Christus met al Zijn heerlijkheid. Wilt u dan gaande gemaakt zijn, denkt, dat er in Christus een wonderlijk grote heerlijkheid is, dan zult u dat met alle macht zoeken.

3. Denkt de zekerheid daarvan. Ofschoon u zegt: wat is dat nodig te vermanen, immers niemand is onder ons. die Gods Woord niet gelooft. Maar hieraan twijfelen wij; want indien gij wist dat de hemel zo zeker op uw goede werken zou volgen, zouden wij die dan niet naarstig doen? Maar nu doet u ze niet; want aan de grootheid twijfelt men minder dan aan de waarheid. Zoekt dan dat te gevoelen, en dan zal de Heere u de ogen geopend hebbende, gij meer begerig worden om Christus met alle kracht te zoeken.

4. Denkt dat Christus zulk een schat is, die men niet zonder arbeid bekomen kan. Uw brood en kost te winnen moet u veel moeite kosten, en meent u dan zonder slag of stoot de hemel in te nemen? Zo zult gij u bedrogen vinden.

Een schrijver verhaalt, dat een deugdelyke vrouw werd opgewekt om Godzalig te zijn, want zij dacht: zullen alle mensen dan zalig worden? Nee. Wie dan? Die geen hoeren, dieven, noch dronkaards zijn? Nee, ook niet; want dan zouden de meesten zalig worden. Maar zei zij, 't zullen die zijn, die met hun gehele hart Christus aankleven; gelijk ik nu enige gezien heb in de gemeente, *bij die wil ik mij voegen*. Zo moet gij denken. Daarom wilt u Christus hebben, alle krachten moet gij op de hemel doen, en strijden om in te gaan door de enge poort, Matth. 7: 14. Dringt daardoor en gaat op de smalle weg, die ten leven leidt, anders kunt u dat nooit vinden. Denkt: hij heeft het u nu gezegd; en wilt u dan nog verloren gaan, dan kan ik u niet helpen.

5. Nauw toezicht omtrent het horen van Gods Woord, is nodig; onderzoekt u dan ook na het horen; dat gebiedt ons Christus, Lukas 8:18: *Ziet dan, hoe gij hoort; want zo*

wie heeft, die zal gegeven worden. En dat niet alleen, omdat er van de zes dikwijls maar een is die Gods Woord recht hoort; maar onder die nog ontroerd worden, zijn er weinigen die recht verontrust worden; zij mogen wat bewogen zijn, maar blijven die zij waren; *zij kunnen 't gehoorde Woord met vreugde ontvangen, en voor een tijd geloven, maar zij hebben geen wortel, in de tijd der verzoeking wijken zij af,* Lukas 8: 13. Daarom staat, Hebr. 6: 4 6: *Het is onmogelijk, degenen die eens verlicht zijn geweest, en de hemelse gaven gesmaakt hebben, en de Heilige Geest deelachtig zijn geworden, en het goede Woord Gods gesmaakt hebben, als zij afvallig worden, die wederom te vernieuwen tot bekering.* Zij smaken 't Woord, en die vervallen nog. In onze tekst staat, *dat ze zich allen verwonderen, maar Maria bewaarde al de opmerkelijke woorden, als een goed zaad in haar hart.* Zij allen hoorden en verwonderden zich; maar zij horen allen niet wel, die ontroerd worden.

III. Die Christus zoeken, vinden Hem ook zeker.

Laat ons nu eens inzien:

1. De vruchten van de predikatie der engelen, vers 18, 19.
2. De uitkomst van de herders, vers 20.

1. De vruchten waren:

- dat ze spraken; en daarop volgt:

A. Algemene werking; allen ontroerd wordende.

B. Bijzondere vruchten in Maria, wier hart een schatkamer was om die goede woorden te bewaren.

A. De predikatie der herders is niet zonder vrucht, maar brengt wat voort, en dat in 't algemeen, zodat zij allen verwonderd werden, nochtans niet gelijk 't behoorde. Wie? Allen. Wat doen zij? Zich verwonderen. Dat is een vrees, die komt te ontstaan uit enige zaken, of ongewoonheid, gelijk zij hoorden uit de woorden des herders. Men verwondert zich wegens de grootheid van de zaak zelf die groot is, of ons zo toeschijnt; want nadat ze zeiden wij hebben zulke dingen gezien en gehoord, verwonderen zij zich. Dat was niet genoeg; al raakte gij van uzelf, zoals de koningin van Scheba; want deze verwonderde zich, maar geheel anders was het met Maria, die wordt daartegen gesteld, die terecht verwonderd was over alles wat gezegd werd door de herders, en al die woorden bewaarde in haar hart.

De mensen, die Gods Woord niet recht horen, kunnen wel met veel verwondering van Christus' geboorte horen, ja, met ontzetting aangedaan zijn, maar dit is geen recht horen van wedergeborenen; dat is hier klaar; en wilt gij andere plaatsen, ziet Hand. 2:7: *En zij ontzetten zich allen, en verwonderden zich;* vers 12: *Zij werden twijfelmoedig, zeggende de een tegen de ander: Wat wil dit toch zijn?* Als Christus Zich vertoonde, werden zij verbaasd en ontzetten zich. Maar och! dat was niet genoeg, zij bleven die zij waren. Zo staat van de Joden, Lukas 5:26: *En ontzetting heeft hen allen bevangen, en zij verheerlijkten God, en werden vervuld met vrees, zeggende: Wij hebben heden ongelooflijke dingen gezien.* Ja, zij kunnen zich zeer verwonderen, Mark. 7:37: *En zij ontzetten zich boven mate zeer.* Zij worden ontzet en ontroerd. Waren Christus' vijanden nog zo, als Hij zich openbaarde in zijn wonderwerken, dat zij zich verwonderen; denkt dit eens gij allen, die niet wel komt te horen, en u nochtans gerust stelt, als gij zulke bewegingen in u bevindt. O, de gruwelijkste zondaren hebben dit mee wel eens. De redenen waar dit vandaan komt zijn deze.

- (1) Uit de zedelijke kracht van Gods Woord, want geen woord in de gehele wereld, dat er ooit geweest is, is krachtiger dan dit Woord. *De woorden van een wijze, zijn als nagelen en prikkelen, die diep in 't hart gaan*, Pred. 12: 11. Nu is er niets wijzer dan dit woord, bijzonder als daar een engelentong bijkomt, of gelijk de herders van de engelen geleerd hadden; ik meen een welsprekende tong die kan ook wel een deel wilde soldaten, die gezonden waren om Christus te vangen, doen ontzetten. Joh. 7:46: De dienaars antwoordden: *Nooit heeft een mens alzo gesproken, gelijk deze Mens*. Een en dezelfde zaak wordt gezegd van de een, en van de ander ook; men wordt niet ontsteld van de woorden van de ene, van de anderen wel. Ik meen dat het veel daarvandaan komt, uit de zedelijke krachten van Gods Woord; dan kan wel een Felix bevreesd worden. Het kan wel zijn dat men van de een wat meer geraakt wordt, dan van de ander. Maar indien onze beweging kwam van Gods Woord als zodanig, men zou zulk een groot onderscheid van ontroering daarin niet vinden.
- (2) Dat kan komen van boze en natuurlijke oorzaken. Óf van boze gewetens, als zij zich verwonderen om de gunst van deze of geen, die haar kan vorderen, te bekomen, zich verwonderende om gewins wil, Richt. 16: Óf om andere oorzaken, dat is de wonderlijkheid der zaak in zichzelf, bijzonder als daar de eeuwigheid komt; *zulke dingen zien wij nooit*, zegt men. Gelijk men over alle nieuwe dingen verwonderd is, zo ook hier. Als men zo spreekt van Christus' komst, dat Hij, die God was, mens is geworden, en door allen verworpen; en om de arme mens komt Christus in de wereld. Velen komt het daar vandaan, dat zij hoorden van Christus' vernedering, die zo verhogen en vergroten, gelijk het een wonderlijke zaak is; en te recht moet alles zich daarover verwonderen.
- (3) Uit de algemene werking van Gods Geest komt ook die beweging. Weet gij niet, dat enige algemene gaven zijn van de Geest, en dat niet alle gaven zaligmakend zijn? Want Saul bad ook de Geest. En wilt gij 't nog klaarder hebben, ziet Hebr. 6: 4 6, die hadden de Geest, maar het is niets, dat zo te smaken, want daar moet wat meer bijkomen. Ziet of gij door Gods Geest overtuigd, vernieuwd en wedergeboren bent, of Christus in u een gedaante heeft, en u naar Zijn beeld veranderd bent.

Hier zijn dan vele mensen te overtuigen.

1. Die enige ontroering in deze dagen gevoeld hebben, en niet anders hebbende, daarop gerust zijn. Och! dat is niemendal, en denkt vrij, dat zo gij niets meer hebt, als deze allen hadden, dat gij nog in uw zonden bent, en vervreemd van God, want velen zijn uiterlijk geroepen, maar weinigen uitverkoren. Matth. 20: 16. Hebt gij niet meer dan die ontroering, gij hebt niet meer dan de gruwelijkste mensen. Zullen die van Kapernaüm niet een grote verdoemenis te verwachten hebben? Zelfs boze mensen ontzetten zich van verwondering, Matth. 11: 23 en Markus 1: 22. wat zullen er vele mensen naar de hel varen, die niet meer dan deze inwoners van Kapernaüm hebben. Ja, de allergeslagenste vijanden hebben dit gehad, als om een man te verstrikken, Matth. 22: 22: *Zij allen werden ontroerd, als zij Christus hoorden*.

2. Nog gruwelijker zijn zij, die gans geen ontroering hebben. Men mag prediken van Christus of niet, daardoor worden zij niemendal bewogen. De ergsten zijn zij, die in plaats van zich nog te ontzetten, die belachen, die zich verwonderen. Is er iemand die bewogen wordt als Mozes, om te ijveren voor de Heere, men spot met zulken, die ontroerd zijn. *Maar 't is voorzeggd, dat er in de laatste tijd spotters zullen zijn, die naar hun goddeloze begeerlijkheden wandelen zullen, die zichzelf afscheiden, natuurlijke*

mensen, de Geest niet hebbende. Judas vers 18 en 19. Tot u zeg ik: u bent allemaal mensen zonder geest voor God, oordeelt van uzelf zo u wilt. Christus komt u niet toe, niet meer als vleeselijke heidenen, Rom. 8: 9. *Zo iemand de Geest van Christus niet heeft, die komt Hem niet toe.* U hebt minder dan duizenden die naar de hel varen zullen; minder dan de inwoners van Kapérnaüm, die verwonderden zich nog, gij niemendal, en spot met enige bewogen harten. Och! zal de verdoemenis der inwoners van Kapérnaüm zo groot zijn, dat zij, die naar de hemel verheven waren, naar de hel zullen neerdalen, Matth. 11: 13, hoe groot zal deze hun verdoemenis wezen?

Laten wij ons onderzoeken, of wij al wel bevatten en verwonderd zijn over deze dingen, die wij nu gehoord hebben; want velen verwonderen zich, en zijn nochtans niet wedergeboren. Let dan op deze tekenen:

- (1) Zie eens of dit ook in uw ziel een diepe nederigheid werkt, voor God en mensen; want dat is de aard van deze verwondering, Rom. 11: 33, 34. *O, diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods! hoe ondoorgrondelijk zijn Zijn wegen?* Paulus verwondert zich, maar vernedert zich ook onder God. Indien gij eens denkt, wat wonder is dit, als gij, u zo neerwerpt, zo God Zijn Zoon zendt in de wereld, en Hem zo diep laat vernederen, om uw zonden te verzoenen, en een eeuwige gerechtigheid aan te brengen; hoe kan dat anders wezen, of daar moet een diepe nederigheid in u komen?
- (2) Omtrent uw naasten, moet gij liever de minste dan de meeste zijn, Filip. 2: 3 8. *En doet geen ding door twist of ijdele eer, maar door ootmoedigheid acht de een de nader uitnemender dan zichzelf. Dit gevoelen zij in u, dat in Christus was, die in de, gestalte Gods zijnde, geen roof geacht heeft, Gode even gelijk te zijn, maar heeft Zichzelf vernietigd,* de gedaante eens dienstknechts aannemende, is de mensen gelijk geworden. Hoort dit, gij hovaardigen, als u bedacht dat God mens was geworden, hoe zou u dan zo groots kunnen wezen? Indien gij u recht verwondert over Jezus' geboorte, ge zou u voor Hem neerwerpen, en denken: Christus, Gods Zoon, is mens geworden, en dat leven sterfelijk, om mijnentwil, zou ik nu nog opgeblazen kunnen wezen? Zouden wij Christus' voetstappen niet navolgen?
- (3) Dat zal in u een bijzonder Godzalig leven, geen burgerlijk leven werken, *maar de verborgenheid der Godzaligheid, die zeer groot is, dewijl God is geopenbaard in het vlees, gerechtvaardigd in de Geest, en gezien van de Engelen,* 1 Tim. 3: 16. Dan moet men Godzalig leven, omdat Gods rechtvaardigheid, eer Hij de zonde kon vergeven, Zijn Eigen Zoon in de wereld moest zenden; en dan zullen wij ons wel wachten van de zonden. Hij zal denken om die liefde Gods, die mij Zijn Zoon gegeven heeft; o kon ik nu recht Godzalig wezen, en door mijn Godvruchtig leven Jezus verheerlijken! Dit zegt Johannes 15: 9: *Gelijkerwijs de Vader Mij liefgehad. heeft, heb Ik u ook liefgehad; blijft in deze Mijne liefde.* Dan zal de liefde van Christus u dringen tot wederliefde. 2 Kor. 5: 15. Die liefde woont in 't hart, zij is niet altijd even krachtig in werking, maar die grond ligt daar altijd, en is nooit weg.
- (4) De ziel ligt altijd daarop en speelt, daaromtrent is zij bezig, dat kan zij niet vergeten. Christus is geboren, en zij zetten hun harten daarop, gelijk het Woord zegt. Maria speelt daar altijd omtrent, en zij kunnen nooit genoeg daarvan denken.

B. Bijzondere vrucht heeft het in Maria, zij bewaart en overlegt het Woord.

- (1) Maria heeft het Woord op een andere manier aangenomen, zij leidt het op, en vergelijkt het met Gods 'Woord, en bindt het als in een. *Bewaren* zegt, het nauw te bezorgen, dat men een zaak niet verliest, 1 Thess. 5: 23, daar Paulus wenst: *De God des vredes zelf heilige u geheel en al, en uw geheel oprechte geest, en ziel, en lichaam worde onberispelijk bewaard in de toekomst van onze Heere Jezus Christus.* Dit is zo nauw of men daar rondom nog soldaten stelden, daar komt het woord gevangenis vandaan, Hand. 4: 3 en 25: 1, daar is datzelfde woord. Maria deed alle geweld omdat te houden in haar hart, en zij sluit het als met geweld daarin op.
- (2) Zij overlegde het in haar hart, en kwam 't gehoorde onderzoeken; dat menigvuldig was, wil ze onderzoekende samenvoegen, en niet elkaar vergelijken en overeen brengen, 't geen de engelen en herders haar gezegd hadden daarop lette zij. Zo staat in Daniël 8: 5, *dat hij 't overlegde*, overwegende zulks. 't Is een nader onderzoek doen van een zaak, en zo te komen tot nadere kennis van die. Als men een gehoorde zaak overdenkt en overlegt met het hart, dat zegt twee dingen.
- Oprechtheid, niet omdat anderen zich ontzetten, maar dat zelfs te overleggen.
 - Met ijver zulks te doen en zijn hart daarop te zetten. Jes. 26: 9. *Met mijn ziel heb ik U begeerd in de nacht, ook zal ik met mijn geest, die in 't binnenste van mij is, U vroeg zoeken.* Met een ijver van haar geest dat overleggende oprecht, en met alle krachten van haar ziel.

IV. Die Hem dan gezocht en gevonden hebben, en toegepast aan hun harten, die zielen worden overstelpt met genade, zodat zij die niet kunnen houden, maar moeten dat goede nieuws anderen meedelen, om die te vermanen, versterken en te vertroosten.

Zie nu de uitkomst die deze zaak gehad heeft. Zij gaan naar huis.

De manier, op welke zij gaan, *zij verheerlijken God.* Dat wordt uitgelegd: *Hem dankende.*

- Zij keren wederom, *als zij hun werk gedaan hadden.*
- De manier is: *verheerlijkende God.*

Niet eigenlijk, want:

- (1) God is de Algenoegzame God, de zalige Heere, God de Almachtige, Gen. 17: 1. 1. Tim. 6: 15, 16. *De Koning der koningen, en Heere der heren, die alleen onsterfelijkheid heeft, en een ontoegankelijk licht bewoont, die zij ere, en eeuwige kracht.* En daarom meent niet dat God zulks van node heeft, en of God daar door enige ere toekwam. Dat meent het vlees; maar al was er niet één engel geschapen, God zou even zalig zijn; want al waren alle engelen en mensen niets anders dan duivelen, dat zou ons wel ongelukkig maken, maar God niemendal. Waarom David zei, in zijn gouden kleinood, Ps. 16: 2, 3: *O mijn ziel! gij hebt tot de Heere gezegd, Gij bent de Heere, mijn goedheid raakt niet tot U, maar tot de heiligen, die op aarde Zijnen, en de heerlijken in welke al mijn lust is.*
- (2) Wij zijn arme mensen, waarvan de beste is als een worm, wat kan een druppel doen aan de zee? Die kan nog iets vermeederen, maar wij niemendal, want wij zijn niet anders dan stof, Jes. 40:15: *Ziet, de volkeren zijn geacht als een druppel van een emmer, en als een stofje van de weegschaal; ziet, Hij werpt de eilanden heen als dun stof; grote lieden zijn ijdelheid,* Ps. 62: 10. 't Is niemendal. Meent niet dat u God voor uw weldoen wat kunt toebrengen. Wat is 't dan?

- (3) Het is maar een verklaring en betoning van de eer die in God is, als Joh. 17: 5: *Vader, verheerlijkt Mij met die heerlijkheid, die Ik bij U had, eer de wereld was.* Christus wilde verheerlijkt worden, en Zijn eer laten tonen.
- Zó God prijzende, verheerlijkten zij Hem door Hem te kennen, gevoelen, en die glorie aanvattende, *door woorden* verkondigd met een geestelijke eerbiedigheid, 1 Petrus 2: 9, om als een uitverkoren geslacht Gods deugden te verkondigen. Hier maken 't de herders alom bekend, dat Woord dat hun verkondigd was.
 - Met *werken*, dat gij alles doet tot Gods eer, en Hem voor uw God erkent. Dan wordt God door onze werken verheerlijkt, als men zich aanstelt naar zijn geboden, zij spreken daarvan, en in hun gehele leven drukken zij uit alles wat tot de ere Gods dienen mocht.

Kentekenen

Hier zal ik nu vier kentekenen voorstellen, of u al wel Gods Woord en Christus' geboorte gehoord hebt.

1. *Die Christus gehoord heeft en in hun harten hebben bekomen, die bewaren Christus zorgvuldig daarin, zoals Maria.*

Ik weet dat de armste ziel dat met alle macht doet. Hoogl. 3: 4. Zij grijpt Christus aan, houdt Hem vast, en sluit Hem in 't binnenste van haar hart, gelijk de twee discipelen naar Emmaüs gaande, als daar maar iets kwam dat naar Christus geleek, Lukas 24: 29, zij willen Hem niet laten gaan, en zeggen: *Heere, blijf bij ons, de dag is gedaald.* Zo dwingen zij Christus, en zo houden zij Hem vast. En dat kan ook niet anders wezen, of zij moeten Hem bewaren in 't binnenste van hun hart.

De reden is:

- (1) omdat die Christus zichzelf eens vertoond heeft, die ziet in Jezus 't allermeeleste goed, *dan smaakt de ziel hoe goed de Heere is*, Ps. 34: 9. Zij kunnen Christus aanmerken als de rijkste, als is Hij de armste in zijn leven. Geboorte en dood, en in Hem zien zij een kostelijke Parel, die zeer waardig is, Matth. 13: 43, 44. Zij achten alles schade en drek bij Jezus' kennis. Zij merken Christus aan als de schoonste. Hoort de bruid; als men haar vraagt: wat is uw Liefste boven een andere liefste? Zij antwoordt: *Mijn liefste is blank en rood, volkomen rechtvaardig, niemand kan mij verlossen dan Hij, Zijn hoofd is als het dichtste goud, Zijn wangen zijn voor mij een medicijn, Zijn mond is troostrijk en lieflijk*, Hoogl. 5: 13. Zo is 't met de ziel; zij wil met Christus verenigd worden, want zij bemint Hem, Paulus vervloekt, "Anathema", zo een, *die Christus, de Heere niet lief heeft*, 1 Kor. 16: 22. En daarom kunnen zij van Christus niet gescheiden worden.

O, zei een martelaar, eer scheurde men de ziel van het lichaam, eer men Jezus van mij trok!

En ik heb eens een vrouw horen zeggen, die in een bittere aanvechting was, als die heftigheid wat over was: *Heere Jezus, men scheure eerder mijn lichaam van mijn ziel, eer men mij scheurt van U.* Dat is gewis, omdat zij Christus zo lief hebben, moeten zij met Hem willen verenigd zijn, want de liefde zoekt vereniging. Zodat eer de ziel van 't lichaam wijkt, dan Christus van hen; zouden zij Christus dan niet bewaren?

- (2) Christus is in hen, en zij in Christus, zij zijn Christus ingelijfd en ingedrukt 1 Kor. 12: 13. En kon men 't hart van een Christen zien, ieder stukje als men 't in stukken sneed, zou Jezus in zich hebben. De gelovigen hebben Jezus in 't hart wonen en kunnen Hem nooit verliezen. Hij heeft een gedaante in hen. Gal. 4: 19: *Mijn*

kinderkens! die ik wederom arbeid te baren, totdat Christus een gestalte in u krijgje. Dus worden zij gelijk Christus Zelf, hoe zouden zij dan anders doen kunnen, als die Jezus, die in haar ziel ingedrukt is, ook nauw bewaren?

Denkt daaraan, allen die nu in en uit de kerk loopt, en niet eens Jezus zoekt in u te bewaren, hoe hebt gij Hem dan gehoord?

Maar gelovige zielen, die Hem houden wilt met al uw kracht, al kunt u zo niet, u hebt Hem recht gehoord.

Ja maar, zegt een zwakke ziel, zou ik Hem nu zo bewaren, daar ik zo arm en zwak ben? O Jezus, vlied van mij weg!

Nee, dit is een bewijs dat Christus bij u is, als u gevoelt, dat Hij van u weg wil. Was de engel niet bij Jakob als Hij zijn heup verwrong, maar hij worstelde met Hem, en wilde Hem niet laten gaan, of wilde eerst gezegend zijn. Gen. 32: 16. Als u denkt: ik wil U niet verlaten, en Hij wil als van u weg, ... o! dan is Hij vast aan u!

Ja maar, ik vergeet het een en ander.

Zoekt of 't natuurlijke zwakheid is, dan moet u dat dragen als een bezoeking van God. Sommigen zeggen: wel, mijn geheugen is zo zwak, en spreekt eens van ijdele dingen, die voor lang gebeurd zijn, zullen zij u kunnen zeggen. Maar ook de Godzaligen door ouderdom, of anders verzwakt wel hun geheugen. Maar als u de woorden vergeet, houdt maar de vrucht in uw ziel. Christus Zelf blijft in u. Schijnt Hij weg te zijn, en zucht u daarover, dan is Christus in u, want de kracht blijft in uw ziel. 't Is wel, zo de spijs in de maag komt, wordt zij daar verwerkt en gaat door, nochtans zo, dat de kracht verspreid wordt door al de leden. En zo is 't met u ook, de spijs gaat door, maar de kracht blijft in u; dat blijkt, omdat u zucht doordat u het vergeet; en zo hebt u Jezus wel gehoord, want dat u doet is Maria's werk.

2. Nog een teken. *Die Christus recht in zijn hart gevoelt, overlegt gedurig die dingen, die Christus aangaan, zoals Maria, Lukas 1: 29. Waarop de engel tot haar zei, vrees niet, want gij hebt genade bij God gevonden.*

Zij overleggen dat de ziel dringt in Christus, en dat noemt de kerk het opwekken van de Bruidegom. *Immers zij hebben niet ontvangen de geest der wereld, maar de Geest die uit God is, 1 Kor. 2: 12, 13. Opdat wij zouden weten, de dingen die ons van God geschonken zijn, die wij spreken met woorden die de Heilige Geest leert, geestelijke dingen met geestelijke woorden samenvoegende.* Alle dingen onderzoekt de ziel, zij zoeken alles overeen te brengen door overlegging, want zij hebben eens wat gezien van Christus' heerlijkheid, en daarom willen zij al meer zien. Dat is 't opwekken der liefde.

De reden is:

1. Omdat, die Christus zo horen prediken, Gods Geest geschonken is; en die Geest rust niet, men wil alles van Christus weten. Zelfs voordat Jezus was, zagen de engelen al naar Hem uit, en waren begerig om die dingen van Zijn geboorte in te zien, 1 Petrus 1: 12. *Want gelijk geschreven is: Hetgeen het oog niet heeft gezien, en het oor niet heeft gehoord, en in het hart des mensen niet is opgeklimmen, hetgeen God bereid heeft die, die Hem liefhebben. Doch God heeft het ons geopenbaard door zijn Geest. Want de Geest onderzoekt alle dingen, ook de diepten Gods, 1 Kor. 2: 9, 10.* Wanneer een arme ziel maar door Gods Geest geraakt is, kan dat niet anders wezen, of die moet al meer onderzoeken, zij kan niet rusten. O, is Christus voor mij mens geworden? Dat kan niet uit hun zin geraken. En dat dit zo met Gods kinderen is, dat zei Paulus, 1 Kor. 2:2: *Ik wil niets*

weten dan Jezus Christus, en die gekruist; dat is een kracht Gods tot zaligheid, voor allen die geloven. Wij willen ook niet weten dan Jezus Christus geboren. Dat getrouwe Woord is aller aanneming waardig, zijnde in de wereld gekomen om zondaren zalig te maken.

2. Die mensen zijn nu levend gemaakt, en zijn die geestelijke spijs als hun zielenvoedsel deelachtig. Als die geestelijk levende mens gevoed wordt met die geestelijke spijs en drank, dan drinken zij uit die Steenrots Christus, dat water des levens: zij krijgen het levende water, dat in hun ziel een fontein wordt, springende tot in 't eeuwige leven, Joh. 4: 14. Zo moeten zij dat aanleggen tot hun voedsel. *Jezus is hun als een bundeltje mirre dat tussen hun borsten vernacht.* Zij drukt die mirre omdat toch te gevoelen, en dat zielenvoedsel uit te trekken; daarom overleggen zij zo al die goede woorden, die opsluitende in de binnenkamer van hun harten.

Bedenkt dit, die niet overdenken wat zaligheid in deze Jezus is. U kunt Christus niet wel gehoord hebben, want dan zou dat Woord altoos in u wezen, dat zoudt gij herkauwen, zo gij reine dieren was.

Maar u die daaromtrent bezig bent, ten allen tijde de gehele koers van uw leven, zegt mij eens: is uw hart niet altijd om Christus bezig? Het is als een die iemand liefheeft; 't is waar, niet altijd is 't hart daarop werkende, maar evenwel de gehele gang des levens is daarop gesteld; men ziet het, denkt daaraan, en zoekt vereniging daarmee. Evenzo is 't ook met u, wiens gehele hart op Christus gezet is; en mocht u die Jezus maar altoos in uw hart dragen, als gij denkt: *hoe kom ik daaraan?* En alweer vallen uw gedachten op Jezus; dat is een teken van uw overlegging.

3^e kenteken. *Die verheerlijken Christus niet met woorden alleen, maar in alle dingen verheerlijken zij God. Zo was het met Maria, Lukas 1: 46, zeggende: Mijn ziel maakt de Heere groot, en mijn geest verheugt zich in God mijn Zaligmaker.*

Als zij gehoord had van Jezus' komst, zo gaat zij haar ziel opwekken om God te verheerlijken. De reden is, waar dat Christus zo komt, daar schijnt zijn licht in de ziel, zodat ze de heerlijkheid des Heeren in die spiegel aanschouwende, naar datzelfde heerlijke beeld worden veranderd, 2 Kor. 3: 18. Daar blinkt Hij met zijn stralen in de zielen. Waar de zon op schijnt daar ziet men stralen van, en die geven een weerkaatsing van zich. Mozes' aangezicht blonk, zodat ze hem zonder deksel niet konden aanzien, Exod. 34: 35. Van een recht Christen ziet men stralen uitschieten; *de Geest der heerlijkheid en de Geest Gods rust op u*, 1 Petrus 4:14: De Geest is in hen en die wordt dan heerlijk gemaakt. Ook op 't schavot zelfs werden de martelaren met hemellicht beschenen. Als zij die in de raad zaten, Bucerus zagen sterven, wilden enige ook wel zo met hem sterven, al werd hij verbrand; hij stierf met het gevoelen van deze heerlijkheid, terwijl de Heere Jezus als een Zon der gerechtigheid over hem opging, en hij genezing vond onder zijn vleugelen, Mal. 4: 2. *Dus is het pad der rechtvaardigen als een schijnend licht, voortgaande tot de volle dag toe.* Spr. 4: 18. Die leidster der zaligheid, leidt hen op de weg des levens, die de verstandigen is naar boven.

Die nu Christus niet verheerlijken, wat is in u boven anderen? Niemendal. Hij is nog in uw hart niet gekomen. O, het is niet op en neer te gaan, of met een hoofdstuk te lezen te doen, maar men moet Hem verheerlijken! Maar wij zouden van velen mogen zeggen, als Amos 6: 10: *Zij waren niet om des Heeren Naam te vermelden.*

Maar tot u, die altijd Christus zoekt te verheerlijken in al uw doen, van uw voornemen en arbeid, dat is ook God te eren en Zijn Naam te vermelden. *Ja, daarin verblijd ik mij, want ik weet dat mij dit ter zaligheid gedijen zal, door uw gebed en toebrenging des Geestes van Jezus Christus*, Filip. 1: 19. Tot u zeg ik, die bespot wordt, dat gij Christus' eer verbreedt, als uw licht schijnt onder een krom en verkeerd geslacht; want die uw goede werken zien, moeten uw hemelse Vader verheerlijken, Matth. 5: 16. Zij mogen u bespotten zoals zij willen, ... niemendal; gaat zo maar voort met woorden en werken Christus te verheerlijken, het zal uw eer zijn, en zodoende verheerlijkt u Jezus al.

4^e kenteken. *Die van Hem 't hart ontvangen heeft, zal met dat geestelijke hart zijn dagelijkse werk doen.*

De herders gaan naar hun werk. Allen die hier zijn, mogen welhaast naar huis gaan, en uw beroep waarnemen; maar hieruit zal blijken of u Christus ontvangen hebt in uw hart, of niet, indien gij uw hart nog bezet en vervuld vindt met deze heerlijkheid. Paulus deed het werk van de Heere, en ook zijn eigen werk, want hij maakte tenten. De eerste monniken kwamen ook samen om hun werken te doen, en dan met elkaar te zingen, en God te loven; met zulk een hart moet gij het mee doen.

Gij student in uw studeren; advocaat in uw wetboek, predikant in uw prediken, en ieder in 't zijne, moet zijn werk met zulk een hart doen. Dienstknechten moeten hun dienst waarnemen *als voor den Heere* Kol. 3: 22. In al uw doen en laten moet Gods eer uw hoogste streven zijn, 1 Kor. 10: 3. Alles wat gij doet, 't zij eten of drinken, doet het al tot Zijn eer, met zulk een hart vol zijnde van de Heilige Geest; en zodanig moet uw gehele leven veranderd wezen, zoals Paulus zei, Gal. 2:19: *Ik leef niet meer mijzelf, maar Jezus Christus leeft in mij.* 't Gehele leven was in Christus, en alles kwam Hem toe.

Och, kon ik u nu zo dwingen, om naar huis gaande Christus in uw hart te bewaren, Zijn Woord te overleggen, in uw gehele leven Hem te verheerlijken, en ook in uw dagelijks werk geestelijke, dingen te doen! Hoe zou ik u dan verzekeren, gelijk ik u ook nu verzekeren kan; doch voor anderen niemendal.

Maar tot u, ware gelovigen, zeg ik: *vreest niet, want heden is u geboren die grote Zaligmaker; u, en u alleen verkondig ik grote blijdschap.* En die nu Christus dient, al is 't niet zo volmaakt als het wel betaamde, Hij zal u in genade aannemen, en in eeuwigheid met Zich nemen in de hemelen, om altoos bij den Heere te zijn, *om God en het Lam alle lof, eer, heerlijkheid, en dankzegging toe te brengen, tot in de zalige eeuwigheid.* Amen.

Veertiende preek over 2 Korinthe 8: 9

Want gij weet de genade van onze Heere Jezus Christus, dat Hij om uwentwil is arm geworden, daar Hij rijk was, opdat gij door Zijn armoede zoudt rijk worden.

Wanneer Gods kinderen de weldaden van hun Zaligmaker aanmerken en overwegen, zo is dat een spoor en prikkel om tot Hem te komen. 1 Joh. 2: 6, *Wie zegt, dat hij in Hem blijft, die moet ook also wandelen, gelijk Christus gewandeld heeft.* Zo zei onze Zaligmaker, Matth. 11: 28: *Komt herwaarts tot Mij, die vermoeid en beladen bent, en Ik zal u rust geven. Neemt mijn juk op u, want dat is zacht. en mijn last is liefelijk en licht.* Paulus, als hij de gelovigen Korinthiërs een voorbeeld voorstelt van de weldadigheid der Macedoniërs, zo zegt hij, *dat ze niet alleen gegeven hadden naar vermogen, maar zelfs boven vermogen,* om hen op te wekken, zeggende: *Gij weet dat Christus om uwentwil is arm geworden, daar Hij rijk was; en noemt het te zijn een genade van onze Heere Jezus Christus.*

Twee dingen zullen wij hier wat nader overdenken.

- I. De weldaden, in deze woorden: *Gij weet de genade van onze Heere Jezus Christus, dat Hij om uwentwil is arm geworden.*
- II. Het einde waartoe: *Opdat gij door Zijn armoede zoudt rijk worden.*

I. In de weldaad hebt u wederom een weldaad, Christus is arm geworden, om u rijk te maken. De Stichter van deze genade is onze Heere Jezus Christus. Wij weten, dat Jezus is te zeggen Zaligmaker; volgens Lukas 1: 31: *Gij zult Zijn Naam heten Jezus, want Hij zal Zijn volk zaligmaken van hun zonden.* Christus is de Gezalfde des Heeren. Ps. 45: 8: *Uw God heeft U gezalfd met vreugdeolie, boven Uw medegenoten.* Hij wordt ook genoemd: onze Heere, omdat Hij ons met Zijn bloed gekocht heeft, en ons also tot Zijn eigendom gemaakt. 1 Kor. 6:20: *Gij zijt duur gekocht, verheerlijkt dan God in uw lichaam en geest, welke beide Godes zijn.*

Dit is dan de Stichter, Welke gezegd wordt rijk te wezen. Hij was de Zoon des Vaders van nature, dienvolgens de Erfgenaam van alles. *Hij was Degene, die daar speelde voor 't aangezicht van Zijn Vader,* Spreuk. 8: 30. En al wat de Vader had, was de Zoon eigen, die Hij op een onbegrijpelijke wijze van eeuwigheid heeft gegeneerd. *Hij was God, eenswezens met de Vader,* Jes. 66: 1. *De hemel is Mijn troon, en de aarde is de voetbank van Mijn voeten.* Dus is de aarde des Heeren, met al haar volheid Ps. 24: 1 en 50: 1012, Want al het gedierte des wouds is Mijne, de beesten op duizend bergen. Dit is zeer aanmerkelijk tegen de Socinianen die uit laster en kerkroof, graag de Godheid van de Heere Jezus omver wilden stoten. Uit Bethlehem Efratha, is die Heerser in Israël voortgekomen, Wiens uitgangen zijn vanouds, van de dagen der eeuwigheid, Micha 5: 1. Dus was Jezus, onze Zaligmaker, als een Heere, voor de aanvang van de stofjes der aarde, Spreuk. 8: 26; Jes. 9: 5. Krachtige bewijzen dat onze Jezus van eeuwigheid God was met de Vader. En daarom zegt Hij, Joh. 17: 10: *Al het Mijne is Uwe, en het Uwe is Mijne; en Ik ben in hen verheerlijkt.* En vers 5: *Verheerlijk Mij, Gij Vader, met die heerlijkheid, die Ik bij U had, voor de grondlegging der wereld.* Hij is niet een Wezen zoals de Vader, maar één Wezen met

de Vader, zijnde het uitgedrukte Beeld Zijner zelfstandigheid, Hebr. 1: 3. Want Hij is het Beeld des onzienlijke Gods. Ziet, zo rijk was Jezus, een Heere van alles.

Maar Hij is arm geworden om onzentwil. Geen armoede der ziel is in Hem gevonden. De armoede des lichaams was niet door verandering, maar door aanneming. Hij neemt de engelen niet aan, maar het zaad Abrahams, Hebr. 2: 16. Zijn Godheid was als 't ware beneveld achter Zijn mensheid. De Goddelijke eer en majesteit is Hem bijgebleven, Mal. 3:6: *Ik de Heere worde niet veranderd, daarom zijt gij, o kinderen Jakobs! niet verteerd*, Jak. 1: 17, Bij de Heere is geen verandering of, schaduw van omkering. Hij is en blijft altoos dezelfde.

Men leest wel van de staat der vernedering in Jezus' ziel, en hoe na de aanvechting van de satan, de engelen tot Hem zijn gekomen, en Hem gediend hebben, Matth. 4: 11. Hij heeft vele duizenden kunnen spijzigen met zeer weinig brood en vis, zodat er nog een grote hoeveelheid overbleef, Matth. 17: 1, 2. Onze Heiland heeft op het meer de winden kunnen gebieden. God heeft Zijn Zoon gezonden in de gelijkheid des zondigen vleses. Doch Hij heeft in Zijn Persoon zelf alles gedaan, en door wonderen zijn Godheid betoogd. Hij heeft ook alles geleden, om ons een eeuwige gerechtigheid te verwerven, Jes. 53: 11. *Door Zijn kennis zal Mijn Knecht de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken; want Hij zal hun zonden dragen*. En 1 Petrus 2:24: *Hij Zelf heeft onze zonden in zijn lichaam gedragen op het hout, opdat wij der zonden afgestorven zijnde der gerechtigheid leven zouden; door Wiens striemen gij genezen zijt*.

Deze weldaad van geestelijke genezing wordt aan Gods uitverkoren volk toegediend; niet gelijk de Remonstranten willen, uit een voorgezien geloof, of omdat wij zulks waardig waren. Nee; wij waren wel de oorzaak van al des Zaligmakers lijden en bitter sterven, maar niet de verdienende oorzaak, die zulks waardig waren; want God moet in ons werken beide, het willen en het volbrengen, naar Zijn welbehagen. Filip. 2:13. En de Heere zegt, Jes. 65: 3: *Ik ben gevonden van die naar Mij niet zochten; en tot het volk die naar Mij niet vraagden, heb Ik gezegd: Ziet, hier ben Ik!*

De Apostel noemt dit dan terecht een genadewerk, als hij zegt: *Gij weet de genade van onze Heere Jezus Christus*. Was in ons iets dat zulks verdiende, zo moest hij gezegd hebben: 't is door u, en niet uit genade; maar nu de genade vaststaande, en die wel vrijwillig aan de mens bewezen zijnde, zo is het door Christus' verdiensten; die zegt: *O mijn God! Uw wil doe ik graag, en Uw wet is in 't binnenste van Mijn ingewand*, Ps. 40: 9. Wij waren zulks niet waardig; want uit vrije genade zijt gij zalig geworden; niet uit u, maar door 't geloof, niet uit de werken, opdat niemand roeme, Ef. 2: 8 en Rom. 11: 6. *Is het uit de werken, zo is 't niet uit genade, anders zo is het werk geen werk meer; en is 't genade, zo is het dan niet uit de werken; anders zo is de genade geen genade meer*.

Nu volgt de verzekering: ***Gij weet het.***

Deze wetenschap was in hen eerst bloot of beschouwende, en daarna vermengd met het geloof en de Godzaligheid. Het is de eigen plicht van al Gods kinderen, de Heere te kennen, waarin het eeuwige leven bestaat, Joh. 17: 3 en 10: 4, *Zij kennen Mijn stem*. En die daar zegt: *Dit is de weg, wandelt op dezelve*.

Men leert God kennen uit:

- Zijn Woord, Joh. 5:39: *Onderzoekt de Schriften, die zijn het die van Mij getuigen.* Rom. 10: 17, *Het geloof is uit het gehoor van Gods Woord.*
- Door de werking van de Heilige Geest; volgens Jes. 59: 21, 22, *Mijn Geest die op u is, en mijn woorden die Ik in uw mond gelegd heb, zullen van uw mond niet wijken.* Tevergeefs plant Paulus, en maakt Apollos nat, zo God de wasdom niet geeft.
- Uit het gebruik der heilige Sacramenten, die ons als 't ware levendig vertonen het lijden en sterven van de Zaligmaker; die alle gelovigen aan zijn liefdemaaltijd nodigt, met uitsluiting van alle onbekeerden, die daar geen deel aan hebben.

II.

Alles wat de Heere Jezus gedaan heeft, is ten beste van de gelovigen, 1 Kor. 1: 30. Christus is ons van Gode geworden tot wijsheid, rechtvaardigmaking, heiligmaking en tot volkomen verlossing. Zo is Zijn menswording geweest ten goede van hen. Zijn leven is geweest een gedurig leren en onderwijzen, om naar Zijn voorbeeld Zijn voetstappen na te volgen. Zo is Zijn dood geweest tot hun verlossing, en Zijn opstanding tot onze rechtvaardigmaking. Zijn Hemelvaart en alles is ten beste van Zijn volk. Hij was in de gestaltenis Gods, en behoefde het geen roof te achten, Gode even gelijk te zijn, en nochtans heeft Hij Zichzelf vernietigd tot de dood des kruises, Filip. 2: 6, 7. En nog verder wijst de Apostel dit einde aan in de tekst, dat Hij van rijk arm werd om ons te verrijken.

Nu komen in aanmerking deze twee zaken:

1. Christus' rijkdom.
2. De middelen om te verkrijgen, dat is de armoede van onze Zaligmaker. De rijkdom is weer tweeledig, lichamenlijk of geestelijk.

1. Rijkdom is een bezitting van zekere dingen, en overvloed van zegeningen, in een grote menigte. Zo wordt gewag gemaakt van Abraham, dat hij rijk was in zilver en goud, in vee en have, Gen. 13: 2, 3. Zo staat er Lukas 12: 16, 17, van de rijke dwaas, die vele goederen had opgelegd voor vele jaren, en Lukas 16: 19, van die rijke man, hoe hij vrolijk en prachtig leefde. De koningin van Scheba, en koning Salomo en anderen, waren zeer rijk in aardse goederen.

2. Ook is er een geestelijke rijkdom. Rom. 5: 23. *Opdat Hij zou bekendmaken de rijkdom Zijner genade*, en hfdst. 11: 33: *O, diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods.* Dat zijn alle geestelijke weldaden, die de Heere Zijn kinderen toedient.

- (1) Zo is het gemeenschap te hebben met God, en aan Zijn genade, als vergeving van zonden, Ef. 1: 7. *In Welke wij hebben de verlossing door Zijn bloed, de vergeving van onze misdaden, naar de rijkdom Zijner genade.* En hfdst. 2: 7. *Opdat Hij zou betonen de uitnemende rijkdom Zijner genade door de goedertierenheid Gods.* Tot Wiens kinderen wij mogen zeggen: *Het is alles het uwe, hetzij tegenwoordige of toekomstige dingen, doch gij zijt van Christus*, gelijk Paulus zegt 1 Kor. 3: 22, 23.
- (2) De inwendig krachtadige beloften Gods, die aan hen gedaan zijn als ook in 't bijzonder van deze belofte, Jes. 7: 9 -11: *De aarde zal vol worden van de kennis des Heeren, gelijk de wateren de bodem der zee bedekken.* En Kol. 2: 9, *In Hem woont al de volheid der Godheid lichamenlijk.* Het zijn geen droppelen, gelijk in de dagen des Ouden Testaments, maar overvloedige gaven en meer van de Heilige Geest.

Maar iemand mocht vragen: wat rijkdom dat men die noemen zal, **of waarom dat men het een rijkdom noemt?**

De reden is:

- a. Om daarmee de voortreffelijkheid der zaak te kennen te geven. De Heere Jezus noemt het een schat in de akker verborgen, en een zeer kostelijke Parel, Matth. 13: 44 46. Van des konings dochter wordt, Ps. 45:14, zeer heerlijk voorgesteld, als inwendig geheel versierd; haar kleding is gouden borduursel, ja, het fijnste goud van Ofir. De aarde moet zeggen: *zij is in mij niet*, en de zee: *zij is in mij niet te vinden*; maar 't is alles alleen bij God in Christus, en in de woorden Zijner beloften.
- b. Van deze geestelijke en lichamelijke rijkdommen hebben Gods gunstgenoten de beloften, Matth. 5: 5: *Zalig zijn de zachtmoedigen, want zij zullen het aardrijk beërven*. En Ps. 34:13: *Vreest de Heere, gij allen Zijn heiligen, want die Hem vrezen hebben geen gebrek aan enig goed*.
- c. Deze lichamelijke rijkdommen wil God hun geven met Zijn rechterhand, en niet als de goddeloze, met zijn linkerhand. Men ziet, Ps. 73: 18, dat God de wereldling stelt op een hoge gladde baan, opdat ze te lager vallen zouden omdat ze op dat zielverderfelijk schijngoed hun vertrouwen stelden. Maar de Heere geeft het de Zijnen zeer gemakkelijk in Zijn gunst, ja, als in de slaap, Ps. 127: 2. Maar hier wordt bijzonder gewag gemaakt van de geestelijke rijkdommen van Gods genade in Christus, die Hij Zijn kinderen ook rijkelijk toedient. Ps. 84:8: *Zij zullen gaan van deugd tot deugd, van kracht tot kracht, een ieder van hen zal voor God verschijnen in Sion*. Dus kunnen zij met David zeggen, Ps. 16: 5: *De Heere is het deel van Mijn erve; ik betrouw op Hem*.

De natuur des mensen is niet zeer gereed om goed te doen. Ons hart is als groen hout, waar maar weinig vuur onder zijnde, gedurig moet aangeblazen worden. Zo ook de sprankels van genade die in ons zijn. Zo doet de Apostel in ons teksthoofdstuk en in 't volgende, om de gelovige Korinthiërs op te wekken tot milddadige gave aan de arme Macedoniërs. Daartoe neemt hij een voorbeeld van Christus, die de Goedheid zelf is; "daarom, zo de arme Macedoniërs u niet kunnen bewegen tot barmhartigheid, om overvloedig te geven, laat dan het voorbeeld van onze Zaligmaker u bewegen. Hij was rijk, nochtans werd hij arm om u rijk te maken."

Voorbeelden hebben grote kracht, bijzonder die van grote personen, die ons liefhebben, en nabestaanden zijn. Dus was het ook met Christus, onze Heere en oudste Broeder, die ons Hoofd en wij leden van Hem zijnde, ons gebiedt: wees barmhartig, gelijk uw Vader in de hemel barmhartig is. Geeft vrijwillig, zonder iets wederom te wachten. De armen hebt gij altoos met u, geeft hun dan in Mijn Naam, en volgens Mijn voorbeeld, die rijk was, en om uwentwil zijt arm geworden.

Er is geen verschil dat Christus rijk was, zijnde de tweede Persoon in de Godheid, de Zoon Gods, de Erfgenaam des hemels en der aarde, rijk overal en rondom. Hij was ook God toen Hij arm was, bedekkende Zijn Godheid met de bedekking van Zijn mensheid. Hij was niet alleen rijk in schatten, want Hij kon zeggen: *al het goud en zilver is mijn, het vee op duizend bergen: want de aarde is des Heeren, met al haar volheid*, Ps. 24 en 50. Hij, die de hemel en de aarde geschapen heeft, moet noodzakelijk rijk zijn. Hij is almachtig en algenoegzaam. Hij is rijk in kracht en wijsheid. Hij was rijk eer Hij onze natuur aannam. Hij was God eer Hij mens werd, en geopenbaard in 't vlees. Die God was en zeer rijk, moest mens worden, en zeer arm,

anders kon Hij ons niet wederom tot God brengen. Daartoe was een Goddelijke kracht nodig, om ons in een betere staat te bevestigen, als die wij in Adam hadden. Hij moest ons Zijn Geest geven, om ons te bevrijden van de Satan, onze grote vijand; en wie kon ons bevrijden van zijn slavernij en dienstbaarheid, dan die God was? Hij moest sterker zijn dan die sterke, om hem uit de bezitting te drijven. Wie kon ons geestelijk gebrek, onze ellendigen staat, en de schrik van het geweten kennen, om ons te genezen en te troosten, dan God door zijn Geest? Wie kon ons vrijmaken van de toorn des groten Gods, dan Hij, die God even gelijk was, om ons te herstellen in de vriendschap met God, en ons in die staat te bewaren, om ons alle noodzakelijke genade mee te delen, en hiernamaals tot de heerlijkheid te brengen?

Al de drie Personen in de Godheid hadden een hand in dit werk der verlossing: God de Vader zendt Zijn Zoon, en de Heilige Geest heiligt de stof van Zijn lichaam. De Vader geeft Zijn Zoon aan ons in een huwelijksverbond; de Zoon trouwt onze natuur, en de Heilige Geest brengt die beide samen; Hij heiligt onze natuur, en maakt die bekwaam om Christus door 't geloof aan te nemen. Maar de Zoon Gods werd van rijk, arm; zijnde best bekwaam om ons tot de liefde Gods te brengen, want Hij was Gods geliefde Zoon. Wie was bekwaamer om Gods beeld in ons te herstellen, dan Hij, die zelf het beeld Gods was? En ons wijs te maken, dan Hij die de wijsheid Gods Zelf was, de opperste Wijsheid, in wie een oneindige Wijsheid was.

Nu, deze Heere Jezus Christus werd arm.

De armoede van Christus reikte van Zijn menswording tot Zijn opstanding; de gehele staat van Zijn vernedering gaat onder de naam van Zijn armoede. Zijn opstanding was de eerste stap of trap tot zijn verhoging. Hij wrocht onze zaligheid in de staat der vernedering, maar Hij past die toe in de staat der verhoging. De menswording van Christus was tot verheffing van onze natuur, om met God verenigd te zijn, en de tweede Persoon in de Godheid. Het was een vernedering voor de Goddelijke natuur, zo laag te bukken onder het deksel van onze arme natuur. Zodat God niet langer kon buigen dan mens te worden, en de mens kon niet hoger opgebeurd worden, dan door de vereniging met God.

Maar wanneer nam Hij onze natuur aan? Niet als wij nog in de goede staat waren, zoals wij naar Gods beeld geschapen waren; maar na de val, als wij ellendig en strafwaardig waren. Hij nam ook onze armen staat aan; de gedaante van een dienstknecht, zowel in betrekking van ons als van God, want Hij kwam in de wereld niet om gediend te worden, maar om te dienen. Ja, Hij nam op Zich onze ellenden, kwalen, krankheden, honger, dorst, vermoeidheid. Hij nam op Zich onze zonden, en de verbintenis tot derzelve straf. Hij nam onze natuur aan, omdat Hij voor ons zonde zou kunnen worden, en de dood ondergaan. O diepe vernedering! Van zulk een hogen staat tot zulk een grote armoede te komen!

De middelen waardoor wij al deze schatten en rijkdommen deelachtig worden, is door Christus' armoede. Zo is het dan niet van nature; want zo waren wij allen kinderen des toorns. Ef. 2: 3. *Wij zijn verduisterd in 't verstand; vervreemd van het leven Gods door de onwetendheid, levende zonder God, en buiten hoop van zaligheid in de wereld. Maar Gods kinderen worden rijk in genade en kennis. God heeft ze getrokken uit de macht der duisternis, en overgebracht in 't Koninkrijk van de Zoon Zijner liefde,* Kol. 1: 13. Het middel om daartoe te geraken, was het lijden van de Heere Jezus, en Zijn

armoede. Hij zei: *de vossen hebben holen, en de vogelen hun nesten, maar de Zoon des mensen heeft niets waarop Hij zijn hoofd neerlegt.* Zo arm werd Hij om onzentwil.

Hij is zonde voor ons gemaakt; en hierin bestaat Zijn grootste armoede. De zonde is het armste ding in de wereld, en de oorzaak van alle armoede en ellende. Hij werd onder de wet; en zo een vloek voor ons. Hij was zonde gemaakt, een offerande voor de zonde. In 't bijzonder, Hij was geboren uit een arme maagd, in zulk een verachte nederige staat, als tevoren genoeg getoond is. Hij bad een arme vrouw om een beker water, Joh. 4: 7, als Hij dorstig was. Wanneer Hij schatting moest betalen, had Hij niets dan 't geen Hem een vis verschaftte. En ofschoon Hij de hemel had geschapen, en de aarde gegrondvest, nochtans had Hij geen woning daarop. Als Hij in triomf binnen Jeruzalem zou rijden, had Hij niet dan een geleende ezel; ja, zijn gehele leven was een staat van armoede.

Hij was bijzonder arm in Zijn dood; want als het leven weg is, dan is alles weg. Hij gaf Zichzelf voor ons over in de dood. Hij was aan alle kanten arm, zij namen van Hem al zijn klederen, zodat Hij geen kleed had om Zich te bedekken. Hij was arm en zonder vrienden; zij hebben Hem verlaten, als Hij hun dienst 't meest nodig had. Hij was ook arm naar de ziel, als Hij de gunst en gezegende gemeenschap en liefde van zijn Vader moest missen, welke Hem zoeter waren dan alle dingen in de hemel en op aarde; wanneer Zijns Vaders vriendelijk aangezicht voor Hem was verborgen, en Zijn misnoegen en de sterkte Zijns toorns voelde, wanneer zijn ziel bedroefd was tot de dood, en Hij grote druppelen bloed zweette. Hij was zo arm, dat, als Hij de troost miste van Zijns Vaders liefde, als toen een engel, zijn eigen schepsel, moest komen om Hem te versterken. En in Zijn dood, hangende aan 't kruis, tussen hemel en aarde, behalve gebrek aan alle aardse verkwikking, moest Hij Zijns Vaders gunst en liefde missende, uitroepen: *Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?* Als Hij dood was, had Hij geen eigen graf om in te liggen, maar lag in een anders graf; waarin Hij drie dagen in de banden des doods als gevangen gehouden werd. Zodat van Zijn geboorte tot Zijn dood en niet dan de uiterste armoede was.

Lering

1. Hieruit moeten wij leren, dat het lijden of armoede van de Zaligmaker de heerlijkheid van Gods kinderen is. Christus moest uitgeroeid worden; doch niet voor Zichzelf, maar voor Zijn volk, en zo voor hen een eeuwige gerechtigheid aanbrengen, Dan. 9:16. Van niemand kan gezegd worden rijk te zijn, die nog schulden heeft, maar de Zaligmaker heeft alle schuld der zonden weggenomen, 2 Kor. 5: 20: Hij die geen zonde gekend heeft, is zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods door Hem, en in Hem. 1 Petrus 3: 18: *Christus heeft eens voor de zonden geleden, Hij rechtvaardig voor de onrechtvaardigen, opdat Hij ons tot God zou brengen, Jes. 53: 5: De straf, die ons de vrede aanbracht, was op Hem, en door zijn striemen is ons genezing geworden.*
2. Christus alzo om onzentwil arm geworden zijnde, moest ons alles aanbrengen, 't geen waarin men Zijn hoogste lust en vermaak nemen kan. In hoofdzaak, Hij moest alles voldoen aan zijn Vader, die tot Hem zei: *Zo zult Gij uw volk verlossen; en als Gij uw ziel tot een schuldoffer gesteld zult hebben, dan zult Gij zaad zien, en Mijn welbehagen zal door Uw hand gelukkig voortgaan, Jes. 53: 10.* Waarop de Zoon zei, Ps. 40: 7: *Gij hebt geen lust gehad aan slachtoffer, spijsoffer noch brandoffer hebt Gij niet gewild. Toen zei Ik: ziet Ik kom, in de rol des Boeks is van Mij geschreven; Ik heb lust om Uw welbehagen te doen.*

Nu, zegt de Apostel: *Christus is om uwentwil arm geworden.*

Waarom zegt Paulus niet: om onzentwil, en sluit zichzelf zo onder dat getal? Maar zijn oogmerk is. om de Korinthiërs tot barmhartigheid omtrent de nooddriftigen aan te sporen; hij zegt, dat Christus om hunnentwil was arm geworden, opdat zij van hun zaligheid door Christus mochten verzekerd zijn. Hij werd niet arm om Zichzelf rijk te maken, niets nodig hebbende om iets voor Zichzelf te verdienen. Hij had geen zonden, niets kon Hem uit de hemel houden, maar Hij moest onze zaligheid uitwerken. Om uwentwil werd Hij een dienstknecht, om zijns Vaders toorn te verzoenen, en voor ons de hemel te verdienen, voor ons arme zondaren, gebrekkige schepselen. Voor ons is een Kind geboren, en aan ons is die Zoon gegeven. Hij leefde om ons, Hij stierf voor ons, en is nu in de hemel tot onze beste als onze Voorspraak, om voor ons te bidden.

Verder, de rijkdommen die wij hebben door Jezus' armoede, zijn vele. Onze schuld, moest betaald worden, eer wij konden verrijkt worden; wij waren met schuld beladen naar ziel en lichaam, meer dan wij waardig waren; wij waren onder het duister rijk van de duivel, daarom betaalde Christus onze schulden van gehoorzaamheid en straf. Hij heeft de wet volkomen voor ons voldaan, en voor de schuld der straf heeft Hij de dood voor ons geleden, en de Goddelijke gerechtigheid heeft Hij gestild, en heeft ons bevestigd in al zijn eigen rijkdommen. Nu is God met ons verzoend, en daarop. zijn wij gerechtvaardigd, en bevrijd van al onze zonden, van de toorn Gods en de eeuwige verdoemenis, ja, vrij van 't grootste kwaad, en deelachtig 't hoogste goed, gerechtigd tot de hemel, en 't eeuwige leven.

Nog meer: Christus' armoede maakt ons rijk door de toepassing van de Heilige Geest, in ons werkende alle nodige genade van heiligmaking in ons; want uit kracht van Jezus' dood verkrijgt men de Geest, die onze natuur verandert; zo hebben wij de rijkdommen van heiligheid door Christus, de genade van liefde, van genoeg, van lijdzaamheid, enz. Uit Jezus' volheid hebben wij allen ontvangen genade voor genade. Deze rijkdommen van genade en heiligheid zijn de beste en grootste rijkdommen, waardoor wij aangenomen worden tot kinderen Gods. Ziet welk een grote liefde ons de Vader bewezen heeft! En dit hebben wij door Zijns Zoons armoede. Zodat, al wat Christus van nature was, dat zijn wij door genade, kinderen Gods, erfgenamen Gods, van hemel en aarde, zoveel als ons ten beste en tot onze zaligheid dienstig is. Alles is uwe, omdat gij van Christus zijt. Hierin is een wereld van rijkdom voor Gods kinderen. Die zo bevoorrecht zijn, mogen met vrijmoedigheid gaan tot de troon van Gods genade, Ef. 3: 12, zodat ze vrijheid hebben om God hun Vader te noemen, en van Hem alle noodzakelijke dingen af te eisen, hebbende het oor van de Koning van hemel en aarde, terwijl zij gunstgenoten zijn in 't hof van de hemel.

Dan hebben wij ook het grote voorrecht, dat alle dingen ons zullen medewerken ten goede: dus is de armoede van een Christen beter dan de rijkdommen der wereld, omdat er in zijn ergste staat zijn rijkdommen verborgen. Mozes achtte Jezus' smaadheid en armoede meerder rijkdom, dan al de schatten van Egypte, Hebr. 13: 26. Een Christen is zo rijk, dat hij is gezegend in zijn verdrukkingen en lijden, die hem nader tot God brengen, en doen zien op de vergelding des loons. Alle tegenwoordige en toekomstige dingen zijn uwe; God keert die tot ons bestwil, en Hij zelf is ons hoogste goed en beste deel. Immers Hij heeft alle dingen, die Hem heeft, die alle dingen heeft, en de algenoegzaamheid van een God van volkomen zaligheid Zijn macht, wijsheid en goedheid, ja, alles is tot onze troost en eigendom.

Bijzonder zijn de rijkdommen van de hemel voor u, 't geloof vertegenwoordigt u die, en stelt ze voor uw ogen. Wanneer wij door 't geloof zien op de beloften, dan zien wij onszelf in de hemel, niet alleen in Christus ons hoofd, maar in onze eigen personen, omdat wij verzekerd zijn dat wij daar zo zeker komen zullen, alsof wij daar al waren; want de blijdschap van de hemel is onuitsprekelijk, Paulus noemt die Ef. 3: 8. *Onnaspeurlijke rijkdommen, die geen oog heeft gezien, noch oor heeft gehoord, en die nooit in 's mensen hart zijn opgekomen, welke dingen God bereid heeft voor hen die Hem lief hebben.* Daar zal zijn volheid van heerlijkheid, in ziel en lichaam, die beide Christus gelijkvormig zullen zijn. *Daar is verzadiging van vreugde, en lieflijkheden aan Gods rechterhand, voor eeuwig,* Ps. 16: 11.

Ja, de eerste vruchten, de eerstelingen, 't beginsel van de hemel, zijn onnaspeurlijk voor de menselijke reden: Christus' rijkdom, gerechtigheid, en de rijkdom van zijn Geest, inwendige vrede van 't geweten, en blijdschap in de Heilige Geest, de vertroosting van een uitgebreid hart, in alle staten, dat is een vrede die alle verstand te boven gaat, een onuitsprekelijke vreugde, vol van heerlijkheid. Ja zelfs de Christenen, die Gods Geest in zich hebben, kunnen deszelfs diepte niet nasporen noch doorgronden, omdat zij de Geest maar hebben met mate, en nog maar ten dele kennen. Dus zien wij als in een spiegel, naar onze duistere reden, welke uitstekende dingen en rijke goederen wij hebben door de armoede van Christus.

Maar hoe vele mensen zijn er die gans geen kennis hebben van deze dingen van 't allergrootste gewicht, die nu weer aan des Heeren tafel geweest zijn zonder genade, en genadeloos daarvan kwamen! Hoe klaagt God, Jer. 4: 22: *Zeker Mijn volk is dwaas, Mij kennen zij niet; het zijn zotte kinderen, zij zijn niet verstandig; wijs zijn ze om kwaad te doen, maar goed te doen weten ze niet.* Waarlijk het zal met die mensen gaan, gelijk die dienstknecht zonder bruiloftskleed, en ook werden afgewezen.

Is 't niet te beklagen dat er zoveel mensen zijn, die al jaren lang ten Avondmaal zijn gegaan, die Jezus nog niet kennen? Als men hen naar Hem vraagt, zij weten wel dat Hij is de Zaligmaker, maar komt men eens van Zijn ambten, staten, oorzaken des lijdens, hen aan te spreken, zo zitten die lieden als stommen en doven, of zij durven nog wel zeggen: "God zal mij niet meer afeisen, als Hij mij gegeven heeft." Wat menen zulke mensen God te maken tot een oorzaak van hun luiheid? Daar Hij de middelen der kennis, nodig tot zaligheid, ons zo rijkelijk toediende, nochtans verachten, of klein achten. Ach! 't zal droevig zijn, als de Heere Jezus eens komen zal met vlammend vuur om wraak te doen over degenen die Hem niet kennen. De Heere God heeft een twist met de inwoners des lands omdat ze geen recht verstand, noch kennis van God hebben.

Laat ons tonen met ons leven, dat wij Christus kennen in zijn armoede, lijden, sterven en de kracht zijner opstanding. Dit overdenkende en bepeinzende, en Jezus aannemen door het geloof. *Want zo velen Hem aangenomen hebben, die heeft Hij macht gegeven om kinderen Gods genoemd te worden, namelijk, die in Zijn Naam geloven,* Joh. 1: 12. Men moet op Christus kunnen vertrouwen, dat Hij is onze Jezus, die ons verlost heeft, opdat wij Hem dienen zouden, zonder vrees in gerechtigheid en heiligheid, als de dagen van ons leven, Lukas 1: 74.

O, laat ons staan naar die rijkdom der genade Gods, om die waardig te beantwoorden. Zijn wij aan de tafel des Heeren geweest, en hebben wij die rijken Jezus gezien, zo arm geworden, om Zijn volk rijk te maken? Zag men Hem met doornen gekroond, om voor hen de kroon des levens te verwerven? Wel dan past u ook nederigheid, gedraagt u als een hondeke voor Jezus, bent zeer dankbaar voor het minste brokje van Zijn genade, om te gaan door dit brood des levens, niet alleen veertig dagen, als Elia, maar uw gehele leven. Dankbaarheid is de weg om al meer genade voor genade van Jezus te genieten, volgens Ps. 50: 23: *Die dankoffert, zal Mij eren, en die zijn weg wel aanstelt, die zal Ik Gods heil doen zien. Zegt: Wat zal ik de Heere vergelden voor al Zijn weldaden, aan mij bewezen*, Ps. 116:12 en 103: 2-4: *Looft de Heere, mijn ziel en vergeet geen van Zijn weldaden. Die al uw ongerechtigheden vergeeft, uw krankheden geneest, Die uw leven verlost van het verderf, en u kroont met goedertierenheden.*

Het grootste doel, dat de Heere Jezus in Zijn lijden heeft beoogd, was de eer van Zijn Vader en de welstand van Zijn volk. Joh. 17: 4. *Ik heb U verheerlijkt onder de mensen, en volbracht het werk dat Gij Mij te doen gaf, en nu Vader verheerlijkt Mij met de ere en heerlijkheid, die Ik bij U had eer de wereld was.* Immers uit God, door Hem, en tot Hem, zijn alle dingen, Hem zij de heerlijkheid, in eeuwigheid. God heeft alles gemaakt om Zijns zelfs wil, ook de goddelozen tot de dag des kwaads. Maar bijzonder tot welstand van Zijn volk; daarom moest Hij de Naam van Zaligmaker dragen, opdat Hij Zijn volk zalig maken van hun zonden, Matth. 1: 21. Hij moest hen reinigen in het bad des waters door het Woord, opdat Hij Zichzelf zou voorstellen een gemeente, die geen vlek noch rimpel had, opdat ze heilig en onberispelijk voor Hem zou zijn in de liefde.

O wonder! Dat wij door Jezus' armoede en zijn bitter lijden zo rijk in God zouden worden, door gemeenschap met God te hebben, en aan de beloften van Gods inwendige gaven van nederigheid, lijdzaamheid, ootmoedigheid en Godzaligheid, in zulk een grote en overvloedige mate, zowel geestelijke als lichamelijke. *De jonge leeuwen mogen hongeren, maar die de Heere vrezen, die hebben geen gebrek aan enig goed*, Ps. 34: 11. Immers de armoede van onze Zaligmaker is de heerlijkheid en rijkdom van Gods kinderen. want Jezus heeft hun schuld betaald, als Hij Zijn ziel voor hen tot een schuldoffer stelde, omdat zaad te zien, Jes. 53: 10, 11, Hij heeft ons al het goed toegebracht, en heeft volbracht al de voorwaarden die de Vader van Hem eiste. Matth. 20: 28: *De Zoon des mensen is niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen, en Zijn ziel te geven tot een rantsoen voor velen.*

Is de Heere Jezus arm geworden om ons rijk te maken, zo bezondigen zich daartegen drieërlei slag van mensen.

1. Die zorgelozen, welke niet eens arbeiden willen om deze rijkdom te verkrijgen, waarover God *een wee* uitroept. Amos. 6: 1: *O, wee de gerusten te Sion, en de zekere op de berg van Samaria!* En Jer. 48: 11: *Moab is van zijn jeugd af stil geweest, van vat in vat is hij niet ontledigd.*
2. Die mensen, welke al mee roemen dat ze rijk zijn, maar waarin bestaat hun rijkdom? Al waar iemands schat is, daar zal ook zijn hart zijn. Maar zo ras zij wakker worden, en hun ogen ontwaken zo vliegen hun gedachten en ogen naar de ijdelheden van de wereld, een bewijs dat ze niet rijk zijn in de genade, en al de schatten en goederen, die Christus door Zijn armoede en dood verworven heeft. Helaas! deze aardsgezinde mensen zetten hun hart en vertrouwen op de zienlijke dingen van de wereld.

3. Openbare goddelozen, die rijk zijn in boosheid, en die wandelen naar het goeddunken van hun boos hart, en evenwel fraai in hun eigen ogen zijn; ja willen al mee scholieren zijn in Christus' school, maar God klaagt over zulke verkeerde van harten, Jer. 2: 14, Zij lopen als een onbesuisd paard in de strijd. Ze zijn zo wild en woest in het zondigen, dat ze niet te weerhouden zijn.

Raadgeving

Laat ons toch nu eens de raad van onze Zaligmaker navolgen. die Hij aan de Laodicensen gaf, Openb. 3: 18: *Ik raad u, dat gij van Mij koopt goud, dat van het vuur beproefd is, en ogenzalf, opdat gij zien mag, en witte klederen, opdat de schande van Uw naaktheid niet gezien wordt.* Zegt niet: Ik ben rijk en verrijkt geworden, en heb aan geen ding gebrek, maar weet dat gij zijt ellendig, arm, naakt en blind. In Christus zijn wel vele rijkdommen verborgen, maar hoe raken wij daartoe? Ik zal u deze middelen aan de hand geven.

1. Zie op Christus. Om uw armoede werd Hij arm, maar de Heere wil zien op de armen en verslagenen van geest, die voor Zijn Woord beven, Jes. 66: 2. Niets goeds moeten wij in onszelf zien; want die meent, dat hij iets is, daar hij niets is, bedriegt zich in zijn gemoed; zijnde van 't geslacht dat rein is bij zichzelf, maar zijn van hun drek nog niet gewassen. Wacht u voor dat Farizees gedrag die aan Christus vragen: *zijn wij dan ook blind?* Maar zij krijgen tot antwoord: *Indien gij blind was, zo had gij geen zonden, maar nu blijft gij nog in uw zonden,* Joh. 9: 41.

2. Neemt de gelegenheid waar, als u Jezus' rijkdommen worden aangeboden, en veracht de zoete vrijheid van Christus niet. Denk eens, hoe zuur het de bruid viel, als zij door sloffe luiheid Jezus haar hart niet opende, daar Hij haar zo vriendelijk bejegende en nodigde: "Doe Mij open Mijn duive, Mijn volmaakte en schone; want Mijn hoofd is vervuld met dauw, en Mijn haarlokken met nachtdruppelen, om u de genade van Mijn lijden deelachtig te maken."

Wanneer God door Zijn dienaren ons nodigt tot bekering, zo moeten wij al onze krachten daartoe inspannen. Als ons geboden wordt, dat wij onze hovaardij, en alle andere zonden moeten haten en laten, moet men niet met Jeschurun vet zijnde, achteruit slaan, en zondigen tegen Gods liefde, maar zeggen met David, Ps. 51: 3: *Wees mij genadig, o God! naar Uw grote goedertierenheid. Delg uit, en reinig mij van mijn zonden.* En als de Heere zegt: *zoek Mijn aangezicht;* zeg dan met die man naar Gods hart, Ps. 27: 8: *Ik zoek Uw aangezicht, o Heere!*

3. Neemt de geestelijke marktdagen waar, komt bijzonder op de rustdag wel bereid in 't huis des Heeren, die belooft, Jes. 56: 7: *Ik zal ze verheugen in Mijn bedehuis.* Bidt God, dat Hij uw hart gelieve te openen opdat gij acht mag geven op zijn kostelijk Woord. Een die zoekt winst te doen, moet de marktdagen waarnemen; zo ook Gods kinderen, moeten elke gelegenheid van de Godsdienst nauwkeurig waarnemen. Daar worden de waren uitgedeeld, en om niet verkocht, Jes. 55: 14.

4. Neemt die nodigenden Jezus door 't geloof aan, want die geeft Hij macht om kinderen Gods te worden, Joh. 1: 12. Hooft naar de zoete samenspraak van Gods kinderen, die elkaar opwekken. Hebr. 10: 24. *Laat ons onze onderlinge bijeenkomsten niet nalaten.* Laat ons opgaan tot de berg des Heeren, opdat Hij ons Zijn wegen lere, en wij in Zijn paden wandelen.

5. Legt uw talent wel aan, verbergt het niet in de aarde; graaft naar die schone Parel, de Heere Jezus, en al Zijn schatten. Maria had het beste deel gekozen, dat nooit van haar zou genomen worden.

6. Bedenkt toch wat, de lichamelijke rijkdom is, in vergelijking met de geestelijke rijkdommen. Iemand mag veel goederen, landen en huizen rijk zijn, maar 't is anders niet dan slijk, Hagg. 2: 12. Zoekt dan geen grote dingen, want zij zijn veranderlijk en niet bestendig; zij maken zich vleugelen en vliegen weg, zij trekken de mens van God af. Een kabel zal eer gaan door het oog van een naald, dan een rijke zal ingaan in 't Koninkrijk Gods, en het eeuwige leven.

7. De geestelijke rijkdommen zijn onveranderlijk en eeuwig, zij maken de mens rijk in Gode. Christus en Zijn dierbare beloften worden hun geschonken.

Een martelaar, bedreigd zijnde met armoede, zei: *Hoe kan ik arm zijn, daar ik God tot mijn Deel heb?* Een druppel van deze rijkdom is beter dan al 's werelds goed, ja, genoeg om hen te redden en verlossen van alle ellende. Spr. 9: 14: De gerechtigheid redt van de dood. Jezus' rijkdom doet hen met Paulus zeggen: *Hetgeen mij gewin was, heb ik voor schade en drek gerekend, om de kennis van Christus mijn Heere.*

Ja, die overvloedige rijkdom zal u eenmaal het volle deel en de bezitting daarboven in de hemel geven. Ps. 81: 20: *O hoe groot is uw goed, dat Gij Heere, hebt weggelegd voor degenen, die U vrezen!* Die zullen verzadigd worden met Uw beeld als zij opwaken, Ps. 17: 15. *Wij zullen verzadigd worden met de goederen van uw huis, en 't heilige van uw paleis,* Ps. 65: 5. Ik eindig niet de woorden van David, Ps. 16: 11, *Verzadiging van vreugde is voor Uw aangezicht, o Heere! en liefelijkheden zijn aan Uw rechterhand, eeuwig en altoos. Amen*

